

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
2016**

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΟΜΙΛΟΥ

Βασικά μεγέθη αποτελεσμάτων (εκατ. €)	2016	2015
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.782	1.765
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	192	44
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	76	88
Αποτελέσματα χρημ/κών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτ/κίου	(115)	(74)
Καθαρά λοιπά έσοδα (έξοδα)	129	(43)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	2.064	1.780
Σύνολο λειτουργικών & λοιπών μη ταμειακών δαπανών	(1.169)	(1.125)
Λειτουργικά κέρδη (ζημιές) προ προβλέψεων	895	565
Προβλέψεις για την κάλυψη πιστωτικού & άλλων κινδύνων	(809)	(4.175)
Αναλογία κερδών / (ζημιών) από συμμετοχές	1	2
Κέρδη (ζημιές) προ φόρων & δικαιωμάτων μειοψηφίας	87	(3.608)
Φόροι	(34)	1.000
Καθαρά κέρδη (ζημιές) από διακοπείσες δραστηριότητες	(2.913)	(1.590)
Καθαρά κέρδη (ζημιές) αναλογούντα σε μετόχους μειοψηφίας	27	29
Καθαρά κέρδη (ζημιές) αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας	(2.887)	(4.227)

Βασικά μεγέθη ισολογισμού (εκατ. €)		
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	2.227	2.799
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	41.643	45.375
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων & χρηματοοικονομικά στοιχεία	14.761	18.603
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	19.900	44.398
Σύνολο ενεργητικού	78.531	111.175
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	18.188	25.166
Υποχρεώσεις προς πελάτες	40.459	42.959
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές υποχρεώσεις	673	1.252
Λοιπά στοιχεία παθητικού	12.304	32.699
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	6.907	9.099
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων	78.531	111.175

Βασικά μεγέθη και δείκτες		
Κέρδη (ζημιές) ανά μετοχή (σε €)*	(0,33)	(3,94)
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο	2,8%	2,7%
Δείκτης κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων (CoreTier I) **	16,3%	14,6%
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας*	16,3%	14,6%
Αριθμός προσωπικού (τέλος έτους)	15.515	19.806

*Τα κέρδη ανά μετοχή των 2016 και 2015 – Προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες.

Πιστοληπτική διαβάθμιση	Μακροπρόθεσμη	Βραχυπρόθεσμη
Moody`s	Caa3	NP
Standard & Poor`s	SD	SD
Fitch Ratings	RD	RD
Capital Intelligence Ratings	SD	SD

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ	1	
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΤΕ	5	
Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΤΕ	7	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ 2016	9	
Η ΜΕΤΟΧΗ	12	
ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ	13	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	14
	1.1 ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	15
	1.2 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	17
	1.3 ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	23
	2.1 ΛΙΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ	24
	Στεγαστική πίστη	24
	Πιστωτικές κάρτες και καταναλωτικά δάνεια	24
	Χρηματοδότηση μικρών επιχειρήσεων	25
	Διαχείριση Απαιτήσεων Λιανικής Τραπεζικής	26
	2.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ	27
	Χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων	27
	Χρηματοδότηση μεγάλων έργων	27
	Χρηματοδότηση μεσαίων επιχειρήσεων	28
	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	29
	Ναυτιλιακή πίστη	29
	Συναλλακτική τραπεζική	30
	Εταιρικές Πιστοδοτήσεις Ειδικής Διαχείρισης	31
	2.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΠΕΛΑΤΩΝ	31
	Καταθέσεις - Επενδυτικά προϊόντα	31
	Αμοιβαία κεφάλαια	32
	Διαχείριση χαρτοφυλακίου ιδιωτών	33
	2.4 ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ	33
	Διαχείριση διαθεσίμων	33
	Χρηματιστηριακές εργασίες	34
	Υπηρεσίες θεματοφυλακής	35
	2.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ	35
	Δίκτυο καταστημάτων	35
	Εναλλακτικά δίκτυα	36
	2.6 ΘΕΣΜΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΕΛΑΤΗ	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ	39
	3.1 ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ	40
	3.2 STORANSKA BANKA AD	41
	3.3 BANCA ROMANEASCA SA	42
	3.4 VOJVODJANSKA BANKA AD	43
	3.5 BANKA NBG ALBANIA SH.A	44
	3.6 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:	ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ	45
	4.1 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	46
	4.2 ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	48
	5.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ	49
	Κίνδυνος αγοράς	50
	Πιστωτικός κίνδυνος	53
	Κίνδυνος αντισυμβαλλομένου	60
	Κίνδυνος εκδότη	61
	Κίνδυνος χώρας	61
	Λειτουργικός κίνδυνος	62
	Κίνδυνος ρευστότητας	66
	Κίνδυνος τιτλοποίησης	68

5.2	ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ	70
5.3	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ - ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ	71
5.4	ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	71
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	73
	ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ	74
	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ 2016	76
	ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΗΜΕΝΩΝ ΔΙΑΔΙΑΚΑΣΙΩΝ	
	ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ	82
	ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΡΘΡΟΥ 81ν. 4261/2014	85
	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ	88

Κυρίες και Κύριοι Μέτοχοι,

Το 2016 υπήρξε μία χρονιά σημαντικών προκλήσεων για την Ελληνική οικονομία. Τα μηνύματα από τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη είναι μεικτά, αλλά προμηνύουν την αλλαγή πλεύσης και οι κίνδυνοι για συνέχιση της ύφεσης υποχωρούν σημαντικά παρά τις γεωπολιτικές αναταράξεις στον περίγυρο της Ελλάδας. Η οικονομία φαίνεται ότι «έπιασε πάτο», όπως λέγεται λαϊκά. Το ΑΕΠ ήταν περίπου στάσιμο, η βιομηχανική παραγωγή ανακάμπτει και οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αυξάνονται, αν και οριακά. Το πρώτο τρίμηνο του 2017 η οικονομική δραστηριότητα είναι θετική και η επενδυτική δαπάνη επιταχύνεται παρά τη συνεχιζόμενη αβεβαιότητα λόγω της παρατεταμένης διαδικασίας ολοκλήρωσης της εκκρεμούς 2^{ης} αξιολόγησης από τους Θεσμούς. Τα θετικά σημάδια σταθεροποίησης δεν πρέπει να μας εφησυχάζουν ακόμα και σήμερα, μετά το πέρας της αξιολόγησης που έφερε βελτίωση του κλίματος εμπιστοσύνης των ξένων επενδυτών όπως απεικονίζεται στη μεγάλη μείωση των επιτοκίων των ελληνικών κρατικών ομολόγων.

Ο στόχος είναι ένας υψηλός και διατηρήσιμος ρυθμός ανάπτυξης στηριζόμενος και σε σημαντικές και ποιοτικές άμεσες ξένες επενδύσεις για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων τόσο στη βιομηχανία όσο και στις υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας. Δηλαδή επενδύσεις που δεν θα διοχετεύονται μόνο στους συνήθεις προορισμούς τους όπως ο τουρισμός και η εφοδιαστική αλυσίδα (logistics) όπου η Ελλάδα έχει απόλυτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα λόγω της γεωγραφικής της θέσης - το καταπληκτικό κλίμα και η θαυμάσια φύση και θάλασσα, καθώς και ως εμπορευματική πύλη για την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, αλλά και σε άλλους εξωστρεφείς τομείς. Το κύριο όμως συγκριτικό μας πλεονέκτημα είναι το ανθρώπινο δυναμικό. Είμαστε μεταξύ των 1-3 χωρών που προμηθεύουν την υψηλή με το μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργού τους πληθυσμού, ειδικά ατόμων υψηλού επιπέδου μόρφωσης και κατάρτισης, σε θέσεις που απαιτούν υψηλή εξειδίκευση – braindrain – όπως, μεταξύ άλλων, σε επιχειρήσεις, επιστημονικά κέντρα, πανεπιστήμια του εξωτερικού. Χάνουμε αναπτυξιακές ευκαιρίες όταν δεν μπορούμε να εκμεταλλευθούμε την υψηλή εξειδίκευση και το υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτουμε για την ίδια τη χώρα μας. Για να επιτευχθεί όμως αυτό, οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να συνεχίσουν. Ιδιαίτερα πρέπει οι χρονοβόρες δικαστικές διαδικασίες να συντηρηθούν σημαντικά και η γραφειοκρατία να απλοποιηθεί και, πάνω απ' όλα, να αλλάξει η νοοτροπία αντιπαλότητας του κράτους προς τον πολίτη και τον επιχειρηματία που οι ξένοι επενδυτές (Παγκόσμια Τράπεζα μας βαθμολογεί πολύ χαμηλά) θεωρούν ως ένα από τα βασικότερα εμπόδια για την προσέλκυση ξένων άμεσων μακροχρονίων επενδύσεων στην Ελλάδα.

Παραμένω αισιόδοξος διότι πιστεύω στον Έλληνα ο οποίος έχει πολλές φορές στο παρελθόν κατορθώσει να αντιστρέψει μία καταστροφική κατάσταση και να τη μετατρέψει σε νέα αφετηρία επιτρέποντας στην Ελληνική οικονομία να ξαναγεννηθεί από τις στάχτες της.

Παρά το στάσιμο μακροοικονομικό περιβάλλον το 2016, το χρηματοπιστωτικό σύστημα, έχοντας πραγματοποιήσει με επιτυχία τη διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης στα τέλη του 2015, διατήρησε την ισχυρή κεφαλαιακή του θέση και εξασφάλισε νέα ισορροπία. Παρά τις μικρές διακυμάνσεις, οι τραπεζικές καταθέσεις σταθεροποιήθηκαν κατά τους τελευταίους 18 μήνες και συγχρόνως η χαλάρωση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων για τις επιχειρήσεις διευκόλυνε τις μεταξύ τους συναλλαγές, καθώς και τις συναλλαγές τους με τους πελάτες και του προμηθευτές του. Στηρίζοντας την οικονομική δραστηριότητα οι εξαγωγές ανήλθαν σε νέο υψηλό τόσο ως ποσοστό του ΑΕΠ όσο και σε απόλυτες τιμές πιστοποιώντας την σταδιακή μετάβαση σε ένα πιο βιώσιμο πρότυπο ανάπτυξης. Οι επιχειρήσεις που επιβιώνουν δείχνουν να προσαρμόζονται στα νέα οικονομικά δεδομένα και να αυξάνουν την εξωστρέφειά τους, επωφελούμενες από τη σημαντική ανάκτηση της ανταγωνιστικότητάς τους με βάση το κόστος εργασίας (μετά την απώλεια κατά 25% περίπου την προηγούμενη δεκαετία).

Όπως είναι εύλογο, η πιστοδοτική ικανότητα συνολικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος προς τον ιδιωτικό τομέα παρέμεινε περιορισμένη, ενώ στην κορυφή των προκλήσεων για τις τράπεζες παραμένει η αποτελεσματική αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων. Η αβεβαιότητα σχετικά με την πορεία ολοκλήρωσης της 2^{ης} αξιολόγησης σε συνδυασμό με τη μεγάλη δημοσιονομική πίεση στη ρευστότητα του ιδιωτικού τομέα για επίτευξη των στόχων, διέκοψαν την μειωτική τάση των Κόκκινων Δανείων το πρώτο τετράμηνο του 2017 αλλά η ολοκλήρωση του νέου νομοθετικού πλαισίου το 2^ο τρίμηνο του 2017 δημιουργεί ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για να επανέλθουν, εκ νέου, σε πτωτική τροχιά. Η ενεργότερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού καθώς οι νόμοι αφήνουν μεγαλύτερα περιθώρια πρωτοβουλιών προς τις τράπεζες, εκτιμάται ότι θα συμβάλει θετικά όχι μόνο στη βελτίωση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων του τραπεζών, αλλά και στη διοχέτευση ρευστότητας προς βιώσιμες επιχειρηματικές και επενδυτικές πρωτοβουλίες. Ο εγκλωβισμός δανείων προς μη βιώσιμες επιχειρήσεις (τα λεγόμενα «Κόκκινα Δάνεια») στερεί σημαντικούς τραπεζικούς διαθέσιμους πόρους από τις αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις που αποτελούν βασικούς διαμορφωτές της δυναμικής της οικονομικής ανάπτυξης. Οι στόχοι που συμφωνήσαμε με τον Ενιαίο Μηχανισμό Εποπτείας (EME της ΕΚΤ) για την

μείωση των Κόκκινων Δανείων της τριετία 2016-2018 αναμένεται να επιτευχθούν καθώς η Εθνική έχει μέχρι σήμερα ξεπεράσει τους ενδιάμεσους στόχους και έχει δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για υλοποίηση της στοχοθεσίας της και τα επόμενα τρίμηνα. Η επιστροφή των καταθέσεων αποτελεί τον άλλον κρίσιμο παράγοντα που θα επιτρέψει την παροχή ρευστότητας από τις τράπεζες προς την πραγματική οικονομία. Για να παγιωθεί όμως αυτό το κλίμα εμπιστοσύνης που δείχνει να επανέρχεται πρέπει να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο με την επιτάχυνση των ιδιωτικοποιήσεων, χωρίς αμφιταλαντεύσεις, και ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων.

Η πρόσφατη επίτευξη συμφωνίας για την αξιοποίηση της έκτασης στο Ελληνικό (από τις μεγαλύτερες ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα αυτόν στην Ε.Ε.) η οποία συζητείται ευρέως και εκτός Ελλάδος μπορεί να γίνει ορόσημο για ενίσχυση της εμπιστοσύνης στη δυνατότητα υλοποίησης επενδύσεων μεγάλης κλίμακας και να δώσει το στίγμα για επιτάχυνση της διαδικασίας οικονομικής ανάπτυξης. Ως εκ τούτου μια ταχεία υλοποίηση του προγράμματος αξιοποίησης του παραμελημένου Ελληνικού θα συμβάλει ουσιαστικά στην προσέλκυση ξένων κεφαλαίων παρέχοντας ένα ισχυρό μήνυμα αξιοπιστίας. Όπως συχνά έχω αναφέρει τα ξένα κεφάλαια είναι αναγκαία συνθήκη για δυναμική ανάπτυξη στην Ελλάδα που χαρακτηρίζεται, σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ε.Ε., από καθαρή αρνητική αποταμίευση και αποεπένδυση του πάγιου κεφαλαίου (δηλαδή οι εγχώριοι πόροι πόρρω απέχουν από την αναγκαία χρηματοδότηση βιώσιμης ανάπτυξης). Προκειμένου να μην πάνε χαμένες οι θυσίες του ελληνικού λαού πρέπει να εφαρμοστούν χωρίς παρεκκλίσεις τα **4 Σ – Συντονισμός κυβερνητικών Αρχών – Συνεργασία με ιδιωτικό τομέα** και να εισακούγονται με προσοχή οι εισηγήσεις του – **Συνέπεια** ώστε τα χαμηλότερα κέντρα εξουσίας & αρχές να μην ακυρώνουν τις κεντρικές κατευθυντήριες της κρατικής πολιτικής, νομοθετικές ρυθμίσεις και υπουργικές αποφάσεις και – **Συνέχεια** ώστε να μην ενθουσιαζόμαστε με τις πρώτες επιτυχίες και εφησυχάζουμε ή απογοητεύομαστε με τις πρώτες αποτυχίες και παραιτούμαστε των προσπαθειών μας.

Η Εθνική Τράπεζα το 2016 πρωταγωνίστησε σε πολλά επίπεδα. Κατέγραψε οργανικά κέρδη προ προβλέψεων 881 εκατ. ευρώ σε επίπεδο Ομίλου, υψηλότερα κατά 29% σε σχέση με το 2015, αντανακλώντας τη μείωση του κόστους ρευστότητας, αλλά και τον σημαντικό εξορθολογισμό των λειτουργικών της δαπανών. Στο τέλος του 2016 η εθελουσία έξοδος οδήγησε σε μείωση προσωπικού 10% περίπου και τα θετικά αποτελέσματα θα φανούν εντός του 2017 καθώς θα μειώνονται οι αντίστοιχες δαπάνες. Η ΕΤΕ προχώρησε με εντατικούς ρυθμούς στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων στην Ελλάδα κατά € 2,8 δισ. με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στο 45,1% το 2016 από 49,2% το 2015, εξαιτίας κυρίως των επιτυχημένων αναδιαρθρώσεων και διαγραφών πλήρως καλυμμένων από προβλέψεις δανείων, δηλαδή χωρίς να επηρεασθεί αρνητικά ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (CET1). Μείωσε σημαντικά την εξάρτησή της από τον ΕΛΑ, με την χρηματοδότησή της να έχει μειωθεί κατά €22,5 δισ. από την επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων έως σήμερα και πλέον να ανέρχεται σε μόλις €5 δισ. ευρώ. Τονίζεται ότι η Εθνική παραμένει η τράπεζα με τη χαμηλότερη εξάρτηση από τον έκτακτο μηχανισμό ΕΛΑ στην Ελλάδα και συνολικά από το Ευρωσύστημα και έχει τον καλύτερο δείκτη δάνεια προς καταθέσεις. Σημαντική πρόοδο κατέγραψε, επίσης, η Εθνική Τράπεζα κατά το 2016 και στην υλοποίηση των σχεδίου αναδιάρθρωσης, με κυριότερες εξελίξεις την ολοκλήρωση πώλησης της συμμετοχής της στην Finansbank στην Εθνική Τράπεζα του Κατάρ, την ολοκλήρωση πώλησης της ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλιαγμένης στην ApolloInvestmentHoldCo, αλλά και την υπογραφή συμβάσεων πώλησης των θυγατρικών της στην Βουλγαρία¹ και την Ν. Αφρική. Ο δείκτης Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (CET1) ανήλθε σε 16,3% και σε 15,8% με μεταβατική και πλήρη εφαρμογή της αυστηρότερης Βασιλείας III και αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω με την πλήρη εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης της τράπεζας που, όπως γνωρίζετε, είναι στην διαδικασία πώλησης και άλλων εταιριών του Ομίλου. Σήμερα υπάρχει μεγάλο περιθώριο ασφαλείας που έχει σχηματισθεί πάνω από την ελάχιστη κεφαλαιακή επάρκεια που έχει ορίσει ο ΕΜΕ για την αντιμετώπιση δυσμενών οικονομικών καταστάσεων. Η Εθνική Τράπεζα προχώρησε σε αναδιάρθρωση του Διοικητικού της Συμβουλίου ώστε η σύνθεσή του να είναι σύμφωνη με τον νόμο και τις οδηγίες του ΕΜΕ. Σήμερα συμμετέχουν ξένοι ειδικοί που διαχειρίστηκαν στο εξωτερικό αντίστοιχες τραπεζικές κρίσεις (Ιρλανδία, Βέλγιο, Σκανδιναβικά κράτη) και μας μεταδίδουν την πολύτιμη εμπειρία τους. Επίσης ενισχύθηκε σημαντικά ο τομέας της Εταιρικής Διακυβέρνησης, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Διαχείρισης Κινδύνων, με αποτέλεσμα η Εθνική Τράπεζα να είναι στην πρώτη γραμμή των Ευρωπαϊκών τραπεζών σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Το προσωπικό της ΕΤΕ εργάστηκε και θα συνεχίσει να εργάζεται αποτελεσματικά για το μετά την κρίση νέο ξεκίνημα της Εθνικής, μέσα στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον που διαμορφώνεται και με την είσοδο της ψηφιακής τεχνολογίας στον τραπεζικό τομέα.

Το έργο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Εθνικής με την βοήθεια που προσφέρει σε δεινοπαθούντες συμπατριώτες μας και σε ιδρύματα και σε νοσοκομεία είναι μέρος της παράδοσής μας και είμαστε υπερήφανοι γι' αυτό. Ο Όμιλος της Εθνικής Τράπεζας, με την ισχυρή παράδοση, την πρωτοπορία και τη συμβολή του στον αναπτυξιακό και κοινωνικό μετασχηματισμό της χώρας, αλλά κυρίως με τη σταθερή και διαχρονική εμπιστοσύνη των μετόχων, πελατών, καταθετών και εργαζομένων της, αποτελεί πυλώνα σταθερότητας και σιγουριάς για την Ελληνική οικονομία και την κοινωνία.

¹ Η διαδικασία πώλησης ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2017.

Για τον Όμιλο της Εθνικής Τράπεζας, η στήριξη της Ελληνικής οικονομίας, με τη χρηματοδότηση υγιών και βιώσιμων επιχειρηματικών σχεδίων, δεν αποτελεί μόνο συμβολή στην ανάπτυξη της χώρας, αλλά και συνειδητή πράξη ευθύνης και σεβασμού των χρημάτων που μας εμπιστεύονται οι καταθέτες και οι μέτοχοί μας.

Παναγιώτης Θωμόπουλος

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Κυρίες και Κύριοι Μέτοχοι,

Το 2016 ήταν μία χρονιά προσαρμογών και σταθεροποίησης για την Ελληνική οικονομία. Οι θετικές ενδείξεις στους βασικούς μακροοικονομικούς δείκτες συνεισέφεραν στην βελτίωση των αποτελεσμάτων του Ομίλου μας όμως η προσμονή της ολοκλήρωσης της δεύτερης αξιολόγησης του Προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας μας καθ'ολη τη διάρκεια του έτους μετρίασε την συνολική ανάκαμψη της οικονομίας.

Σε ένα δύσκολο και αβέβαιο περιβάλλον, η Εθνική Τράπεζα κατόρθωσε να επιτύχει ισχυρά αποτελέσματα σε όλες τις βασικές δραστηριότητές της, περιορίζοντας τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα, βελτιώνοντας τη ρευστότητά της, ενισχύοντας την κεφαλαιακή της επάρκεια και επιστρέφοντας σε θετική κερδοφορία. Όλα τα παραπάνω απέδειξαν έμπρακτα την αφοσίωση με την οποία η Εθνική Τράπεζα υλοποίησε τις δεσμεύσεις της, τόσο αναφορικά με το Σχέδιο Αναδιάρθρωσής της όσο και με τους στόχους του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού για τη μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων.

Ξεπερνώντας τον στόχο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού κατά €0,5 δισ., τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα της τράπεζας μειώθηκαν κατά €2.8 δισ., διατηρώντας το υψηλότερο επίπεδο κάλυψής τους και σημειώνοντας την υψηλότερη μείωση στο Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα.

Σε επίπεδο ρευστότητας, και σύμφωνα με τις δεσμεύσεις μας, ύστερα από την ολοκλήρωση της αποεπένδυσης της Finansbank, η Εθνική Τράπεζα αποπλήρωσε τις υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες (CoCos) ύψους €2 δισ. που είχε λάβει ως κρατική ενίσχυση κατά την ανακεφαλαιοποίηση του 2015, ενώ εξάλειψε πλήρως και την έκθεσή της σε εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου. Κατά το τέλος της χρονιάς, η έκθεση της τράπεζας στον μηχανισμό ELA ανήλθε στα €6 δισ. καθιστώντας το στόχο πλήρους απεξάρτησης από το μηχανισμό εφικτό στις επόμενες χρήσεις.

Σε επίπεδο κερδοφορίας, η τράπεζα εξάλειψε τις ζημιές του προηγούμενου έτους, επιτυγχάνοντας κέρδη από συνεχιζόμενες δραστηριότητες €53 εκατ. σε επίπεδο Ομίλου, σημειώνοντας αύξηση 31% των οργανικών κερδών προ προβλέψεων σε σχέση με το 2015, προερχόμενης τόσο από την αύξηση των εσόδων όσο και από την μείωση των λειτουργικών εξόδων.

Η Εθνική Τράπεζα κατάφερε να αυξήσει τα Κύρια Βασικά Ίδια Κεφάλαιά της κατά 750 μ.β. μέσα στο έτος ύστερα από την ολοκλήρωση των αποεπενδύσεων της Finansbank, της ΑΣΤΗΡ ΠΑΛΛΑΣ και της NBGI Equity. Στο τέλος του έτους και ύστερα από την αποπληρωμή των CoCos, ο δείκτης CET1 ανήλθε σε 16.3% και σε 15.8% με την πλήρη εφαρμογή της Βασιλείας III.

Η στρατηγική της Εθνικής Τράπεζας παραμένει προσηλωμένη στο τρίπτυχο της αύξησης της κερδοφορίας, της μείωσης του κόστους και στην διαχείριση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων. Ήδη κατά το 2017 έχουν φανεί οι τάσεις συνέχισης επίτευξης θετικής κερδοφορίας, υλοποίησης της πιστωτικής επέκτασης και της περαιτέρω μείωσης του κόστους καθώς ύστερα από το πρόγραμμα εθελουσίας αποχώρησης προσωπικού στο τέλος του 2016 έχουν μειωθεί σημαντικά οι δαπάνες. Ταυτόχρονα η Εθνική Τράπεζα συνεχίζει τις απαραίτητες ενέργειες για την επίτευξη των στόχων για τη μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων κατά το 2017. Η επιτυχής συνέχιση της υλοποίησης του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης αναμένεται να επιφέρει επιπλέον βελτίωση των κεφαλαιακών δεικτών της τράπεζας θωρακίζοντας έτσι περαιτέρω την κεφαλαιακή της θέση.

Ευχαριστώ θερμά όλους τους μετόχους μας και το προσωπικό μας για την στήριξη της τράπεζάς μας και την συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων μας. Στην Εθνική Τράπεζα προσμένουμε την ομαλοποίηση της οικονομίας που θα ακολουθήσει την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης αλλά και την εντατικοποίηση της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας. Όμως ταυτόχρονα συμβάλλουμε στην οικονομική ανάκαμψη με τα δικά μας μέσα: με την χρηματοδότηση της οικονομίας και με την επανένταξη στο παραγωγικό κομμάτι της οικονομίας των δανειοληπτών που παρά τη βούλησή τους αθέτησαν τις υποχρεώσεις τους ως αποτέλεσμα της κρίσης, προσφέροντάς τους δραστικές και μακροχρόνιες λύσεις. Πρωτίστως όμως, προστατεύουμε τα κεφάλαια των καταθετών και των μετόχων μας. Παραμένουμε αισιόδοξοι και διατηρούμε την αυτοπεποίθησή μας ώστε το 2017 να συνεχίσουν και να ενταθούν οι θετικές εξελίξεις στην Τράπεζά μας.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Λεωνίδας Φραγκιαδάκης

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΤΕ

Παναγιώτης (Τάκης) – Αριστείδης Θωμόπουλος
Πρόεδρος ΔΣ (Μη Εκτελεστικό Μέλος)

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

Λεωνίδας Φραγκιαδάκης
Διευθύνων Σύμβουλος

Δημήτριος Δημόπουλος
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

Παύλος Μυλωνάς
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

Σπυρίδων Λορεντζιάδης
Έλεγχος /Λογιστική

Eva Cederbalk
Τραπεζική Εμπειρία

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

Πέτρος Σαμπατακάκης
Οικονομολόγος/ Εμπειρογνώμων σε θέματα Διαχείρισης Κινδύνων και Χρηματοοικονομικών Ελέγχων

Claude Piret
Ανεξάρτητο Μη εκτελεστικό μέλος με εξειδικευμένη γνώση σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 3864/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
Διαχείριση Κινδύνων/ Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες

Χάρης Μάκκας
Οικονομολόγος/ Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες

Mike Aynsley
Ανεξάρτητο Μη εκτελεστικό μέλος με εξειδικευμένη γνώση σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 3864/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
Διαχείριση Κινδύνων/ Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες

Marianne Økland
Ανεξάρτητο Μη εκτελεστικό μέλος με εξειδικευμένη γνώση σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 3864/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες/ Ναυτιλιακά

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ (N3864/2010)

Παναγιώτα Ιπλιζιάν
Οικονομολόγος

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΔΣ

Παναγιώτης Δασμάνογλου
Γενικός Διευθυντής Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας & του Ομίλου

Σημειώσεις:

Το παρόν Δ.Σ., του οποίου η θητεία λήγει το 2018, συγκροτήθηκε εκ νέου σε σώμα κατά τη συνεδρίαση της 9^{ης} Νοεμβρίου 2016.

Το 2016 και το α' εξάμηνο του 2017 έλαβαν χώρα οι παρακάτω αλλαγές:

- Στις 7 Ιουνίου 2017 ο κ. Σταύρος Κούκος υπέβαλε την παραίτηση του από μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. της ΕΤΕ και συμμετέχει πλέον υπό τον νέο ρόλο του Παρατηρητή (Observer) Εκπροσώπου των Εργαζομένων της Τράπεζας στο Διοικητικό Συμβούλιο.
- Στις 30 Μαρτίου 2017 η κ. Παναγιώτα Ιπλιζιάν διορίστηκε ως νέα Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.) στο Δ.Σ. σε αντικατάσταση του κ. Παναγιώτη Λευθήρη ο οποίος συμμετέχει πλέον στο Δ.Σ. υπό τον ρόλο του Παρατηρητή (Observer) του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.).
- Στις 27 Δεκεμβρίου 2016 το Δ.Σ. εξέλεξε την κ. Eva Cederbalk ως νέο μη εκτελεστικό μέλος του, σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος μη εκτελεστικού μέλους κ. Ευθύμιου Κατσικά.
- Στις 9 Νοεμβρίου 2016 το Δ.Σ. συνεδρίασε και αποφάσισε την εκ νέου συγκρότηση του σε σώμα. Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΕΤΕ (μη εκτελεστικό μέλος) είναι ο κ. Παναγιώτης-Αριστείδης Θωμόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος ο κ. Λεωνίδας Φραγκιαδάκης και Αναπληρωτές Διευθύνοντες Σύμβουλοι οι κ. Δημήτριος Δημόπουλος και Παύλος Μυλωνάς. Ο κ. Παναγιώτης Δασμάνογλου, Γενικός Διευθυντής Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης, είναι Γραμματέας του Δ.Σ. της Τράπεζας και των Επιτροπών του.
- Στις 2 Νοεμβρίου 2016, κατά την συνεδρίαση του Δ.Σ., η Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΕΤΕ κ. Λούκα Κατσέλη, καθώς και τα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη κ. Δημήτριος Αφεντούλης και Σπυρίδων Θεοδωρόπουλος υπέβαλαν τις παραιτήσεις τους. Με απόφαση του κατά την συνεδρίαση της ίδιας μέρας, το Δ.Σ. εξέλεξε τους κ. Παναγιώτη-Αριστείδη Θωμόπουλο, Claude Piret και Σπυρίδων Λορεντζιάδη ως μη εκτελεστικά μέλη, σε αντικατάσταση των παραιτηθέντων.
- Στις 28 Ιουλίου 2016 το Δ.Σ. εξέλεξε τον κ. Χάρη Μάκκα ως μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ., ενώ στις 09 Νοεμβρίου 2016, το Δ.Σ. εξέλεξε τον κ. Χάρη Μάκκα ως ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ.
- Στις 22 Ιουλίου 2016 κατόπιν της ολοσχερούς εξόφλησης και διαγραφής των τίτλων εκδόσεως Εθνικής Τράπεζας που είχαν εκδοθεί με την Εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 3723/2008, η Εθνική Τράπεζα έπαψε να υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 3723/2008 και ως εκ τούτου η κ. Αγγελική Σκανδαλιάρη έπαυσε να εκπροσωπεί το Ελληνικό Δημόσιο στο Δ.Σ.
- Στις 19 Ιουλίου 2016 ο κ. Παναγιώτης Λευθήρης διορίστηκε ως νέος εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας στο Δ.Σ., σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος κ. Χάρη Μάκκα.
- Στις 29 Ιουνίου 2016 το Δ.Σ., εξέλεξε την κ. Marianne Økland ως ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του, σε αντικατάσταση του κ. Kurt Geiger που παραιτήθηκε από ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος.
- Στις 26 Μαΐου το Δ.Σ., εξέλεξε τους κ. Kurt Geiger και Mike Aynsley ως ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του.
- Στις 26 Ιανουαρίου 2016 ο κ. Ανδρέας Μπούμης υπέβαλε την παραίτηση του από ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ.

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος:

Λεωνίδας Φραγκιαδάκης - Διευθύνων Σύμβουλος

Μέλη:

Δημήτρης Δημόπουλος - Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

Πάυλος Μυλωνάς – Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

Δημήτριος Καποτόπουλος – Γενικός Διευθυντής Εταιρικής Τραπεζικής

Ιωάννης Κυριακόπουλος – Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών της Τράπεζας και του Ομίλου (CFO)

Αλέξανδρος Μπένος - Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας & Ομίλου, Chief Risk Officer (CRO)

Νέλλη Τζάκου-Λαμπροπούλου - Γενική Διευθύντρια Λιανικής Τραπεζικής

Νίκος Χριστοδούλου – Γενικός Διευθυντής Λειτουργικής Στήριξης της Τράπεζας & του Ομίλου (COO)

Παναγιώτης Δασμάνογλου – Γενικός Διευθυντής Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου (χωρίς δικαίωμα ψήφου)

Γιώργος Τριανταφυλλάκης – Γενικός Διευθυντής Νομικών Υπηρεσιών (χωρίς δικαίωμα ψήφου)

ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ

Παναγιώτης Δασμάνογλου

Γενικός Διευθυντής Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου

Δημήτρης Καποτόπουλος

Γενικός Διευθυντής Εταιρικής Τραπεζικής

Ιωάννης Κυριακόπουλος

Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών της Τράπεζας και του Ομίλου (CFO)

Αλέξανδρος Μπένος

Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας & Ομίλου, Chief Risk Officer (CRO)

Νέλλη Τζάκου-Λαμπροπούλου

Γενική Διευθύντρια Λιανικής Τραπεζικής

Νίκος Χριστοδούλου

Γενικός Διευθυντής Λειτουργικής Στήριξης της Τράπεζας και του Ομίλου (COO)

Γεώργιος Τριανταφυλλάκης

Γενικός Διευθυντής Νομικών Υπηρεσιών

Μαρίνης Στρατόπουλος

Γενικός Διευθυντής Δραστηριοτήτων Εξωτερικού

Πέτρος Φουρτούνης

Γενικός Διευθυντής Ανθρώπινου Δυναμικού της Τράπεζας και του Ομίλου

Ιωάννης Βαγιονίτης

Γενικός Διευθυντής Chief Credit Officer (CCO)

Κωνσταντίνος Βόσικας

Γενικός Διευθυντής Εταιρικών Πιστοδοτήσεων Ειδικής Διαχείρισης

Γεώργιος Καλορίτης

Γενικός Διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας & Ομίλου (Γενικός Επιθεωρητής)

ΒΟΗΘΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ

Βασίλειος Κάβαλος

Βοηθός Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς (Group Treasurer)

Ιωάννα Κατζηλιέρη - Ζουρ

Βοηθός Γενική Διευθύντρια Επικοινωνίας & Μάρκετινγκ Ομίλου

Γεώργιος Κουτσουδάκης

Βοηθός Γενικός Διευθυντής Εταιρικής Τραπεζικής

Γεώργιος Μαλιγιάννης

Βοηθός Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Απαιτήσεων Λιανικής Τραπεζικής

Βασίλης Μαστρόκαλος

Βοηθός Γενικός Διευθυντής Στρατηγικής της Τράπεζας και του Ομίλου

Κωνσταντίνος Μπράτος

Βοηθός Γενικός Διευθυντής Ενεργητικής Διαχείρισης Ληξιπρόθεσμου Χαρτοφυλακίου Επιχειρηματικής Τραπεζικής

Δημήτριος Παυλινέρης

Βοηθός Γενικός Διευθυντής Δικτύου

Βασίλης Σκιαδιώτης

Βοηθός Γενικός Διευθυντής Λιανικής Τραπεζικής

Γεώργιος Φράγκου

Βοηθός Γενικός Διευθυντής Ακίνητης Περιουσίας της Τράπεζας και του Ομίλου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ 2016

Σε ένα δύσκολο περιβάλλον, η Εθνική Τράπεζα κατόρθωσε να επιτύχει ισχυρά αποτελέσματα σε όλες τις βασικές δραστηριότητές της, περιορίζοντας τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα, βελτιώνοντας τη ρευστότητά της, ενισχύοντας την κεφαλαιακή της επάρκεια και επιστρέφοντας σε θετική κερδοφορία.

Αναφορικά με την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου, η ΕΤΕ διατήρησε ένα σημαντικό ρυθμό μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς, περιορίζοντας τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα κατά €2,8 δισ. Το αποτέλεσμα αυτό ξεπερνά και τον επιμέρους στόχο για το 2016 κατά €0,5 δισ. Κατά συνέπεια, η ΕΤΕ είναι η Τράπεζα με το χαμηλότερο δείκτη Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων στην Ελλάδα, το υψηλότερο ποσοστό κάλυψης από σωρευμένες προβλέψεις και την καλύτερη επίδοση όσον αφορά στη μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων.

Σε επίπεδο ρευστότητας, η ΕΤΕ εξάλειψε πλήρως την έκθεσή της σε εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου που χρησιμοποιούνταν ως ενέχυρα για άντληση ρευστότητας από το μηχανισμό ELA, μειώνοντας την εξάρτησή της από τον ELA κατά €6 δισ., παρά την αποπληρωμή των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (CoCos) ύψους €2 δισ. στο τέλος της χρονιάς. Ως αποτέλεσμα, η εξάρτηση της Τράπεζας από το μηχανισμό ELA έχει περιοριστεί σε λιγότερο από €6 δισ., γεγονός το οποίο καθιστά το στόχο της Τράπεζας για την πλήρη απεξάρτηση από τον μηχανισμό ELA εφικτό.

Όσον αφορά την κεφαλαιακή της επάρκεια, η ΕΤΕ ενίσχυσε τα Κύρια Βασικά Ίδια Κεφάλαιά της (CET1) κατά περίπου 750 μ.β. το 2016, μέσω της επιτυχούς ολοκλήρωσης των αποεπενδύσεων από τη Finansbank, την ΑΣΤΗΡ ΠΑΛΑΣ και την NBGI Private Equity. Σαν συνέπεια, η Τράπεζα έλαβε την έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αποπληρωμή κεφαλαίων ύψους €2 δισ. υπο μορφήν CoCos στο τέλος της χρονιάς. Η επιτυχής ολοκλήρωση των υπόλοιπων αποεπενδύσεων, είτε αυτές έχουν ήδη συμφωνηθεί, είτε βρίσκονται σε εξέλιξη, αναμένεται να ενισχύσει τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας περαιτέρω.

Αναφορικά με τα λειτουργικά αποτελέσματα της Τράπεζας, τα κέρδη μετά φόρων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες κινήθηκαν σε θετικά επίπεδα έναντι ζημιών ύψους €2,5 δισ. το 2015, με παρόμοια αποτελέσματα και τάσεις και σε επίπεδο λειτουργικών αποτελεσμάτων.

Το 2017, το οικονομικό περιβάλλον αναμένεται να συνεχίσει να βελτιώνεται. Οι στρατηγικές μας προτεραιότητες περιλαμβάνουν την περαιτέρω αποκλιμάκωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων, σύμφωνα με τους στόχους μας προς τον Ενιαίο Μηχανισμό Στήριξης (ΕΜΣ),

τη σημαντική μείωση της έκθεσης στο μηχανισμό ELA, η οποία θα θέσει τις βάσεις για την πλήρη εξάλειψή της στις αρχές του 2018, την ενίσχυση των κεφαλαίων μας μέσω επιπλέον κεφαλαιακών ενεργειών, όπως ορίζει το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, καθώς και τη διατήρηση των θετικών τάσεων στην εγχώρια οργανική κερδοφορία, η οποία περιλαμβάνει την αύξηση των χορηγήσεων σε εγχώριες επιχειρήσεις.

Κερδοφορία

Όμιλος

Το 2016, τα κέρδη μετά φόρων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες διαμορφώθηκαν σε €53 εκατ. σε επίπεδο Ομίλου έναντι ζημιών ύψους €2,5 δισ. το 2015. Τα οργανικά κέρδη προ προβλέψεων αυξήθηκαν κατά 29% σε ετήσια βάση το 2016 και διαμορφώθηκαν σε €881 εκατ., αντανakλώντας τη σημαντική μείωση του κόστους άντλησης ρευστότητας και την αποκλιμάκωση των λειτουργικών δαπανών. Τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε €1,782 εκατ. (+1,0% σε ετήσια βάση), με τη μείωση του κόστους άντλησης ρευστότητας να αντισταθμίζει την αρνητική επίπτωση από την απομόχλευση των δανείων. Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες διαμορφώθηκαν σε €192 εκατ. από €44 εκατ. το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, αντικατοπτρίζοντας τη μείωση του κόστους των ομολόγων του Πυλώνα II & III. Οι λειτουργικές δαπάνες διαμορφώθηκαν σε €1,169 εκατ. (-3,7% σε ετήσια βάση), μέσω μείωσης τόσο των δαπανών προσωπικού (-3,3% σε ετήσια βάση) όσο και των γενικών και διοικητικών εξόδων (-5,1% σε ετήσια βάση). Το Πρόγραμμα Εθελουσίας Εξόδου Προσωπικού αναμένεται να μειώσει τις δαπάνες σημαντικά μέσα στο 2017. Οι πρόβλεψες για επισφαλή δάνεια σε επίπεδο Ομίλου μειώθηκαν δραστικά σε €715 εκατ. από €3,593 εκατ. το 2015.

Ελλάδα

Τα οργανικά κέρδη προ προβλέψεων ενισχύθηκαν κατά 31% σε ετήσια βάση το 2016 σε €818 εκατ., μέσω σημαντικής μείωσης του κόστους άντλησης ρευστότητας σε 0.47% (-68 μ.β. σε ετήσια βάση) και της αποκλιμάκωσης των λειτουργικών δαπανών.

Τα καθαρά έσοδα από τόκους διαμορφώθηκαν σε €1,592 εκατ. από €1,573 εκατ. το 2015, καθώς το όφελος από την ανατιμολόγηση του κόστους των προθεσμιακών καταθέσεων και την αποκλιμάκωση της χρηματοδότησης από τον ELA αντιστάθμισε την αρνητική επίπτωση από την απομόχλευση δανείων. Η μείωση του ενεργητικού λόγω πωλήσεων ομολόγων Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) αξίας €3,3 δισ. το 2016, συνέβαλε στη βελτίωση του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου κατά 15 μ.β. σε ετήσια βάση, ανερχόμενο σε 278 μ.β.

Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες διαμορφώθηκαν σε €149 εκατ. το 2016 έναντι μηδενικών εσόδων το αντίστοιχο περυσινό διάστημα (-€2 εκατ.), αντικατοπτρίζοντας τη μείωση του κόστους άντλησης ρευστότητας μέσω ομολόγων του Πυλώνα II & III (€54 εκατ. από €197 εκατ. το προηγούμενο έτος), τα οποία αποπληρώθηκαν πλήρως το Γ' τρίμηνο του 2016.

Οι λειτουργικές δαπάνες διαμορφώθηκαν σε €991 εκατ. για το 2016, μειωμένες κατά 3,7% σε σχέση με το 2015, λόγω της περιστολής τόσο των δαπανών προσωπικού (-3,4% σε ετήσια βάση) όσο και των γενικών και διοικητικών εξόδων (-5,6% σε ετήσια βάση). Ο δείκτης Κόστους προς Οργανικά Έσοδα βελτιώθηκε σε 55% το 2016 από 62% το 2015. Το Πρόγραμμα Εθελουσίας Εξόδου Προσωπικού, το οποίο ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2016, αναμένεται να μειώσει τις δαπάνες προσωπικού κατά €60 εκατ. κατά το 2017. Στο Πρόγραμμα Εθελουσίας Εξόδου, τα κόστη του οποίου είχαν ήδη επιβαρύνει το Δ' τρίμηνο του 2015, συμμετείχαν 1.171 εργαζόμενοι από το δίκτυο και τις διοικητικές υπηρεσίες.

Τα κέρδη μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες ανήλθαν σε €17 εκατ. έναντι ζημιών ύψους περίπου €2,5 δισ. το 2015, αντανakλώντας τη σημαντική αποκλιμάκωση του εγχώριου κόστους κινδύνου (212 μ.β. το 2016 έναντι 1,004 μ.β. το προηγούμενο έτος), τη μείωση του κόστους χρηματοδότησης και την περιστολή των λειτουργικών δαπανών. Στα αποτελέσματα έτους εγγράφηκε και το κέρδος από την πώληση της ΑΣΤΗΡ ΠΑΛΑΣ ύψους €150 εκατ., το οποίο προσαύξησε τα λοιπά έσοδα και αντιστάθμισε τα αρνητικά αποτελέσματα των εσόδων από χρηματοοικονομικές πράξεις.

ΝΑ Ευρώπη¹:

Στην ΝΑ Ευρώπη¹, ο Όμιλος σημείωσε κέρδη μετά από φόρους από συνεχιζόμενες δραστηριότητες ύψους €36 εκατ. έναντι ζημιών ύψους €8 εκατ. το 2015, καταδεικνύοντας την ανθεκτικότητα των οργανικών εσόδων, την περιστολή των προβλέψεων για επισφαλή δάνεια (€31 εκατ. από €65 εκατ. το προηγούμενο έτος) και τη μείωση των λειτουργικών δαπανών (-3,3% σε ετήσια βάση).

¹ Περιλαμβάνει τις δραστηριότητες του Ομίλου σε Ρουμανία, Σερβία, Αλβανία, ΠΓΔΜ, Κύπρο, Μάλτα και Αίγυπτο

Τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα μειώθηκαν κατά €2,8 δισ το 2016

Τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα στην Ελλάδα μειώθηκαν για τρίτο συνεχόμενο τρίμηνο (-€0,9 δισ. σε τριμηνιαία βάση). Η συνολική μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων ανήλθε σε €2,8 δισ. για το 2016, ήτοι το 1/3ο της στοχευμένης μείωσης ύψους €8,5 δισ., όπως αυτή συμφωνήθηκε με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (EEM) μέχρι το 2019. Η συνεχής μείωση των Μη

Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων είναι αποτέλεσμα των επιτυχημένων ρυθμίσεων και διαγραφών πλήρως καλυμμένων από προβλέψεις δανείων, οι οποίες ανήλθαν σε €1,6 δισ. και €1,2 δισ. αντίστοιχα το 2016. Κατά συνέπεια, ο δείκτης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων μειώθηκε σε 45,1% στην Ελλάδα το Δ' τρίμηνο του 2016 από 49,2% το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, παρά τη συνεχιζόμενη απομόχλευση δανείων, παραμένοντας στα χαμηλότερα επίπεδα του κλάδου. Το ποσοστό κάλυψης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων από συσσωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε σε 56,5%, στα υψηλότερα επίπεδα του εγχώριου τραπεζικού κλάδου.

Σε επίπεδο Ομίλου, ο ρυθμός δημιουργίας νέων δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών διαμορφώθηκε σε €53 εκατ. το 2016 έναντι περίπου €1,2 δισ. το προηγούμενο έτος. Η σημαντική αποκλιμάκωση του ρυθμού δημιουργίας νέων δανείων σε καθυστέρηση αντανakλά την εγχώρια αγορά, όπου ο ρυθμός δημιουργίας νέων επισφαλειών μειώθηκε σημαντικά σε μόλις €65 εκατ. το 2016 από €869 εκατ. το 2015.

Στην Ελλάδα, το κόστος πιστωτικού κινδύνου διαμορφώθηκε σε 212 μ.β. έναντι 1,004 μ.β. το 2015. Ο δείκτης κάλυψης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών από σωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε σε 75,4% στην Ελλάδα και σε 74,3% σε επίπεδο Ομίλου, στα υψηλότερα επίπεδα του κλάδου.

Στη ΝΑ Ευρώπη¹, ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών μειώθηκε κατά 50 μ.β. σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκε σε 24,0% το 2016, με το δείκτη κάλυψης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών από συσσωρευμένες προβλέψεις να παραμένει αμετάβλητος σε σχέση με το προηγούμενο έτος στο 58,6%.

¹ Περιλαμβάνει τις δραστηριότητες του Ομίλου σε Ρουμανία, Σερβία, Αλβανία, ΠΓΔΜ, Κύπρο, Μάλτα και Αίγυπτο

Ενισχυμένη ρευστότητα σε σχέση με τον ανταγωνισμό

Οι καταθέσεις του Ομίλου αυξήθηκαν οριακά κατά 0,4% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ανερχόμενες σε €40,5 δισ. το 2016, αντανakλώντας τις εισροές καταθέσεων ύψους €0,2 δισ. στην Ελλάδα. Οι καταθέσεις στη Ν.Α. Ευρώπη μειώθηκαν κατά 1,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και διαμορφώθηκαν σε €3,6 δισ.

Παρά την αποπληρωμή των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (CoCos), η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα μειώθηκε σε €10,4 δισ. το Μάρτιο του 2017¹ από €24,0 δισ. στο τέλος του 2015. Σημειώνεται ότι η έκθεση στο μηχανισμό ELA έχει μειωθεί σε μόλις €5,6 δισ. από €11,5 δισ. το τέλος του 2015. Η σημαντική μείωση της χρηματοδότησης μέσω του μηχανισμού ELA αντανakλά την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, την επαναφορά της κατ' εξαίρεση αποδοχής

ελληνικών ομολόγων και Εντόκων Γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου ως αποδεκτών ενεχύρων στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), τη συνεχιζόμενη απομόχλευση δανείων, καθώς και τη μικρή αύξηση των καταθέσεων. Η ΕΤΕ παραμένει η τράπεζα με τη χαμηλότερη εξάρτηση από τον έκτακτο μηχανισμό ELA στην Ελλάδα, με τη χρηματοδότηση μέσω ELA προς Ενεργητικό, εξαιρουμένων των ομολόγων ΕΤΧΣ & Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ), να διαμορφώνεται σε 8%. Η Τράπεζα έχει δυνατότητα άντλησης επιπλέον ρευστότητας από το μηχανισμό ELA έως και €8,1 δισ.¹

Με την εξάρτηση από το μηχανισμό ELA στα €5,6 δισ., η ΕΤΕ διατηρεί ένα μοναδικό χρηματοδοτικό πλεονέκτημα ενόψει της ανάκαμψης της εγχώριας οικονομίας. Επιπλέον, ως συνέπεια της αύξησης των καταθέσεων στην Ελλάδα και της απομόχλευσης των δανείων, ο δείκτης Δανείων προς Καταθέσεις μειώθηκε περαιτέρω σε 86% στην Ελλάδα και σε 88% σε επίπεδο Ομίλου, στα χαμηλότερα επίπεδα του ελληνικού τραπεζικού κλάδου.

¹ Στοιχεία με ημερομηνία 22 Μαρτίου, 2017

Κεφαλαιακή επάρκεια

Με τη σταδιακή υλοποίηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, όπως αυτή διαφαίνεται από την ολοκλήρωση των πωλήσεων των Finansbank, NBGI Private Equity Funds και ΑΣΤΗΡ ΠΑΛΑΣ, ο δείκτης Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (CET1) ανήλθε σε 16,3% το 2016, ενισχυμένος κατά περίπου 750 μ.β. σε σχέση με το 2015.

Το 2017 τα κεφάλαια της ΕΤΕ ενισχύθηκαν με την ολοκλήρωση στις 14 Ιουνίου 2017 της πώλησης των θυγατρικών στη Βουλγαρία United Bulgarian Bank A.D. («UBB») και Interlease E.A.D., ενώ θα ενισχυθούν περαιτέρω με την ολοκλήρωση των συμφωνηθέντων αποεπενδύσεων από την South African Bank of Athens (SABA) και την Εθνική Ασφαλιστική.

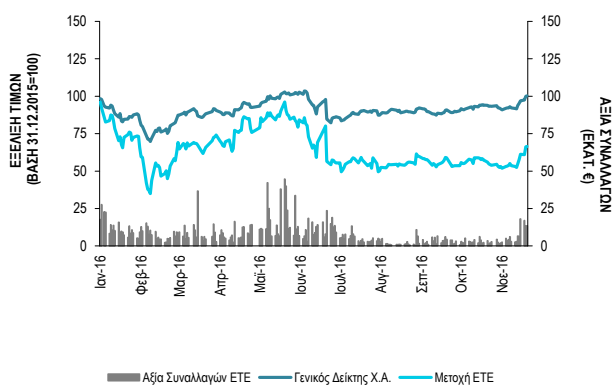
Με πλήρη εφαρμογή της Βασιλείας III, ο δείκτης CET 1 ανέρχεται σε 15,8%.

Η ΜΕΤΟΧΗ

Κατά την διάρκεια του 2016 το Χρηματιστήριο Αθηνών κατέγραψε σημαντικές απώλειες λόγω κυρίως της πολιτικής αβεβαιότητας, ειδικότερα κατά το δεύτερο μισό του έτους. Η μετοχή της ΕΤΕ παρουσίασε αυξημένη μεταβλητότητα, καταγράφοντας μέγιστη τιμή €0,34 την 04.01.2016 και ελάχιστη τιμή €0,10 την 11.02.2016, ενώ η τιμή κλεισίματος στις 31.12.2015 διαμορφώθηκε σε €0,34.

Η χρηματιστηριακή αξία της ΕΤΕ στις 31.12.2016 διαμορφώθηκε σε €2,3 δισ., έναντι €3,1 δισ. το προηγούμενο έτος. Η συνολική αξία συναλλαγών επί της μετοχής διαμορφώθηκε σε €2,0 δισ., ενώ το προηγούμενο έτος ανήλθε στα €2,4 δισ., αποτελώντας το 13,6% της ετήσιας αξίας συναλλαγών της εγχώριας κεφαλαιαγοράς, έναντι 17,8% το 2015.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΜΕΤΟΧΗΣ ΕΤΕ

Πηγές: Bloomberg, υπολογισμοί ΕΤΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΤΟΧΗΣ ΕΤΕ ⁽¹⁾

	2016	2015
Τιμή τέλους έτους (σε €)	0.3	0.3
Μέγιστη τιμή έτους (σε €)	0.3	25.8
Ελάχιστη τιμή έτους (σε €)	0.1	0.3
Τυπική απόκλιση ημερήσιων αποδόσεων ΕΤΕ (%)	5.9	10.0
Τυπική απόκλιση ημερήσιων αποδόσεων κλάδου (%)	5.5	8.6
Χρηματιστηριακή αξία μετοχής τέλους έτους (σε δισ. €)	2.3	3.1
Συνολική αξία συναλλαγών μετοχής (σε δισ. €)	2.0	3.3
Λόγος συνολικής ετήσιας αξίας συναλλαγών μετοχής / ΧΑ (%)	10.6	17.8

Πηγή: ΧΑ, Bloomberg, υπολογισμοί ΕΤΕ

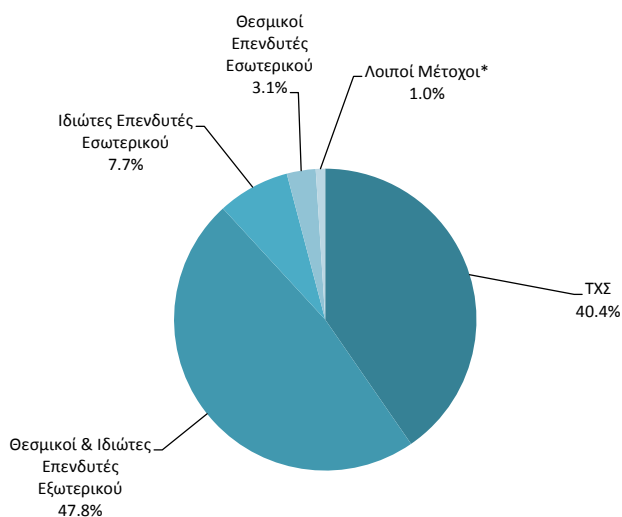
⁽¹⁾ Για λόγους συγκρισιμότητας οι τιμές των μετοχών έχουν προσαρμοστεί ώστε να εμφανίζουν εταιρικές μεταβολές

ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Το μετοχικό κεφάλαιο της Εθνικής Τράπεζας στις 31.12.2016 ήταν διαιρεμένο σε 9.147.151.527 κοινές μετοχές, ονομαστικής αξίας €0,30 η κάθε μία.

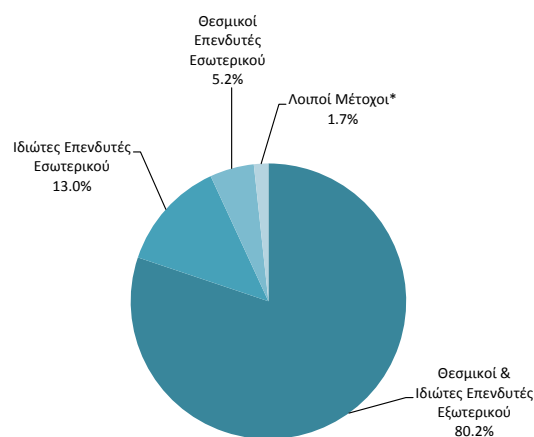
Το μετοχικό κεφάλαιο της Εθνικής Τράπεζας χαρακτηρίζεται από ευρεία διασπορά, καθώς περιλάμβανε πάνω από 195.000 μετόχους, θεσμικούς και ιδιώτες, στο τέλος Δεκεμβρίου 2016. Από τη μετοχική σύνθεση, όπως αυτή διαμορφώθηκε στις 31.12.2016 (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2) προκύπτει ότι το ΤΧΣ κατείχε το 40,4% του μετοχικού κεφαλαίου, ενώ το 47,8% ήταν καταμετρημένο σε θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές του εξωτερικού και το 7,7% σε ιδιώτες επενδυτές εσωτερικού. Εξαιρουμένου του ποσοστού του ΤΧΣ, η συμμετοχή των θεσμικών και ιδιωτών επενδυτών εξωτερικού ανέρχεται σε 80,2%, ενώ των ιδιωτών επενδυτών εσωτερικού σε 13,0% (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΤΕ 31.12.2016

* Περιλαμβάνονται: Θυγατρικές ΕΤΕ, Τράπεζες-Ασφαλιστικές, νοσοκομεία, σύλλογοι κ.ά.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΤΕ (ΕΚΤΟΣ ΤΧΣ) 31.12.2016

* Περιλαμβάνονται: Θυγατρικές ΕΤΕ, Τράπεζες-Ασφαλιστικές, νοσοκομεία, σύλλογοι κ.ά.

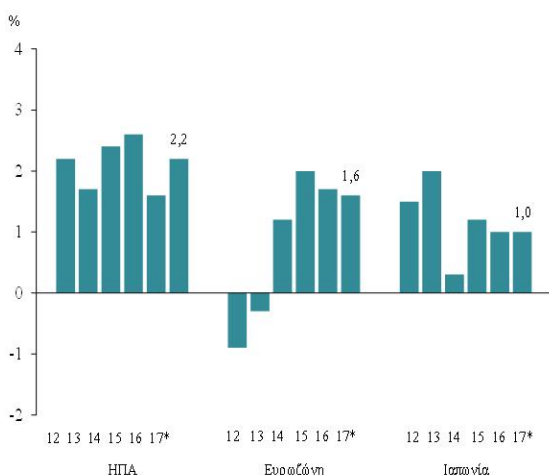
ΚΕΦΑΛΑΙΟ **1**

**ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ**

1.1 ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας συνεχίστηκε εν πολλοίς με σταθερό ρυθμό το 2016, με το πραγματικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν («ΑΕΠ») να αναμένεται να διαμορφωθεί σε 3,1%, από 3,2% το 2015. Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής («ΗΠΑ»), ένα αδύναμο πρώτο εξάμηνο, εξαιτίας της μεγάλης μείωσης των επιχειρηματικών επενδύσεων στον τομέα της ενέργειας και της αρνητικής συνεισφοράς του χαμηλότερου ρυθμού συσσώρευσης των αποθεμάτων επηρέασε τη δυναμική της ανάπτυξης. Η ετήσια αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ επιβραδύνθηκε σε 1,6% (ετήσια μεταβολή) το 2016, από 2,6% το 2015 (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.1). Στην ευρωζώνη, η οικονομία συνέχισε να ανακάμπτει, με την εγχώρια ζήτηση να λαμβάνει στήριξη από την αύξηση της απασχόλησης και την επιτάχυνση του τραπεζικού δανεισμού, εν μέσω της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας («ΕΚΤ»). Για το 2016, η ετήσια αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ανήλθε σε 1,7% από 2,0% το 2015. Στην Ιαπωνία, η οικονομία συνέχισε τη θετική της πορεία, επικουρούμενη από τη σταδιακή βελτίωση των εισοδημάτων των εργαζομένων και την υποστηρικτική δημοσιονομική πολιτική, με το πραγματικό ΑΕΠ να αυξάνεται κατά 1,0% (ετήσια μεταβολή) το 2016 από 1,2% το 2015.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.1
ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕΠ
(ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ)

Πηγές: Eurostat, US Bureau of Economic Analysis και IMF, *Προβλέψεις ΕΤΕ

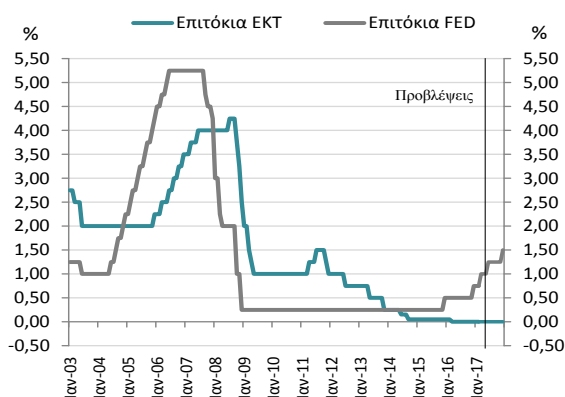
Η τιμή του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές ακολούθησε ανοδική πορεία το 2016, η οποία επιταχύνθηκε προς τα τέλη του έτους λόγω της συμφωνίας μεταξύ ΟΠΕΚ και επιλεγμένων χωρών (Ρωσία) για τη σταδιακή μείωση της παραγωγής πετρελαίου κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2017. Συγκεκριμένα, η τιμή του αργού πετρελαίου αυξή-

θηκε σε 54 \$/βαρέλι στο τέλος του 2016, από 37 \$/βαρέλι στο τέλος του 2015, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 45%. Σε όρους μέσων ετήσιων μεταβολών, το πετρέλαιο υποχώρησε κατά 11% το 2016 (σε 43 \$/βαρέλι το 2016, από 49 \$/βαρέλι το 2015) έναντι πτώσης της τάξης του 48% το 2015. Παράλληλα, οι τιμές τροφίμων, σε όρους μέσων ετήσιων μεταβολών, αυξήθηκαν κατά 1% το 2016 σε σχέση με ένα χρόνο πριν, έναντι μείωσης 16% το 2015. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, ο πληθωρισμός στις ανεπτυγμένες οικονομίες επιταχύνθηκε σε 0,7% (μέση ετήσια μεταβολή) το 2016 από 0.3% (μέση ετήσια μεταβολή) το 2015.

Η νομισματική πολιτική στις ανεπτυγμένες αγορές παρέμεινε υποστηρικτική ως προς την ανάπτυξη. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ («Fed») αύξησε το επιτόκιο αναφοράς κατά 25 μ.β. στο εύρος του 0,50% - 0,75%, το Δεκέμβριο του 2016, ενώ προχώρησε σε μια ακόμα αύξηση του επιτοκίου κατά 25 μ.β. στο εύρος του 0,75% - 1,00% το Μάρτιο του 2017, με τους αξιωματούχους της Fed να αναμένουν το επιτόκιο αναφοράς να διαμορφωθεί στο 1,25% - 1,50% στο τέλος του 2017 (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.2). Να σημειωθεί πως η Fed θα εξακολουθήσει, τουλάχιστον στο 1^ο εξάμηνο του 2017, να επανεπενδύει τις προσόδους από τα κρατικά ομόλογα και τα ομόλογα ενυπόθητων δανείων τα οποία κατέχει, διατηρώντας υποστηρικτική νομισματική πολιτική. Η ΕΚΤ, το Μάρτιο του 2016, εν μέσω αυξημένων αποπληθωριστικών πιέσεων, μείωσε το παρεμβατικό της επιτόκιο κατά 5 μ.β. στο 0,0%, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης κατά 5 μ.β. σε 0,25% και το επιτόκιο καταθέσεων κατά 10 μ.β. σε -0,4%. Επιπρόσθετα, οι μηνιαίες αγορές του προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων αυξήθηκαν κατά €20 δισ. σε €80 δισ. μέχρι το Μάρτιο του 2017, συμπεριλαμβάνοντας και εταιρικά ομόλογα υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Το Δεκέμβριο του 2016, η ΕΚΤ ανακοίνωσε την επέκταση του προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων κατά 9 μήνες (τουλάχιστον μέχρι το Δεκέμβριο του 2017), ωστόσο μειώνοντας το μηνιαίο ποσό αγορών σε €60 δισ. αρχής γενομένης από τον Απρίλιο του 2017, καθώς οι αποπληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία της ευρωζώνης είχαν μειωθεί αισθητά. Τέλος, η Τράπεζα της Ιαπωνίας, τον Ιανουάριο του 2016, εισήγαγε αρνητικά επιτόκια στις καταθέσεις των εμπορικών τραπεζών και συνεχίζει την πολιτική επιθετικής επέκτασης του ισολογισμού της, κυρίως δια μέσω της αγοράς Ιαπωνικών κρατικών ομολόγων κατά 80 τρισ. Γιεν σε ετήσια βάση και Διαπραγματεύσιμων Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ETFs) μετοχών κατά 6 τρισ. Γιεν σε ετήσια βάση. Το Σεπτέμβριο του 2016, η Τράπεζα της Ιαπωνίας εισήγαγε ένα νέο πλαίσιο νομισματικής πολιτικής στοχεύοντας μεταξύ άλλων στον «έλεγχο της καμπύλης επιτοκίων», και υιοθετώντας ως στόχο

για το επιτόκιο του 10-ετούς κρατικού ομολόγου της Ιαπωνίας «περίπου» το 0%.

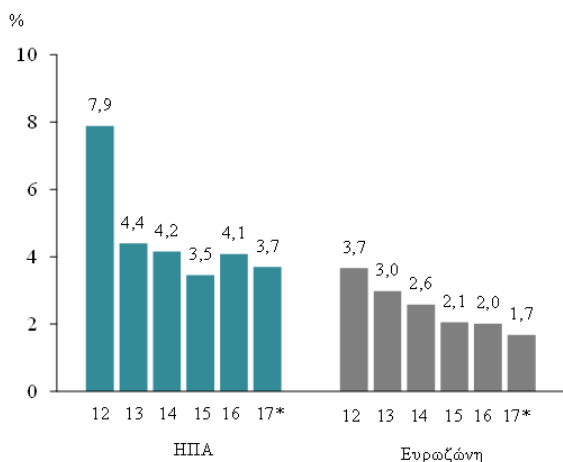
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.2
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ

Πηγές: ECB, FED, Προβλέψεις ΕΤΕ

Η δημοσιονομική προσαρμογή, η οποία ξεκίνησε στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008/2009 με αποτέλεσμα τη σημαντική βελτίωση των δημοσίων οικονομικών τα τελευταία έτη, επιβραδύνθηκε και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.3). Το δημοσιονομικό έλλειμμα στις ΗΠΑ αυξήθηκε στο 4,1% του ΑΕΠ το 2016 από 3,5% το 2015 αντανακλώντας υψηλότερες δαπάνες για την υγεία καθώς και για πληρωμή τόκων. Στην Ευρωζώνη το δημοσιονομικό έλλειμμα παρέμεινε εν πολλοίς σταθερό στο 2,0% του ΑΕΠ το 2016 από 2,1% το 2015. Παρόλαυτα, το κυκλικά διορθωμένο πρωτογενές πλεόνασμα μειώθηκε ελαφρώς, καθιστώντας με αυτό τον τρόπο τη δημοσιονομική πολιτική ελαφρώς επεκτατική, κυρίως λόγω αυξημένων δαπανών για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης και ήπιων φορολογικών περικοπών σε μεμονωμένες χώρες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.3
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΑ
(ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ)

Πηγή: IMF, *Προβλέψεις IMF

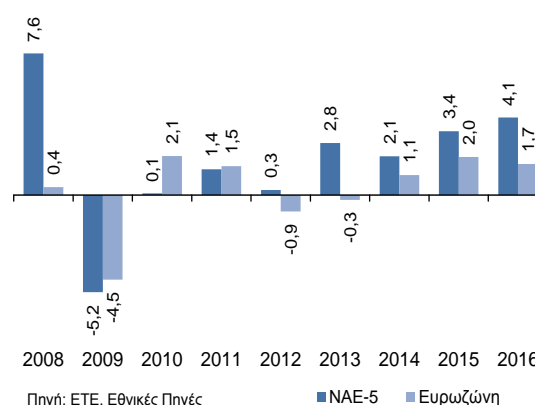
Νοτιοανατολική Ευρώπη (NAE-5)*

* Η «NAE-5» αποτελείται από τις χώρες Αλβανία, Βουλγαρία, ΠΓΔΜ, Ρουμανία και Σερβία

Τα θεμελιώδη μεγέθη και οι επιδόσεις των οικονομικών και των τραπεζικών κλάδων της NAE-5 βελτιώθηκαν σε ευρεία κλίμακα το 2016. Πράγματι, η οικονομική ανάπτυξη ανέκτησε δυναμική, ο πληθωρισμός υποχώρησε, η δημοσιονομική προσαρμογή συνεχίστηκε και η κερδοφορία του τραπεζικού τομέα ενισχύθηκε, ενώ το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών επιδεινώθηκε, παραμένοντας ακόμα, ωστόσο, σε διαχειρίσιμα επίπεδα.

Το ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους αυξήθηκε κατά 4,1% το 2016 – την υψηλότερη επίδοση μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση – από 3,3% το προηγούμενο έτος, παρά την πιο περιοριστική δημοσιονομική πολιτική (το δημοσιονομικό έλλειμμα συρρικνώθηκε στο 1,6% του ΑΕΠ το 2016 από 2,2% το προηγούμενο έτος). Στην αύξηση συνέβαλαν η ιδιωτική κατανάλωση και οι εξαγωγές. Το ενισχυμένο πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα, ως απόρροια, μεταξύ άλλων, της μεγάλης μείωσης του ΦΠΑ στη Ρουμανία (της μεγαλύτερης οικονομίας στη NAE-5, με ποσοστό 62,0% περίπου στο ΑΕΠ), της βελτίωσης των συνθηκών στην αγορά εργασίας, του ισχυρότερου αποπληθωρισμού (ο μέσος πληθωρισμός μειώθηκε στο -0,9% το 2016 από -0,1% το προηγούμενο έτος), σε συνδυασμό με μια υποστηρικτική νομισματική πολιτική και ευνοϊκές τιμές πετρελαίου, έδωσαν ώθηση στην ιδιωτική κατανάλωση. Η ισχυρή εξωτερική ζήτηση, κυρίως λόγω της ανάκαμψης στην Ευρωπαϊκή Ένωση – του μεγαλύτερου εμπορικού εταίρου της NAE-5 – έδωσε ώθηση στις εξαγωγές.

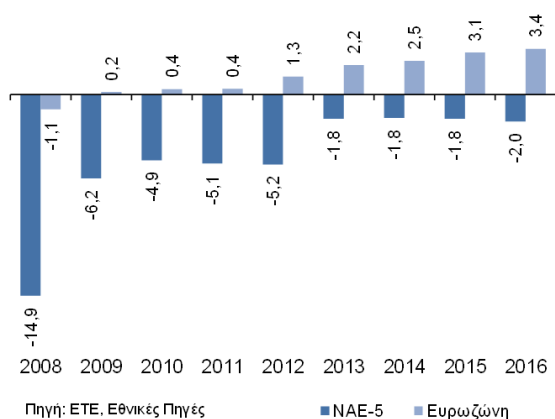
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΑΕΠ (%)

Πηγή: ΕΤΕ, Εθνικές Πηγές

■ NAE-5 ■ Ευρωζώνη

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (% ΤΟΥ ΑΕΠ)

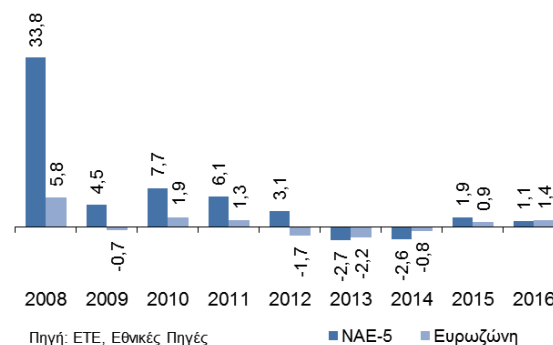

Αρνητικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών διευρύνθηκε ελαφρά στο 2,0% του ΑΕΠ το 2016 από 1,8% το προηγούμενο έτος, παρά τις ευνοϊκές τιμές πετρελαίου (η μέση τιμή πετρελαίου Brent μειώθηκε κατά 15,7% στα €40,7 το βαρέλι το 2016 (Πηγή: Reuters), αντανακλώντας την ανάκαμψη στην εγχώρια ζήτηση. Ωστόσο, αυτή η αρνητική εξέλιξη δεν αποτελεί λόγο ανησυχίας, καθώς το έλλειμμα παρέμεινε σε διαχειρίσιμα επίπεδα – αρκετά χαμηλότερα του εύρους του 15%-17% του ΑΕΠ πριν την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση – και η ποιότητα χρηματοδότησης του ελλείμματος παραμένει ικανοποιητική. Πράγματι, οι άμεσες ξένες επενδύσεις συνέχισαν να υπερκαλύπτουν το ελλειμματικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών για τρίτο συνεχόμενο έτος (144,0% το 2016).

Εν μέσω ενός ευνοϊκού λειτουργικού περιβάλλοντος, τα θεμελιώδη μεγέθη και οι επιδόσεις του τραπεζικού κλάδου της NAE-5 επίσης βελτιώθηκαν το 2016. Πράγματι, η κερδοφορία εκτιμάται ότι αυξήθηκε στα €2,0 δισ. το 2016 από €1,8 δισ. το προηγούμενο έτος. Η επίδοση αυτή ενισχύθηκε από χαμηλότερες προβλέψεις για μη εξυπηρετούμενα δάνεια, λόγω της μείωσης του δείκτη των προβληματικών δανείων προς τα συνολικά δάνεια. Επιπρόσθετα, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ενισχύθηκε περαιτέρω. Η βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού και της φερεγγυότητας προϋποθέτουν για ισχυρή ανάκαμψη της δανειακής δραστηριότητας στο προσεχές μέλλον, δεδομένου του χαμηλού βαθμού χρηματοπιστωτικής διείσδυσης στην περιοχή (το ποσοστό δανείων προς ΑΕΠ κυμάνθηκε μεταξύ 28,3% στη Ρουμανία και 53,0% στη Βουλγαρία το Δεκέμβριο του 2016), κυρίως στον τομέα των νοικοκυριών (το ποσοστό δανείων στα νοικοκυριά προς ΑΕΠ κυμάνθηκε μεταξύ 11,2% στην Αλβανία και 22,1% στην ΠΓΔΜ το Δεκέμβριο του 2016) και του επαρκούς δείκτη ρευστότητας (στη NAE-5, ο μέσος όρος δανείων προς καταθέ-

σεις μειώθηκε περαιτέρω στο 84,0% το Δεκέμβριο του 2016 από 89,9% τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους – αρκετά χαμηλότερα από το υψηλό του 133,7% πριν την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ,%)

Για το 2017, παρά τους ισχυρούς εξωτερικούς κλυδωνισμούς, αναμένουμε ότι τα θεμελιώδη μεγέθη και οι επιδόσεις των οικονομιών και των τραπεζικών κλάδων της NAE-5 θα παραμείνουν ισχυρά. Ωστόσο, υπάρχουν κίνδυνοι για τις θετικές προοπτικές, που προέρχονται από: i) ποιο περιοριστικές του αναμενόμενου συνθήκες ρευστότητας στις διεθνείς αγορές, σε περίπτωση που η ανάπτυξη και ο πληθωρισμός αυξηθούν ως αποτέλεσμα της δημοσιονομικής πολιτικής της κυβέρνησης Trump, προκαλώντας επιπλέον προσαρμογές στην επιτοκιακή πολιτική της Fed; ii) τη μικρότερη της αναμενόμενης οικονομική επίδοση του κύριου εμπορικού, επενδυτικού και χρηματοδοτικού εταίρου της περιοχής – της Ευρωζώνης – σε περίπτωση αυξημένου προστατευτισμού από τη νέα Κυβέρνηση των ΗΠΑ και/ή παρατεταμένης πολιτικής αβεβαιότητας έπειτα από τις εκλογικές αναμετρήσεις το τρέχον έτος, στη Γαλλία (τον Μάιο και τον Ιούνιο) και στη Γερμανία (τον Σεπτέμβριο); και iii) την ενίσχυση της εντός των συνόρων πολιτικής αβεβαιότητας και του επακόλουθου δημοσιονομικού εκτροχιασμού, λόγω του μεγάλου αριθμού εκλογικών αναμετρήσεων κατά τη διάρκεια του 2017.

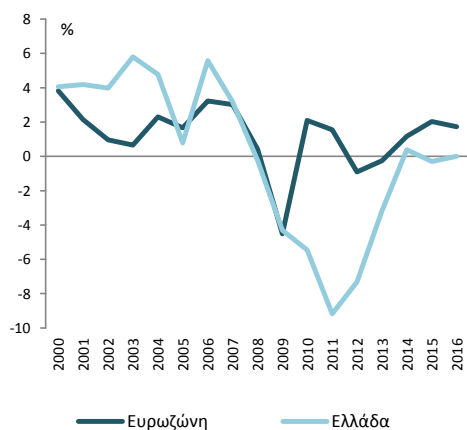
1.2 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το 2016 μπορεί να χαρακτηριστεί ως έτος σταθεροποίησης, μετά από ένα εξαιρετικά δύσκολο 2015, όπου η ελληνική οικονομία επέδειξε αξιοσημείωτη αντοχή (ετήσια μείωση του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος («ΑΕΠ») κατά 0,3%) σε ένα δυσμενές περιβάλλον (υψηλή αβεβαιότητα, περιορισμένη ρευστότητα στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα, εξαιτίας της ανεπαρκούς εξωτερικής χρηματοδότησης και της φυγής κεφαλαίων στο εξωτερικό που

κατέληξαν στην επιβολή ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων).

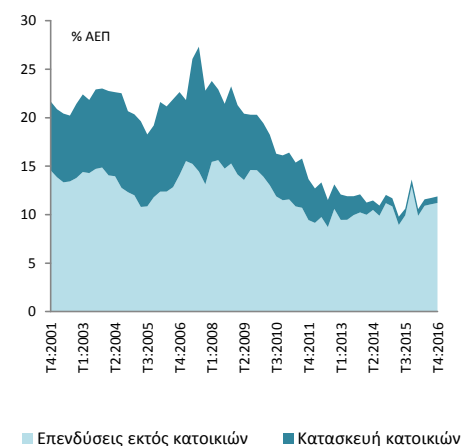
Το ελληνικό ΑΕΠ παρέμεινε σταθερό σε ετήσια βάση υποστηριζόμενο από την ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης (1,4% σε ετήσια βάση το 2016) σε σχέση με το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο του 2015 και από τη σταθεροποίηση των επενδύσεων (μετά από σωρευτική μείωση 63,1% μεταξύ 2008 και 2015), με τις ιδιωτικές επενδύσεις εκτός κατοικιών να σημειώνουν μικρή αύξηση 0,9% ετησίως και τη δημόσια επενδυτική δαπάνη να μειώνεται κατά 12,8% ετησίως τους εννέα μήνες του 2016. Η κατασκευή κατοικιών μειώθηκε περαιτέρω (-12,6% ετησίως, στο σύνολο του έτους, σύμφωνα με τα αντίστοιχα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών), ενώ οι πτωτικές πιέσεις στις τιμές των κατοικιών αμβλύθηκαν σημαντικά το 2016 (-0,6% ετησίως το τέταρτο τρίμηνο του 2016 και -2,3% ετησίως, κατά μέσο όρο το 2016 έναντι -5,0% το 2015).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.1
ΡΥΘΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: Ameco, ΕΛΣΤΑΤ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.2
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΩΣ % ΤΟΥ ΑΕΠ

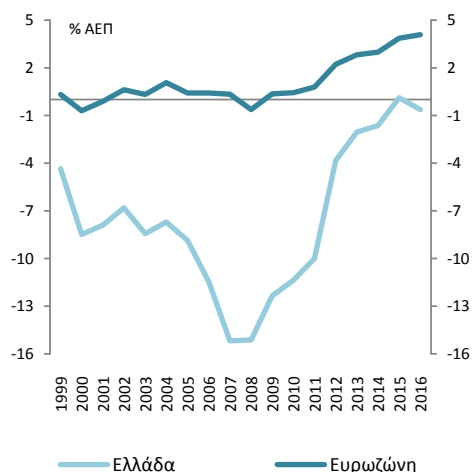

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Η βελτίωση του οικονομικού κλίματος – ειδικά του επιχειρηματικού – και η αύξηση της ιδιωτικής δαπάνης υποβοηθήθηκε από την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του νέου Προγράμματος οικονομικής στήριξης τον Ιούνιο του 2016 και την εξόφληση €2,7δισ. οφειλών του δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα που πραγματοποιήθηκε το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Αξίζει να σημειωθεί πως η μεταποιητική παραγωγή αυξήθηκε κατά 4,2% σε ετήσια βάση το 2016, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη επέκταση από το 2007, υποστηριζόμενη από την ισχυρή αύξηση της παραγωγής στους κλάδους μεταποίησης τροφίμων, πετρελαϊκών προϊόντων, βασικών μετάλλων, χημικών και μη μεταλλικών ορυκτών.

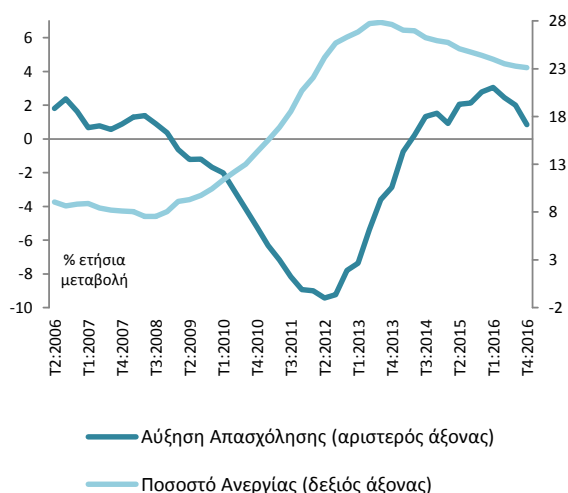
Η καθαρή επίδραση στην ανάπτυξη του ισοζυγίου συναλλαγών της οικονομίας με το εξωτερικό ήταν αρνητική (σε σταθερές τιμές), καθώς οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών παρουσίασαν μείωση -1,5% ετησίως στο σύνολο του 2016, ενώ οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά +0,5% ετησίως στο σύνολο του έτους. Πρέπει να επισημανθεί ότι οι εξαγωγικές επιδόσεις, ειδικά στο σκέλος των υπηρεσιών, συνέχισαν να επιβαρύνονται από τις αρνητικές επιδράσεις των κεφαλαιακών ελέγχων, με τις επιχειρήσεις σε εξωστρεφείς κλάδους να διατηρούν τουλάχιστον ένα τμήμα της ρευστότητάς τους, καθώς και να διενεργούν τις χρηματοοικονομικές και λειτουργικές τους συναλλαγές εκτός της οικονομίας και του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Οι ανωτέρω τάσεις, σε συνδυασμό με άλλες διαρθρωτικές μεταβολές στη δομή της ζήτησης και τις συναλλαγές σε ορισμένους κλάδους (κυρίως στον τουρισμό), ενδεχομένως να οδηγούν σε υποεκτίμηση της τελικής τους συνεισφοράς στην οικονομική δραστηριότητα και τις εξαγωγές. Ως εκ τούτου, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2016 επανεμφάνισε έλλειμμα ύψους 0,6% του ΑΕΠ, μετά από μικρό πλεόνασμα ύψους 0,1% του ΑΕΠ το 2015.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.3
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΩΣ % ΤΟΥ Α.Ε.Π.

Πηγή: OECD, Τράπεζα της Ελλάδος

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.4
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

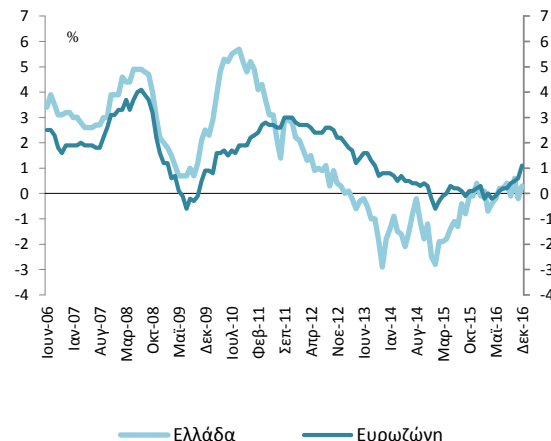

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η αγορά εργασίας εμφάνισε μία διατηρήσιμη βελτίωση το 2016, με την απασχόληση να σημειώνει ετήσια αύξηση 2,1% και το ποσοστό ανεργίας να υποχωρεί στο 23,5% από 25,0% το 2015 (ετήσιοι μέσοι όροι), εκ του οποίου το 73,1% αντιστοιχεί σε μακροχρόνια ανέργους. Τα ποσοστά αυτά παραμένουν τα υψηλότερα στην ευρωζώνη και διατηρούν την πίεση για διεύρυνση του δικτύου στοχευμένης κοινωνικής προστασίας, η οποία προγραμματίζεται να λάβει μία ενιαία μορφή μέσω της σταδιακής εισαγωγής του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος από το 2017. Οι ευέλικτες μορφές εργασίας διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (74.900 όσες σχετίζονται με ευέλικτες μορφές βάσει της έρευνας εργατικού δυναμικού, LFS) με τη μερική απασχόληση να αντιστοιχεί στο 1/3 της σωρευτικής δημιουργίας θέσεων εργασίας, στο σύνολο του έτους. Το επίπεδο του μέσου μισθού στην οικονομία εμφάνισε σημάδια σταθεροποίησης το 2016 μετά από σωρευτική συρρίκνωση 21% μεταξύ 2009 και 2015.

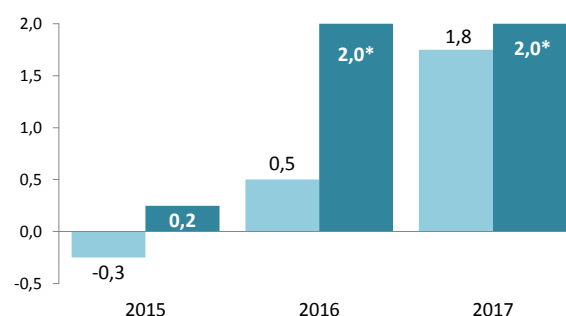
Οι αποπληθωριστικές τάσεις διατηρήθηκαν στην ελληνική οικονομία το 2016 – παρά τις πληθωριστικές επιδράσεις από την αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ τον Ιούλιο 2015 και τον Ιούνιο 2016 – με τη μέση ετήσια μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή να διαμορφώνεται στο -0,8%. Ωστόσο, οι αυξητικές τάσεις στις τιμές πετρελαίου και ενέργειας οδήγησαν σε σταθεροποίηση του δείκτη τιμών καταναλωτή το Δεκέμβριο 2016 (0,0% σε ετήσια βάση) και σε αύξησή του τους πρώτους μήνες του 2017.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.5
ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.6
ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ
ΩΣ % ΤΟΥ Α.Ε.Π.

*2016: Εκτίμηση Ευρ. Επιτροπής, 2017: Κρατικός Προϋπολογισμός 2017

■ Πρωτογενές πλεόνασμα - Στόχος 3ου Προγράμματος (% ΑΕΠ)
■ Πρωτογενές πλεόνασμα (% ΑΕΠ)*

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

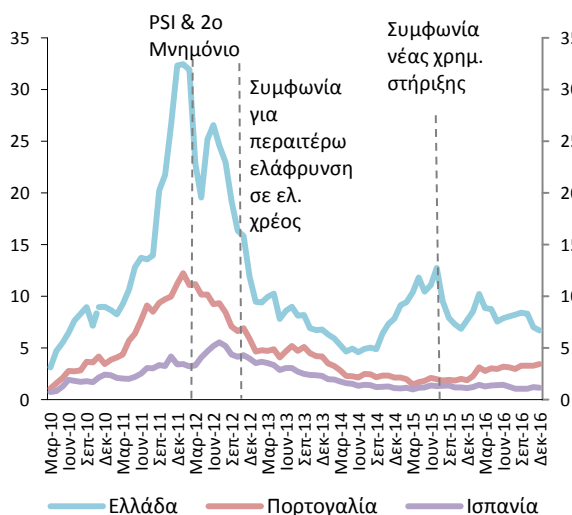
Στο πεδίο των δημοσίων οικονομικών, η Ελλάδα αναμένεται να σημειώσει σημαντική υπεραπόδοση έναντι των στόχων του Τρίτου Προγράμματος, με επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος τουλάχιστον 3% του ΑΕΠ το 2016, έναντι του στόχου του Προγράμματος για πλεόνασμα 0,5% του ΑΕΠ. Η επιβεβαίωση της ανωτέρω εξέλιξης αναμένεται να ενισχύσει την αξιοπιστία αναφορικά με την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων για το 2017 (για πρωτογενές πλεόνασμα τουλάχιστον 1,75% του ΑΕΠ) περιορίζοντας, κατ' ουσίαν και την υφεσιακή επίδραση από τη περαιτέρω δημοσιονομική προσαρμογή.

Το χρέος της Γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό στο ΑΕΠ ανήλθε στο 179,7% το 2016, σύμφωνα με τις

εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αναμένεται να υποχωρήσει στο 177,2% στο τέλος του 2017. Παράλληλα, το Eurogroup της 25^{ης} Μαΐου 2016 διατύπωσε τη δέσμευση των εταίρων να προβούν σε νέες, κατά συνθήκη, παραχωρήσεις με στόχο τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους και συμφώνησε σε μία δέσμη σχετικών μέτρων που σχεδιάζεται να εφαρμοστούν προοδευτικά και σε συνάρτηση με την πρόοδο στην εκπλήρωση συγκεκριμένων, προσυμφωνημένων στόχων από την Ελλάδα στα πλαίσια του Προγράμματος που παρέχεται από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας («ΕΜΣ»).

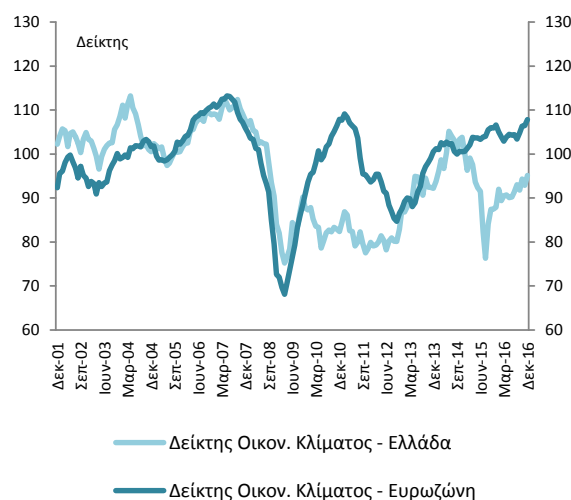
Εν συνεχεία, το Eurogroup της 5^{ης} Δεκεμβρίου 2016, ενέκρινε την υλοποίηση, από τις αρχές του 2017, των βραχυπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους, τα οποία συμπεριλαμβάνουν κυρίως: α) την εξομάλυνση της διάρθρωσης των μελλοντικών αποπληρωμών χρέους, μέσω της επιμήκυνσης του προγράμματος αποπληρωμής των δανείων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, β) τη μείωση του επιτοκιακού κινδύνου, μέσω συμφωνιών επαναγοράς χρέους με τον ΕΜΣ, με στόχο τη σταθεροποίηση του συνολικού κόστους από τον ΕΜΣ και κατά συνέπεια τη μείωση του κινδύνου να πληρώσει η Ελλάδα υψηλότερα επιτόκια για τα δάνειά της στο μέλλον (συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου που χρησιμοποιήθηκαν για την ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών τραπεζών με αντίστοιχους σταθερού επιτοκίου μεγαλύτερης διάρκειας) και γ) τη χρηματοδότηση από τον ΕΜΣ των μελλοντικών εκταμιεύσεων του Τρίτου Προγράμματος προς την Ελλάδα, με την έκδοση μακροχρόνιων τίτλων, η διάρκεια των οποίων σχεδόν συμπίπτει με τη διάρκεια των δανείων της Ελλάδας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.7
ΕΠΙΤΟΚΙΑΚΑ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ 10ετών ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ
ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ

Πηγή: Bloomberg

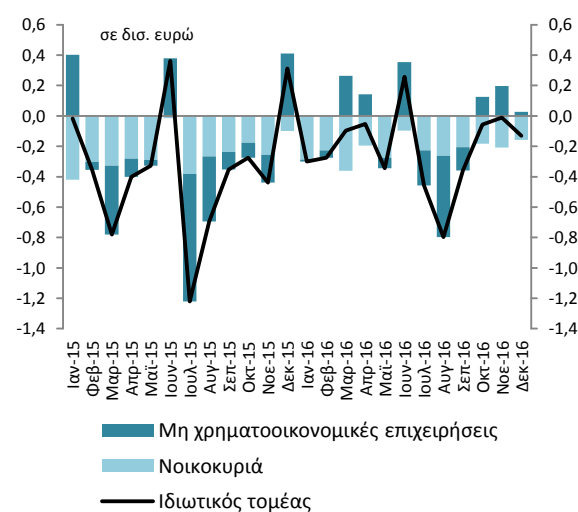
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.8
ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

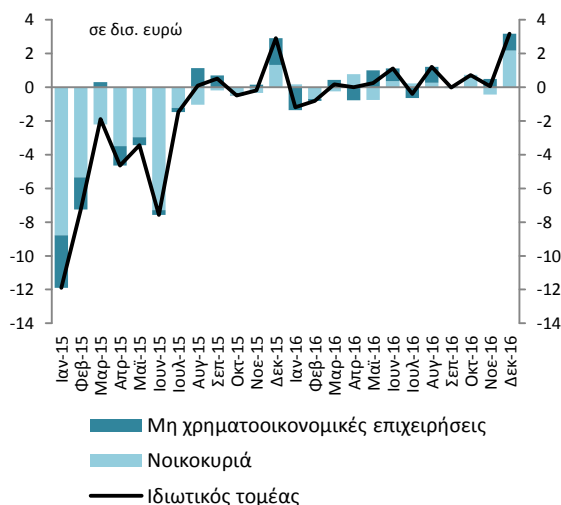
Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΕΜΣ το αναμενόμενο όφελος από την υλοποίηση των βραχυπρόθεσμων μέτρων για την ελάφρυνση χρέους στο ακαθάριστο δημόσιο χρέος της Ελλάδας εκτιμάται στις 20 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ μέχρι το 2060, ενώ θα συνεισφέρει στη μείωση των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων χρηματοδοτικών αναγκών του Ελληνικού κράτους σε βιώσιμα επίπεδα. Η εξέλιξη αυτή οδήγησε σε αποκλιμάκωση των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων στα τέλη του 2016 (7,0% το Δεκέμβριο συγκριτικά με 8,35% κατά μέσο όρο για το 2016 για το 10ετές κρατικό ομόλογο, ενώ η υποχώρηση συνεχίστηκε και για τους πρώτους 6 μήνες του 2017 με το 10ετές κρατικό να έχει μέση απόδοση 5,93%).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.9
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
(ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΘΑΡΗ ΡΟΗ)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.10
ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
(ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΘΑΡΗ ΡΟΗ)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

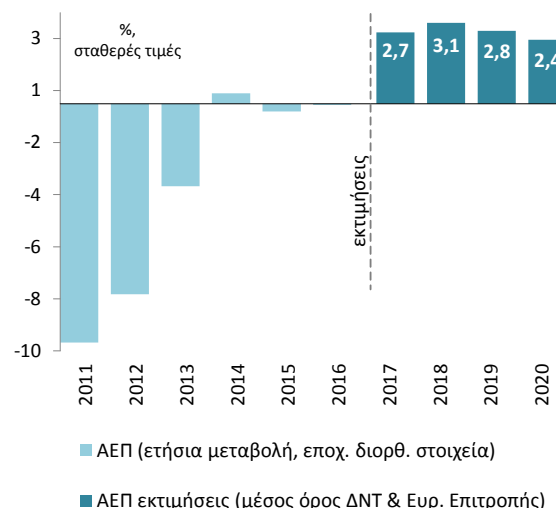
Αναμενόμενες εξελίξεις – Προοπτικές

Οι επίσημες προβλέψεις για ισχυρή ανάκαμψη στην Ελληνική οικονομία το 2017 και το 2018 ύψους 2,1% και 2,6%, ετησίως, αντίστοιχα, κατά μέσο όρο (σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο), βασίζονται κυρίως στις βελτιούμενες συνθήκες σε συγκεκριμένους τομείς του επιχειρηματικού τομέα που επιβίωσαν της κρίσης, τη βιώσιμη αύξηση της απασχόλησης και τη σταθεροποίηση των ωρομισθίων που θα στηρίζουν το διαθέσιμο εισόδημα. Η ανάκαμψη αναμένεται να υποστηριχθεί και από α) τη βελτίωση του οικονομικού κλίματος σε σχέση με το προηγούμενο έτος, β) τις θετικές εξελίξεις στον τομέα του τουρισμού (όπως προκύπτει από τις θετικές τάσεις των προκρατήσεων για το 2017) και τις εξαγωγές αγαθών, γ) την επιτάχυνση της ιδιωτικής και δημόσιας επενδυτικής δραστηριότητας, που ενισχύεται από τις εισροές χρηματοδότησης του προγράμματος και τα διαρθρωτικά κεφάλαια από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, δ) την περαιτέρω ομαλοποίηση των συνθηκών ρευστότητας (αντανακλώντας, μεταξύ άλλων, την επιπρόσθετη πρόοδο στην εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών της Γενικής κυβέρνησης) και ε) την αναμενόμενη περαιτέρω σταδιακή χαλάρωση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων.

Η ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του Προγράμματος, που με τη χρηματοδότηση ύψους €8,5 δισ. (εκ των οποίων περίπου €1,0 δισ. προορίζονται για αποπληρωμή εσωτερικών υποχρεώσεων του δημοσίου), αναμένεται να υποστηρίξει την οικονομική δραστηριότητα και την εμπιστοσύνη, αντισταθμίζοντας τις αρνητικές επιδράσεις από τη συνέχιση

της δημοσιονομικής προσαρμογής. Μια ενδεχόμενη συμμετοχή της Ελλάδας στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Public Sector Purchase Programme («PSPP»)) το 2017 θα επιτάχυνε τη βελτίωση στις συνθήκες ρευστότητας και θα υποστήριζε περαιτέρω την εμπιστοσύνη και την οικονομική δραστηριότητα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2.11
ΡΥΘΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

1.3 ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης 2015

Σύμφωνα με τη δήλωση της Συνόδου Κορυφής της Ευρωζώνης της 12 Ιουλίου 2015 και την απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 5 Αυγούστου 2015, η ΕΚΤ προχώρησε στη διεξαγωγή Άσκησης Συνολικής Αξιολόγησης 2015 για τις τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες. Η Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης 2015, περιέλαβε μια Αξιολόγηση του Δανειακού Χαρτοφυλακίου («AQR») και μια Άσκηση Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων («Stress Test») που αποτελείται από ένα Βασικό Σενάριο και ένα Δυσμενές Σενάριο. Η AQR διεξήχθη με γνώμονα τον ισολογισμό την 30 Ιουνίου 2015. Το Stress Test ήταν μια άσκηση αξιολόγησης, βασιζόμενη σε μελλοντικές εκτιμήσεις, η οποία αξιολογεί την ανθεκτικότητα της οικονομικής κατάστασης της κάθε τράπεζας εν όψει περαιτέρω σημαντικής επιδείνωσης του οικονομικού περιβάλλοντος από τον Ιούνιο του 2015 (μετά από προσαρμογές AQR), έως το τέλος του 2017.

Ανακεφαλαιοποίηση 2015

Η ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών τραπεζών υπήρξε επιτυχής με όλες της συστημικά σημαντικές τράπεζες (Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Alpha Bank, Eurobank) να αντλούν κεφάλαια από τον ιδιωτικό τομέα ικανά να καλύψουν της ανάγκες που προέκυψαν από αξιολόγηση ποιότητας ενεργητικού και το βασικό σενάριο της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα εντός του 2015. Οι ελληνικές τράπεζες άντλησαν συνολικά €13.7 δισ. από τις αυξήσεις ενώ €8.3 δισ. προήλθαν από τον ιδιωτικό τομέα.

Εξελίξεις για το έτος 2016

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα παρέμεινε σε κατάσταση απομόχλευσης το 2016, με το δανεισμό προς τον ιδιωτικό τομέα να συρρικνώνεται περαιτέρω, αν και με ελαφρώς ηπιότερο ρυθμό συγκριτικά με τα τέλη του 2015 (-1,4% ετησίως το Δεκέμβριο 2016 έναντι -2,0% ετησίως το Δεκέμβριο του 2015), με τα δάνεια προς τα νοικοκυριά να μειώνονται κατά 2,8% ετησίως το Δεκέμβριο 2016 (σε σύγκριση με -3,1% ετήσια μεταβολή το Δεκέμβριο 2015). Τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις παρουσίασαν σημάδια σταθεροποίησης στα τέλη του 2016 (+0,1% ετησίως το Δεκέμβριο 2016 συγκριτικά με -0,7% ετησίως τον Ιούνιο του 2016 και -1,2% ετησίως το Δεκέμβριο του 2015). Οι τραπεζικές καταθέσεις ιδιωτών στο σύνολο του 2016 εμφάνισαν σωρευτική αύξηση €4,3 δισ. με τις καταθέσεις των νοικοκυριών να αυξάνουν

κατά €2,6 δισ. και των επιχειρήσεων κατά €1,7 δισ. αντανακλώντας, μεταξύ άλλων, την βελτίωση του οικονομικού κλίματος και τον περιορισμό της διακράτησης χαρτονομισμάτων από τα ιστορικά υψηλά του 2015. Σε αυτό το πλαίσιο, η χρηματοδότηση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος από το Ευρωσύστημα μειώθηκε στα €66,6 δισ. το Δεκέμβριο 2016 από €107,5 δισ. το Δεκέμβριο του 2015, με την εξάρτηση του τραπεζικού συστήματος από την χορήγηση έκτακτης ενίσχυσης της ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance («ELA»)) να μειώνεται κατά €25,2 δισ. την ίδια περίοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 ΛΙΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ

Την 31.12.2016 το χαρτοφυλάκιο δανείων λιανικής του Ομίλου της ΕΤΕ, πριν την αφαίρεση των προβλέψεων, διαμορφώθηκε σε €27,7 δισ., μειωμένο κατά 8,9% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Εξ' αυτών, €25,6 δισ. αποτελούσαν το χαρτοφυλάκιο λιανικής της Τράπεζας.

Στεγαστική πίστη

Το 2016 η Στεγαστική Πίστη στην Ελλάδα αναπτύχθηκε με χαμηλό ρυθμό. Η ταχεία αποκλιμάκωση των μεγεθών των χαρτοφυλακίων λόγω της αποπληρωμής των παλαιών δανείων, παράλληλα με τη χαμηλή ζήτηση για δάνεια και τη υποτονική κτηματαγορά, δεν δημιούργησε προϋποθέσεις για ανάπτυξη της αγοράς. Οι τιμές των ακινήτων εμφάνισαν πτώση κατά 2,3% το 2016.

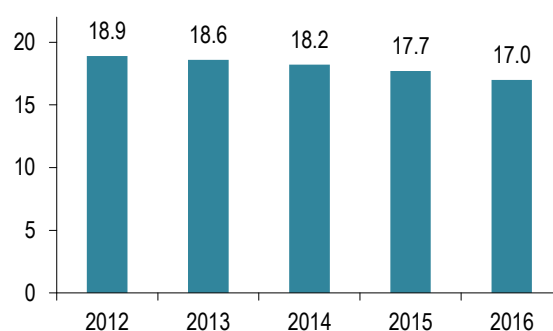
Σε αυτό το περιβάλλον η Εθνική Τράπεζα διατήρησε το μερίδιο στη χορήγηση νέων δανείων με 25%. Η έμφαση δόθηκε στη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πελατών και τη συντόμευση των διαδικασιών. Σύνομα ολοκληρώνεται το νέο σύστημα διαχείρισης αιτημάτων στεγαστικών δανείων το οποίο αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του 2016 που θα απλοποιήσει και θα επιταχύνει τη διαδικασία για τον πελάτη και το κατάστημα. Επίσης λειτούργησε για πρώτη φορά ο νέος υπολογιστής δόσης στεγαστικών δανείων στο Διαδίκτυο, στο ιστότοπο της ΕΤΕ: www.nbg.gr/el/retail/housing-loans/calculator/. Παράλληλα βελτιώθηκε το infographic που καθοδηγεί τους πελάτες στην απόκτηση του κατάλληλου στεγαστικού δανείου και εμπλουτίστηκε με περισσότερες χρήσιμες πληροφορίες.

Η χρονιά έκλεισε με τη συντονισμένη προσπάθεια των υπηρεσιών της Τράπεζας για τη μείωση των έντυπων ταχυδρομούμενων λογαριασμών. Η Τράπεζα αποστέλλει εκατοντάδες χιλιάδες λογαριασμούς στεγαστικών δανείων κάθε μήνα ταχυδρομικά. Το ενεργειακό αποτύπωμα και η επίπτωση αυτού στο περιβάλλον είναι μεγάλο, ενώ οι διατιθέμενες εναλλακτικές λύσεις όπως η ενημέρωση του δανειολήπτη μέσω ενός συνδυασμού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και γραπτού μηνύματος και ανάλυση του λογαριασμού στον ασφαλή ιστότοπο της Ηλεκτρονικής Τραπεζικής της Εθνικής Τράπεζας, αποτελούν λύσεις με μηδενική επίπτωση στο περιβάλλον, δηλαδή μηδενικούς ρύπους, αφού δεν καταναλώνεται ούτε χαρτί, ούτε μελάνι, ούτε ενέργεια εκτυπωτική ή μεταφορική. Στην εγγραφή σε ηλεκτρονική υπηρεσία έχουν ήδη ανταποκριθεί πάνω από 50 χιλιάδες πελάτες. Η ενημέρωση των δανειοληπτών με ηλεκτρονικά μέσα, βελτιώνει κατά πολύ την ποιότητα εξυπηρέτησης έναντι του κλασικού ταχυ-

δρομείου και με τη συντόμευση του χρόνου αποστολής αλλά και με την ασφάλεια παραλαβής.

Στο πλαίσιο της υποστήριξης των δανειοληπτών για την ελάφρυνση των υποχρεώσεών τους, η Εθνική Τράπεζα παρείχε διευκολύνσεις σε 3 χιλιάδες πελάτες με μορφή επιμήκυνσης της διάρκειας του δανείου τους και επέκτεινε τη δυνατότητα πληρωμής μόνο τόκων για μέχρι και 6 χρόνια. Παράλληλα σχεδίασε και ανέπτυξε πολλές νέες λύσεις διευθέτησης οφειλών.

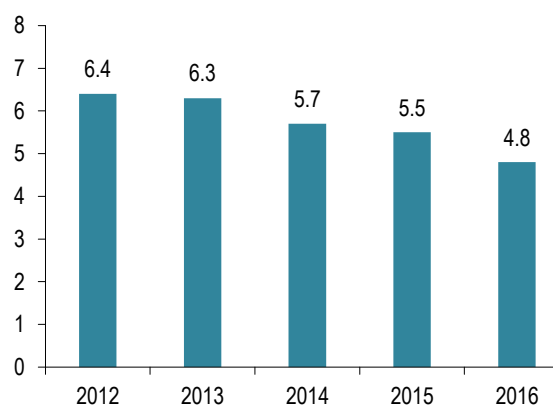
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1.1
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
(ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΤΕΛΟΣ ΕΤΟΥΣ-ΔΙΣ €)

Πιστωτικές κάρτες και καταναλωτικά δάνεια

Κατά τη διάρκεια του 2016 στρατηγικός στόχος της Τράπεζας παρέμεινε η αύξηση της χρήσης χρεωστικών καρτών στα POS για αγορές προϊόντων και υπηρεσιών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1.2
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
(ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΤΕΛΟΣ ΕΤΟΥΣ - ΔΙΣ €)

Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα συνέχισε την αντικατάσταση των καρτών του χρεωστικού της χαρτοφυλακίου (ΕΘΝΟCASH PLUS) με κάρτες Debit MasterCard και Debit MasterCard Business που επιτρέπουν ανέπαφες συναλλαγές (contactless) στα ειδικά τερματικά.

Παράλληλα η Τράπεζα συνέχισε την διαχείριση της προπληρωμένης «Κάρτας Αλληλεγγύης» που χορηγήθηκε σε 150.000 φυσικά πρόσωπα, δικαιούχους της επιδότησης σίσισης. Επιπλέον, στο πλαίσιο συμμετοχής της στα προγράμματα «Κοινωνικό εισόδημα ΚΕΑ» προχώρησε στην έκδοση και διάθεση της προπληρωμένης, επαναφορτιζόμενης κάρτας PREPAID VISA KA με τεχνολογία contactless/Ανέπαφων συναλλαγών.

Τέλος προχώρησε στην έκδοση της επαναφορτιζόμενης prepaid κάρτα Visa με ενσωματωμένη τεχνολογία ανέπαφων συναλλαγών/contactless καλύπτοντας τις ανάγκες συγκεκριμένης κατηγορίας κοινού. Το προϊόν έγινε ευρέως αποδεκτό από την πελατεία της Τράπεζας και παρουσίασε σταθερό ρυθμό ανάπτυξης καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς. Η κάρτα έχει 5ετή ισχύ και συμμετέχει στο πρόγραμμα go4 more.

Αναφορικά με το χαρτοφυλάκιο των πιστωτικών καρτών, η Τράπεζα προχώρησε σε νέες εκδόσεις καρτών με τεχνολογία chip and pin/contactless ενώ ξεκίνησε την σταδιακή αντικατάσταση του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου με την διαδικασία των πρώτων ανανεώσεων.

Παράλληλα η Τράπεζα συνέχισε να εστιάζει σε κινήσεις ποιοτικής διεύρυνσης του χαρτοφυλακίου καρτών με την υποστήριξη προγραμμάτων επιβράβευσης & ανταπόδοσης. Η έμφαση δόθηκε στο πρόγραμμα πελατειακής πίστης go4 more.

Όσον αφορά στο κομμάτι αποδοχής, διαχείρισης και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών πληρωμών σε επιχειρήσεις η Τράπεζα έδωσε ιδιαίτερο βάρος κατά την διάρκεια του 2016. Η υπηρεσία αυτή παρήχθη μέσω χορήγησης ηλεκτρονικών τερματικών συσκευών αποδοχής καρτών (POS), το κόστος των οποίων καλύπτεται είτε από την επιχείρηση (i-bank POS) είτε από την Τράπεζα σύμφωνα με προϋποθέσεις.

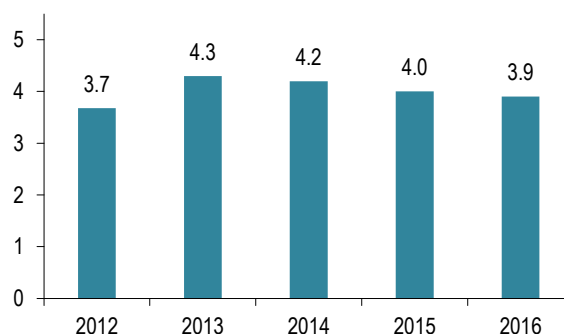
Για τον σκοπό αυτό επιδιώχθηκε η προσέλκυση νέων επιχειρήσεων και η διεύρυνση και αναβάθμιση των υφιστάμενων συνεργασιών. Υλοποιήθηκε ένα ολοκληρωμένο πλάνο ενεργειών (πρωτόηση και διαφημιστική προβολή). Ο εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου δικτύου και η προσέλκυση και συνεργασία με κλάδους επιχειρήσεων που μέχρι σήμερα δεν αποδέχονταν συναλλαγές καρτών (π.χ. ιδιοκτή-

τες ταξί, περιπτέρων κ.λπ.) ήταν από τις βασικές ενέργειες της Τράπεζας.

Χρηματοδότηση μικρών επιχειρήσεων

Στο πλαίσιο ενίσχυσης της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας, η Τράπεζα χρηματοδότησε ανάγκες σε κεφάλαιο κίνησης και επενδυτικά σχέδια υφιστάμενων και νέων επιχειρήσεων, με την παροχή πιστώσεων τόσο μέσω συγχρηματοδοτούμενων / εγγυοδοτικών προγραμμάτων, όσο και από ίδια διαθέσιμα. Ειδικότερα, εντός του 2016 διατέθηκαν, μέσω της πρωτοβουλίας JEREMIE και του προγράμματος COSME καθώς και των Δράσεων της ETEAN, δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους συνολικού ύψους €10,2 εκατ. Το σύνολο των νέων δανείων που εκταμιεύθηκαν εντός του έτους συμπεριλαμβανομένων των δανείων μέσω των ανωτέρω συγχρηματοδοτούμενων/ εγγυοδοτικών προγραμμάτων ανέρχεται στο ποσό των € 154,8 εκατ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1.3
ΔΑΝΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΡΟΣ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΜΕ ΚΥΚΛΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΜΕΧΡΙ €2,5 ΕΚΑΤ.
(ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΤΕΛΟΣ ΕΤΟΥΣ - ΔΙΣ €)

Επιπρόσθετα η Τράπεζα, αναγνωρίζοντας τη δυναμική και τα περιθώρια ανάπτυξης του αγροτικού τομέα ως βασικού πυλώνα του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας, εφαρμόζει τα τελευταία χρόνια διευρυμένο σχέδιο δράσης για τη στήριξη και ανάπτυξη του, με χρηματοδοτικά εργαλεία και λύσεις που καλύπτουν όλο το φάσμα των τραπεζικών εργασιών. Στο πλαίσιο αυτό, συνεχίστηκε και το 2016 η ανάπτυξη του προγράμματος χρηματοδότησης της Συμβολαιακής Γεωργίας / Κτηνοτροφίας, μέσω του οποίου η Τράπεζα χρηματοδοτεί γεωργούς ή κτηνοτρόφους που συνεργάζονται με επιλεγμένες εμπορικές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα, για την παραγωγή προϊόντων που θα αγοραστούν από αυτές βάσει συμβολαίου αγοραπωλησίας. Με τον τρόπο αυτό εκσυγχρονίζεται ολόκληρο το παραγωγικό και συναλλακτικό κύκλωμα αγοραστών και προμηθευτών αγροτικών προϊόντων και παρέχονται σημαντικά οφέλη και για τα δύο μέ-

ρη (μείωση κόστους παραγωγής, προγραμματισμός αποθεμάτων). Κατά την παραγωγική περίοδο 2016 εντάχθηκαν στο πρόγραμμα περισσότεροι από 1.000 παραγωγοί.

Επιπλέον, στο πλαίσιο στήριξης της βιωσιμότητας της υφιστάμενης πελατείας της διευκόλυνε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην αποπληρωμή ληξιπρόθεσμων οφειλών, μέσω προγραμμάτων αναδιρθρώσεων και ρυθμίσεων οφειλών. Το συνολικό υπόλοιπο των ανωτέρω διευκολύνσεων οφειλών πελατείας ανήλθε την 31.12.2016 στο ποσό των €399,8 εκατ¹.

Η Τράπεζα και το 2017 θα συνεχίσει να υποστηρίζει την ανάπτυξη της ελληνικής επιχειρηματικότητας:

- παρέχοντας ρευστότητα σε υγιείς μικρομεσαίες επιχειρήσεις,
- συμμετέχοντας σε Δράσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδοτήσεις με ευνοϊκούς όρους πχ ΕΤΕπ, COSME
- αναπτύσσοντας καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες.

Παράλληλα διερευνά, σε συνεργασία με λοιπούς Ευρωπαϊκούς κι εγχώριους φορείς, τη συμμετοχή της Τράπεζας σε νέα προγράμματα όπως το προϊόν EASI που αφορά σε μικροπιστώσεις, ενώ συμμετέχει και στη διαμόρφωση προϊόντων σε συνεργασία με την ΕΤΕΑΝ στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Τέλος, η Τράπεζα θα συνεχίσει να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τους πελάτες που εμφανίζουν δυσκολία στην εξυπηρέτηση των υποχρεώσεών τους, συμμορφούμενη στα προβλεπόμενα στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο του Κώδικα Δεοντολογίας και ανταποκρινόμενη στις προωθούμενες νομοθετικές δυνατότητες ρύθμισης.

Διαχείριση Απαιτήσεων Λιανικής Τραπεζικής

Στη λειτουργία Διαχείρισης Απαιτήσεων Λιανικής Τραπεζικής εντάσσεται η ευθύνη διαχείρισης όλων των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων που προέρχονται από στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες και χαμηλού ύψους (<€150.000) επιχειρηματικές χρηματοδοτήσεις φυσικών και νομικών προσώπων.

Με γνώμονα την αποτελεσματική διαχείριση έχει επιλεγεί κατάλληλη και λειτουργική οργανωτική δο-

¹Στις παραπάνω οφειλές δεν περιλαμβάνονται αναδιρθρωμένες/ρυθμισμένες/επαναρρυθμισμένες οφειλές, οι οποίες, μεταφέρθηκαν σε οριστική καθυστέρηση.

μή, ώστε να καλύπτεται πλήρως και με διακριτό τρόπο το φάσμα των κύριων αρμοδιοτήτων (στρατηγική, στήριξη, εγκριτική διαδικασία, υλοποίηση). Στην όλη διαδικασία διαχείρισης εμπλέκονται μέσω όλων των δικτύων επικοινωνίας και διαχείρισης (internal collections center, collection agencies, law firms, branch network) 1500 περίπου απασχολούμενοι. Η διαχείριση των δανείων σε ληξιπρόθεσμία αφορά σε 6 κυρίως στάδια/στρατηγικές:

- Εισπράξεις (Collections)
- Ρυθμίσεις-Αναδιρθρώσεις (Restructurings)
- Νομικές Ενέργειες (Legal)
- Διακανονισμοί (Settlements)
- Διαχείριση του χαρτοφυλακίου των πελατών που έχουν υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις του Ν.3869
- Διαχείριση Δανείων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου

Στο πλαίσιο των μεθοδικών και συντονισμένων προσπαθειών που καταβάλλονται για τη διαχείριση των σε καθυστέρηση δανείων και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, η Τράπεζα συνέταξε και υπέβαλε στον SSM (Single Supervisory Mechanism) στρατηγική, στην οποία γίνεται εκτενής αναφορά στους στόχους μείωσης προβληματικών δανειοδοτήσεων κατά την περίοδο 2016 – 2019 καθώς και στην στρατηγική επίτευξης των εν λόγω στόχων.

Συγκεκριμένα, εντός του 2016 ρυθμίστηκαν/αναδιρθρώθηκαν ή διακανονίστηκαν από το χαρτοφυλάκιο ευθύνης της Γενικής Διεύθυνσης Απαιτήσεων Λιανικής Τραπεζικής 89.416 δάνεια συνολικού ποσού €1,7 δισ., όπως αναλυτικά παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

	ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ/ΑΝΑΔΙΡΘΡΩΣΕΙΣ		ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ	
	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	ΥΠΟΛΟΙΠΑ (€)	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	ΥΠΟΛΟΙΠΑ (€)
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ (ML)	21.647	1.197.607.118	533	1.972.427
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ (CL)	37.374	286.694.081	24.629	78.493.171
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ (SBL)	3.852	129.951.107	1.387	26.524.235
	62.873	1.614.252.306	26.549	106.989.833

Για την επίτευξη των στόχων, έχει εκπονηθεί σημαντικός αριθμός έργων με κυριότερα τα εξής:

- Διαρκής τμηματοποίηση του χαρτοφυλακίου, προκειμένου να επιλεγεί η βέλτιστη βιώσιμη λύση για το δανειολήπτη,
- Εκτεταμένη εκπαίδευση του Δικτύου Καταστημάτων στη διαχείριση πελατών με ληξιπρόθεσμία για τη βελτίωση των εισπράξεων και την προσφορά της καταλληλότερης λύσης αναδιρθρώσεως-ρύθμισης,
- Ενεργητική διαχείριση πελατών που έχουν προσφύγει στο Ν.3869/2010, αναφορικά με

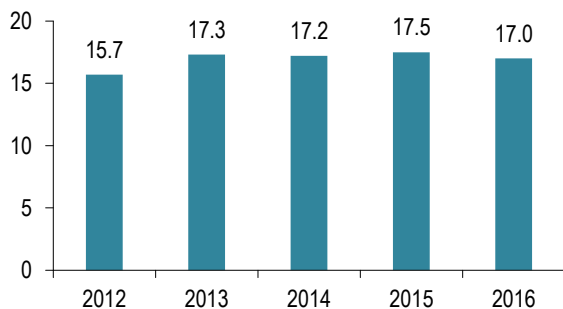
τις καταβλητέες δόσεις βάσει δικαστικών αποφάσεων,

- Ανάπτυξη Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης (Early Warning System), με σκοπό την έγκαιρη παρέμβαση της Τράπεζας σε περιπτώσεις διαφαινόμενης οικονομικής αδυναμίας των πελατών να ανταποκριθούν στις δανειακές υποχρεώσεις τους,
- Σχεδιασμός νέων προϊόντων και επαναποθέτηση υφιστάμενων, στο πλαίσιο της συνεχούς αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των προσφερόμενων προγραμμάτων διευθέτησης ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- Εκπόνηση εργαλείου εξατομικευμένης οικονομικής αξιολόγησης. Το εργαλείο, μετά από αξιολόγηση των οικονομικών και περιουσιακών στοιχείων των δανειοληπτών, προτείνει συγκεκριμένη πρόταση διευθέτησης οφειλών εξατομικευμένη για κάθε δανειολήπτη.

2.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ

Το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών χορηγήσεων στην Ελλάδα για επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών άνω των €2,5 εκατ. διαμορφώθηκε σε €17 δισ., μειωμένο κατά 2,8% σε ετήσια βάση.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2.1
ΔΑΝΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΜΕ ΚΥΚΛΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΝΩ ΤΩΝ €2,5 ΕΚΑΤ.
(ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΤΕΛΟΣ ΕΤΟΥΣ - ΔΙΣ €)

Χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων

Η συνεχιζόμενη ύφεση, οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων και τα προβλήματα ρευστότητας, οδήγησαν αρκετές μεγάλες επιχειρήσεις σε ρύθμιση ή σε μη εξυπηρέτηση των δανειακών τους υποχρεώσεων.

Με βάση τα παραπάνω, βασικοί στόχοι της Διεύθυνσης Πιστοδοτήσεων Μεγάλων επιχειρήσεων κατά το 2016 ήταν:

- Η διατήρηση της ποιότητας του δανειακού της χαρτοφυλακίου μέσω εξατομικευμένων λύσεων για κάθε επιχείρηση.

- Η στήριξη των επενδυτικών σχεδίων βιώσιμων επιχειρήσεων μέσω χορήγησης μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων αλλά και κεφαλαίων κίνησης.
- Η στήριξη της ρευστότητας των βιώσιμων επιχειρήσεων μέσω αναχρηματοδοτήσεων υφιστάμενων δανείων ώστε να ανταπεξέλθουν στις αυξημένες και μη προβλέψιμες συνέπειες της παρατεταμένης κρίσης.
- Η συστηματική εκκαθάριση του χαρτοφυλακίου με μεταφορά εταιριών στην εξειδικευμένη Διεύθυνση Εταιρικών Πιστοδοτήσεων Ειδικής Διαχείρισης (Special Assets Unit) για περαιτέρω ενέργειες ανάκτησης οφειλών.
- Η συγκράτηση των καταθέσεων των Μεγάλων Επιχειρήσεων.
- Η ενίσχυση της συνεργασίας με επιχειρήσεις όσον αφορά σταυροειδείς πωλήσεις, με στόχο την ενίσχυση των εσόδων από προμήθειες της τράπεζας.

Χρηματοδότηση μεγάλων έργων

Κατά το 2016, το χαρτοφυλάκιο πιστοδοτήσεων εσωτερικού αυξήθηκε σημαντικά (μεταβολή +19,2%). Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στη χορήγηση κεφαλαίων σε υφιστάμενα εγκεκριμένα έργα, αλλά και σε νέες εγκρίσεις που υλοποιήθηκαν εντός του έτους. Οι νέες πιστοδοτήσεις εσωτερικού ανήλθαν στο ύψος των €56,6 εκατ. και κατευθύνθηκαν κυρίως σε έργα ΑΠΕ και σε έργα ΣΔΙΤ.

Στα επόμενα έτη, οι τομείς των ΣΔΙΤ και της ενέργειας αναμένεται να αποτελέσουν τον κύριο φορέα προώθησης έργων project finance στην Ελλάδα, στη χρηματοδότηση των οποίων η Τράπεζα φιλοδοξεί να επιτελέσει πρωταγωνιστικό ρόλο, είτε με ίδια κεφάλαια είτε μέσω της δραστηριοποίησής της στο τυχόν νέο πρόγραμμα JESSICA. Παράλληλα επιδιώκεται η συμμετοχή σε πιστοδοτήσεις των νέων μεγάλων έργων όπως το έργο παραχώρησης των 14 περιφερειακών αεροδρομίων, στο οποίο η Τράπεζα επιδιώκει να έχει ρόλο.

JESSICA Initiative

Από το Δεκέμβριο 2011 η Τράπεζα έχει αναλάβει, υπό την ιδιότητα «Ταμείου Αστικής Ανάπτυξης (TAA)», τη διαχείριση πόρων ευρωπαϊκών διαθρωπικών ταμείων στο πλαίσιο του προγράμματος Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas- JESSICA Initiative (Κοινή Ευρωπαϊκή Υποστήριξη για Βιώσιμες Επενδύσεις σε Αστικές Περιοχές).

Η Τράπεζα ως διαχειριστής των TAA των Περιφερειών Αττικής και Ιονίων Νήσων συνολικού ύψους €58,8 εκατ., συμμετείχε στη χρηματοδότηση 4 έρ-

γων Αστικής Ανάπτυξης συνολικού προϋπολογισμού €133,7 εκατ. σε σχολικές υποδομές, τεχνολογικές εφαρμογές και οδικές μεταφορές.

Το 2016 το ΤΑΑ επικεντρώθηκε κυρίως στην εκταμίευση πόρων και στην παρακολούθηση της υλοποίησης των χρηματοδοτούμενων έργων. Συνολικά έως την 31/12/2016 είχαν υπογραφεί συμβάσεις χρηματοδότησης ύψους €41,2 εκατ., εκ των οποίων € 10,2 εκατ. εκταμιεύθηκαν εντός του 2016. Η πλήρης εκταμίευση των πόρων JESSICA στα χρηματοδοτούμενα έργα ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2016.

Ανακεφαλαιωτικά, η εξέλιξη των μεγεθών του πιστοδοτικού χαρτοφυλακίου Project Financing έχει ως εξής:

Πιστοδοτήσεις έργων (σε εκατ. €)	2015		2016	
	Εγκρίσεις	Υπόλοιπα	Εγκρίσεις	Υπόλοιπα
Εσωτερικού	342,3	205,9	466,2	245,5
Εξωτερικού	206,2	202,4	189,7	185,2
Jessica	41,2	31,0	41,2	41,0
Σύνολο	589,7	439,3	696,9	471,7

Syndication Desk

Κατά την ίδια περίοδο εντάθηκε η έκδοση κοινοπρακτικών δανείων τόσο για νέες χρηματοδοτήσεις όσο και για αναχρηματοδοτήσεις υφιστάμενων.

Συνολικά, κατά το έτος 2016, ολοκληρώθηκε η έκδοση 23 κοινοπρακτικών δανείων συνολικού ύψους €1.660 εκατ. με συνολικό ποσό συμμετοχής της Τράπεζάς μας ύψους €366 εκατ. Σε 9 από αυτά η Τράπεζά μας είχε ηγετικό ρόλο ως Συντονίστρια/Διοργανώτρια, εκ των οποίων σε 2 είχε ρόλο ως Συνδιοργανώτρια.

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

Το 2016, υπήρξε στασιμότητα στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς το Δημόσιο και ιδιωτικούς φορείς σε έργα παραχώρησης και συμπράξεις δημοσίου – ιδιωτικού τομέα λόγω της γενικότερης οικονομικής συγκυρίας.

Εκτιμάται βάσιμα ωστόσο ότι η ζήτηση συμβουλευτικών υπηρεσιών για την ανάπτυξη και χρηματοδότηση έργων θα επανέλθει τόσο από πλευράς του Ελληνικού Δημοσίου για την υλοποίηση έργων υποδομών, όσο και από πλευράς ιδιωτών επενδυτών. Μία τέτοια εξέλιξη θα προσφέρει ευκαιρίες υ-

πηρεσιών είτε προς Κρατικές Αρχές είτε προς ιδιώτες.

Χρηματοδοτήσεις Μεσαίων Επιχειρήσεων

Η Εθνική Τράπεζα, συμμετείχε ενεργά στην αξιοποίηση των χρηματοοικονομικών εργαλείων του ΕΣΠΑ 2007-2013, σε συνεργασία με Ευρωπαϊκούς και Εγχώριους Αναπτυξιακούς Οργανισμούς, εξασφαλίζοντας για τις ελληνικές επιχειρήσεις ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης με τη διάθεση χαμηλότοκων δανείων για την υλοποίηση επενδυτικών και επιχειρηματικών σχεδίων, νεοσύστατων και υφιστάμενων επιχειρήσεων, μέσω των δράσεων «Επιχειρηματική Επανεκκίνηση» και «Νησιωτική Τουριστική Επιχειρηματικότητα» με τη συγχρηματοδότηση του Εθνικού Ταμείου Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ ΑΕ), καθώς και της πρωτοβουλίας JEREMIE, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤαΕ), συμβάλλοντας καταλυτικά στην απορρόφηση των διαθέσιμων πόρων τους, η διάθεση των οποίων ολοκληρώθηκε κατά τη διάρκεια του 2016.

Επιπρόσθετα, ολοκλήρωσε επιτυχώς τη διάθεση του προγράμματος «Grouped Loans for SMEs» της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), με την εγγύηση του Ελληνικού Ταμείου Εγγυοδοσίας για Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΕΛΤΕπ ΜΜΕ), παρέχοντας συνολικά €130 εκατ. για την υλοποίηση 96 επενδυτικών και επιχειρηματικών σχεδίων ελληνικών επιχειρήσεων με ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης.

Παράλληλα, και με γνώμονα την αντιμετώπιση του σημαντικού φαινομένου της ανεργίας των νέων κάτω των 25 ετών που υπερβαίνει στην Ελλάδα σε ποσοστό το 50%, αξιοποίησε την Πρωτοβουλία «Απασχόληση για Νέους» (Jobs for Youth), παρέχοντας σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ανταγωνιστικά επιτόκια σε επιχειρήσεις που προωθούν την απασχόληση των νέων, επιτυγχάνοντας τη δημιουργία και διατήρηση περίπου 300 θέσεων απασχόλησης νέων, κάτω των 25 ετών.

Η Εθνική Τράπεζα, αρωγός στην προσπάθεια ανάπτυξης και στήριξης των κλάδων της ελληνικής οικονομίας και των ελληνικών επιχειρήσεων στην κρίσιμη φάση της ανάκαμψής τους, σύναψε με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων την πρώτη συμφωνία στην Ελλάδα, συνολικού ύψους €100 εκατ. για την υλοποίηση του προγράμματος εγγυήσεων «COSME - Εγγυήσεις για Δάνεια» (COSME Loan Guarantee Facility), με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), με κύριο χαρακτηριστικό του προγράμματος τις σημαντικά μειωμένες απαιτήσεις για παροχή εξασφα-

λίσεων εκ μέρους των επιχειρήσεων, ώστε να στηριχθούν περισσότερες ΜμΕ.

Παράλληλα, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της πρώτης Ελληνικής τιτλοποίησης επιχειρηματικών δανείων που πραγματοποιήθηκε από το 2007, σύναψε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την ενίσχυση της πρόσβασης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Μεσαίας Κεφαλαιοποίησης στην τραπεζική χρηματοδότηση, μέσω της οποίας αναμένεται να διατεθούν με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους το ποσό των €215 εκατ.

Μέσω της συγκεκριμένης συμφωνίας, αναμένεται να επωφεληθούν περίπου 300 επιχειρήσεις, ενώ σημαντική αναμένεται και η συμβολή στην απασχόληση, καθώς μέσω της Πρωτοβουλίας «Απασχόληση για νέους», εκτιμάται ότι θα δημιουργηθούν περισσότερες από 200 θέσεις απασχόλησης για νέους κάτω των 25 ετών.

Εκτός των ανωτέρω, η Εθνική Τράπεζα, σύναψε μια ακόμη συμφωνία χρηματοδότησης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Μεσαίας Κεφαλαιοποίησης, μέσω της οποίας αναμένεται να διατεθούν με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους το ποσό των €100 εκατ. παρέχοντας αντίστοιχα κίνητρα δημιουργίας και διατήρησης της απασχόλησης των νέων κάτω των 25 ετών, μέσω της Πρωτοβουλίας «Απασχόληση για Νέους».

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης στρατηγικής και με γνώμονα την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών για την ενίσχυση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί σε κλάδους που αποτελούν βασικούς πυλώνες για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και στους οποίους ενδεικτικά περιλαμβάνονται : α) η ελληνική τουριστική βιομηχανία, δημιουργώντας εξειδικευμένες δομές εξυπηρέτησης και διαχείρισης των αναγκών που διαθέτουν οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις, και β) ο πρωτογενής τομέας, συμβάλλοντας ενεργά στην προσπάθεια μετασχηματισμού της αγροτικής μας οικονομίας, μέσω της επίτευξης κεντρικών συμφωνιών για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων της χώρας μας, που παράγουν προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και διαθέτουν εξαγωγικό προσανατολισμό.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Κατά το 2016, η Εθνική Leasing επεδίωξε να αναπτύξει νέες εργασίες leasing σε επιλεγμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και σε πελάτες υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας. Παράλληλα στήριξε τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προ-

βλήματα με ρυθμίσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών, επιμήκυνση του χρόνου αποπληρωμής συμβατικών υποχρεώσεων και κάθε άλλη πρόσφορη μορφή, στο πλαίσιο της ασκούμενης πολιτικής του Ομίλου της ΕΤΕ.

Οι νέες χρηματοδοτήσεις της Εθνικής Leasing αυξήθηκαν σημαντικά σε σχέση με το 2015 (€92,7 εκατ. το 2016, έναντι €55,9 εκατ. το 2015). Η Εθνική Leasing κατέλαβε την 2η θέση το 2016 (με διαφορά από την πρώτη μόλις €0.2 εκατ.) στις νέες χρηματοδοτήσεις μεταξύ των εταιρειών του κλάδου, έναντι της 1ης θέσης που είχε καταλάβει τα έτη 2015 και 2014.

Η εταιρεία έθεσε ως βασική της προτεραιότητα την αύξηση της οργανικής κερδοφορίας και κατέβαλε έντονες προσπάθειες ελέγχου του λειτουργικού της κόστους. Το λειτουργικό αποτέλεσμα της εταιρείας προ αποσβέσεων, προβλέψεων και φόρων ανήλθε κατά τη χρήση 2016 σε €10,9 εκατ., έναντι €2,1 εκατ. το 2015.

Η Εθνική Leasing διατήρησε τον δείκτη κεφαλαιακής της επάρκειας σε επίπεδο πολύ υψηλότερο του ελάχιστου προβλεπόμενου (8,0%). Ειδικότερα ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας, ο οποίος υπολογίζεται σύμφωνα με τους κανόνες της Βασιλείας II, ανήλθε την 31 Δεκεμβρίου 2016 σε 20,6%.

Κατά το 2017 η Εθνική Leasing θα συνεχίσει τις προσπάθειές της για να στηρίξει τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προβλήματα και για να επιτύχει την ανάπτυξη νέων εργασιών leasing, συμβάλλοντας στην υλοποίηση επενδυτικών προγραμμάτων από πελάτες υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας σε επιλεγμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, στο πλαίσιο της συνολικής πιστωτικής επέκτασης του Ομίλου της ΕΤΕ.

Ναυτιλιακή πίστη

Οι συνθήκες στο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον το 2016 βελτιώθηκαν σε σχέση με το 2015 συνεπεία της επιτυχούς ανακεφαλαιοποίησης των συστημικών ελληνικών τραπεζών αλλά και της προόδου που σημειώθηκε στον τομέα αναδιάρθρωσης μέρους του δανειακού χαρτοφυλακίου. Στα πλαίσια των ανωτέρω, η τράπεζα κινήθηκε στην κατεύθυνση στοχευμένης και προσεκτικής επέκτασης στο χώρο των ναυτιλιακών χρηματοδοτήσεων, σε συνεργασία κυρίως με το υφιστάμενο πελατολόγιο της Τραπέζης στο χώρο της ελληνόκτητης ναυτιλίας. Παράλληλα, δόθηκε έμφαση στη διαχείριση του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου και κυρίως σε περιπτώσεις που παρουσίαζαν – ή προοιωνίζονταν - δυσκολίες στην ομαλή τους εξυπηρέτηση.

Κατά το 2016, οι συνθήκες στη ναυλαγορά του ξηρού φορτίου σταδιακά βελτιώθηκαν, μετά το πρώτο τρίμηνο όπου και παρατηρήθηκαν ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ σημαντικά καλύτερες διαγράφονται οι προοπτικές για το τρέχον έτος. Στη ναυλαγορά υγρού φορτίου σημειώθηκε κάμψη από τα μέσα μέχρι σχεδόν και τα τέλη του έτους, η οποία σταδιακά εξισορροπείται από τη μετέπειτα σταδιακή βελτίωση των θεμελιωδών της αγοράς. Οι μεταβολές στο κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας των πλοίων και σεβασμού του περιβάλλοντος λαμβάνονται υπόψη και αναμένεται να επηρεάσουν σε βάθος χρόνου την πορεία εξυγίανσης των ναυτιλιακών αγορών.

Οι χαμηλές τιμές των καυσίμων ευνόησαν τα αποτελέσματα των μεγάλων ακτοπλοϊκών εταιριών και τις προοπτικές ανάτασης και συγκέντρωσης του κλάδου σε μεγαλύτερα σχήματα κυρίως μέσω υπό εξέλιξη εξαγορών αλλά και πωλήσεων πλοίων με στόχο την εξυγίανση του κλάδου και τη μείωση του τραπεζικού δανεισμού.

Η Τράπεζα συνέχισε τη μακρά παράδοσή της στην υποστήριξη της ελληνόκτητης ναυτιλίας, ενώ παράλληλα λήφθηκε μέριμνα για τη βελτίωση των προοπτικών αποπληρωμής και ενίσχυσης των υφιστάμενων εξασφαλίσεων σε μέρος εκ της υφιστάμενης δανειακής έκθεσης.

Το 2016 το 36% του χαρτοφυλακίου αφορούσε σε πλοία ηλικίας κάτω των 5 ετών, με Μ.Ο ηλικίας τα 12 έτη. Το μεγαλύτερο μέρος αφορούσε σε πλοία μεταφοράς ξηρού φορτίου (42%) και σε δεξαμενόπλοια (40%). Η έκθεση στον κλάδο της ακτοπλοΐας είναι μικρή και οι προοπτικές ομαλής αποπληρωμής της διαγράφονται αρκετά θετικότερες.

Το 2017 οι προσπάθειες αναμένεται να εντατικοποιηθούν κυρίως στη βελτίωση των προοπτικών ομαλής εξυπηρέτησης της δανειακής μας έκθεσης βασικά στο χώρο του ξηρού φορτίου, αναμένοντας τα αποτελέσματα από τη σταδιακή αναστροφή της καθοδικής τάσης της ναυλαγοράς.

Για το 2017 έχει προγραμματιστεί η λειτουργία ειδικής μονάδας για την παρακολούθηση και το χειρισμό των ναυτιλιακών NPLs, τα οποία καλύπτονται ήδη σε μεγάλο ποσοστό από τις ληφθείσες αντίστοιχες προβλέψεις.

Η Τράπεζα αναμένεται να αξιοποιήσει προσεκτικά ευκαιρίες περαιτέρω σταδιακής επέκτασης με νέες χρηματοδοτήσεις με γνώμονα την ποιότητα, την οικονομική υγεία, την αξιοπιστία, τη διαφάνεια και την εμπειρία του φορέα.

Συναλλακτική τραπεζική

Μετά την προσαρμογή στις ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώθηκαν το 2015 με την επιβολή του καθεστώτος ελέγχου της κίνησης κεφαλαίων, η Εθνική Τράπεζα εργάστηκε το 2016 ώστε να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να ανταποκριθεί στις ανάγκες των ελληνικών επιχειρήσεων. Η Εθνική συνεργάστηκε στενά με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και υλοποίησε πρώτη στην ελληνική αγορά, το Πρόγραμμα στήριξης του διασυνοριακού εμπορίου (EBRD Trade Facilitation Program) παρέχοντας πιστοδότηση και χρηματοδότηση των συναλλαγών, ενώ ακολούθησε αντίστοιχη συμφωνία με τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης (IFC). Έχοντας την μεγαλύτερη απορρόφηση του υφιστάμενου Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (88%) που εξέπνευσε τέλος του 2016, η Εθνική έπαιξε σημαντικό ρόλο στην απόφαση του Οργανισμού να αξιοποιήσει τους μηχανισμούς του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (EFSI) και να εντάξει στις δράσεις του ένα νέο Πρόγραμμα για την χρηματοδότηση της εφοδιαστικής αλυσίδας των ελληνικών επιχειρήσεων (Supply Chain Financing).

Στις συνεχείς διακρίσεις από το διεθνούς φήμης περιοδικό «Global Finance» προστέθηκε άλλη μία διάκριση από το εξωτερικό από το «Trade Finance Review» μετά από ψηφοφορία των ειδικών του χώρου και μεγάλων εταιρικών πελατών, που επιβεβαιώνουν στην αδιάλειπτη προσήλωση της Τράπεζας στο Trade Finance.

Με στόχο την σύγκλιση με το νέο ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο των πληρωμών καθώς και την αντιμετώπιση των νέων συνθηκών που διαμορφώνονται στην αγορά από την εφαρμογή της Payment Service Directive 2 (PSD2) στις αρχές του 2018 με την εισαγωγή στην αγορά νέων Παροχών Υπηρεσιών Πληρωμών, η Τράπεζα ενέταξε έργο υλοποίησης των τεχνολογικών δυνατοτήτων για παροχή νέων υπηρεσιών πληρωμών προστιθέμενης αξίας. Παράλληλα σχεδιάζεται η επιχειρηματική στρατηγική η οποία θα διασφαλίσει αφ' ενός την διατήρηση του υφιστάμενου μεριδίου αγοράς στις πληρωμές αλλά και την δημιουργία των προϋποθέσεων για αύξηση του αποτελέσματος.

Η τράπεζα το 2016 υλοποίησε την πρώτη φάση των έργων αναβάθμισης των εφαρμογών διαχείρισης συναλλαγών Trade Finance και των Πληρωμών. Με την ολοκλήρωσή τους, η τράπεζα απαντά στις απαιτήσεις της σύγχρονης επιχείρησης, βελτιώνοντας σημαντικά την εμπειρία του πελάτη ενώ διασφαλίζει ταυτόχρονα την μείωση του λειτουργικού κινδύνου και του λειτουργικού κόστους.

Το έτος 2016 παρά τις δυσμενείς επιχειρηματικές συνθήκες, Η Εθνική παρείχε πιστοδοτήσεις ύψους €1.062 εκατ. και χορήγησε €440 εκατ. μέσω Trade Financing, επιτυγχάνοντας αύξηση προμηθειών κατά 22,2% σε σχέση με το 2015. Οι προμήθειες από τις πληρωμές αυξήθηκαν κατά 7% μετά την αύξηση κατά 26% που σημειώθηκε το 2015. Ταυτόχρονα διατηρήθηκαν τα υψηλά Μεριδια Αγοράς τόσο στην περιοχή των Πληρωμών όσο και του Trade Finance.

Εταιρικές Πιστοδοτήσεις Ειδικής Διαχείρισης

Οι Μονάδες Εταιρικών Πιστοδοτήσεων Ειδικής Διαχείρισης (ΜΕΠΕΔ) έχουν ως κύρια δραστηριότητα τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου επιχειρηματικών πιστοδοτήσεων, οι οποίες απαιτούν ειδικό χειρισμό ή έχουν περιέλθει σε οριστική καθυστέρηση, αποσκοπώντας στη μεγιστοποίηση του ποσοστού ανάκτησης των κεφαλαίων που, κατά καιρούς, χορηγήθηκαν. Το υπό διαχείριση δανειακό χαρτοφυλάκιο ανερχόταν σε €5.5 δισ. στο τέλος του 2016 (€6.0 δισ. σε επίπεδο Ομίλου) και αφορούσε σε υπόλοιπα καταγγελλμένων δανείων €2.2 δισ. και μη καταγγελλμένων €3.3 δισ.

Στο πλαίσιο των μεθοδικών προσπαθειών που καταβάλλονται για τη διαχείριση των σε καθυστέρηση δανείων και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων η Τράπεζα συνέταξε και υπέβαλε στον SSM (Single Supervisory Mechanism) αναθεωρημένη Στρατηγική, όπου γίνεται εκτενής αναφορά στους στόχους μείωσης προβληματικών δανειοδοτήσεων κατά την περίοδο 2016 – 2019 βάσει πολλαπλών σεναρίων καθώς και στην στρατηγική επίτευξης των εν λόγω στόχων. Στο βασικό σενάριο προβλέπεται η μείωση αυτή να αγγίξει το 39% σε χρονικό ορίζοντα τετραετίας.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, η Τράπεζα υλοποιεί συγκεκριμένα έργα (projects) προκειμένου, αφενός να αυξήσει την αποτελεσματικότητά της στη διαχείριση του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου και αφετέρου να αναδιρθώσει με επιτυχία, όσο το δυνατόν, μεγαλύτερο μέρος του, συμβάλλοντας παράλληλα και στην ανόρθωση της ελληνικής οικονομίας.

Για την υλοποίηση του σκοπού αυτού, η στρατηγική των ΜΕΠΕΔ επικεντρώνεται στην παροχή εξειδικευμένων μακροπρόθεσμων λύσεων ρύθμισης για κάθε πελάτη, προκειμένου οι τελευταίοι να καταστούν και πάλι βιώσιμοι και να αποπληρώσουν σταδιακά τις οφειλές τους, όπου τούτο είναι δυνατόν.

Προκειμένου οι ΜΕΠΕΔ να σχηματίσουν αντικειμενική και αξιόπιστη εικόνα της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων αρμοδιότητάς τους, ώστε να τους προτείνουν τις καταλληλότερες λύσεις, έχουν εντάξει στις διαδικασίες τους μοντέλα αξιολόγησης βιωσιμότητας των πιστούχων, καθώς και μοντέλο προσδιορισμού της καθαρής παρούσας αξίας για τις εναλλακτικές προτάσεις ρύθμισης.

Στις περιπτώσεις όμως εκείνες που οφειλέτες αρμοδιότητας των ΜΕΠΕΔ χαρακτηρίζονται ως μη βιώσιμοι οι ΜΕΠΕΔ, σε συνεργασία με την Δ/ση Ακίνητης Περιουσίας της Τράπεζας, διερευνούν το ενδεχόμενο εξεύρεσης συναινετικής λύσης με τον πελάτη (φιλικός διακανονισμός) με σκοπό την αποφυγή ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων μέσω δικαστικών διαδικασιών ενώ στις περιπτώσεις πιστούχων που δεν επιδεικνύουν πνεύμα συνεργασίας, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τα εγκυκλίως οριζόμενα, επιδιώκεται η είσπραξη των σχετικών απαιτήσεων μέσω της ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων που έχουν ήδη ληφθεί.

2.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΠΕΛΑΤΩΝ

Καταθέσεις – Επενδυτικά Προϊόντα

Τα καταθετικά υπόλοιπα της ΕΤΕ την 31.12.2016 διαμορφώθηκαν σε €32,2 δισ., καταγράφοντας μείωση κατά 0,92%. Τα μερίδια αγοράς, στο σύνολο των καταθέσεων, σημείωσαν βελτίωση (+0,15 ποσοστιαίες μονάδες, από 26,4% σε 26,5%).

Αναφορικά με το μίγμα των καταθέσεων, διατηρήθηκε το συγκριτικό πλεονέκτημα κόστους της Τράπεζας έναντι των ανταγωνιστών (προθεσμιακές προς Καταθέσεις Α' Ζήτησης: 0,45 προς 1, έναντι 0,64 προς 1 των λοιπών τραπεζών).

Επιπλέον, η Τράπεζα συνέχισε τις ενέργειες προώθησης των προϊόντων της που έχουν ως στόχο τη διατήρηση, ενίσχυση και διεύρυνση της καταθετικής της βάσης. Ειδικότερα:

- Συνεχίστηκε η προώθηση του προϊόντος «Εθνικός Όψεως», καθώς οι προνομιακοί όροι του ενθάρρυναν τους δικαιούχους να διενεργούν μέσω αυτού τις συναλλαγές τους (πληρωμές, εξυπηρέτηση μισθοδοσίας κτλ.).
- Συνεχίστηκε η προσπάθεια προσέλκυσης μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, παράλληλα με την προσέγγιση μισθοδοτούμενων του Δημοσίου Τομέα και των ΝΠΔΔ.
- Ενισχύθηκε η εξυπηρέτηση των δικαιούχων αγροτικών επιδοτήσεων μέσω πιστώσεων των σχετικών ποσών στους λογαριασμούς των, καθώς και η περαιτέρω διεύρυνση στη

συγκεκριμένη πελατειακή ομάδα μέσω επέκτασης της συνεργασίας με αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις.

- Διατέθηκαν πέντε (5) νέα προϊόντα εγγυημένου αρχικού κεφαλαίου που προσφέρουν στους δικαιούχους τη δυνατότητα προσπορισμού αυξημένων αποδόσεων συναρτώμενων με την εξέλιξη των υποκείμενων χρηματοοικονομικών αξιών, καθώς και νέου προϊόντος προθεσμιακής κατάθεσης για χρήστες της υπηρεσίας i-bank internet banking.

Έργα 2016

Στη διάρκεια του 2016 υλοποιήθηκαν έργα. Με σκοπό την διατήρηση της ρευστότητας της Τράπεζας, την παροχή αρτιότερης και πιο ολοκληρωμένης εξυπηρέτησης προς την πελατεία της και παράλληλη μείωση του σχετικού κόστους για τον Οργανισμό ήταν:

- Ανάπτυξη Υπηρεσίας Ειδοποιήσεων i-bank Alert για τις κινήσεις/συναλλαγές σε λογαριασμούς καταθέσεων ή κάρτες
- Ανάπτυξη Πλατφόρμας που υποστηρίζει επενδυτικά προϊόντα της Τράπεζας
- Ανάπτυξη Συστήματος που υποστηρίζει την παρακολούθηση και διαχείριση διαμεσολαβητικών εργασιών της Τράπεζας
- Ανάπτυξη Συστήματος Διαχείρισης Θυρίδων Θησαυροφυλακίου
- Ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός των Συστημάτων και Εφαρμογών της Τράπεζας που υποστηρίζουν τις καταθέσεις

Προοπτικές εξέλιξης των εργασιών για το 2017

Οι βασικοί άξονες των ενεργειών της Διεύθυνσης κατά το 2017 είναι οι εξής:

1. Ανάπτυξη νέων και επανατοποθέτηση υφιστάμενων προϊόντων, με προσανατολισμό την επαναφορά κεφαλαίων στην Τράπεζα και την εξυπηρέτηση των αναγκών των καταθετών/επενδυτών.
2. Αύξηση ρευστότητας και διεύρυνση εσόδων μέσω αναβάθμισης παρεχόμενων υπηρεσιών και διαδικασιών / συστημάτων είσπραξης προμηθειών.
3. Εξορθολογισμός και απλούστευση τιμολογίου με στόχο τη βελτίωση της κερδοφορίας, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες της αγοράς, καθώς και το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο.

4. Αξιοποίηση του θεσμικού πλαισίου που καθιερώνει υποχρεωτική χρήση τραπεζικού λογαριασμού για όλο και περισσότερες συναλλαγές:
 - i. πληρωμή ασφαλιστικών εισφορών ΕΦΚΑ
 - ii. καταβολή μισθών, ασφαλιστικών εισφορών και φόρου μισθωτών υπηρεσιών
 - iii. τήρηση επαγγελματικών λογαριασμών
 - iv. «χτίσιμο» αφορολόγητου.
5. Δημιουργία του νέου προϊόντος «Κάρτα του Αγρότη» για τη χρηματοδότηση των βραχυπρόθεσμων συναλλακτικών αναγκών των αγροτών και παράλληλη διασφάλιση των χρηματοδοτήσεων από τις κοινοτικές επιδοτήσεις της Βασικής Ενίσχυσης.
6. Περαιτέρω αναβάθμιση των συστημάτων καταθέσεων, επενδύσεων και διαμεσολαβητικών εργασιών με στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών, την εξυπηρέτηση της πελατείας και τη μείωση του κόστους. Μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται:
 - v. Περαιτέρω αναβάθμιση Συστημάτων/ Εφαρμογών, όπως:
 - vi. της νέας Πλατφόρμας επενδυτικών προϊόντων
 - vii. του νέου Συστήματος διαμεσολαβητικών εργασιών της Τράπεζας
 - viii. Εκσυγχρονισμός Συστήματος Καταθέσεων
 - ix. Περαιτέρω επέκταση Υπηρεσίας i-bank Alert σε αυξανόμενο εύρος συναλλαγών.

Αμοιβαία κεφάλαια

Η ΕΘΝΙΚΗ ASSET MANAGEMENT Α.Ε.Δ.Α.Κ είναι η μοναδική Α.Ε.Δ.Α.Κ. που περιλαμβάνεται στις 171 μεγαλύτερες επιχειρήσεις βάσει κερδών για τα έτη 2014 – 2015, σύμφωνα με άρθρο της εφημερίδας «ΗΜΕΡΗΣΙΑ», με τίτλο «ΟΙ ΗΓΕΤΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ», που δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο 2017 και βασίζεται σε στοιχεία της Hellas List.

Τα κέρδη προ φόρων της χρήσης 2016 ανήλθαν στο ποσό των €3.731 χιλ.

Οι υπό διαχείριση ΟΣΕΚΑΤΑ πέτυχαν αξιόλογες αποδόσεις δεδομένων των συνθηκών που επικράτησαν. Το NBG International SICAV European Allstars κατέλαβε την πρώτη θέση στην επενδυτική κατηγορία των μετοχικών ΟΣΕΚΑΤΑ της Ευρωζώνης, σύμφωνα με στοιχεία της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών.

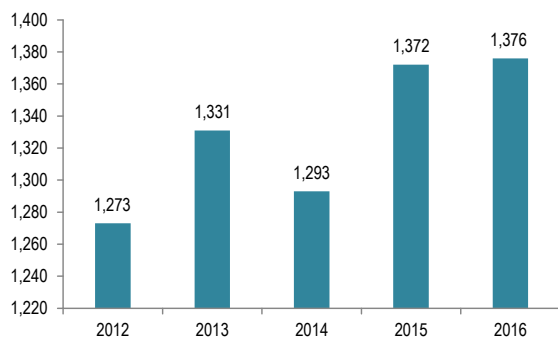
Σημαντικές αποδόσεις επιτεύχθηκαν και στα χαρτοφυλάκια εντολής, θεσμικών και ιδιωτών πελατών. Τα χαρτοφυλάκια εντολής για ιδιώτες και θεσμικούς επενδυτές αύξησαν το ενεργητικό τους σε σχέση με το τέλος της προηγούμενης χρήσης κατά 7,2%, με

τα συνολικά υπό διαχείριση κεφάλαια να ανέρχονται σε €492,6 εκατ. στο τέλος του έτους.

Η Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ., αποτελώντας τον επενδυτικό βραχίονα του Ομίλου Εθνικής Τράπεζας, για το έτος 2017 στοχεύει, καθόσον ολοκληρωθεί το εγχώριο αλλά και το διεθνές οικονομικό περιβάλλον, στην αύξηση του ενεργητικού της τόσο στην αγορά των ΟΣΕΚΑΤΑ όσο και στη διαχείριση κεφαλαίων βάση συμβάσεων (Asset Management) μέσω της διεύρυνσης του πελατολογίου της τόσο από Ιδιώτες όσο και από Θεσμικούς Πελάτες – Συνταξιοδοτικά Ταμεία. Επιπλέον, στόχος της Εταιρίας είναι η διατήρηση, τόσο στους ΟΣΕΚΑΤΑ όσο και στα χαρτοφυλάκια εντολής, ανταγωνιστικών αποδόσεων σε σχέση με τον εγχώριο αλλά και τον διεθνή ανταγωνισμό.

Το συνολικό ενεργητικό της Εθνικής Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ., από διαχείριση ΟΣΕΚΑΤΑ και υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίων εντολής, κατά το τέλος του 2016 ανήλθε σε €1.375,7 εκατ. αυξημένο κατά €4,0 εκατ., έναντι του Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.3.1
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΕΘΝΙΚΗΣ
ASSET MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ
(ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΤΕΛΟΣ ΕΤΟΥΣ - ΕΚΑΤ. €)

Η Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ. διαχειρίζεται 21 αμοιβαία κεφάλαια ΔΗΛΟΣ, 2 funds FCP και 3 funds SICAV της NBG International που εδρεύει στο Λουξεμβούργο και τα οποία καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος επενδυτικών επιλογών, σε ότι αφορά τις βασικές κατηγορίες επενδύσεων (μετοχές, ομόλογα, διαθέσιμα) καθώς και τη γεωγραφική και κλαδική διασπορά.

Το πελατολόγιο της Εταιρίας είναι ιδιαίτερα ευρύ και υπερβαίνει τους 43.000 μεριδιούχους, εκ των οποίων οι 81 είναι Θεσμικοί επενδυτές (Συνταξιοδοτικοί Φορείς και Οργανισμοί).

Διαχείριση χαρτοφυλακίου ιδιωτών

Το 2016 ήταν μία δύσκολη χρονιά για την Διεύθυνση κυρίως λόγω των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων οι οποίοι επηρεάζουν ιδιαίτερα το εύρος επιλογών και τη δυνατότητα επενδυτικών τοποθετήσεων των πελατών καθώς επίσης και τη μεταφορά χαρτοφυλακίων από τον ανταγωνισμό. Παρά το δυσμενές κλίμα, η Διεύθυνση κατάφερε να πετύχει τους στόχους απόδοσης κεφαλαίων (RoA), μείωσης λειτουργικού κόστους καθώς επίσης και οριακής μεγέθυνσης των κεφαλαίων υπό διαχείριση. Η επιτυχία αυτή σηματοδοτεί μία νέα εποχή για τη Διεύθυνση με κύρια χαρακτηριστικά τον επαγγελματισμό, την εξωστρέφεια, την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη. Έχει ως στόχο την δημιουργία προστιθέμενης αξίας στον πελάτη, με απόλυτο σεβασμό στη τήρηση της φυσιογνωμίας κινδύνου, που ο πελάτης έχει επιλέξει, και στην αδιαπραγμάτευτη δέσμευση απέναντι στις αρχές και την παράδοση του Ομίλου.

Πέραν της επίτευξης των στόχων για το 2016, αντίστοιχα σημαντική είναι και η ολοκλήρωση της αναδιοργάνωσης της Διεύθυνσης, η οποία έλαβε χώρα καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς, οδήγησε στην πλήρη επανεξέταση του τρόπου λειτουργίας της, στην υιοθέτηση αξιολογικών κριτηρίων και ελέγχου της αποδοτικότητας, καθώς επίσης και στην ανανέωση της πελατειακής πρότασης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και περατώθηκε επιτυχώς με το πρόγραμμα εθελούσιας εξόδου της Τραπέζης, δια μέσω του οποίου κατέστη δυνατή σημαντική μείωση της λειτουργικής δαπάνης ύψους περίπου 30%.

Το 2017 αναμένουμε τη σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων γεγονός που θα διευρύνει τις δυναμικές επιλογές των πελατών μας. Για το εν λόγω έτος, η Διεύθυνση αναμένεται να αυξήσει σημαντικά την ανταγωνιστικότητα της στην αγορά και να επιτύχει περαιτέρω διεύρυνση του πελατολογίου και των κεφαλαίων της καθώς επίσης και περαιτέρω βελτίωση της απόδοσης των κεφαλαίων αυτών.

2.4 ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ

Διαχείριση διαθέσιμων

Η δραστηριότητα της προηγούμενης χρονιάς επηρεάστηκε σημαντικά από την καθιέρωση περιορισμών στη κίνηση κεφαλαίων το 2015. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η διαμορφωθείσα κατάσταση προβήκαμε σε σειρά ενεργειών προκειμένου να αμβλυνθούν οι συνέπειες:

- Προχωρήσαμε σε πράξεις Repos με μεγάλες τράπεζες του εξωτερικού με τη χρήση ομολό-

γων που γίνονται δεκτά είτε στην EKATT είτε στον ELA

- Μετά τη σχετική απόφαση της EKATT, που συμπεριέλαβε στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης (QE) και τις εκδόσεις του Μηχανισμού Στήριξης (EFSF & ESM) για την ανακεφαλοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών, προχωρήσαμε σε πώληση μέρους του χαρτοφυλακίου της Τράπεζας στους προαναφερόμενους τίτλους μειώνοντας τον δανεισμό μας, αποκομίζοντας κεφαλαιακά κέρδη
- Στα τέλη Ιουνίου 2016 και μετά την απόφαση της EKATT να γίνονται δεκτά για χρηματοδότηση τα ελληνικά χρεόγραφα προχωρήσαμε σε αύξηση του δανεισμού από την EKATT μειώνοντας τον δανεισμό μέσω ELA
- Επιπρόσθετα συμμετείχαμε επιτυχώς σε δημοπρασίες μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης (TLTRO) από την EKATT πετυχαίνοντας μικρότερο κόστος χρηματοδότησης μεσομακροπρόθεσμα.
- Και τέλος προχωρήσαμε σε έκδοση ομόλογου τιτλοποίησης δανείων μικρών επιχειρήσεων ύψους € 0,3 δις που είναι η πρώτη έκδοση ελληνικής Τράπεζας κατά τη διάρκεια της κρίσης που διατέθηκε σε υπερεθνικούς οργανισμούς.

Οι προαναφερθείσες ενέργειες και η ρευστότητα που προήλθε από τη πώληση περιουσιακών στοιχείων οδήγησαν σε σημαντική μείωση του δανεισμού μας από το Ευρωσύστημα (περίπου στο μισό σε σχέση με τα τέλη του 2015).

Κατά τη διάρκεια του 2016 οι πελατειακές καταθέσεις παρουσίασαν σταθερότητα όσον αφορά τα υπόλοιπα τους και στο τέλος έτους είναι ελαφρώς αυξημένα σε σχέση με τα αντίστοιχα του 2015. Το κόστος του καταθετικού προϊόντος μειώθηκε περαιτέρω κατά τη διάρκεια του έτους τόσο σε απόλυτα μεγέθη όσο σε επίπεδο περιθωρίου από το Euribor.

Ταυτόχρονα η Εθνική Τράπεζα, για ακόμα μια χρονιά, είχε σημαντική παρουσία ως βασικός διαπραγματευτής των ομολόγων εκδόσεως των μηχανισμών Στήριξης της Ευρωζώνης (EFSF και ESM) συμμετέχοντας ενεργά σε όλες τις κοινοπρακτικές εκδόσεις και τις δημοπρασίες ομολόγων και εντόκων γραμματίων των παραπάνω οργανισμών.

Τέλος, η Τράπεζα συμμετείχε ενεργά στις δημοπρασίες εντόκων γραμματίων ελληνικού δημοσίου, συμβάλλοντας στην απρόσκοπτη χρηματοδότηση των βραχυπρόθεσμων αναγκών της χώρας.

Χρηματιστηριακές εργασίες

Η NBG Securities κατέλαβε την 3η θέση στην κατάταξη του Χρηματιστηρίου Αξιών με μερίδιο αγοράς 11,7% και την δεύτερη θέση στο μερίδιο αγοράς στα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης του δείκτη FTSE/ASE Large Cap με μερίδιο 20,9%. Επίσης, την 2η θέση κατέλαβε και στα Δικαιώματα Προαίρεσης επί του δείκτη με ποσοστό 32,3%.

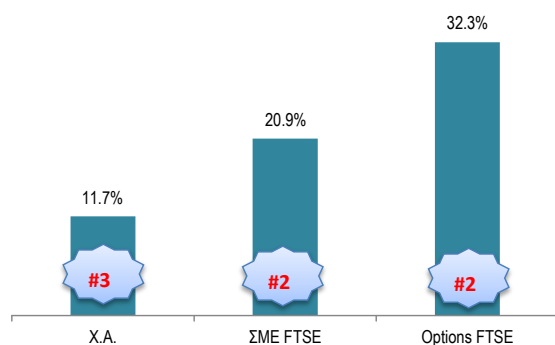
Η Εταιρεία συνέχισε τη δραστηριότητα της σαν ειδικός διαπραγματευτής σε όλα τα εισηγμένα παράγωγα καθώς και στις σημαντικότερες μετοχές από πλευράς κεφαλαιοποίησης του ΧΑ, έχοντας κερδίσει υψηλότατα μερίδια αλλά και ποιοτικές αξιολογήσεις.

Κατά τη διάρκεια του 2016 η Διεύθυνση Ανάλυσης έδωσε έμφαση και ενίσχυσε περαιτέρω την ποιότητα των εργασιών της μέσω έκδοσης αναλύσεων, καθημερινής επικοινωνίας με θεσμικούς επενδυτές και τις διοικήσεις των καλυπτόμενων εισηγμένων εταιρειών. Οι αναλυτές της Διεύθυνσης πραγματοποίησαν πληθώρα συναντήσεων με επενδυτές, ενώ η Εταιρεία συμμετείχε στα συνέδρια του Ελληνικού Χρηματιστηρίου σε συναντήσεις θεσμικών επενδυτών με τις διοικήσεις εισηγμένων Ελληνικών εταιρειών.

Για την νέα χρονιά οι κυριότεροι στόχοι που έχουν τεθεί είναι:

- βελτίωση του μεριδίου αγοράς
- επιστροφή στην κερδοφορία
- βελτιστοποίηση λειτουργικών δραστηριοτήτων της Εταιρείας μετά τις ουσιαστικές αλλαγές που έχουν γίνει, πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου, κλείσιμο υποκαταστημάτων στο εσωτερικό και εξωτερικό, μετεγκατάσταση των γραφείων της έδρας και την ορθολογικότερη διαχείριση των λειτουργικών δαπανών
- αύξηση των πωλήσεων σε brokers/dealers του εξωτερικού
- η περαιτέρω ανάπτυξη των DMA συναλλαγών (πλατφόρμα ηλεκτρονικών συναλλαγών)
- η περαιτέρω ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συναλλαγών μέσω του trading site της Εταιρείας

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.4.1

Υπηρεσίες θεματοφυλακής

Η ΕΤΕ, έχει την πλέον μακρόχρονη παρουσία στις εργασίες θεματοφυλακής στον ελληνικό χώρο, προσφέροντας υπηρεσίες υψηλού επιπέδου στους Έλληνες και ξένους πελάτες της, όσον αφορά τις επενδυτικές δραστηριότητές τους στις εγχώριες και διεθνείς αγορές.

Η διατήρηση σε χαμηλά επίπεδα δραστηριότητας των πάσης φύσεως επενδυτικών υπηρεσιών, λόγω της οικονομικής κρίσης της χώρας και των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, εξακολούθησε να έχει επίπτωση και στις εργασίες θεματοφυλακής, έχοντας παράλληλα αφαιρέσει σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα από τους εγχώριους θεματοφύλακες, λόγω των χαμηλών δεικτών πιστοληπτικής τους αξιολόγησης.

Η ΕΤΕ, με έμφαση πάντοτε στην παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών και εξατομικευμένων λύσεων, προσαρμόστηκε στο ανωτέρω περιβάλλον και έχοντας επαναπροσδιορίσει τους στόχους της, ανέπτυξε νέες δραστηριότητες, ενώ βρίσκεται στην τελική φάση υλοποίησης, σειράς καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, που πρόκειται να προσφέρει σε εγχώριες χρηματοοικονομικές εταιρείες.

Στο πλαίσιο αυτό, και πέρα από τη συνεχιζόμενη αναβάθμιση των υπηρεσιών προς τους πελάτες Λιανικής της Τράπεζας, παρέχονται ήδη υπηρεσίες back office διαδικασιών στη θυγατρική μας NBG SECURITIES, ενώ είναι σε εξέλιξη η συνεργασία με την, επίσης, θυγατρική μας NBG Malta, προκειμένου αυτή να προσφέρει υπηρεσίες θεματοφυλακής στην τοπική αγορά, η οποία φαίνεται να έχει σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης.

Σε θεσμικό επίπεδο, μετά την επιτυχημένη προσαρμογή των συστημάτων και διαδικασιών μας, στο περιβάλλον της πανευρωπαϊκής πλατφόρμας διακανονισμού συναλλαγών TARGET 2 SECURITIES, εξακολουθούμε να παρακολουθούμε στενά όλες οι διαδοχικές φάσεις ανάπτυξης του μέχρι την τελική ολοκλήρωση (18.9.2017), έχοντας διασφαλίσει μέχρι

σήμερα την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση όλων των σχετικών διεθνών συναλλαγών της πελατείας μας. Επίσης, στο πλαίσιο της συνεχούς εναρμόνισής μας με το γενικότερο κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο, σε διαδικασία ανάπτυξης βρίσκονται και οι σχετικές διαδικασίες που αφορούν την προσαρμογή μας στο νέο και ιδιαίτερα απαιτητικό περιβάλλον που διέπει την εξυπηρέτηση των ΟΣΕΚΑΤΑ (UCITS V).

2.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

Δίκτυο καταστημάτων

Οι Μονάδες φυσικού δικτύου της Τράπεζας αριθμούν, την 31.12.2016, 509 Καταστήματα και 56 Γραφεία συναλλαγών και Παραρτήματα, παρέχοντας ευρεία γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη, με παρουσία ακόμη και σε απομακρυσμένες ή οικονομικά ασθενείς περιοχές της χώρας, αποτελώντας σημεία εξυπηρέτησης για περισσότερους από 6 εκατ. πελάτες.

Κατά το 2016, το Δίκτυο Καταστημάτων διατήρησε τον κομβικό του ρόλο:

- στην υλοποίηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων της Τράπεζας: διακράτηση ρευστότητας, εξυγίανση δανειακού χαρτοφυλακίου, επίτευξη σημαντικών μεγεθών εργασιών παρά τη δυσμενή συγκυρία και περαιτέρω ανάπτυξη της σχέσης με την πελατεία.
- στην εξυπηρέτηση των συναλλασσόμενων, ιδιωτών και επιχειρήσεων, με αποτελεσματική διαχείριση των ιδιαίτερων συνθηκών από τη συνέχιση των ελέγχων επί των κεφαλαίων (Capital controls).

Για το 2017, με γνώμονα τη διαρκή βελτίωση της επιχειρησιακής λειτουργίας του δικτύου και της παρεχόμενης προς την πελατεία εξυπηρέτησης, θα υλοποιηθούν:

- Η λειτουργική εφαρμογή της πελατοκεντρικής αντίληψης στο σύνολο των καταστημάτων.
- Η ολοκλήρωση του σχεδίου αναδιάρθρωσης του Δικτύου Καταστημάτων, που ξεκίνησε το 2016, με σκοπό τον εξορθολογισμό της λειτουργίας του Δικτύου, την εξοικονόμηση πόρων και την παρουσία σε περιοχές σημαντικής οικονομικής δραστηριότητας.
- Η βελτίωση και εκσυγχρονισμός της εικόνας και λειτουργίας των Καταστημάτων με την υιοθέτηση καινοτόμων λύσεων που αποσκοπούν στην ποιοτικότερη εξυπηρέτηση της πελατείας και στην αναβάθμιση της εμπειρίας της από τις παρεχόμενες υπηρεσίες του Καταστήματος.

- ο εγκατάσταση συσκευών ανάγνωσης barcode και tablets ηλεκτρονικής υπογραφής στις θυρίδες συναλλαγής
 - ο δημιουργία i-bank & Premium banking corners σε εσωτερικούς χώρους επιλεγμένων Καταστημάτων υψηλής επισκεψιμότητας
 - ο λειτουργικές και συστημικές βελτιώσεις που περιλαμβάνουν κεντροποίηση εργασιών, απλοποίηση και αυτοματοποίηση διαδικασιών με σκοπό την απελευθέρωση χρόνου του προσωπικού και διοχέτευσή του στην εμπάθυνση της σχέσης με την πελατεία
 - ο ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός συστημάτων, όπως η νέα πλατφόρμα εξυπηρέτησης συναλλαγών διεθνούς εμπορίου και η ενοποίηση των εφαρμογών για αιτήματα ρυθμίσεων δανείων, με στόχο την αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση εργασιών στρατηγικής σημασίας για την Τράπεζα.
- Η υλοποίηση δράσεων (ο σχεδιασμός των οποίων ολοκληρώθηκε το 2016) για τη βέλτιστη διαχείριση του συναλλακτικού φόρτου στις θέσεις ταμειακής εξυπηρέτησης των Καταστημάτων, μέσω:
 - ο Περαιτέρω ανάπτυξης και ενίσχυσης της παρουσίας των εναλλακτικών συναλλακτικών δικτύων.
 - ο Ενεργητικής κατεύθυνσης των πελατών στη χρήση των εναλλακτικών συναλλακτικών δικτύων με βάση στοχευμένη στρατηγική ανά τμήμα πελατείας και είδος συναλλαγής.
 - ο Επέκτασης σύγχρονων τεχνολογιών για τη βελτίωση του χρόνου αναμονής των συναλλασσόμενων (όπως η υπηρεσία έκδοσης ηλεκτρονικού αριθμού προτεραιότητας - i-bank pass) και για την διευκόλυνση και επιτάχυνση των εισπράξεων των επιχειρήσεων (i-bank Pay 4 Business).

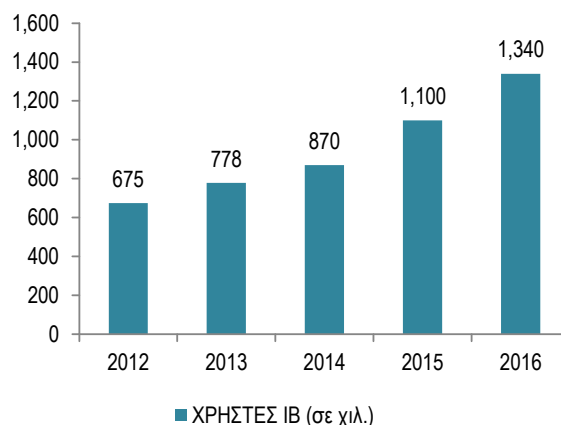
Εναλλακτικά δίκτυα

Και το 2016, υπήρξε σημαντική αύξηση εργασιών και εσόδων σε όλα τα ηλεκτρονικά δίκτυα τραπεζικής εξυπηρέτησης i-bank. Ταυτόχρονα υλοποιήθηκαν σημαντικές νέες καινοτόμες υπηρεσίες, καθώς και πλήθος αναβαθμίσεων για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στους πελάτες μας, ιδιώτες και επιχειρήσεις.

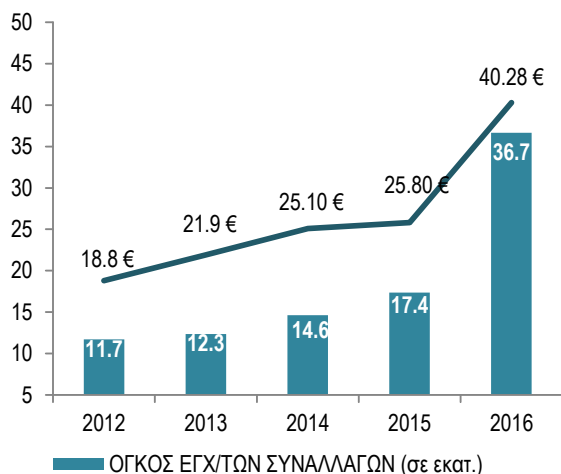
Η ραγδαία αύξηση της χρήσης του i-bank Internet & Mobile Banking συνεχίστηκε και το 2016. Οι εγγεγραμμένοι χρήστες του i-bank Internet Banking έφθασαν τους 1,3 εκατ. και το πλήθος των εγχρήματων

συναλλαγών τα 29 εκατ., με τη συνολική αξία των συναλλαγών να ξεπερνά τα €40 δισ. Στο Mobile Banking, οι ενεργοί χρήστες ανήλθαν σε 194 χιλιάδες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.5.1
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ INTERNET, PHONE ΚΑΙ MOBILE BANKING

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.5.2
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ INTERNET BANKING

Επιπρόσθετα, με την υπηρεσία i-bank Alert οι πελάτες μπορούν να έχουν άμεση ενημέρωση των κινήσεων των λογαριασμών και των καρτών τους με αποστολή e-mail ή/και SMS.

Το 2016 η Τράπεζα δημιούργησε το καινοτόμο ηλεκτρονικό πορτοφόλι i-bank Pay, το μοναδικό στην ελληνική αγορά που συνδυάζει πληρωμές και εισπράξεις μέσω κινητού/tablet. Μέσω της υπηρεσίας, οι χρήστες μπορούν να αποστέλλουν ποσά σε φίλους από τον τηλεφωνικό τους κατάλογο ή το Facebook (P2P) αλλά και να πραγματοποιούν πληρωμές σε εμπόρους και επιχειρήσεις (P2B) με 3 πρωτοποριακούς τρόπους: στο κινητό του εμπόρου, στο i-bank POS του μέσω QR code, αλλά και στο ταμειακό του σύστημα μέσω της ειδικής συσκευής i-bank connector.

Μέσα στη χρονιά διευρύνθηκε περαιτέρω το δίκτυο i-bank Simple Pay Spot για την πληρωμή λογαριασμών τρίτων (ΔΕΚΑΤΟ, τηλεπικοινωνίες, ασφαλιστικές εταιρείες κ.ά.).

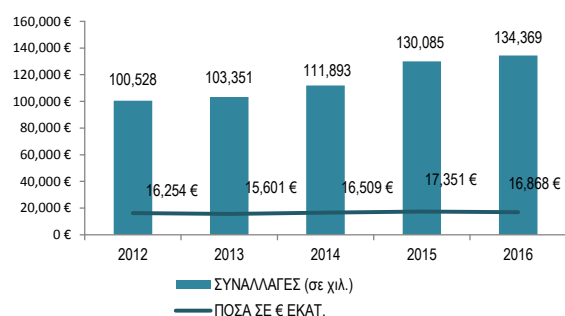
Η ραγδαία αύξηση στην ελληνική αγορά, κυρίως λόγω των Capital Controls, της χρήσης καρτών και ηλεκτρονικών συναλλαγών, η αύξηση των χρηστών Internet και Mobile Banking, ο εμπλουτισμός των παρεχόμενων υπηρεσιών i-bank και ο εκσυγχρονισμός του χαρτοφυλακίου καρτών της Τράπεζας, οδήγησαν σε περαιτέρω αύξηση των αναγκών εξυπηρέτησης της πελατείας μας μέσω του Contact Center. Η εισερχόμενη τηλεπικοινωνιακή κίνηση ξεπέρασε τις 2.700.000 κλήσεις. Επίσης με βάση τις ανάγκες της αγοράς, έμφαση δόθηκε σε ενέργειες εξερχομένων κλήσεων για την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών συναλλαγών. Ενδεικτικά το 2016 προωθήθηκαν επιτυχημένα 4.500 POS από το Contact Center της Τράπεζας.

Για την αναβάθμιση της εξυπηρέτησης της πελατείας και την αποτελεσματική διαχείριση μεγάλου όγκου εργασιών υιοθετήθηκαν καινοτόμες λύσεις αυτοματοποιημένων υπηρεσιών μέσω της Φωνητικής Πύλης 181818 και της εφαρμογής Φυσικού Διαλόγου (NLU). Το 2016 ολοκληρώθηκαν περισσότερες από 130.000 παραδόσεις PIN για χρεωστικές κάρτες μέσω του συστήματος αυτοματοποιημένης εξυπηρέτησης.

Τα πέντε (5) i-bank stores, αξιοποιήθηκαν τόσο για την προώθηση των υπηρεσιών i-bank, όσο και για την εξοικείωση των πελατών στη χρήση τους. Το 2016 οι επισκέψεις πελατών ξεπέρασαν το 1.000.000, ενώ πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 140.000 εργασίες.

Το πλήθος των συναλλαγών στα 1.448 ATMs τα οποία διέθετε η Τράπεζα στις 31.12.2016, παρουσίασε αύξηση κατά 4,3 εκατ. σε σύγκριση με το 2015 και ανήλθε σε 134 εκατ. συναλλαγές, αξίας €16,9 δισ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.5.3
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΣΩ ATM (ΣΕ € ΕΚΑΤΑΤ.)

Η συνέχιση της επιβολής κεφαλαιακών ελέγχων διατήρησε το πλήθος των συναλλαγών σε υψηλό επίπεδο χωρίς η αυξημένη χρήση να επηρεάσει αρνητικά τη διαθεσιμότητα του Δικτύου.

Το τμήμα παρακολούθησης συναλλαγών απάτης, έναντι συνολικών αποζημιώσεων αξίας €30 χιλ., παρεμπόδισε με επιτυχία συναλλαγές απάτης όλων των κατηγοριών (ATM, Internet Banking, νέα χρεωστική κάρτα) συνολικής αξίας €180.000. Ο στόλος των 48 APS (Κέντρα Αυτόματων Πληρωμών) εξυπηρέτησε 800 χιλ. συναλλαγές, αξίας €139,3 εκατ.

Κατά το 2016 ολοκληρώθηκαν τα έργα αντικατάστασης ή αναβάθμισης σε Win7 όλων των ATM της Τράπεζας, με στόχο τον πλήρη εκσυγχρονισμό του δικτύου και την καλύτερη εξυπηρέτηση του πελάτη. Επίσης υλοποιήθηκε η δυνατότητα δυναμικής μετατροπής νομισμάτων DCC (Dynamic Currency Conversion), για την εξυπηρέτηση πελατών από το εξωτερικό με λογαριασμούς σε ξένα νομίσματα, με αποτέλεσμα την αύξηση των εσόδων της Τράπεζας από το κανάλι των ATM.

2.6 ΘΕΣΜΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΕΛΑΤΗ

Ο «Συνήγορος του Πελάτη» της ΕΤΕ (NBG Ombudsman) συμπληρώνει επτά χρόνια λειτουργίας.

Μέχρι σήμερα ο Όμιλος της ΕΤΕ αποτελεί τον μοναδικό εγχώριο τραπεζικό Όμιλο που προσφέρει αντίστοιχες υπηρεσίες στους πελάτες του, δίνοντας τους πρόσθετες δυνατότητες και επιλογές για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

Βασικός στόχος του «Συνηγόρου του Πελάτη» της ΕΤΕ παραμένει η ενίσχυση της σχέσης εμπιστοσύνης του Ομίλου με την πελατεία εν μέσω της δυσμενούς οικονομικής και κοινωνικής συγκυρίας.

Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου αναπτύσσει δράσεις σε τρεις άξονες: Προώθηση της φιλικής επίλυσης διαφορών, αναζήτηση λύσης σε θέματα που δεν κατέστη δυνατόν να αντιμετωπιστούν σε προηγούμενα στάδια διερεύνησης και αναζήτηση τρόπων πρόληψης των βαθύτερων αιτιών κάθε ζητήματος.

Ο «Συνήγορος του Πελάτη» της ΕΤΕ δεσμεύεται από τον κώδικα δεοντολογίας της Διεθνούς Ένωσης Ombudsman και προσφέρει τις υπηρεσίες του δωρεάν ενώ μέχρι σήμερα σχεδόν 10.000 πελάτες του Ομίλου τον έχουν ήδη εμπιστευτεί για τη διερεύνηση των θεμάτων τους.

Στη διάρκεια του έτους ο «Συνήγορος του Πελάτη» της ΕΤΕ επικεντρώθηκε στη διατήρηση του υψηλού επιπέδου των υπηρεσιών που παρέχει προς τους πελάτες μέσα από τη συνεχή εκπαίδευση και πιστοποίηση των στελεχών του και τη βελτίωση των λειτουργικών του δυνατοτήτων.

Κεντρικό ρόλο στην παραπάνω προσπάθεια καταλαμβάνει η εξέλιξη διαδικασίας σύζευξης του εντοπισμού των βαθύτερων αιτιών των σημείων τριβής με την πελατεία (Root Cause Analysis) με το μοντέλο λειτουργικού κινδύνου του Ομίλου, η οποία βρίσκεται ήδη σε πιλοτική εφαρμογή.

Για την προώθηση της φιλικής επίλυσης διαφορών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο φιλοξένησε την Ευρωπαϊκή Συνάντηση Ombudsman και Διαμεσολαβητών και την ιδρυτική συνάντηση των EBEN Ambassadors και συμμετείχε σε εκδηλώσεις, συνέδρια και ημερίδες άλλων φορέων (ΕΚΑΤΠΑ, Πάντειο Πανεπιστήμιο, ΜΤΕΥ, ΙΟΑ, ΕΒΕΑ, CSR Hellas, Transparency International, ΕΙΕΕ, ΕΦΜΑ κλπ.).

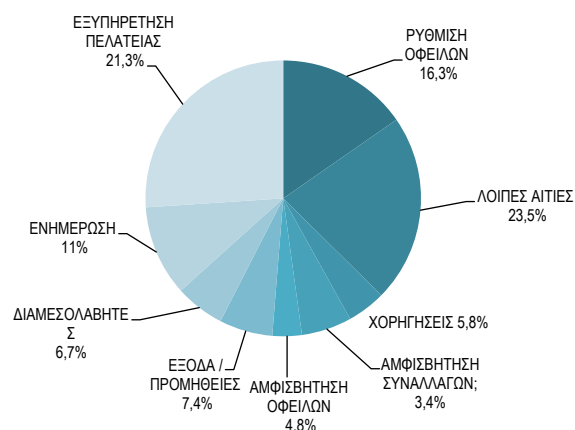
Σε αναγνώριση του έργου του έλαβε για τρίτη συνεχόμενη φορά βραβείο από το Ελληνικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικής Ηθικής (EBEN Hellas).

Στα αιτήματα που υποδέχτηκε το 2016 αποτυπώθηκε η εξομάλυνση των προβλημάτων που είχαν δημιουργηθεί κατά το πρώτο διάστημα επιβολής ελέγχων στις τραπεζικές συναλλαγές, κατόπιν βελτιώσεων στο νομοθετικό πλαίσιο και της αναμενόμενης προσαρμογής των παραγόντων της οικονομίας και των επιχειρηματικών δομών.

7 στα 10 θέματα πήραν απάντηση εντός 1 εβδομάδας ενώ 71% των ζητημάτων που έγιναν αποδεκτά προς διερεύνηση είχε θετικό αποτέλεσμα.

Εντός του 2017 ο «Συνήγορος του Πελάτη» του ΕΤΕ θα αναπτύξει δράσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της διαδικασίας εξέτασης αιτημάτων, την προώθηση του θεσμού και την οικοδόμηση σχέσεων με την κοινωνία και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής του λειτουργίας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.6.1
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΑΙΤΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

3.1 ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Παρά τις συνεχείς προκλήσεις που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος, κυρίως λόγω του απαιτητικού και ευμετάβλητου μακροοικονομικού περιβάλλοντος, τα αποτελέσματα από τις διεθνείς δραστηριότητες το 2016 ήταν εντυπωσιακά, με τα καθαρά κέρδη, χωρίς να υπολογίζονται τα κέρδη από την αποτίμηση των κεφαλαίων του Δικτύου Καταστημάτων στην Αίγυπτο και εξαιρουμένου του επιμερισμού των λειτουργικών εξόδων σε επίπεδο Ομίλου, να ανέρχονται στα €103 εκατ. από €28.6 εκατ. σημειώνοντας αύξηση πλέον του 100% σε ετήσια βάση, ενώ ξεπέρασαν τα προϋπολογισθέντα μεγέθη κατά €9.0 εκατ. ή 9,6%.

Η υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια και η αξιοποίηση της ρευστότητας όπως προέκυψαν από την ανακεφαλαιοποίηση το Δεκέμβριο του 2015 και την ολοκλήρωση της πώλησης της Finansbank το 2016, αποκατέστησαν, σε ικανοποιητικό βαθμό, την εμπιστοσύνη προς την Τράπεζα, με αποτέλεσμα οι συνολικές καταθέσεις των μονάδων εξωτερικού να αυξηθούν κατά 3% σε σχέση με τα υπόλοιπα το 2015.

Οι θυγατρικές του εξωτερικού, με σαφείς στόχους και με την καθοδήγηση της μητρικής, δίνοντας, κυρίως, έμφαση στην επίτευξη ποιοτικών αποτελεσμάτων, με συνεχή βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών, κατάφεραν να πετύχουν τον πρωταρχικό στόχο τους που αφορούσε σε υγιή βελτίωση της χρηματοοικονομικής απόδοσής τους. Συγκεκριμένα, οι προτεραιότητες που τέθηκαν ήταν:

- Συγκράτηση / περιορισμός του λειτουργικού κόστους, με ταυτόχρονο εξορθολογισμό του δικτύου καταστημάτων και των κεντρικών υπηρεσιών (λειτουργικά κόστη -1,4% σε ετήσια βάση, μη συμπεριλαμβανομένου του επιμερισμού κόστους σε επίπεδο Ομίλου), [Δείκτης αποτελεσματικότητας (C/I ratio) βελτιωμένος κατά 3% στα επίπεδα του 54%]
- Μείωση του κόστους άντλησης καταθέσεων ιδιωτών, εκμεταλλεόμενες και την τάση των τοπικών αγορών, καθώς η πλειοψηφία των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό διαθέτει επαρκή ρευστότητα,
- Τήρηση καλώς σταθμισμένων πιστοδοτικών κριτηρίων που συνέβαλαν στην περαιτέρω βελτίωση της ποιότητάς του δανειακού χαρτοφυλακίου και αύξηση του δείκτη κάλυψης επισφαλειών (coverage ratio) κατά 2% στα επίπεδα του 60%,
- Μείωση, του δείκτη μη-εξυπηρετούμενων δανείων άνω των 90 ημερών, (NPL ratio) κατά 1,5% σε σχέση με το 2015, με απώτερο στόχο την περαιτέρω συρρίκνωσή του στις επόμενες χρήσεις,

- Ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια,
- Μείωση της άντλησης ρευστότητας από τη μητρική, με το δείκτη δανείων προς καταθέσεις στο 91% (μειωμένος κατά 6% σε ετήσια βάση).

Σημειώνεται ότι το 2016 ολοκληρώθηκε επιτυχώς η διεξαγωγή Asset Quality Review (AQR) για την United Bulgarian Bank (UBB) με εξαιρετικά αποτελέσματα, υπό την εποπτεία της Κεντρικής Τράπεζας. Εντός του 2017, πρόκειται να πραγματοποιηθεί αντίστοιχος έλεγχος για τις θυγατρική στη Ρουμανία "Banca Romaneasca".

Επισημαίνεται ότι, με στόχο την επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος αναδιάρθρωσης, η Τράπεζα προχώρησε, στις 30.12.2016, στην υπογραφή SPA με τον όμιλο KBC για την πώληση της θυγατρικής μας Τράπεζας στη Βουλγαρία, "United Bulgarian Bank", καθώς και της θυγατρικής μας εταιρείας leasing, "Interlease EAD". Η εν λόγω συναλλαγή εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2017. Επίσης, η Τράπεζα προχώρησε, στις 07.03.2017, στην υπογραφή SPA με την εταιρεία AFGR Holdings για την πώληση της θυγατρικής μας Τράπεζας στη Νότια Αφρική, "South Africa Bank of Athens". Η εν λόγω συναλλαγή εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί εντός του δεύτερου εξαμήνου του 2017.

Διεθνής λιανική τραπεζική

Τα δανειακά χαρτοφυλάκια κατά το 2016 συνέχισαν να παρουσιάζουν βελτιωμένη κερδοφορία επιτυγχάνοντας για μία ακόμη χρονιά μείωση των μη-εξυπηρετούμενων δανείων και αύξηση στο δανεισμό καταναλωτικής πίστης η οποία προσφέρει υψηλή επιτοκιακή απόδοση, πειθαρχώντας στην στρατηγική συγκράτησης των δαπανών και συνετής πιστωτικής επέκτασης.

Οι καταθέσεις λιανικής αυξήθηκαν, ξεπερνώντας τη στασιμότητα του 2015 μετά την επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων στην Ελλάδα, ενώ το κόστος άντλησής τους έκλεισε μειωμένο κατά το ήμισυ από τα επίπεδα του 2015. Στην πιστωτική επέκταση, η λιανική επέτυχε να καλύψει τις αποπληρωμές τοκοχρεολυσίων προηγούμενων ετών με αύξηση των νέων εκταμιεύσεων κατά 18%, διατηρώντας το χαρτοφυλάκιο στα ίδια με το προηγούμενο έτος επίπεδα. Σημειώνουμε ότι η στρατηγική επιλογή του Ομίλου για επένδυση σε χρηματοδοτήσεις προς μικρές επιχειρήσεις επιβεβαιώθηκε ξανά, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 24%.

Παράλληλα, το σύνολο των μη-εξυπηρετούμενων δανείων μειώθηκε κατά 15%, διαμορφώνοντας τον σχετικό δείκτη χαμηλότερα από τις αρχικές προ-

βλέψεις στο 12,5%, ακολουθώντας αποτελεσματικές πρακτικές είσπραξης και ρυθμίσεων δανείων λιανικής, αλλά και πώλησης χαρτοφυλακίων ειδικότερα στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία.

Από πλευράς εμπορικής πολιτικής, συνεχίστηκε η υλοποίηση έργων με στόχο τη βελτίωση της συναλλακτικής εμπειρίας των πελατών, δίνοντας έμφαση στον εκσυγχρονισμό των χρεωστικών και πιστωτικών καρτών (τεχνολογίες ανέπαφων συναλλαγών) και των δικτύων τερματικών (POS). Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη εφαρμογών ηλεκτρονικής τραπεζικής βρίσκεται πλέον – μαζί με την αύξηση εσόδων από προμήθειες – στο κέντρο των εμπορικών προγραμμάτων που σχεδιάζονται για την πελατεία λιανικής, με κορμό την προώθηση πακέτων υπηρεσιών σχεδιασμένα ανά ειδικό τμήμα πελατείας - στόχου (μισθοδοτούμενοι, συνταξιούχοι, εύποροι, μικρές επιχειρήσεις, νέοι).

Διεθνής επιχειρηματική τραπεζική

Στο πλαίσιο του σχεδίου αναδιάρθρωσης των δραστηριοτήτων του Ομίλου, οι προσπάθειες του Τομέα Διεθνούς Επιχειρηματικής Τραπεζικής εστιάστηκαν το 2016 κυρίως στην διατήρηση της ποιότητας του εταιρικού χαρτοφυλακίου και στην κάλυψη των επισφαλών απαιτήσεων προγενέστερων χρήσεων με το σχηματισμό των απαιτούμενων προβλέψεων. Η εν λόγω στρατηγική υπαγόρευσε την προσπάθεια διατήρησης μεριδίου αγοράς μέσω επιλεκτικών πιστοδοτήσεων, οι οποίες διενεργήθηκαν με αυστηρά κριτήρια και στη βάση μακροχρόνιων συνεργασιών με επιχειρήσεις που σταθερά επέδειξαν ικανότητες αποτελεσματικής διαχείρισης της τρέχουσας αρνητικής συγκυρίας.

3.1.1 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΤΕ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ (ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ)

Η Εθνική Τράπεζα διατηρεί την παρουσία της στην Αίγυπτο μέσω Δικτύου 17 καταστημάτων, το οποίο προσφέρει ολοκληρωμένες υπηρεσίες Λιανικής & Επιχειρηματικής Τραπεζικής.

Η κοινωνική και πολιτική κατάσταση στην Αραβική χώρα των 95 εκατ. κατοίκων ομαλοποιήθηκε σημαντικά το 2016 και η οικονομία της χώρας παρουσίασε ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 2,5%. Υπό τις παραπάνω συνθήκες, η πορεία εργασιών του Δικτύου Καταστημάτων στην Αίγυπτο παρουσίασε θετική απόδοση, στηριζόμενη για μία ακόμη χρονιά:

- Στην εξαιρετική ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου (ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων κάτω του 3%), το οποίο διευρύνθηκε λελογισμένα μέσω συμμετοχών σε επιχειρη-

ματικά δάνεια προς μεγάλες επιχειρήσεις με επαρκείς εξασφαλίσεις, καθώς και μέσω δανειοδοτήσεων σε εύρωστο, "affluent" πελατολόγιο λιανικής τραπεζικής,

- Στη διατήρηση ισχυρής καταθετικής βάσης (δείκτης Δανείων / Καταθέσεις στο 71%), με παράλληλη προσπάθεια συγκράτησης του κόστους των καταθέσεων,
- Στη συνεχή προσπάθεια για συγκράτηση του λειτουργικού κόστους, (με πληθωρισμό της τάξεως του 23.3%).

Αποτέλεσμα των ως άνω προσπαθειών, ήταν η Εθνική Τράπεζα στην Αίγυπτο να παρουσιάσει κατά το 2016 προ φόρων κερδοφορία ύψους € 0,7 εκατ.

Τέλος, το κατάστημα Λονδίνου επέτυχε σημαντική κερδοφορία το 2016, η οποία ανήλθε στα €14.0 εκατ. μετά από φόρους, δραστηριοποιούμενο σε private & transactional banking, trade finance και εταιρικές χρηματοδοτήσεις.

3.2 STOPANSKA BANKA AD

Το 2016 η Stopanska Banka AD Skopje (SB) συνέχισε την ιδιαίτερα θετική πορεία της, σημειώνοντας κέρδη προ φόρων ύψους €44,9 εκατ., ενώ τα κέρδη μετά από φόρους διαμορφώθηκαν στα €40.9 εκατ., νέο ρεκόρ για την τράπεζα. Η κερδοφορία αυτή σημειώθηκε σε ένα ιδιαίτερα δύσκολο περιβάλλον, με τις διεθνείς αγορές να χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα και το οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον της χώρας να παρουσιάζει προβλήματα. Οι βασικοί πυλώνες της ισχυρής αποδοτικότητας είναι η σωστά σχεδιασμένη και υλοποιημένη επιχειρησιακή στρατηγική, η χρηστή και συνετή διαχείριση, και η προσήλωση στις προγραμματισμένες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που επιτρέπουν στην SB να καταγράφει εντυπωσιακούς χρηματοοικονομικούς δείκτες: αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων 15%, αποδοτικότητας ενεργητικού 2,9%, αποτελεσματικότητας (δαπάνες προς έσοδα) 38%, και κεφαλαιακής επάρκειας σε υψηλά επίπεδα 16%.

Αναποκρινόμενη με επιτυχία στις προκλήσεις που δημιουργήθηκαν από την πολιτική αστάθεια στη χώρα κατά το 2016, η SB συνέχισε να βιώνει πραγματικά σενάρια ακραίων καταστάσεων, αποδεικνύοντας ότι είναι σε θέση να αντεπεξέλθει με επιτυχία σε καταστάσεις δύσκολες, παραμένοντας η πιο σταθερή, υγιής και αξιόπιστη εμπορική τράπεζα στη χώρα. Η Τράπεζα κατόρθωσε όχι μόνο να ανακτήσει πλήρως τις εκροές καταθέσεων που σημειώθηκαν σε όλο τον τραπεζικό τομέα τον Απρίλιο και Μάιο του 2016, αλλά επέτυχε μία αύξηση των καταθέσεων σε ποσοστό 2%, σε σύγκριση με το 2015. Το γεγονός αυτό επέτρεψε στην Τράπεζα να χρηματοδοτήσει πλήρως το ενεργητικό της με εγχώριες

καταθέσεις και να διατηρήσει έναν πολύ ικανοποιητικό δείκτη Δανείων προς Καταθέσεις στο 88%.

Επιπλέον, η Τράπεζα διατήρησε με επιτυχία την ποιότητα των χαρτοφυλακίων της και ως αποτέλεσμα ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων της βελτιώθηκε κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες, φτάνοντας στο 9,7%, εκ των οποίων ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων λιανικής στο 5,7%.

Οι δραστηριότητες στον τομέα της επιχειρηματικής πίστης είχαν στόχο την υποστήριξη των αξιόπιστων εταιρειών, και σωστά καταρτισμένων έργων. Η SB συνέχισε να προσφέρει νέα εταιρικά προϊόντα, όπως την προεξόφληση και προπληρωμή Εγγυητικών Επιστολών και την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (μάλιστα, είναι η πρώτη τράπεζα στη χώρα που προσφέρει προϊόντα factoring).

Η SB είναι ο κυρίαρχος παίκτης στη χώρα στη λιανική τραπεζική, και είναι πάντα πρωτοπόρος στην προσφορά σύγχρονων τραπεζικών προϊόντων. Το 2016, πέραν της ανάπτυξης εργασιών κατά 10%, η SB έδωσε έμφαση στην επίτευξη ορισμένων σημαντικών καινοτομιών. Εφαρμόστηκαν καινοτομίες στην εξυπηρέτηση της πελατείας, όπως οι ενοποιημένες διαδικασίες αιτήσεων και το υπόδειγμα πληρεξουσίου που επιτρέπει το ταχύτερο άνοιγμα λογαριασμών (τρεχούμενων και ταμειυτηρίου), ανέπαφες πληρωμές με κάρτες, και τη νέα πλατφόρμα για τους νέους, με το σήμα TOPSI, ως μέσο ανανέωσης και αναδιαμόρφωσης της εταιρικής εικόνας της SB.

Η SB είναι γενικά γνωστή και αναγνωρίζεται ως η πιο ενεργή Τράπεζα σε εκδηλώσεις ΕΚΕ, καθώς υποστηρίζει διάφορα προγράμματα και προτείνει καινοτόμες ιδέες για την ΕΚΕ με ευρύτερο αντίκτυπο στο σύνολο της κοινωνίας.

Τέλος, το 2016 η τράπεζα είχε τη δυνατότητα να καταβάλει σημαντικό μέρος, το οποίο ανερχόταν σε €45 εκατ. συνολικά, αποδίδοντας έτσι σημαντικό όφελος για τους μετόχους της.

3.3 BANCA ROMANEASCA SA

Παρά το δυσμενές οικονομικό κλίμα για την Τράπεζα κατά τη διάρκεια του 2016, η Banca Romaneasca (BROM) κινήθηκε σε θετική πορεία με τα κέρδη μετά φόρων να ανέρχονται σε €5,4 εκατ. Η BROM ενίσχυσε με επιτυχία τα έσοδα προ προβλέψεων επί τη βάσει βελτιωμένων καθαρών εσόδων από τόκους, μείωσης του κόστους χρηματοδότησης και των λειτουργικών εξόδων.

Η Τράπεζα συνέχισε τις προσπάθειές της για βελτιστοποίηση του δείκτη αποτελεσματικότητας (δαπά-

νες προς έσοδα), εκμεταλλεόμενη τη μειούμενη βάση κόστους. Το κόστος άντλησης κεφαλαίων από τις χρηματαγορές μειώθηκε κατά 15 μ.β. κατά μέσον όρο το 2016, φτάνοντας τις 12 μ.β. στο τέλος του έτους, ενώ ο μέσος όρος του κόστους των καταθέσεων υποχώρησε κατά 81 μ.β., φτάνοντας στο επίπεδο των 87 μ.β. στο τέλος του 2016. Η τάση αποκλιμάκωσης του κόστους των καταθέσεων συνεχίστηκε και στις αρχές του 2017.

Το ενεργητικό της Τράπεζας μειώθηκε κατά 4%, φθάνοντας τα €1,4 δισ. στα τέλη του 2016, καθώς η καθοδική πορεία δεν ήταν τόσο έντονη όσο στο 2015. Οι καταθέσεις πελατών μειώθηκαν μόνο κατά 1,5% το 2016, σε €741 εκατ. από €752 εκατ. στα τέλη του 2015, καθώς η σταθερή βάση καταθέσεων στηρίχτηκε στην θετική τάση που σημειώθηκε κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2015, όταν ανακτήθηκε η εμπιστοσύνη των πελατών.

Η BROM συνέχισε να λαμβάνει μέτρα για τη θωράκιση της ποιότητας του ενεργητικού της με την ενίσχυση των εισπρακτικών υποδομών της και την ταυτόχρονη διαγραφή επισφαλειών. Τα δάνεια σε καθυστέρηση κατέγραψαν πτώση της τάξης του 9,4% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Κατά το 2016 η Τράπεζα προέβη στην πώληση σε τρίτους ενός χαρτοφυλακίου πλήρως διαγεγραμμένων μη εξυπηρετούμενων δανείων πελατών χωρίς εξασφαλίσεις.

Λιανική τραπεζική

Κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2016, η BROM κατόρθωσε να αυξήσει το χαρτοφυλάκιο δανείων χωρίς εξασφαλίσεις σε υψηλότερο επίπεδο από αυτό της αγοράς. Οι χορηγήσεις με εξασφαλίσεις αποτέλεσαν πρόκληση για όλες τις τράπεζες της Ρουμανίας λόγω των νομοθετικών πρωτοβουλιών που επηρέασαν την αγορά, και οδήγησαν σε μία αντιπαράθεση πελατών και τραπεζών που είχε αντίκτυπο και στις δύο πλευρές.

Το 2017 προβλέπεται να παρουσιάσει διαφορετική δυναμική (σε σύγκριση με το 2016) όσον αφορά την ανάπτυξη των χορηγήσεων προς ιδιώτες, και για το λόγο αυτό η BROM θα δίνει έμφαση στις συναλλακτικές εργασίες στον τομέα της λιανικής δραστηριότητας, με διάθεση πακέτων συναλλακτικών προϊόντων καθώς και ελκυστικών και ανταγωνιστικών προτάσεων για κάρτες.

Εταιρική τραπεζική

Στον τομέα της εταιρικής πίστης, το 2016 έμφαση δόθηκε στα παραδοσιακά προϊόντα, στην πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) και

στη reverse factoring, καθώς και στη χρηματοδότηση του εμπορίου με την υποστήριξη του Διεθνούς Οργανισμού Χρηματοδότησης (IFC) και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD). Ταυτόχρονα, η τράπεζα συνέχισε να επικεντρώνεται στους παραδοσιακούς τομείς της, όπως των αυτοκινήτων, των προϊόντων ταχείας κατανάλωσης (FMCG – Fast-Moving Consumer Goods) και των χρηματοδοτικών μισθώσεων, αλλά και σε εξειδικευμένα χρηματοδοτικά προϊόντα προς τον κλάδο πετρελαίου, φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας και σε χρηματοδοτικές επενδύσεις που αναπτύσσονται με ευρωπαϊκά κεφάλαια.

Η αγροτική επιχειρηματικότητα σημείωσε μεγάλη ανάπτυξη τόσο βάσει των κρατικών συμφωνιών («ΑΡΙΑ») όσο και σε άλλα προϊόντα που έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να ικανοποιούν συγκεκριμένες ανάγκες του κλάδου.

Η Banca Romaneasca διαθέτει ισχυρή κεφαλαιακή βάση, με το συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας να αγγίζει το 21,3% στο τέλος του 2016 (σύμφωνα με τους κανόνες της Βασιλείας III), επίπεδο σημαντικά υψηλότερο από τον μέσο όρο για τον τραπεζικό τομέα της Ρουμανίας (18,3%).

3.4 VOJVODJANSKA BANKA AD

Η Vojvodjanska Banka (VB) παρέμεινε μεταξύ των κορυφαίων 10 τραπεζών από πλευράς ενεργητικού, ως συστημικά σημαντική τράπεζα, με 1.468 υπαλλήλους και πάνω από 1,2 εκατ. πελάτες. Το κύρος της παρέμεινε ισχυρό με ένα ευρύ δίκτυο 105 καταστημάτων και 138 ATM σε πολυσύχναστα σημεία της Σερβίας. Ο αριθμός των νέων πελατών αυξήθηκε σημαντικά, +39% για τους νέους πελάτες λιανικής, και +8% για τους νέους εταιρικούς πελάτες σε σύγκριση με το 2013.

Η VB κατέγραψε θετικά αποτελέσματα σε όλες τις δραστηριότητές της κατά το 2016. Σημείωσε κέρδη για 4ο συναπτό έτος, τα οποία ανήλθαν σε €3,5 εκατ. το 2016. Το σύνολο του ενεργητικού αυξήθηκε κατά €25 εκατ., με αποτέλεσμα σήμερα να υπερβαίνει το ποσό των €1,1 δισ. Παρά τα χαμηλά επιτόκια, οι καταθέσεις των πελατών της VB αυξήθηκαν κατά €14 εκατ., γεγονός που εξασφαλίζει την περαιτέρω αύξηση των χορηγήσεων προς πελάτες στο μέλλον, και επιβεβαιώνει εκ νέου την ισχυρή ρευστότητα της VB. Τα λειτουργικά έξοδα μειώθηκαν κατά €1 εκατ. ως αποτέλεσμα της βελτιωμένης αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς των εργασιών και της μείωσης του προσωπικού κατά 111 άτομα σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Ως αυτοχρηματοδοτούμενη τράπεζα με δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας να υπερβαίνει άνετα το κανονιστικό όριο, η VB επικεντρώθηκε στις πιστοδοτήσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στις εργασίες λιανικής. Ο όγκος εργασιών λιανικής τραπεζικής συνέχισε να αυξάνεται και όσον αφορά τα δάνεια προς ιδιώτες σημείωσε αύξηση 5% περίπου, ενώ αναμένεται περαιτέρω αύξηση εφέτος. Ο κύριος μοχλός ανάπτυξης του χαρτοφυλακίου είναι τα καταναλωτικά δάνεια που σημείωσαν αύξηση κατά 9%, διατηρώντας ταυτόχρονα υψηλή κατά μέσον όρο απόδοση 14,95%. Επιπλέον, κατά το 2016 σημειώθηκε σημαντική αύξηση στις εκταμιεύσεις στεγαστικών δανείων και δανείων σε μετρητά, με αύξηση 6% στις χρεωστικές κάρτες που εκδόθηκαν, και 24% στον αριθμό των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν με τη χρήση καρτών.

Σε ένα περιβάλλον όπου οι αποδόσεις σημείωσαν σημαντική πτώση, το χαρτοφυλάκιο των εταιρικών ενήμερων δανείων αυξήθηκε κατά 5,7%. Η παρατηρούμενη αύξηση των μεγεθών δεν έθεσε σε κίνδυνο την ποιότητα του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου καθώς το επίπεδο των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών παρέμεινε ίδιο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Ο συνολικός δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων μειώθηκε σημαντικά το 2016, φτάνοντας σε ποσοστό 17,1% ενώ ταυτόχρονα ο δείκτης κάλυψης επισφαλειών ενισχύθηκε, φτάνοντας στο 72% στο τέλος του 2016.

Παράλληλα, η VB έχει ξεκινήσει την προετοιμασία των εργασιών πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) ως νέου προϊόντος προς τις επιχειρήσεις, στο πλαίσιο της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών factoring της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) στη Σερβία, με χρηματοδότηση από το Λουξεμβούργο, ενώ η VB ξεκίνησε μία συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης (IFC) στον τομέα της χρηματοδότησης των εν γένει αγροτικών επιχειρήσεων.

Βασικοί Δείκτες Απόδοσης (ΒΔΑ) (σε εκατ. €)	2014	2015	2016
Σύνολο καθαρών δανείων	635	646	674
Σύνολο καταθέσεων	800	790	804
Καθάρὰ δάνεια προς καταθέσεις	79%	82%	84%
Καθάρὰ έσοδα από τόκους	42,4	46,7	42,6
Καθάρò επιτοκιακό περιθώριο	437μ.β.	460μ.β.	423μ.β.
Περιθώριο προ προβλέψεων	9,8	16,1	10,2
Καθάρὰ κέρδη	4,2	3,0	3,5

Ένας από τους κύριους στόχους της VB στα επόμενα χρόνια είναι η πλήρης ψηφιοποίηση των εργασιών της με πελατοκεντρική προσέγγιση και με προϊόντα σχεδιασμένα ώστε να ανταποκρίνονται σε βασικούς στοχευμένους τομείς – νέους, πελάτες

μεγάλης οικονομικής επιφάνειας, μικρές επιχειρήσεις και ΜΜΕ. Η VB θα παραμείνει προσηλωμένη στις εξελίξεις στη χρήση νέων τεχνολογιών στον τραπεζικό κλάδο τόσο εντός της Σερβίας όσο και διεθνώς, και στην περαιτέρω βελτιστοποίηση των επιχειρησιακών διαδικασιών της.

3.5 BANKA NBG ALBANIA SH.A

Η NBG Albania, με έδρα της στα Τίρανα, παρέχει ένα ευρύ φάσμα τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών σε ιδιώτες και επιχειρήσεις, με έμφαση στις χορηγήσεις λιανικής, ενώ κατέχει μερίδιο αγοράς 9% στα στεγαστικά δάνεια.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2016 το δίκτυο της Τράπεζας αριθμούσε 26 καταστήματα και 2 πρακτορεία.

Η NBG Albania είναι αυτοχρηματοδοτούμενη με δείκτη ρευστότητας που κυμαίνεται σε αρκετά υψηλότερο επίπεδο από το κανονιστικό απαιτούμενο όριο.

Σε συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις και τις κατευθυντήριες οδηγίες του Ομίλου της ETE, η NBG Albania αναβάθμισε το πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης και ενίσχυσε τις πολιτικές της για τη διαχείριση των κινδύνων, εστιάζοντας στη διατήρηση του δανειακού χαρτοφυλακίου σε ικανοποιητική κατάσταση, ισχυρής ρευστότητας και επαρκούς κεφαλαιακής βάσης. Επιπλέον, μετά την οικονομική κρίση, δόθηκε ιδιαίτερη σημασία κατά το 2016 στην αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Τα κυριότερα οικονομικά στοιχεία και δείκτες όσον αφορά την NBG Albania στα τέλη του 2016 απεικονίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

	ΕΥΡΩ (εκατ.)
Καθαρές Χορηγήσεις	182
Σύνολο ενεργητικού	309
Καταθέσεις πελατών	229
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	61
Καθαρά κέρδη	1,8
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο	3,38%
Δείκτης αποτελεσματικότητας ¹	62%
Δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ²	18,2%

3.6 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΚΥΠΡΟΥ)

Η Κυπριακή Δημοκρατία, από το 2013, έτος κατά το οποίο υιοθέτησε το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής, μέχρι και τα μέσα του 2016 (που αποχώρησε η Τρόικα), σημείωσε σημαντική βελτίωση

στην πιστοληπτική της αξιολόγηση μέχρι και 5 βαθμίδες με την τελευταία αξιολόγηση από τον οίκο Fitch (BB-), να διατηρεί την πιστοληπτική ικανότητα της Κύπρου με θετική προοπτική.

Επιτυχής επιστροφή της Κύπρου στις αγορές με έκδοση δεκαετούς ομολόγου αντλώντας €1 δισ., με το χαμηλότερο επιτόκιο που επιτεύχθηκε ποτέ (4.25% - λήξης το 2025) δείχνει την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης της διεθνούς επενδυτικής κοινότητας στην κυπριακή οικονομία.

Το όλο πλαίσιο που έχει δημιουργηθεί, θέτει τα κατάλληλα κίνητρα τόσο για τους δανειστές όσο και τους δανειζόμενους, ώστε να προσέλθουν στο τραπεζικό των διαπραγματεύσεων για τη διευθέτηση των καθυστερημένων οφειλών τους.

Η εφαρμογή κώδικα αναδιαρθρώσεων της Κεντρικής Τράπεζας, η δημιουργία μονάδων διαχείρισης και ανάκτησης καθυστερημένων οφειλών στα τραπεζικά ιδρύματα, η εφαρμογή του πλαισίου πώλησης δανείων, καθώς και η ύπαρξη του πλαισίου των εκποιήσεων και αφερεγγυότητας είναι, ανάμεσα σε άλλα, θετικές εξελίξεις που αναμένεται υποβοηθήσουν προς την κατεύθυνση επίλυσης του προβλήματος.

Η θετική πορεία της ETE Κύπρου κατά το 2016, συνίσταται στα κάτωθι:

- Βελτίωση του Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας (CET 1), ο οποίος ανήλθε στο 27,1%
- Πλεονασματική Ρευστότητα - 110% των κεφαλαίων της
- Τα κέρδη προ φόρων ανήλθαν στα €5,46 εκατ., ενώ τα κέρδη μετά από φόρους ανήλθαν στα €4,6 εκατ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

4.1 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ο Όμιλος της ΕΤΕ, μέσω της θυγατρικής του εταιρίας, Εθνικής Ασφαλιστικής, προσφέρει ασφαλιστικά προϊόντα και υπηρεσίες, τα οποία καλύπτουν το σύνολο των κλάδων ασφάλισης και απευθύνονται σε ιδιώτες και επιχειρήσεις.

Η Εθνική Ασφαλιστική, η μεγαλύτερη ασφαλιστική εταιρία στην Ελλάδα, παρουσίασε κέρδη προ φόρων ύψους €57,8 εκατ. για το 2016, έναντι €76,7 εκατ. για το 2015, μειωμένα κατά €18,9 εκατ. κυρίως λόγω της μείωσης των αποτελεσμάτων των Κλάδων Ζωής. Τα κέρδη εξακολουθούν να κρίνονται ως ιδιαίτερα ικανοποιητικά, καθώς η Εταιρία διατηρεί υψηλή κερδοφορία σε αντίξοες μακροοικονομικές συνθήκες.

Τα λειτουργικά έξοδα της Εταιρίας έφθασαν τα €85,3 εκατ. από €101,8 εκατ., ήτοι μείωση 16,2% σε σχέση με το 2015, χωρίς να έχουμε συμπεριλάβει την πρόβλεψη για ενδεχόμενο πρόστιμο Audatex ύψους €15,0 εκατ. και απομείωση παγίων στοιχείων ύψους €1,5 εκατ. στα έξοδα του 2015.

Η επίτευξη υγιούς κερδοφορίας κατά το 2016 σε συνδυασμό με στοχευμένες ενέργειες, συνετέλεσαν στην ενίσχυση των εποπτικών κεφαλαίων της Εταιρίας. Συγκεκριμένα, τα Επιλέξιμα Ίδια Κεφάλαια της Εθνικής Ασφαλιστικής για την κάλυψη της Κεφαλαιακής Απαιτήσης Φερεγγυότητας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016, ανήλθαν σε €551,6 εκατ. έναντι €476,8 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2015 με αποτέλεσμα τη βελτίωση του δείκτη Φερεγγυότητας σε 170% έναντι 118% κατά την ημερομηνία μετάβασης της Εταιρίας στο νέο εποπτικό πλαίσιο, με χρήση μεταβατικών μέτρων.

Τα βασικά οικονομικά μεγέθη της Εθνικής Ασφαλιστικής διαμορφώνονται ως εξής:

Βασικά οικονομικά μεγέθη

(ποσά σε εκατ. €)	2016	2015	%
Σύνολο Ενεργητικού	3.331	3.269	1,9%
Ίδια Κεφάλαια	722	672	7,5%
Κέρδη προ φόρων	58	77	-24,7%
Κέρδη μετά φόρων	43	98	-55,9%

Από τον Ιούνιο του 2016, διατίθεται μέσω του δικτύου της Τράπεζας το νέο προϊόν εφάπαξ ασφάλιστρου «Εθνική Εφάπαξ +», το οποίο περιλαμβάνει εγγυημένη απόδοση και ασφάλεια ζωής, σημειώνοντας σημαντική παραγωγή σε ένα εξάμηνο, ύψους €55,2 εκατ.

Το δίκτυο της Εθνικής Ασφαλιστικής στην Ελλάδα αριθμεί 13 καταστήματα, 155 γραφεία πωλήσεων, 2.128 ασφαλιστικούς συμβούλους και 1.469 συνεργαζόμενα ασφαλιστικά πρακτορεία, ενώ τα προϊόντα της προσφέρονται και μέσω του εκτεταμένου δικτύου καταστημάτων της Εθνικής Τράπεζας (τραπεζοασφάλειες) καθώς και με απευθείας πωλήσεις (direct selling) και μέσω της on-line πλατφόρμας Εθνική Protect.

Εκτός από την Ελλάδα, η Εθνική Ασφαλιστική έχει ενεργό παρουσία και στη Ρουμανία, μέσω της Societate Comerciala Asigurari Garanta SA, στη Βουλγαρία, μέσω των: UBB-Metlife Zhivotozastrahovatelno Drujestvo AD, και της UBB Insurance Broker AD, καθώς και στην Κύπρο, με την Εθνική Ασφαλιστική Κύπρου και την Εθνική Ασφαλιστική Κύπρου Γενικών Ασφαλειών. Οι εταιρίες UBB-Metlife και UBB Insurance Broker AD πρόκειται να μεταβιβαστούν εντός του 2017, στα πλαίσια της πώλησης της UBB AD από την ΕΤΕ προς την ΚBC.

Για το 2017 η Εθνική Ασφαλιστική εξακολουθεί να έχει στο επίκεντρο τον ασφαλισμένο της, συνεχίζει να εκπαιδεύει διαρκώς το προσωπικό της, ενσωματώνει στα επιχειρησιακά της μοντέλα σύγχρονα χαρακτηριστικά και προσαρμόζει στις νέες απαιτήσεις τις μεθόδους υπολογισμού του κινδύνου προσφέροντας σημαντικές ευχέρειες στο δίκτυό της.

Βασικός στόχος για την τρέχουσα χρήση είναι η Εταιρία να διατηρήσει την κυρίαρχη θέση της στην αγορά αλλά και να προσφέρει καινοτόμες λύσεις για τους ασφαλισμένους της, προσαρμοσμένες στις νέες απαιτήσεις που απορρέουν από τη χρηματοοικονομική συγκυρία. Συγχρόνως, η Εθνική Ασφαλιστική θα συνεχίσει να εργάζεται εντατικά ώστε να βελτιώσει ακόμη περισσότερο τον τρόπο λειτουργίας της, να παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες, αξιοποιώντας τους ανθρώπινους πόρους της και εξασφαλίζοντας σταθερή κερδοφορία, μέσω της οποίας θα μπορεί να συνεχίσει να ικανοποιεί τα επενδυτικά της σχέδια για τους ασφαλισμένους και να παραμένει κεφαλαιακά θωρακισμένη.

4.2 ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Η Δ/ση Περιουσίας της Τράπεζας και το 2016 επέδειξε έντονη δραστηριότητα στη διαχείριση και εκμετάλλευση τόσο της ακίνητης περιουσίας της, όσο και των ακινήτων των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στον έλεγχο πολεοδομικών/τεχνικών θεμάτων με στόχο την ολοκλήρωση υπαγωγής των ακινήτων ιδιοκτησίας της Τράπεζας στον Ν.4178/2013 - Αντιμετώπιση της Αυθαίρετης Δόμησης- και έκδοση ~600 βεβαιώσεων νομιμότητας.

Στα πλαίσια υλοποίησης των προγραμματισμένων ενεργειών αναφορικά με την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας, η Δ/ση Περιουσίας της Τράπεζας ανακοίνωσε **τρεις δημοσιεύσεις πώλησης 129 ακινήτων**, εσωτερικού και εξωτερικού, **με συνολική τιμή εκκίνησης € 23,9 εκατ.** μέσω δημοσίου πλειοδοτικού διαγωνισμού, εκ των οποίων **κατακυρώθηκαν επτά (7) ακίνητα** συνολικής αξίας πώλησης **€ 6,28 εκατ.** και εκτιμώμενου κέρδους ύψους **€2,7 εκατ.**

Παρά το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον, την επιβολή των κεφαλαιακών περιορισμών και την έλλειψη ρευστότητας, το συνολικό ποσό εισπράξεων από πιστούμενα τιμήματα πωλήσεων ακινήτων ανήλθε στο ποσό των **€7,2 εκατ.**, ενώ η συνολική είσπραξη οφειλών από εκμισθώσεις & υπεκμισθώσεις ακινήτων στο ποσό των **€2,8 εκατ.**

Συνεχίστηκε και το 2016 η προσπάθεια εκμίσθωσης ακινήτων και υπογράφηκαν είκοσι μία (21) νέες συμβάσεις με συνολικό ετησιοποιημένο μίσθωμα **€ 71 χιλ.** και διαμόρφωση του συνόλου εκμισθωμένων συμβάσεων στις 135, με ετήσιο μίσθωμα **€2,8 εκατ.**

Οι περαιτέρω αναδιαπραγματεύσεις καταβαλλόμενων μισθωμάτων για μίσθιους χώρους ιδιοκτησίας τρίτων με στόχο τον περιορισμό τους, απέφεραν συνολική ετησιοποιημένη εξοικονόμηση ύψους **€ 485 χιλ.**

Ολοκληρώθηκε η παραίτηση της Τράπεζας από το δικαίωμα επικαρπίας στο ακίνητο της **«Αστήρ Παλλάς Βουλιαγμένης ΑΞΕ»** με αναλογικό τίμημα € 86,2 εκατ.

Εισπράχθηκαν τόκοι και δικαστικά έξοδα που αφορούσαν αποζημίωση από απαλλοτρίωση ακινήτου ιδιοκτησίας ΕΤΕ συνολικού ποσού **≈ €128 χιλ.**

Η αναβάθμιση υποσυστήματος Ακίνητης Περιουσίας από Classic RE σε Flexible RE και ο αυτοματοποιημένος έλεγχος λογιστικής παρακολούθησης ολοκληρώθηκε το 2016 εξασφαλίζοντας ακόμα αποτελεσματικότερη διαχείριση του χαρτοφυλακίου της Μονάδας μας το οποίο, με στοιχεία 31.12.2016, αποτελείτο από **1.447 ακίνητα** συνολικής λογιστικής αξίας κατά **IFRS €213 εκατ.** (αναλυτικά, ιδιοχρησιμοποιούμενα και επενδυτικά (117) αξίας € 137 εκατ. και ακίνητα πλειστηριασμού (1.330) αξίας €76 εκατ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

5.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Η διαχείριση και ο έλεγχος κινδύνων διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο στη συνολική στρατηγική του Ομίλου, με σκοπό αφενός την ουσιαστική παρακολούθηση των υπαρκτών και πιθανών κινδύνων για τον οργανισμό και αφετέρου την εναρμόνιση με τις νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις.

Ο Όμιλος έχει προσδιορίσει σαφώς το περίγραμμα (risk profile) και τη διάθεση ανάληψης κινδύνων (risk appetite) και έχει σχεδιάσει τη στρατηγική και την πολιτική διαχείρισής τους. Την τελική ευθύνη για τη σύνθεση και τήρηση αυτού του γενικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, σε επίπεδο Ομίλου, έχει το Διοικητικό Συμβούλιο (εφεξής Δ.Σ.) και πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Δ.Σ. (Ε.Δ.Κ.), με την άμεση συνδρομή της Επιτροπής Ελέγχου.

Η Ε.Δ.Κ. υποβάλλει προς έγκριση στο Δ.Σ. τη στρατηγική και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου της Τράπεζας και του Ομίλου, σε ετήσια βάση. Επιπλέον θέτει τις αρχές και εγκρίνει την πολιτική διαχείρισης κινδύνων και επιπλέον εποπτεύει την καταλληλότητα της διαχείρισης κινδύνων. Η Επιτροπή απαρτίζεται αποκλειστικά από τουλάχιστον 3 μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. που στην πλειονότητά τους (συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου) είναι ανεξάρτητα. Τα μέλη και ο Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζονται από το Δ.Σ. της Τράπεζας κατόπιν εισηγήσεων της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων. Η Ε.Δ.Κ. έχει την ευθύνη να εξετάζει αναφορές και να αξιολογεί την συνολική έκθεση κινδύνου της Τράπεζας και του Ομίλου σε τακτική βάση, λαμβάνοντας υπόψη την εγκεκριμένη στρατηγική ανάληψης κινδύνων και το Επιχειρηματικό Σχέδιο του Ομίλου. Οι προτάσεις κατατίθενται στην Επιτροπή από τον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου (GROUP CRO). Κατά το έτος 2016 η Ε.Δ.Κ. συνεδρίασε 12 φορές. Αναλυτικές πληροφορίες για τις αρμοδιότητες, τη σύνθεση και λειτουργία της Επιτροπής περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Λειτουργίας που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Εταιρική Διακυβέρνηση / Διοικητικό Συμβούλιο / Επιτροπές).

Κεντρικός ρόλος στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, δηλαδή η αναγνώριση, η αξιολόγηση, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των κινδύνων που αναλαμβάνει ο Όμιλος, έχει ανατεθεί στις δύο Μονάδες Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου: τη Διεύθυνση Ελέγχου και Δομής Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο.) και τη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου

(Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο.). Οι εν λόγω Μονάδες εντοπίζουν τους κινδύνους κάθε χαρτοφυλακίου και δραστηριότητας του Ομίλου και ασκούν εποπτεία σε όλες τις θυγατρικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Οι δύο Μονάδες Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου υποστηρίζουν:

- το Συμβούλιο Διαχειριστικής Πολιτικής της Τράπεζας (ALCO), που χαράζει τη στρατηγική και την πολιτική της Τράπεζας σε θέματα διάρθρωσης και διαχείρισης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες στις αγορές και τα όρια κινδύνου που η Τράπεζα έχει ορίσει.
- τη Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Τράπεζας και του Ομίλου, που έχει την ευθύνη για όλα τα θέματα συμμόρφωσης με κανόνες και εποπτικές αρχές. Ειδικότερα ως κανόνες και εποπτικές αρχές αναφέρονται: η ισχύουσα ελληνική νομοθεσία, η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, η Τράπεζα της Ελλάδος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, καθώς και οι αποφάσεις των αρμόδιων αρχών που εποπτεύουν τις εταιρείες του Ομίλου. Η Διεύθυνση αναφέρεται στο Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου.
- τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου–Επιθεώρησης της Τράπεζας και του Ομίλου που αναφέρεται στο Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου. Αυτή συμπληρώνει το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων λειτουργώντας ως ανεξάρτητο ελεγκτικό όργανο και επικεντρώνεται στην αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του.

Επιπλέον οι δύο Μονάδες Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου συνεργάζονται με τις Μονάδες Πίστης (Credit Units), που εποπτεύουν τις Πιστοδοτικές Μονάδες των πιστωτικών ιδρυμάτων του Ομίλου και συμμετέχουν στα εγκριτικά τους όργανα. Με την ανεξαρτησία τους οι Μονάδες Πίστης διασφαλίζουν έναν αδιάβλητο έλεγχο του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου. Οι Μονάδες Πίστης είναι επίσης θεματοφύλακες των Πιστωτικών Πολιτικών (Credit Policies).

Κίνδυνος Αγοράς

ΕΤΕ

Εκτίμηση και διαχείριση

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική διαχείριση του Κινδύνου Αγοράς, η Τράπεζα εκτιμά σε καθημερινή βάση –μέσω του συστήματος RiskWatch της εταιρείας Algorithmics (σήμερα IBM)– τη Μέγιστη Δυνητική Ζημία («ΜΔΖ») του Εμπορικού και του Διαθέσιμου προς Πώληση Χαρτοφυλακίου της Τράπεζας. Συγκεκριμένα, λόγω της κατά κύριο λόγο γραμμικής φύσης του χαρτοφυλακίου της, η Τράπεζα εφαρμόζει τη μέθοδο της Διακύμανσης-Συνδιακύμανσης, με χρονικό ορίζοντα μίας ημέρας και διάστημα εμπιστοσύνης 99%. Οι σημαντικότερες κατηγορίες Κινδύνου Αγοράς στις οποίες εκτίθεται η Τράπεζα είναι ο επιτοκιακός κίνδυνος, ο μετοχικός κίνδυνος και ο συναλλαγματικός κίνδυνος.

Οι εκτιμήσεις της ΜΔΖ χρησιμοποιούνται αφενός ως εργαλείο διαχείρισης κινδύνων και αφετέρου για εποπτικούς σκοπούς. Για εσωτερική χρήση, η Τράπεζα υπολογίζει ημερησίως τη ΜΔΖ για το Εμπορικό και Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιό της, με χρήση των 75 πιο πρόσφατων εκθετικά σταθμισμένων ημερήσιων παρατηρήσεων, προκειμένου να κατασκευάσει τα πρότυπα Διακύμανσης - Συνδιακύμανσης. Οι παράγοντες κινδύνου που έχουν σχέση με τα χρηματοοικονομικά προϊόντα στο χαρτοφυλάκιο της ΕΤΕ είναι οι τιμές των επιτοκίων, των μετοχικών δεικτών, οι συναλλαγματικές ισοτιμίες έναντι του ευρώ και οι τιμές των βασικών αγαθών.

Οι εκτιμήσεις της ΜΔΖ χρησιμοποιούνται επίσης για τον υπολογισμό των εποπτικών υποχρεώσεων για την κεφαλαιακή επάρκεια έναντι του κινδύνου αγοράς. Σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, οι υπολογισμοί αφορούν μόνο το Εμπορικό Χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας και γίνονται με βάση 252 ισοσταθμισμένες ημερήσιες παρατηρήσεις ανά παράγοντα κινδύνου.

Η Τράπεζα έχει επίσης καθορίσει πλαίσιο ορίων ΜΔΖ για τον έλεγχο και την αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων που αναλαμβάνει. Τα όρια αυτά βασίζονται στις βέλτιστες πρακτικές, εναρμονίζονται με τη διάθεση ανάληψης κινδύνων της Τράπεζας, όπως περιγράφεται στο Πλαίσιο Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνων, και αφορούν όχι μόνο συγκεκριμένους τύπους κινδύνου αγοράς, όπως τον επιτοκιακό, τον συναλλαγματικό και τον μετοχικό κίνδυνο, αλλά το σύνολο του Εμπορικού και του Διαθέσιμου προς Πώληση Χαρτοφυλακίου τους.

Τέλος, προκειμένου να επαληθεύσει την προβλεπτική ικανότητα του υποδείγματος που χρησιμοποιεί για την εκτίμηση της ΜΔΖ, η Τράπεζα εφαρμόζει σε καθημερινή βάση πρόγραμμα Δοκιμαστικού εκ των Υστέρων Ελέγχου (backtesting). Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων με αρ. 575/2013, οι υπολογισμοί αναφέρονται μόνο στο Εμπορικό Χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας και συνίστανται στη σύγκριση των υποθετικών και πραγματικών ημερήσιων μεταβολών στην αξία του χαρτοφυλακίου, με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις της ΜΔΖ για εποπτικούς σκοπούς. Υποθετικές / πραγματικές ζημίες που υπερβαίνουν τις εκτιμήσεις της ΜΔΖ αναφέρονται στις κανονιστικές αρχές το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών. Το 2016 υπήρξαν δυο (2) περιπτώσεις όπου το αποτέλεσμα του δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου υπερέβη την αντίστοιχη εκτίμηση ΜΔΖ.

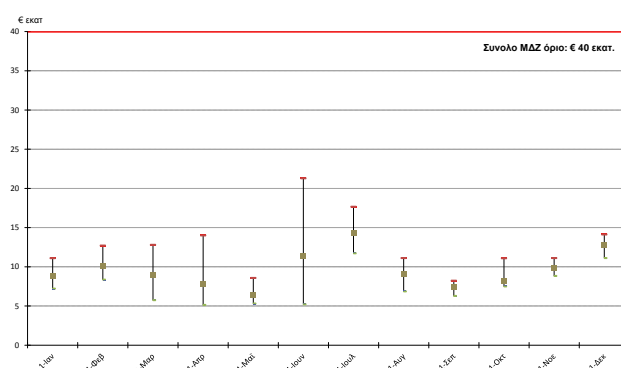
Σε επίπεδο Ομίλου, η μόνη άλλη θυγατρική με σημαντικό κίνδυνο αγοράς ήταν η Finansbank, που πωλήθηκε στο τέλος του β' τριμήνου του 2016. Επιπλέον, η UBB, που είναι εκτεθειμένη σε κίνδυνο αγοράς λόγω της συμμετοχής της στο δημόσιο χρέος της Βουλγαρίας, συμφωνήθηκε να πωληθεί στις 30 Δεκεμβρίου 2016, ενώ οι υπόλοιπες θυγατρικές έχουν ασήμαντο κίνδυνο αγοράς.

Σύνολο κινδύνου αγοράς

Κατά τη διάρκεια του 2016, η συνολική ΜΔΖ (99%, 1 ημέρα) του Εμπορικού και Διαθέσιμου προς Πώληση Χαρτοφυλακίου της ΕΤΕ κυμάνθηκε μεταξύ €5,1 εκατ. και €21,3 εκατ., ενώ ο μέσος όρος του έτους διαμορφώθηκε στα €9,6 εκατ. Στις 31 Δεκεμβρίου 2016, η συνολική ΜΔΖ ανήλθε στα €11,1 εκατ. (βλ. Διάγραμμα 1).

Όπως φαίνεται παρακάτω στο Διάγραμμα 1, η συνολική ΜΔΖ αυξήθηκε κατά το τέλος του β' τριμήνου του έτους, κυρίως λόγω της αύξησης του επιτοκιακού κινδύνου (βλ. Διάγραμμα 2).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΜΔΖ ΤΗΣ ΕΤΕ (99%, 1 ΗΜΕΡΑ)

Επιτοκιακός Κίνδυνος

Ο πιο σημαντικός τύπος κινδύνου αγοράς στον οποίο εκτίθεται η ΕΤΕ είναι ο επιτοκιακός κίνδυνος που προέρχεται κυρίως από παράγωγα επιτοκιακά προϊόντα, εξωχρηματιστηριακά και χρηματιστηριακά διαπραγματεύσιμα, καθώς και από το Εμπορικό και Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιο. Ο επιτοκιακός κίνδυνος ποσοτικοποιείται μέσω της επιτοκιακής ΜΔΖ. Κατά τη διάρκεια του 2016, η επιτοκιακή ΜΔΖ (99%, 1 ημέρα) του Εμπορικού και Διαθέσιμου προς Πώληση Χαρτοφυλακίου της ΕΤΕ κυμάνθηκε μεταξύ €4,4 εκατ. και €19,7 εκατ., ενώ ο μέσος όρος του έτους διαμορφώθηκε σε €9,1 εκατ. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016, η επιτοκιακή ΜΔΖ ανήλθε σε €10,9 εκατ.

Η εξέλιξη της επιτοκιακής ΜΔΖ (Διάγραμμα 2) εξαρτάται από την ευαισθησία του Εμπορικού και Διαθέσιμου προς Πώληση Χαρτοφυλακίου της Τράπεζας σε βασικούς παράγοντες κινδύνου, δηλαδή τα επιτόκια ανταλλαγής του ευρώ, και τις αντίστοιχες αποδόσεις των κρατικών ομολόγων, καθώς και από την αντίστοιχη μεταβλητότητα.

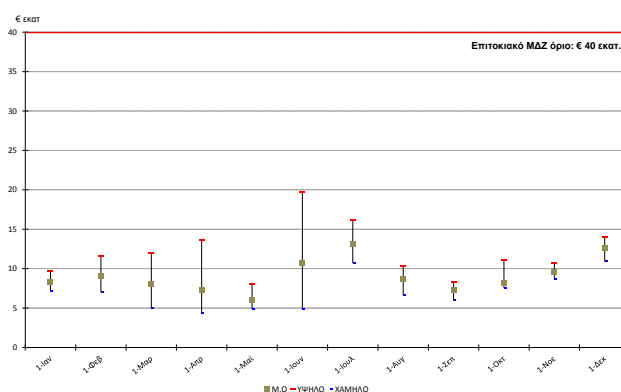
Όσον αφορά την τελευταία, το πιο αξιοσημείωτο γεγονός του 2016 συνέβη στα τέλη του α' εξαμήνου, όταν το αποτέλεσμα του βρετανικού δημοψηφίσματος σχετικά με την έξοδο από την ευρωζώνη πυροδότησε μεγάλες αλλαγές στις χρηματοπιστωτικές αγορές, οι οποίες στη συνέχεια οδήγησαν σε σημαντική αύξηση της υποκειμένης μεταβλητότητας και σε αρκετά υψηλότερες εκτιμήσεις ΜΔΖ για την Τράπεζα. Τους επόμενους μήνες τα επιτόκια παρουσίασαν μέτριες διακυμάνσεις και παρέμειναν σχετικά σταθερά μέχρι το τέλος του γ' τριμήνου, με αποτέλεσμα να μειωθεί η αντίστοιχη μεταβλητότητα, καθώς και η επιτοκιακή και η συνολική ΜΔΖ.

Ωστόσο, κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2016 η ευαισθησία του χαρτοφυλακίου της Τράπεζας αυξήθηκε. Συγκεκριμένα, η σύνθεση του χαρτοφυλακίου εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών της Τράπεζας σε συνδυασμό με την άνοδο των επιτοκίων ανταλλαγής του ευρώ κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της ευαισθησίας του Εμπορικού Χαρτοφυλακίου της, γεγονός που συνέβαλε στη γενική αύξηση της επιτοκιακής και της συνολικής ΜΔΖ.

Παρόλα αυτά, στα τέλη του έτους η επιτοκιακή και η συνολική ΜΔΖ της Τράπεζας μειώθηκαν σε σχέση με τις υψηλότερες τιμές του β' τριμήνου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

ΕΠΙΤΟΚΙΑΚΗ ΜΔΖ ΤΗΣ ΕΤΕ (99%, 1 ΗΜΕΡΑ)

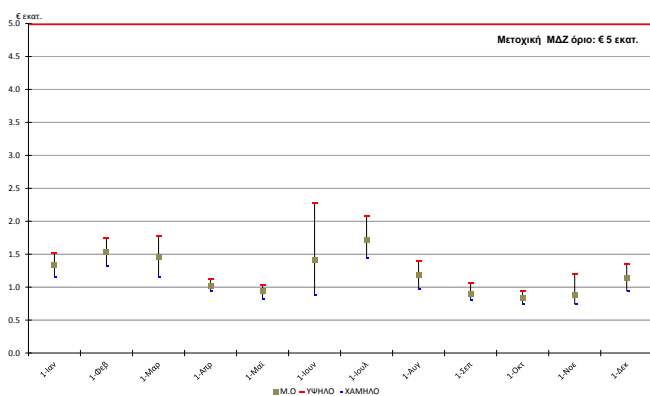

Μετοχικός Κίνδυνος

Η Τράπεζα παρουσιάζει μέτρια έκθεση στον μετοχικό κίνδυνο, ο οποίος απορρέει από τις θέσεις που διατηρεί σε χαρτοφυλάκια μετοχών και μετοχικών παραγώγων. Ειδικότερα, η ΕΤΕ τηρεί ένα περιορισμένο χαρτοφυλάκιο μετοχών, η πλειονότητα των οποίων διαπραγματεύεται στο ΧΑ, και διατηρεί θέσεις σε μετοχές και μετοχικά παράγωγα που διαπραγματεύονται στο ΧΑ καθώς και σε διεθνή χρηματιστήρια. Το χαρτοφυλάκιο μετοχικών παραγώγων χρησιμοποιείται για διαπραγμάτευση τίτλων για ίδιο λογαριασμό, καθώς και για την αντιστάθμιση του μετοχικού κινδύνου που απορρέει από την ταμειακή θέση της Τράπεζας και των συνδεδεμένων με μετοχές προϊόντων που προσφέρονται στην πελατεία της. Κατά τη διάρκεια του 2016, η μετοχική ΜΔΖ (99%, 1 ημέρα) του Εμπορικού και Διαθέσιμου προς Πώληση Χαρτοφυλακίου της ΕΤΕ κυμάνθηκε μεταξύ €0,7 εκατ. και €2,3 εκατ., ενώ ο μέσος όρος του έτους διαμορφώθηκε σε €1,2 εκατ. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016, η μετοχική ΜΔΖ ανήλθε σε €0,9 εκατ.

Στο α' εξάμηνο του 2016, η μετοχική ΜΔΖ της Τράπεζας (Διάγραμμα 3) παρέμεινε στα ίδια επίπεδα περίπου με αυτά στα τέλη του 2015 και κάποιες μικρές διακυμάνσεις οφείλονταν σε μεταβολές στις τιμές των υποκειμένων δεικτών μετοχών και των αντίστοιχων τυπικών αποκλίσεων τους (Διάγραμμα 4). Ωστόσο, στα τέλη του β' τριμήνου, το ΧΑ και οι ευρωπαϊκές αγορές κινήθηκαν καθοδικά μετά την ανακοίνωση του βρετανικού δημοψηφίσματος υπέρ της αποχώρησης από την ευρωζώνη. Οι τιμές και οι δείκτες των μετοχών έπεσαν απότομα, με αποτέλεσμα υψηλότερη μεταβλητότητα και αύξηση της μετοχικής ΜΔΖ. Τους επόμενους μήνες, καθώς οι αγορές ηρέμησαν, οι μεταβλητότητες μειώθηκαν σταδιακά και οδήγησαν σε χαμηλότερες εκτιμήσεις ΜΔΖ για την Τράπεζα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΜΔΖ ΤΗΣ ΕΤΕ (99%, 1 ΗΜΕΡΑ)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΧΑ

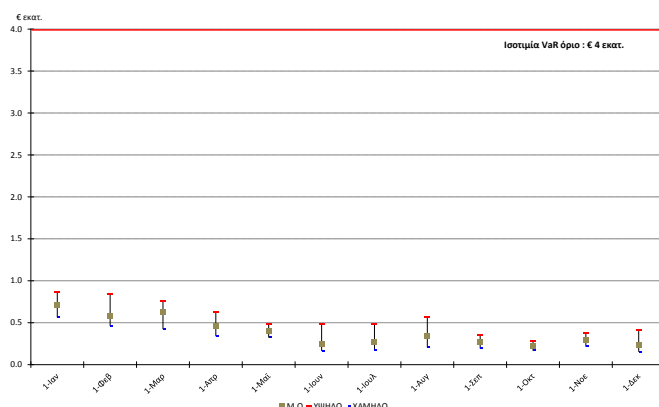

Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος απορρέει από την ανοικτή συναλλαγματική θέση της Τράπεζας. Η ανοικτή συναλλαγματική θέση προκύπτει κυρίως από τις τρέχουσες (spot) και προθεσμιακές (forward) συναλλαγές σε ξένο νόμισμα. Κατά τη διάρκεια του 2016, η συναλλαγματική ΜΔΖ (99%, 1 ημέρα) του Εμπορικού και Διαθέσιμου προς Πώληση Χαρτοφυλακίου της ΕΤΕ κυμάνθηκε μεταξύ €0,2 εκατ. και €0,9 εκατ., ενώ ο μέσος όρος του έτους διαμορφώθηκε σε €0,4 εκατ. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016, η συναλλαγματική ΜΔΖ ανήλθε σε €0,2 εκατ.

Το 2016 η συναλλαγματική ΜΔΖ παρέμεινε σε σχετικά χαμηλά επίπεδα και παρουσίασε μικρές διακυμάνσεις, όπως φαίνεται παρακάτω στο Διάγραμμα 5, λόγω των περιορισμένων ανοικτών συναλλαγματικών θέσεων της Τράπεζας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΔΖ ΤΗΣ ΕΤΕ (99%, 1 ΗΜΕΡΑ)

Πρόγραμμα Προσομοίωσης Καταστάσεων Κρίσης

Οι καθημερινές εκτιμήσεις της ΜΔΖ αναφέρονται σε «κανονικές» συνθήκες αγοράς. Ωστόσο, είναι απαραίτητη η συμπληρωματική ανάλυση για την εκτίμηση της ζημίας που ενδέχεται να υποστεί η Τράπεζα εάν επικρατήσουν στις χρηματοπιστωτικές αγορές ακραίες και ασυνήθιστες συνθήκες. Για το λόγο αυτό, η Τράπεζα διενεργεί σε εβδομαδιαία βάση πρόγραμμα Προσομοίωσης Καταστάσεων Κρίσης (stress testing) τόσο για το Εμπορικό όσο και για το Διαθέσιμο προς Πώληση Χαρτοφυλάκιο, βάσει συγκεκριμένων σεναρίων, ανάλογα με την κατηγορία του παράγοντα κινδύνου (επιτοκιακού, μετοχικού και συναλλαγματικού).

Λοιπές Θυγατρικές

United Bulgarian Bank

Το Εμπορικό και Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιο της UBB αποτελείται κυρίως από βουλγαρικά κρατικά ομόλογα σε τοπικό (BGN) και ξένο νόμισμα και, σε μικρότερο βαθμό, από κρατικούς και εταιρικούς τίτλους άλλων χωρών της ΕΕ σε ευρώ και δολ. ΗΠΑ. Επιπλέον, η θυγατρική διατηρεί μέτριες θέσεις σε εμπορικούς τίτλους, δημοτικά ομόλογα και εκδόσεις τίτλων βουλγαρικών εταιρειών.

Στις 30 Δεκεμβρίου 2016, η συνολική αξία, σε ονομαστικές τιμές, του χαρτοφυλακίου χρεογράφων της UBB ανήλθε σε €837,2 εκατ., εκ των οποίων το 64% ανήκει στο Εμπορικό και το 36% στο Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιο. Επιπλέον, το 62% του χαρτοφυλακίου χρεογράφων της UBB αποτελείται από βουλγαρικά κρατικά ομόλογα σε BGN, EUR και USD, το 3% από βουλγαρικούς εταιρικούς τίτλους σε EUR, το 29% από βραχυπρόθεσμους εμπορικούς τίτλους έκδοσης πιστωτικών ιδρυμάτων εκτός Βουλγαρίας σε EUR, USD και GBP, ενώ το

υπόλοιπο 6% σε κρατικούς τίτλους χωρών της ΕΕ και εταιρικούς τίτλους άλλων χωρών σε EUR και USD.

Η UBB παρουσιάζει πολύ μικρή έκθεση σε συναλλαγματικό κίνδυνο. Σύμφωνα με την ανοικτή συναλλαγματική θέση της θυγατρικής στο τέλος του 2016, η μόνη σημαντική θέση σε ξένο νόμισμα ήταν σε ευρώ. Ωστόσο, η θέση αυτή δεν ενέχει συναλλαγματικό κίνδυνο, καθώς από την 1η Ιανουαρίου 1999 η ισοτιμία BGN/EUR έχει κλειδώσει στο 1,9558.

Για την παρακολούθηση και αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου αγοράς, η UBB υπολογίζει καθημερινά τη ΜΔΖ τόσο του συνολικού, όσο και των επιμέρους κινδύνων (επιτοκιακό, μετοχικό, συναλλαγματικό) του χαρτοφυλακίου της. Όπως και στην Τράπεζα, ο υπολογισμός αφορά χρονικό ορίζοντα μίας ημέρας και διάστημα εμπιστοσύνης 99% και γίνεται μέσω του συστήματος Risk Value της εταιρείας Systemic Risk Management. Η UBB έχει επίσης καθορίσει πλαίσιο ορίων ΜΔΖ για τον έλεγχο και την αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων που αναλαμβάνουν. Τα όρια αυτά αφορούν συγκεκριμένους τύπους κινδύνου αγοράς, καθώς και το σύνολο του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016, η συνολική ΜΔΖ της UBB ανήλθε στα €2,2 εκατ.

Banca Romanesca

Το Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιο της Banca Romaneasca αποτελείται κυρίως από ρουμανικά κρατικά ομόλογα σε τοπικό και ξένο νόμισμα (RON και EUR αντίστοιχα).

Ο επιτοκιακός κίνδυνος προκύπτει κυρίως από τις θέσεις της σε κρατικά ομόλογα. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016 η συνολική αξία του Διαθέσιμου προς Πώλησης χαρτοφυλακίου ανήλθε σε €200,3 εκατ., σε ονομαστικές τιμές. Τα ρουμανικά κρατικά ομόλογα σε RON αποτελούν το 88% αυτού του ποσού, ενώ σε EUR το 11%. Το υπόλοιπο 1% αφορά εταιρικές εκδόσεις σε RON.

Επιπλέον, η Banca Romaneasca παρουσιάζει πολύ μικρή έκθεση σε συναλλαγματικό κίνδυνο. Σύμφωνα με την ανοικτή συναλλαγματική θέση της θυγατρικής, στο τέλος του 2016 ο συναλλαγματικός κίνδυνος οφείλεται κυρίως σε θέσεις σε EUR, CHF, JPY, CAD και HUF. Για την αποτελεσματική διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, η θυγατρική υπολογίζει τη συναλλαγματική ΜΔΖ του χαρτοφυλακίου της σε καθημερινή βάση. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016 ανήλθε σε €8 χιλ.

Vojvodjanska Banka

Το Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιο της Vojvodjanska Banca αποτελείται κυρίως από κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του σερβικού δημοσίου και μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο του Βελιγραδίου.

Ο επιτοκιακός κίνδυνος προκύπτει κυρίως από τις θέσεις της σε κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016, η συνολική ονομαστική αξία του χαρτοφυλακίου ανήλθε σε €170,4 εκατ., εκ των οποίων 58% αντιπροσωπεύει κρατικά ομόλογα και 42% έντοκα γραμμάτια του σερβικού δημοσίου στο τοπικό νόμισμα (RSD) και σε EUR.

Η Vojvodjanska Banca παρουσιάζει πολύ μικρή έκθεση σε μετοχικό κίνδυνο. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016, η αξία του μετοχικού χαρτοφυλακίου της ανήλθε σε €678 χιλ.

Τέλος, η θυγατρική παρουσιάζει μικρή έκθεση σε συναλλαγματικό κίνδυνο. Σύμφωνα με την ανοικτή συναλλαγματική θέση της θυγατρικής στο τέλος του 2016, οι κύριες συναλλαγματικές θέσεις ήταν σε EUR, USD και CHF. Για την αποτελεσματική διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, η Vojvodjanska Banca υπολογίζει τη συναλλαγματική ΜΔΖ του χαρτοφυλακίου της σε καθημερινή βάση. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016 ανήλθε σε €16,6 χιλ.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Η διαχείριση και ο έλεγχος του πιστωτικού κινδύνου διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο στη συνολική στρατηγική του Ομίλου, με σκοπό την ουσιαστική παρακολούθηση αφενός των υπαρκτών και πιθανών κινδύνων για τον οργανισμό και αφετέρου την εναρμόνιση με τις νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις.

Η λειτουργία διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου διαμοιράζεται σε τέσσερα διαφορετικά επίπεδα άμυνας, ως εξής:

- Η Πρώτη Γραμμή αφορά την επιχειρησιακή λειτουργία, δηλαδή τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνουν οι επιχειρηματικές μονάδες. Είναι υπόλογες για τον κίνδυνο που αναλαμβάνουν και επομένως είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή διορθωτικών ενεργειών για την αντιμετώπιση διαδικαστικών και ελεγκτικών ελλείψεων. Τελικός στόχος τους είναι η ελαχιστοποίηση του κινδύνου για δεδομένο επίπεδο αναμενόμενης απόδοσης μέσω της καθιέρωσης και εφαρμογής εσωτερικών κανόνων στην καθημερινή δραστηριότητά τους.
- Η Δεύτερη Γραμμή Άμυνας εφαρμόζεται από τις Μονάδες Πίστης που ενεργούν ανεξάρτητα από τις επιχειρηματικές μονάδες. Παρα-

λαμβάνουν από τις επιχειρησιακές μονάδες εισηγήσεις πιστοδοτήσεων, τις οποίες υποβάλλουν σε αμερόληπτη αξιολόγηση κινδύνου, εφαρμόζοντας την αρχή του διπλού ελέγχου, και τελικά αναλαμβάνουν τον κίνδυνο και έχουν δικαίωμα βέτο στην εγκριτική διαδικασία.

- Η Τρίτη Γραμμή Άμυνας εξασφαλίζεται από τη Διεύθυνση Ελέγχου και Δομής Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο.). Ο ρόλος της είναι να εντοπίζει, να παρακολουθεί, να ελέγχει και να ποσοτικοποιεί τους κινδύνους σε επίπεδο χαρτοφυλακίου ή εταιρείας. Η Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο. βοηθά άλλες μονάδες που αναλαμβάνουν κινδύνους και θεσπίζει την υιοθέτηση κατάλληλων εργαλείων μέτρησης της τιμολόγησης και του κινδύνου. Υπό αυτή την έννοια, βοηθά τις μονάδες που αναλαμβάνουν τον κίνδυνο να ορίζουν τον στόχο έκθεσης σε κίνδυνο και να υποβάλλουν αναφορές με επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τον κίνδυνο σε ολόκληρο τον Όμιλο. Η Κανονιστική Συμμόρφωση του Ομίλου συμβάλλει προκειμένου να διασφαλίσει την συμμόρφωση με την ισχύουσα νομοθεσία και τους κανονισμούς.
- Τέλος, η Τέταρτη Γραμμή Άμυνας αποτελεί αντικείμενο του Εσωτερικού Ελέγχου - Επιθεώρησης της Τράπεζας και του Ομίλου που παρέχει στο ΔΣ ανεξάρτητη διασφάλιση, επί τη βάση του υψηλότερου επιπέδου ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας εντός του οργανισμού.

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες όλων των παραπάνω γραμμών άμυνας ορίζονται και διακρίνονται με σαφήνεια στη Στρατηγική Κινδύνων του Ομίλου.

Η Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο. καταλαμβάνει κεντρική θέση στη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, αφού εντοπίζει, εκτιμά, παρακολουθεί και ελέγχει τους κινδύνους που αναλαμβάνει ο Όμιλος. Αναφέρεται στον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου (Group CRO) και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Την εξειδίκευση και υλοποίηση της πολιτικής σε θέματα πιστωτικού κινδύνου με κύρια έμφαση στα συστήματα διαβάθμισης, υποδείγματα αξιολόγησης και παραμέτρους κινδύνου σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Δ.Σ. της Τράπεζας.
- Την αξιολόγηση της επάρκειας των μεθόδων και συστημάτων εντοπισμού, μέτρησης, παρακολούθησης, ελέγχου και αναφοράς του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει η Τράπεζα και τα πιστωτικά ιδρύματα του Ομίλου, καθώς και την περιοδική επικύρωσή τους.

- Την καθιέρωση κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη μεθοδολογιών εκτίμησης της Εκτιμώμενης Ζημίας (EZ – Expected Loss, EL) και των συστατικών της, ήτοι της Πιθανότητας Αθέτησης (ΠΑ – Probability of Default, PD), της Ζημίας σε Περίπτωση Αθέτησης (ΖΠΑ – Loss Given Default, LGD) και της Έκθεσης σε Κίνδυνο (ΕΣΚ – Exposure at Default, EAD) για κάθε κατηγορία ανοιγμάτων επιχειρηματικής και λιανικής τραπεζικής.
- Τον υπολογισμό του Εποπτικού και Εσωτερικού Κεφαλαίου που απαιτείται για την κάλυψη όλων των κινδύνων και την κατάρτιση των σχετικών εσωτερικών και εποπτικών αφαφορών.

Την εισαγωγή βέλτιστων πρακτικών και προδιαγραφών για την ανάπτυξη, επικύρωση και βαθμολόγηση όλων των υποδειγμάτων πιστωτικού κινδύνου σε επίπεδο Ομίλου.

A. Επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο – ΕΤΕ

Περιγραφή χαρτοφυλακίου

Η συνέχιση της σφοδρής οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα κατά το 2016 (αρνητικός ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ για 7^η συνεχή χρονιά) οδήγησε σε μια ιδιαίτερα εντατική προσπάθεια από πλευράς Επιχειρηματικών Πιστοδοτικών Μονάδων (α) να αυξηθούν η ποσότητα και η ποιότητα των λαμβανόμενων εξασφαλίσεων και (β) να αναθεωρηθούν τα περισσότερα πιστοδοτικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση της προοπτικής ομαλής εξυπηρέτησης των υποχρεώσεων των εταιρικών πελατών.

Από το 2008, η Τράπεζα χρησιμοποιεί πέντε (5) υποδείγματα αξιολόγησης επιχειρηματικών πιστοδοτήσεων, εκ των οποίων όλα εφαρμόζονται μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας Risk Analyst™ (RA) (μίας αναβαθμισμένης έκδοσης του λογισμικού Moody's Risk Advisor™), συνεπικουρούμενων, όπου είναι απαραίτητο, από τις αξιολογήσεις των Moody's Investors Service και S&P's. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η επιδείνωση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των εταιρειών οδήγησε σε υποβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης από τα περισσότερα υποδείγματα.

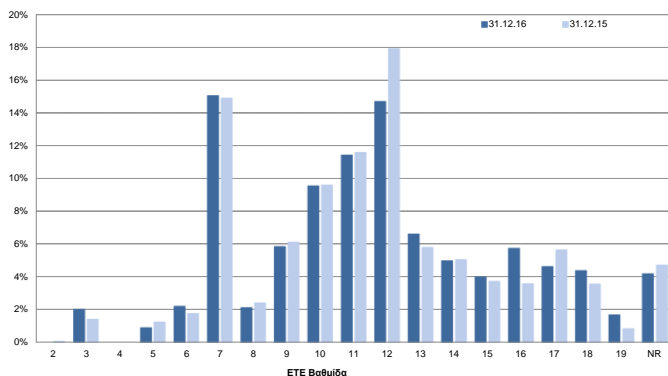
Ο πίνακας που ακολουθεί καταγράφει την κατανομή, ανά είδος υποδείγματος, των υπολοίπων επιχειρηματικών ανοιγμάτων και των πιστούχων:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΕΤΕ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ – ΚΑΤΑΝΟΜΗ
ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

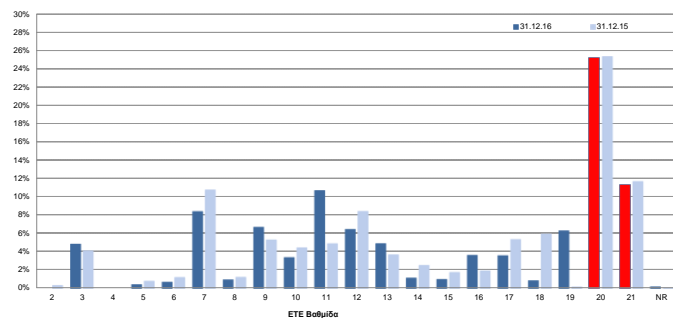
Υπόδειγμα αξιολόγησης	Έκθεση(σε εκατ. €)	Ενήμερα ανοίγματα (%)
Υπόδειγμα αξιολόγησης επιχειρηματικών πισοδοτήσεων	6.266,4	58,1%
Εμπειρικό Υπόδειγμα	317,6	2,9%
Ανοίγματα ειδικού δανεισμού - Χρηματοδότηση μεγάλων έργων	677,8	6,3%
Ανοίγματα ειδικού δανεισμού - Χρηματοδότηση για αγορά περιουσιακού στοιχείου	2.037,4	18,9%
Moody's - S&P	1.461,4	13,5%
Χωρίς αξιολόγηση	32,1	0,3%
Σε αθέτηση	6.182,7	-
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	16.975,5	100,0%

Η πλειονότητα των πιστούχων του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου είναι νομικά πρόσωπα με πλήρη οικονομικά στοιχεία και η κατανομή τους στην Κλίμακα Διαβάθμισης της ΕΤΕ αναδεικνύει επαρκή διασπορά χωρίς υψηλή συγκέντρωση (άνω του 25%) σε καμία βαθμίδα κατάταξης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6
ΕΤΕ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ – ΚΑΤΑΝΟΜΗ
ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΛΙΜΑΚΑ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ¹

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7
ΕΤΕ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ –ΚΑΤΑΝΟΜΗ
ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΛΙΜΑΚΑ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

¹ Εξαιρούνται οι πιστούχοι σε αθέτηση

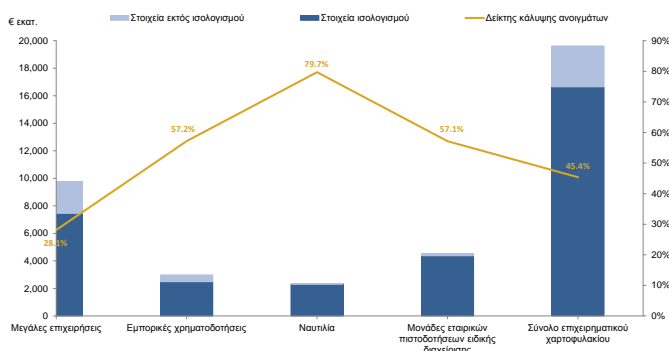
Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, τα ανοίγματα σε αθέτηση (βαθμίδες αξιολόγησης 20 & 21 παραπάνω) μειώθηκαν κυρίως λόγω των διαγραφών. Η μέση σταθμισμένη με βάση το άνοιγμα ΠΑ όλων των ενήμερων επιχειρηματικών πιστούχων στις 31.12.2016 εκτιμάται στο 7,7% (πρβλ. αντιστοιχία μεταξύ Κλίμακας Διαβάθμισης Πιστούχων και ΠΑ):

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΕΤΕ – ΚΛΙΜΑΚΑ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ
ΠΙΣΤΟΥΧΩΝ ΚΑΙ ΠΑ

ΚΔΠ	ΠΑ	ΚΔΠ	ΠΑ	ΚΔΠ	ΠΑ	ΚΔΠ	ΠΑ
1	0,09%	6	0,50%	11	2,65%	16	14,50%
2	0,12%	7	0,70%	12	3,75%	17	20,30%
3	0,20%	8	1,00%	13	5,25%	18	28,50%
4	0,25%	9	1,35%	14	7,35%	19	40,00%
5	0,35%	10	1,90%	15	10,30%	20, 21	100,00% (Αθέτηση)

Η κατανομή των εξασφαλίσεων ανά μονάδα προέλευσης καταδεικνύει ότι οι διευκολύνσεις προς τη ναυτιλία επέτυχαν τη μεγαλύτερη κάλυψη (περίπου 80%, 4,8% χαμηλότερα από το 2015), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου διαμορφώθηκε περίπου στο 45% (ασήμαντη μείωση της τάξης του 0,4% σε σχέση με το 2015). Ο δείκτης κάλυψης από εξασφαλίσεις στον τομέα της ναυτιλίας επηρεάστηκε αρνητικά από τις δοκιμαζόμενες ναυτιλιακές αγορές (κυρίως ξηρού φορτίου) και είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των τιμών αγοράς, που αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλό επίπεδο.

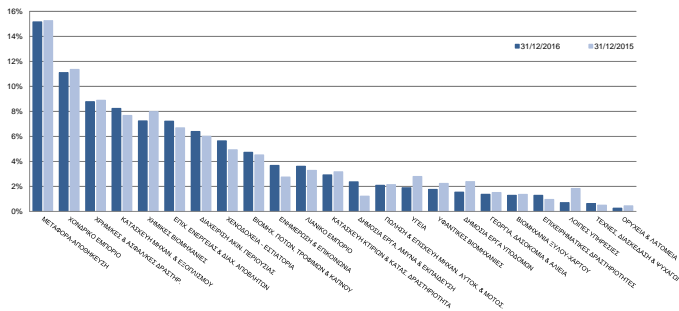
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8
ΕΤΕ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ – ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ
ΚΑΛΥΜΜΕΝΑ ΑΠΟ ΙΣΧΥΡΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

Ανάλυση ανά κλάδο

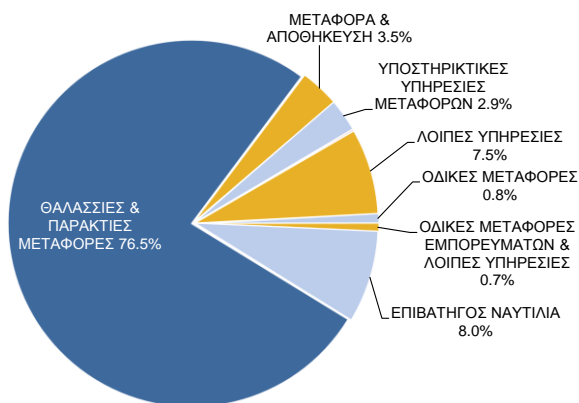
Όσον αφορά την κατανομή του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου της ΕΤΕ ανά κλάδο, δεν εμφανίζεται καμία σημαντική συγκέντρωση κινδύνων σε κανένα κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9
ΕΤΕ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ – ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

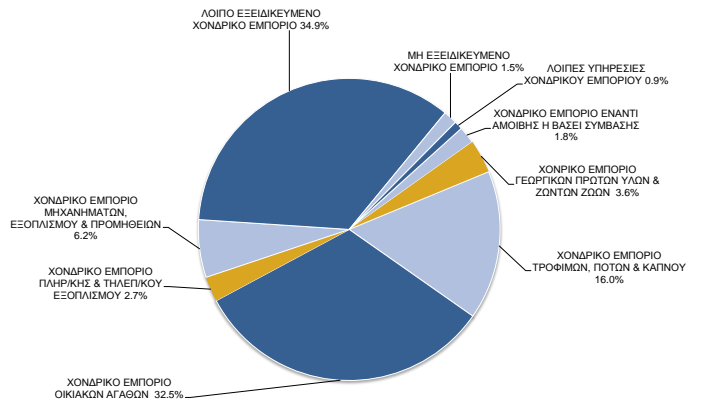

Ο κλάδος που εμφανίζει τα μεγαλύτερα υπόλοιπα είναι ο κλάδος Μεταφορών & Αποθήκευσης (15,2%) λόγω των ανοιγμάτων στον τομέα της ποντοπόρου ναυτιλίας. Η ναυτιλία παραμένει σημαντικός κλάδος της ελληνικής οικονομίας και η ΕΤΕ έχει παραδοσιακά, από τις αρχές της δεκαετίας του '60, ισχυρή συμμετοχή στην εγχώρια αγορά, διατηρεί μακροχρόνιους δεσμούς με την υπάρχουσα πελατεία και προβαίνει σε συντηρητική προσθήκη νέων ονομάτων στο πελατολόγιό της. Ο δεύτερος μεγαλύτερος κλάδος (το Χονδρικό Εμπόριο) αγγίζει το 11.1% των συνολικών ανοιγμάτων και παρουσιάζει μεγάλη διαφοροποίηση, καθώς περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό διαφόρων εμπορικών δραστηριοτήτων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10
ΕΤΕ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ – ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11
ΕΤΕ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ – ΚΛΑΔΟΣ ΧΟΝΔΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Β. Χαρτοφυλάκια Λιανικής – ΕΤΕ

Το 2016 ήταν πολύ απαιτητική χρονιά όσον αφορά τον Έλεγχο του Πιστωτικού Κινδύνου Λιανικής, καθώς η Τράπεζα έπρεπε:

- να αντιμετωπίσει τις συνέπειες της αυξημένης αβεβαιότητας, των καθυστερήσεων αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων μέρους της πελατείας, και της απογοητευτικής απόδοσης των χαρτοφυλακίων λιανικής
- να αντιμετωπίσει δυσκολίες προηγούμενων ετών και το τρέχον περιβάλλον σε σχέση με διάφορα ζητήματα, όπως οι κατασχέσεις και οι πτωχεύσεις ιδιωτών (Ν. 3869/2010), καθώς και τις συνεχιζόμενες προσπάθειες της για απομόχλευση που επιβαρύνει περαιτέρω τους δείκτες καθυστέρησης
- να εφαρμόσει στρατηγική για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα σύμφωνα με τις Οδηγίες της ΕΚΤ όσον αφορά τη στρατηγική εισπράξεων και τις πολιτικές των Επιχειρηματικών Μονάδων
- να ενσωματώσει τον ευρωπαϊκό Κανονισμό 2016/445, άρθρο 4, σχετικά με την άσκηση δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών, όσον αφορά την υπερημερία στον ορισμό της αθέτησης (άρθρο 178) για ανοίγματα που εξασφαλίζονται με οικιστικά ακίνητα
- να προβεί στις απαραίτητες μεταβατικές ρυθμίσεις για να προετοιμάσει την καθιέρωση του ΔΠΧΑ 9.

Προκειμένου να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά αυτές τις προκλήσεις, η Τράπεζα έθεσε νέους στόχους και επανεξέτασε τη στρατηγική της, όποτε ήταν απαραίτητο, κατά τη διάρκεια του έτους. Έτσι, τους πρώτους μήνες του 2016, η Τράπεζα επικεντρώθηκε κατά κύριο λόγο στη διαχείριση επισφαλών στοιχείων ενεργητικού και παρείχε ρυθμίσεις για να «διορθώσει» τις επιπτώσεις του 2015, ενώ τους επόμενους μήνες εστίασε επίσης στον έλεγχο των ολι-

γοήμερων καθυστερήσεων κυρίως καταβάλλοντας προσπάθειες για είσπραξη.

Στα τέλη του έτους ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών παρέμεινε σταθερός (όπως και στο 2015) για το χαρτοφυλάκιο Στεγαστικών Δανείων, το οποίο παρουσιάζει συρρίκνωση τόσο όσον αφορά τα συνολικά υπόλοιπα όσο και τα υπόλοιπα των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών. Ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών για τα Καταναλωτικά Δάνεια και τις Πιστωτικές Κάρτες έπεσε στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Δεκέμβριο του 2014, ως αποτέλεσμα των ενεργειών του τμήματος Εισπράξεων, αλλά κυρίως λόγω των διαγραφών που έλαβαν χώρα το προηγούμενο εξάμηνο.

Στεγαστική Πίστη

Τα στεγαστικά δάνεια αντιπροσωπεύουν μακράν το μεγαλύτερο χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας (€16.671 εκατ. στις 31.12.2016) και κατά συνέπεια βρίσκονται διαρκώς υπό στενή παρακολούθηση με τη χρήση προηγμένων μεθόδων πιστωτικού κινδύνου. Από τις αρχές του 2008 η Τράπεζα εφαρμόζει την μέθοδο Advanced IRB (A-IRB Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων) για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου για τα «ανοίγματα από πελάτες λιανικής που εξασφαλίζονται με οικιστικά ακίνητα».

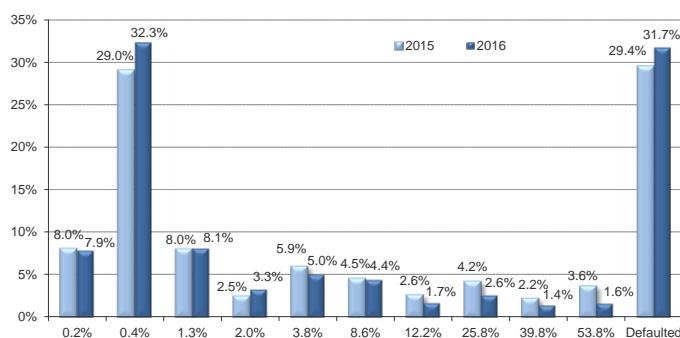
Τα υποδείγματα ΠΑ και ΖΠΑ που ανέπτυξε η Τράπεζα για τα στεγαστικά δάνεια βασίζονται σε ιστορικά στοιχεία 20 ετών. Αντικατοπτρίζουν τη μακρόχρονη εμπειρία της στη στεγαστική πίστη και λαμβάνουν υπόψη το ελληνικό νομικό πλαίσιο καθώς και τις πολιτικές της Βασιλείας σχετικά με τις κατασχέσεις ενυπόθηκων ακινήτων. Οι παράμετροι πιστωτικού κινδύνου των υποδειγμάτων ΠΑ και ΖΠΑ αποτελούν τα βασικά στοιχεία εισαγωγής για τον υπολογισμό της Εκτιμώμενης Ζημίας και του Σταθμισμένου Ενεργητικού και χρησιμοποιούνται περαιτέρω:

- στον σχηματισμό προβλέψεων,
- στην εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP, προσαρμοσμένη στην πρόσφατη εμπειρία σχετικά με τις επιδόσεις),
- στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων,
- στην τιμολόγηση των νέων δανείων,
- στην αξιολόγηση και παρακολούθηση της ποιότητας,

καθώς στις τακτικές εσωτερικές αναφορές προς την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΤΕ. Μέχρι το τέλος του 2016 το ποσοστό των δανείων που κατανεμήθηκε σε ομά-

δες χαμηλού κινδύνου (ΠΑ < 2,0%) είχε βελτιωθεί σε σχέση με τα τέλη του 2015 κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες. Το ήμισυ του πληθυσμού (51,5%) παραμένει σε ομάδες χαμηλής ΠΑ (<2,0%), ενώ 31,7% των δανείων είναι σε καθυστέρηση (έναντι 29,4% τον Δεκέμβριο του 2015). Η άνοδος του ποσοστού των λογαριασμών σε αθέτηση δικαιολογείται από την αλλαγή του ορισμού της Κανονιστικής Αθέτησης από 180 σε 90 ημέρες υπερημερίας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12
ΕΤΕ – ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ – ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΠΑ

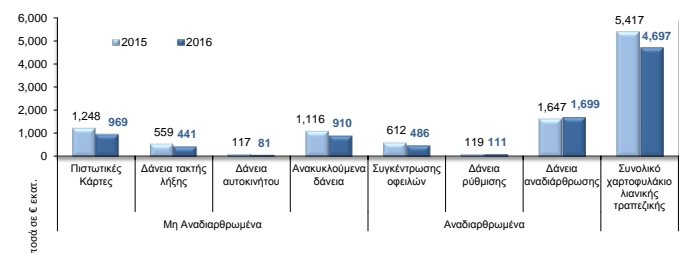
Καταναλωτική Πίστη

Το χαρτοφυλάκιο της καταναλωτικής πίστης (€4,7 δισ.) περιλαμβάνει τις Πιστωτικές Κάρτες, Καταναλωτικά Δάνεια Τακτής Λήξης, Ανακυκλούμενα Δάνεια και Καταναλωτικά Δάνεια Αυτοκινήτου. Το 2016, το συνολικό υπόλοιπο μειώθηκε κατά 13,3% σε σύγκριση με το 2015, λόγω απομόχλευσης και διαγραφών.

Σχεδόν το μισό χαρτοφυλάκιο (49%) αφορά προϊόντα εξυπηρέτησης των δανείων υφιστάμενων πελατών. Υπάρχουν προϊόντα που προσφέρουν αναδιάρθρωση για καθυστερήσεις λίγων ημερών και ρύθμιση για καθυστερήσεις πολλών ημερών.

Σύμφωνα με την ανάλυση «σοδειών» (vintage analysis), οι νέες εκταμιεύσεις μετά το 2010 βελτιώνονται με τον χρόνο και παρουσιάζουν χαμηλότερες αθετήσεις και χαμηλότερες καθυστερήσεις πέραν των 90 ημερών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13
ΕΤΕ - ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ - ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ

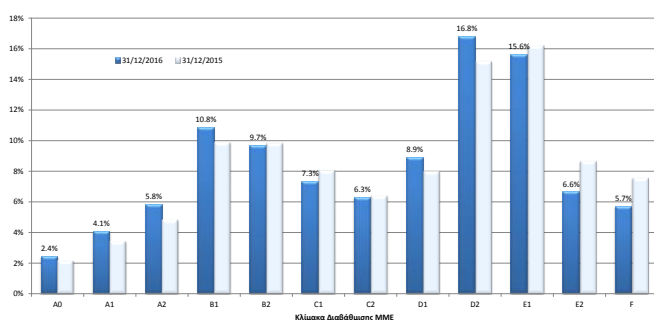
ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΕΤΕ – ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ – ΑΝΑΛΥΣΗ «ΣΟΔΕΙΩΝ»
(90+ ΗΜΕΡΕΣ) ΓΙΑ ΜΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ

Σοδειά	Χορηγήσεις	6 Μήνες Ζωής	12 Μήνες Ζωής	24 Μήνες Ζωής
2010	50.874	1,91%	5,75%	14,05%
2011	18.622	1,40%	5,45%	13,81%
2012	16.324	1,83%	6,38%	14,97%
2013	15.192	0,74%	2,74%	4,35%
2014	9.382	0,17%	0,62%	1,62%
2015	4.991	0,14%	0,62%	
A' εξάμηνο 2016	1.807	0,11%		

Δάνεια προς Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Οι αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης έχουν επηρεάσει το συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο περισσότερο από κάθε άλλο χαρτοφυλάκιο λιανικής, με 65% των ανοιγμάτων (έναντι 64,2% τον Δεκέμβριο του 2015) να αφορά πελάτες που βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης. Η κατανομή των ενήμερων πελατών (όσων δεν βρίσκονται σε αθέτηση) παρουσιάζει επαρκή διασπορά στην κλίμακα διαβάθμισης, χωρίς υψηλή συγκέντρωση σε καμιά βαθμίδα. Περισσότερα από τα μισά από τα υπόλοιπα (55,3%) κατανέμονται σε πιστούχους με βαθμό καλύτερο από ή ίσο με D1 (οι πελάτες αυτοί παρουσιάζουν πιθανότητα αθέτησης μικρότερη του 20%). Η ομάδα αυτή παρουσιάζει οριακή βελτίωση σε σχέση με το 52,5% του προηγούμενου έτους.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14
ΕΤΕ – ΜΜΕ – ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ

Γ. Θυγατρικές

Τα πρότυπα για τους κινδύνους που αναλαμβάνουν οι θυγατρικές του Ομίλου και το πλαίσιο για την εκτίμηση και τον υπολογισμό των βασικών παραμέτρων κινδύνου για το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικής και λιανικής τραπεζικής τίθενται κεντρικά από την Τράπεζα, η οποία επιπλέον ελέγχει συστηματικά και εγκρίνει, όπου απαιτείται, τα υποδείγματα αξιολό-

γησης αιτημάτων, τα οποία αναπτύσσουν οι θυγατρικές.

Επιχειρηματικό Χαρτοφυλάκιο

Παρακάτω παρουσιάζεται μια συνοπτική περιγραφή των επιχειρηματικών χαρτοφυλακίων των θυγατρικών της ΕΤΕ στη ΝΑ Ευρώπη. Στις 30.12.2016 η ΕΤΕ συνομολόγησε οριστική σύμβαση με τον Όμιλο ΚΒΚ για την πώληση στην ΚΒΚ της συμμετοχής της (ποσοστό 99.91%) στην UBB.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ

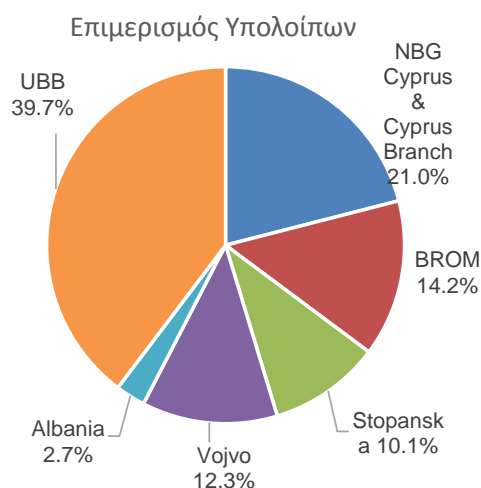
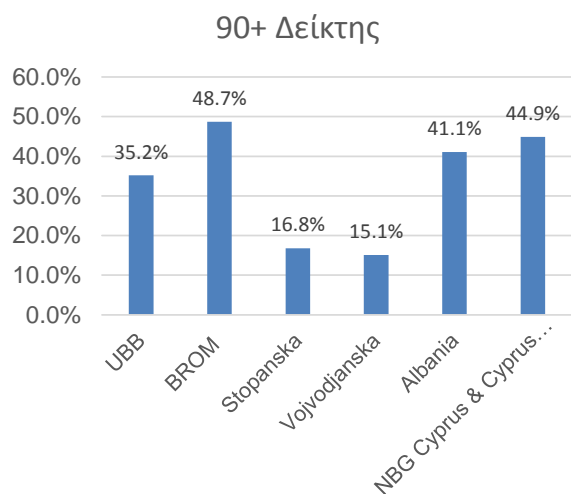
	Υπόλοιπα (εκατ. €)						2016	ανά έτος
	UBB	BROM	Storanska	Voivo	Αλβανία	ΕΤΕ Κύπρου και Κατάστημα Κύπρου		
Μεγάλες Επιχειρήσεις								
Υπόλοιπα	754	77	191	188	51	582	1.842	-98
90+	209	12	36	24	12	240	534	-29
ΜΜΕ								
Υπόλοιπα	606	59	174	156	46	174	1.215	-120
90+	225	23	25	42	27	100	442	-95
Σε άλλες Μονάδες (Λονδίνο, Μάλτα κτλ.)								
Υπόλοιπα	68	375	0	97	0	0	540	-61
90+	68	214	0	0	0	0	283	3
Συνολικό Επιχειρηματικό Χαρτοφυλάκιο								
Υπόλοιπα	1.428	511	364	441	97	755	3.597	-279
90+	503	249	61	67	40	339	1.258	-121

Τα μεγέθη της επιχειρηματικής τραπεζικής των θυγατρικών της ΝΑ Ευρώπης μειώθηκαν κατά €279 εκατ. (-7,2%). Η μεγαλύτερη μεταβολή υπολοίπων το 2016, σε σχέση με το 2015, σημειώθηκε στη UBB (από €1,6 δισ. σε €1,4 δισ., ήτοι -11%). Η μεταβολή αυτή οδήγησε σε βελτίωση του δείκτη δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών, ο οποίος έπεσε στο 35,2% τον Δεκέμβριο του 2016 σε σχέση με το 36,9% τον Δεκέμβριο του 2015.

Τα συνολικά υπόλοιπα του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου της ΒΡΟΜ μειώθηκαν το 2016 (-12,3%), με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών κατά 6,1 μ.β. στο 48,7% σε σχέση με το 42,6% στα τέλη του προηγούμενου έτους.

Η ΕΤΕ Κύπρου, μαζί με το Κατάστημα Κύπρου, κατέχει το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (21%) στο συνολικό επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο της ΝΑ Ευρώπης. Το σχετικό χαρτοφυλάκιο μειώθηκε κατά 3,8% το 2016 (από €785 εκατ. σε €755 εκατ.), ενώ ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών αυξήθηκε ελαφρά από 43,8% στα τέλη του 2015 σε 44,9% στα τέλη του 2016.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ 15 & 16
ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ

Χαρτοφυλάκιο λιανικής

Παρακάτω παρουσιάζεται μια συνοπτική περιγραφή των χαρτοφυλακίων λιανικής των θυγατρικών της ΕΤΕ στη ΝΑ Ευρώπη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ – ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΛΙΑΝΙΚΗΣ

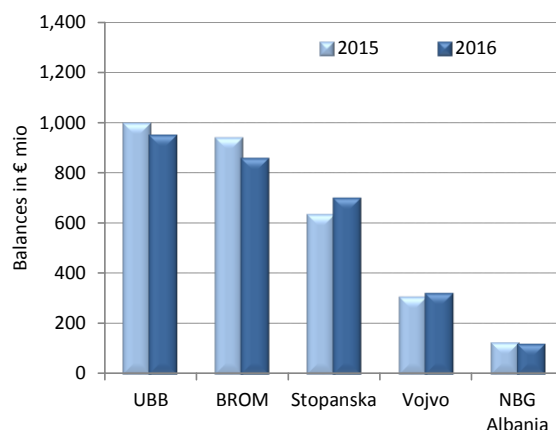
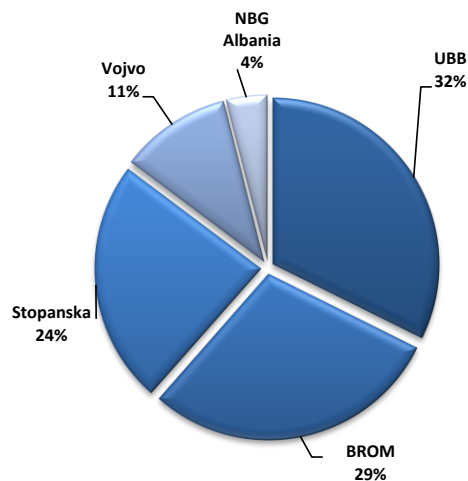
(εκατ. €)

	UBB	BROM	Stopanska	Vojvo	NBG Albania	2016	ανά έτος
Καταναλωτικά Δάνεια							
Υπόλοιπα	400	224	436	180	14	1,254	-18
90+	66	14	30	23	1	135	-79
Πιστωτικές Κάρτες							
Υπόλοιπα	66	8	62	7	0	144	-6
90+	6	0	3	2	0	12	-4
Στεγαστική Πίστη							
Υπόλοιπα	468	613	151	113	97	1,443	-43
90+	85	19	3	10	13	131	-20
Δάνεια σε ΜΜΕ και πολύ μικρές επιχειρήσεις							
Υπόλοιπα	10	6	45	16	3	79	10
90+	8	0	2	9	1	19	0
Συνολικό Χαρτοφυλάκιο Λιανικής							
Υπόλοιπα	944	851	694	316	114	2,919	-58
90+	164	34	39	45	15	297	-103

Τα μεγέθη της λιανικής τραπεζικής των θυγατρικών της ΝΑ Ευρώπης παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητα

(-1,9%). Οι μεγαλύτερη διαφοροποίηση σημειώθηκε στη BROM, το χαρτοφυλάκιο λιανικής της οποίας μειώθηκε κατά 8,9%, λόγω εκτεταμένων διαγραφών το 2016 (όπως περιγράφονται αναλυτικά στη συνέχεια). Μικρή μείωση παρουσίασαν επίσης τα χαρτοφυλάκια λιανικής της UBB (-4,8%) και της ΕΤΕ Αλβανίας (-4,6%). Αντίθετα, το χαρτοφυλάκιο λιανικής της Stopanska αυξήθηκε κατά 10,3% και της Vojvo κατά 4,6%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ 17 & 18
ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ – ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΛΙΑΝΙΚΗΣ

Εξαιρουμένων των ανοιγμάτων της UBB, το χαρτοφυλάκιο λιανικής της BROM είναι το μεγαλύτερο και αντιστοιχεί στο 43% των θυγατρικών της ΝΑ Ευρώπης. Τα στεγαστικά δάνεια αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του χαρτοφυλακίου λιανικής της Τράπεζας (72%) και ακολουθούν τα καταναλωτικά (26,3%), ενώ και τα δύο υπέστησαν μείωση το 2016. Στο α' εξάμηνο του 2016 η BROM σημείωσε σημαντική πτώση σε όλα σχεδόν τα προϊόντα λιανικής, λόγω της απαίτησης της Εθνικής Τράπεζας της Ρουμανίας όσον αφορά τα ποσά που έπρεπε να διαγραφούν (στην περίπτωση των καταναλωτικών δανείων το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων μειώθηκε από 27,1% το 2015 σε 6,5% το 2016, στην περι-

πτώση των στεγαστικών από 4% το 2015 στο 3,2% το 2016).

Κίνδυνος Αντισυμβαλλομένου

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου για την ΕΤΕ προκύπτει από συναλλαγές σε εξωχρηματοπιστωτικά παράγωγα και άλλες διαπραγματικές εξασφαλισμένες και μη χρηματοδοτήσεις, καθώς και από εμπορικές συναλλαγές και απορρέει από την πιθανή αδυναμία του αντισυμβαλλομένου να εκπληρώσει τις συμβατικές υποχρεώσεις του.

Το πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου αντισυμβαλλομένου που αφορά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα θεσπίστηκε και εφαρμόζεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο.). Περιλαμβάνει:

- Μέτρηση έκθεσης ανά αντισυμβαλλόμενο, σε ημερήσια βάση
- Θέσπιση αντίστοιχων ορίων ανά αντισυμβαλλόμενο
- Παρακολούθηση της έκθεσης σε σχέση με τα καθορισμένα όρια, σε ημερήσια βάση

Η μεθοδολογία μέτρησης της έκθεσης σε Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά της συναλλαγής. Συγκεκριμένα, οι μη εξασφαλισμένες διαπραγματικές τοποθετήσεις και οι εμπορικές συναλλαγές δημιουργούν έκθεση ίση με την ονομαστική αξία της συναλλαγής, ενώ οι εξασφαλισμένες διαπραγματικές συναλλαγές και τα εξωχρηματοπιστωτικά παράγωγα παρουσιάζουν κίνδυνο πριν από τον διακανονισμό, που υπολογίζεται με βάση τους Συντελεστές Πιστωτικού Ισοδυναμίου, όπως περιγράφονται στην Πολιτική Πιστωτικού Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου.

Η ΕΤΕ επιδιώκει να μειώσει περαιτέρω τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου με την υπογραφή τυποποιημένων συμβάσεων (ISDA και GMRA) με τους αντισυμβαλλομένους, οι οποίες περιλαμβάνουν όλους τους απαιτούμενους όρους για τον συμψηφισμό των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων και την παροχή των αναγκαίων εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων μερών. Επιπλέον, έχουν συναφθεί συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSA) με όλα σχεδόν τα ενεργά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ώστε να διασφαλίζεται η αμοιβαία παροχή εξασφαλίσεων (μετρητά ή χρεωστικοί τίτλοι) σε ημερήσια βάση σύμφωνα με την τρέχουσα αξία των συναλλαγών.

Εξάλλου, λόγω του συντηρητικού προφίλ της ΕΤΕ, όσον αφορά τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου, οι

διαπραγματικές συναλλαγές διενεργούνται κυρίως με χαμηλού και μεσαίου κινδύνου (επενδυτικού βαθμού) πιστωτικά ιδρύματα, των οποίων η πιστοληπτική διαβάθμιση κυμαίνεται μεταξύ AAA και BBB-. Μόνη εξαίρεση αποτελεί ο υπόλοιπος ελληνικός τραπεζικός τομέας, για τον οποίο υφίσταται ιδιαίτερο πλαίσιο, προκειμένου να εξυπηρετούνται οι επιχειρηματικές ανάγκες της ΕΤΕ με τις εγχώριες τράπεζες. Για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου, οι διαπραγματικές τοποθετήσεις σε ελληνικές τράπεζες είναι Ο/Ν ή Τ/Ν, ενώ το ανώτατο διάστημα στις ξένες τράπεζες δεν μπορεί να υπερβεί τους τρεις μήνες, παρόλο που πρακτικά σχεδόν όλες οι διαπραγματικές συναλλαγές λήγουν εντός μιας εβδομάδας.

Η μεθοδολογία με την οποία καθορίζονται τα όρια κάθε αντισυμβαλλομένου βασίζεται στο Όριο Πιστούχου, όπως ορίζεται στην Πιστωτική Πολιτική του Επιχειρηματικού Χαρτοφυλακίου της ΕΤΕ. Συγκεκριμένα, το ανώτατο επίπεδο έκθεσης ανά χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που προβλέπεται για διαπραγματικές συναλλαγές είναι ίσο με το 70% του Ορίου Πιστούχου, ενώ το υπόλοιπο 30% αφορά εμπορικές συναλλαγές.

Το Όριο Πιστούχου βασίζεται στη (χαμηλότερη) πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλομένου, σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένους οίκους αξιολόγησης (κυρίως τους Moody's και Standard & Poor's).

Η Τράπεζα έχει καθιερώσει ένα πλαίσιο ορίων σε συμμόρφωση με τους παραπάνω κανόνες, τόσο για τις διαπραγματικές όσο και για τις εγχρήματες εμπορικές συναλλαγές. Όρια υφίστανται για κάθε τύπο προϊόντος και καθορίζονται σε επίπεδο ομίλου του αντίστοιχου αντισυμβαλλομένου, όπως αναλυτικά περιγράφεται στην Πολιτική Πιστωτικού Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου. Στη συνέχεια, υπο-όρια κατανέμονται στις θυγατρικές τράπεζες κάθε αντισυμβαλλομένου ομίλου, σύμφωνα με τις επιχειρησιακές ανάγκες της ΕΤΕ.

Το πλαίσιο των ορίων αναθεωρείται σε ετήσια βάση σύμφωνα με τις επιχειρηματικές ανάγκες της Τράπεζας και τις επικρατούσες συνθήκες στις διεθνείς και εγχώριες χρηματοοικονομικές αγορές.

Στη συνέχεια, όλα τα όρια παρακολουθούνται καθημερινά από την Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο.

Άλλες θυγατρικές: UBB, Banca Romaneasca, Voivodjanska Banka

Οι υπόλοιπες θυγατρικές του Ομίλου αντιμετωπίζουν περιορισμένο κίνδυνο αντισυμβαλλομένου, κυρίως μέσω των διαπραγματικών συναλλαγών. Πα-

ρόλα αυτά, υφίσταται πλαίσιο ορίων, με δομή παρόμοια με αυτού της ΕΤΕ, για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης του αντίστοιχου κινδύνου. Όλες οι διαπραγματικές συναλλαγές διενεργούνται με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με υψηλή πιστοληπτική διαβάθμιση που εδρεύουν σε χώρες χαμηλού ή πολύ χαμηλού κινδύνου, με εξαίρεση τις συναλλαγές με εγχώριες ή ελληνικές τράπεζες. Επίσης, η μέγιστη διάρκεια των διαπραγματικών τοποθετήσεων σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (εγχώρια και ξένα) δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

Οι θυγατρικές αναλαμβάνουν επίσης, σε ακόμα μικρότερο βαθμό, κίνδυνο αντισυμβαλλομένου μέσω των εμπορικών συναλλαγών (εγχρήματων και μη) που διενεργούν, τον οποίο διαχειρίζονται μέσω των αντίστοιχων πλαισίων ορίων.

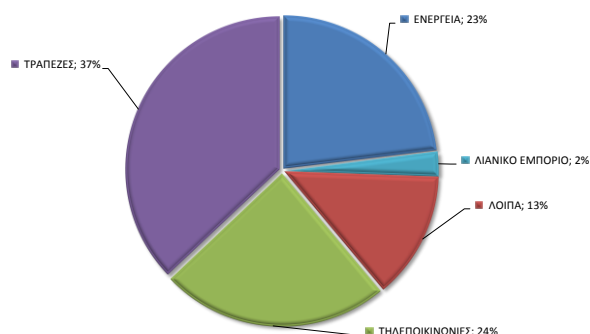
Όλα τα όρια παρακολουθούνται καθημερινά από την τοπική μονάδα διαχείρισης κινδύνων της θυγατρικής, καθώς και από την Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο.

Κίνδυνος Εκδότη

Η Τράπεζα διατηρεί περιορισμένου μεγέθους χαρτοφυλάκιο ελληνικών και διεθνών εταιρικών ομολόγων, το οποίο διαχειρίζεται σύμφωνα με ένα πλαίσιο ορίων εταιρικών ομολόγων το οποίο βασίζεται στην πιστοληπτική διαβάθμιση και τον κλάδο δραστηριότητας των σχετικών εταιριών. Στις 30 Δεκεμβρίου 2016, οι θέσεις της Τράπεζας σε διεθνή και ελληνικά εταιρικά ομόλογα ανήλθαν σε ονομαστικές αξίες στο ποσό των €147 εκατ.

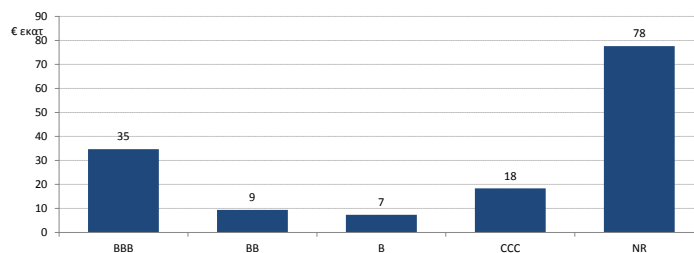
Το χαρτοφυλάκιο των εταιρικών ομολόγων αποτελείται κυρίως από τοποθετήσεις σε ομόλογα εκδοθέντα από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (37%), εταιρείες του κλάδου τηλεπικοινωνιών (24%) και ενέργειας (23%), καθώς και μικρότερες τοποθετήσεις στο λιαν εμπόριο (3%) και στους λοιπούς κλάδους δραστηριότητας (13%) (Διάγραμμα 6).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΤΗΣ ΕΤΕ

Όσον αφορά την πιστοληπτική διαβάθμιση του χαρτοφυλακίου, το 24%, ήτοι €35 εκατ., αποτελείται από εκδόσεις μεσαίου κινδύνου (επενδυτικού βαθμού), ενώ οι μη αξιολογημένες εκδόσεις ανήλθαν στο 53%, ήτοι €78 εκατ. (Διάγραμμα 7). Τέλος, επί του συνολικού χαρτοφυλακίου, το 63% αντιστοιχεί σε διεθνείς εκδόσεις και το 37% σε ελληνικούς τίτλους.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 20
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ
ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΑΝΑ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ

Κίνδυνος Χώρας

Ο κίνδυνος χώρας είναι ο τρέχων ή μελλοντικός κίνδυνος επί των κερδών και του κεφαλαίου προκαλούμενος από γεγονότα που συμβαίνουν σε μία συγκεκριμένη χώρα, που είναι, τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης αλλά όχι υπό τον έλεγχο ιδιωτικής επιχείρησης ή ιδιώτη. Οι κύριες κατηγορίες κινδύνου χώρας είναι η στάση πληρωμών (sovereign risk), η αδυναμία μετατροπής του εγχώριου νομίσματος σε διεθνή βασικά νομίσματα αποθεμάτων (convertibility risk) και εξαγωγής αυτών (transfer risk). Ο κίνδυνος στάσης πληρωμών προκύπτει από την ανικανότητα ή αδυναμία μία ξένης κυβέρνησης να αποπληρώσει τις οφειλές της ή να εκπληρώσει άλλες υποχρεώσεις.

Οι κίνδυνοι μετατροπής και εξαγωγής προκύπτουν όταν ένας πιστούχος δεν είναι σε θέση να μετατρέψει κεφάλαια από το τοπικό σε ξένο νόμισμα προκειμένου να αποπληρώσει εξωτερικές υποχρεώσεις.

Ως εκ τούτου, ο κίνδυνος χώρας απορρέει από όλες τις μορφές διασυννοριακών συναλλαγών, είτε αυτές αφορούν στην κεντρική κυβέρνηση είτε σε πιστωτικά ιδρύματα είτε σε ιδιωτική επιχείρηση ή ιδιώτη.

Τα στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού τα οποία ενδεχομένως υπόκεινται σε κίνδυνο χώρας είναι:

- οι συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο θυγατρικών του Ομίλου, που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες,
- οι διαπραγματικές εξασφαλισμένες και μη τοποθετήσεις και ο κίνδυνος που απορρέει από εξωχρηματοπιστηριακές συναλλαγές με

χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό,

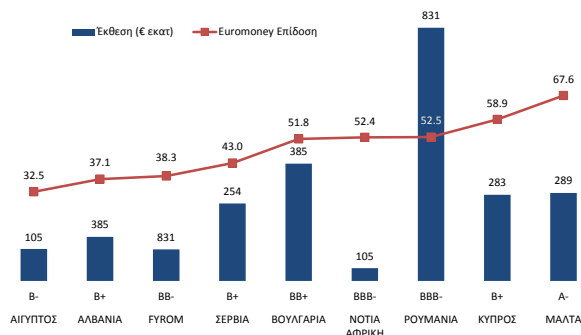
- η χορήγηση δανείων προς επιχειρήσεις ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό, οι θέσεις σε εταιρικά ομόλογα αλλοδαπών εκδοτών και η διασυννοριακή χρηματοδότηση μεγάλων έργων,
- οι εγχρήματες (funded) και μη-εγχρήματες (unfunded) εμπορικές συναλλαγές με αλλοδαπούς αντισυμβαλλόμενους, και
- οι συμμετοχές σε κρατικό χρέος και η πώληση προστασίας μέσω συμβολαίων ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης (Credit Default Swaps), όπου το υποκείμενο νομικό πρόσωπο αναφοράς είναι κάποιο κράτος.

Σε αυτό το πλαίσιο, η έκθεση της ΕΤΕ σε κίνδυνο χώρας απορρέει από τη συμμετοχή σε θυγατρικές του Ομίλου που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό, τις συμμετοχές της Τράπεζας σε κρατικούς τίτλους άλλων χωρών και σε διασυννοριακές συναλλαγές με τη μορφή διαπραπτεζικών/εμπορικών συναλλαγών και επιχειρηματικών δανείων.

Η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. παρακολουθεί καθημερινά την έκθεση σε κίνδυνο χώρας, όπως ορίζεται παραπάνω, εστιάζοντας κυρίως στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης, την Αίγυπτο, τη Μάλτα και τη Νότιο Αφρική, όπου ο Όμιλος ΕΤΕ έχει παρουσία (Διάγραμμα 8).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 21

ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΕ – ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΧΩΡΑΣ

Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το σχέδιο πώλησης όλων των μεγάλων μη ελληνικών τραπεζικών θυγατρικών που συμφωνήθηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και παρουσιάστηκε στο πρόγραμμα αναδιάρθρωσης, η πώληση της Finansbank (FB) ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2016. Ως αποτέλεσμα της πώλησης, η έκθεση του Ομίλου σε κίνδυνο χώρας στο σύνολό της μειώθηκε σημαντικά.

Επομένως, όπως φαίνεται στον παρακάτω Πίνακα, η έκθεση της ΕΤΕ σε κίνδυνο χώρας στις 30

Δεκεμβρίου 2016 ανερχόταν σε 3,2% του συνολικού ενεργητικού του Ομίλου (έναντι 6,9% στις 31 Δεκεμβρίου 2015). Η σημαντική αυτή μείωση οφείλεται στην πώληση της FB.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΧΩΡΑΣ ΕΤΕ

Χώρα	Διαβάθμιση Moody's	Διαβάθμιση S&P	Έκθεση / Συνολικό Ενεργητικό Ομίλου
Αλβανία	B1	B+	0,19%
Βουλγαρία	Baa2	BB+	0,50%
Ρουμανία	Baa3	BBB-	1,09%
Σερβία	B1	BB-	0,33%
ΠΓΔΜ		BB-	0,14%
Αίγυπτος	B3	B-	0,14%
Ν. Αφρική	Baa2	BBB-	0,06%
Κύπρος	B1	BB	0,37%
Μάλτα	A3	A-	0,38%
Σύνολο			3,19%

Λειτουργικός Κίνδυνος

Λειτουργικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημίας που προκύπτει από ανεπαρκείς ή λανθασμένες εσωτερικές διαδικασίες, ανθρώπινα λάθη, αστοχίες συστημάτων ή εξωτερικά γεγονότα. Περιλαμβάνει τον νομικό κίνδυνο, αλλά αποκλείει τον στρατηγικό ή/και επιχειρηματικό κίνδυνο και τον κίνδυνο φήμης.

Πλαίσιο Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου

Ο Όμιλος ΕΤΕ αναγνωρίζει τη σημασία του λειτουργικού κινδύνου και έχει θεσπίσει από το 2007 ένα υψηλής αποτελεσματικότητας πλαίσιο για τη διαχείρισή του σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων του Ομίλου, το Πλαίσιο Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου.

Η διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου έχει ενσωματωθεί στις καθημερινές λειτουργίες και δημιουργεί προστιθέμενη αξία βάσει των ακόλουθων πυλώνων:

- Αναγνώριση, ιεράρχηση και διαχείριση πιθανών κινδύνων, μέσω της διαδικασίας Αυτοαξιολόγησης Κινδύνων και Περιβάλλοντος Ελέγχου
- Διαδικασία συλλογής ζημιών λειτουργικού κινδύνου και τήρηση μίας πλήρους και συνεπούς βάσης δεδομένων ζημιολογίων γεγονότων
- Διαχρονική ανάλυση των λειτουργικών κινδύνων και αναγνώριση των προειδοποιητικών σημείων μέσω του ορισμού και της παρακολούθησης Βασικών Δεικτών Κινδύνων

- Ανάλυση της πιθανής έκθεσης του Ομίλου σε ακραία γεγονότα με σοβαρές επιπτώσεις / χαμηλή συχνότητα, μέσω της διαδικασίας Δομημένης Ανάλυσης Σεναρίων
- Έναρξη ενεργειών άμβλυσης των κινδύνων, μέσω της κατάρτισης και παρακολούθησης Σχεδίων Δράσης

Όλα τα παραπάνω βελτιώνουν το περιβάλλον ελέγχου και ενδυναμώνουν την εταιρική νοοτροπία της ΕΤΕ όσον αφορά τον λειτουργικό κίνδυνο, επηρεάζοντας θετικά τη φήμη της.

Αρχές Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου

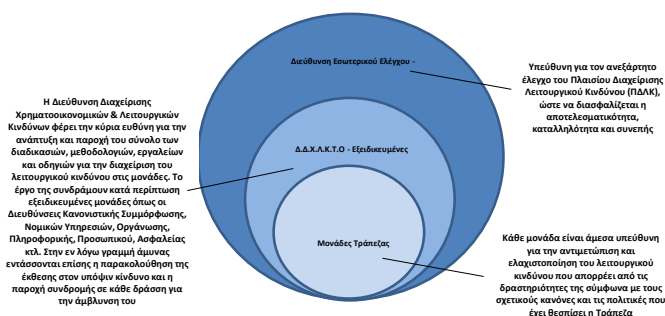
Το Πλαίσιο Διαχείρισης του Λειτουργικού Κινδύνου είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε:

- ✓ να ευθυγραμμίζεται με τη διάθεση ανάληψης κινδύνων της Τράπεζας, όπως έχει εγκριθεί από το ΔΣ ,
- ✓ να προβλέπει πιθανούς λειτουργικούς κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν από προϊόντα, δραστηριότητες, διαδικασίες ή συστήματα και να θεσπίζει διαδικασίες για την αξιολόγηση και την αποτροπή τους,
- ✓ να αναγνωρίζει τους παράγοντες που συμβάλλουν στις λειτουργικές ζημιές του Ομίλου και να θεσπίζει μέτρα αποτροπής τους,
- ✓ να θεσπίζει ένα αποτελεσματικό σύστημα διακυβέρνησης, όπου οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων στη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου ορίζονται με σαφήνεια.

Τρεις γραμμές άμυνας στην διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου

Το μοντέλο διακυβέρνησης της διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου του Ομίλου βασίζεται σε «τρεις γραμμές άμυνας», όπως απεικονίζονται στο παρακάτω διάγραμμα:

ΣΧΗΜΑ 1 ΤΡΕΙΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΜΥΝΑΣ

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο.) βρίσκεται στη δεύτερη γραμ-

μή άμυνας και η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας και του Ομίλου στην τρίτη.

Όλες οι Μονάδες του Ομίλου ΕΤΕ αποτελούν την πρώτη γραμμή. Οι επικεφαλής των Μονάδων θεωρούνται Υπεύθυνοι Διαχείρισης Κινδύνων και με τη σειρά τους ορίζουν Ανταποκριτές Λειτουργικού Κινδύνου, οι οποίοι διαδραματίζουν ρόλο συνδέσμου ανάμεσα στις τοπικές ομάδες διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου και τις Μονάδες τους (επιχειρηματικές, υποστηρικτικές ή εξειδικευμένες) και μεταφέρουν τις βασικές αρχές διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου. Είναι υπεύθυνοι για τον συντονισμό της εφαρμογής του Πλαισίου Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου στις Μονάδες τους. Επιπλέον, αναπτύσσουν τη νοοτροπία αντιμετώπισης του λειτουργικού κινδύνου και ενισχύουν την ευαισθητοποίηση σε θέματα λειτουργικού κινδύνου, ενώ ενημερώνονται συνεχώς για αλλαγές στη σχετική πολιτική ή μεθοδολογία από τη Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο.

Εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες και νοοτροπία αντιμετώπισης του κινδύνου

Ο Όμιλος προάγει την ευαισθητοποίηση και τη γνώση όσον αφορά τον λειτουργικό κίνδυνο σε όλα τα επίπεδα.

Οι Ανταποκριτές Λειτουργικού Κινδύνου εκπαιδεύονται σε ετήσια βάση. Το 2016 υπήρξε το 11ο συνεχόμενο έτος κατά το οποίο διοργανώθηκαν εκπαιδευτικά σεμινάρια και ενημερωτικές καμπάνιες τόσο για τους Ανταποκριτές όσο και για τους Υπεύθυνους Λειτουργικού Κινδύνου της Τράπεζας και του Ομίλου. Την τελευταία πενταετία ο Όμιλος ΕΤΕ έχει προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου σε περισσότερα από 1.000 άτομα, ενώ σημαντικός αριθμός υπαλλήλων στις θυγατρικές του εξωτερικού εκπαιδεύτηκε μέσω ηλεκτρονικών σεμιναρίων.

Η ενεργή διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου ενισχύθηκε περαιτέρω με την εγκατάσταση του λογισμικού OpVar της εταιρείας Algorithmics' (πλέον IBM) στην Τράπεζα και σε όλες τις μεγάλες θυγατρικές του Ομίλου. Από τα τέλη του 2016, συνολικά 928 χρήστες (Ανταποκριτές Λειτουργικού Κινδύνου, Διευθυντές Επιχειρηματικών Μονάδων και Διευθυντές Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου) χρησιμοποιούσαν το OpVar, σε επίπεδο Ομίλου. Το 2017 η ΕΤΕ σχεδιάζει να εγκαταστήσει νέο, προηγμένο λογισμικό διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου από τον ίδιο προμηθευτή.

Το προφίλ ανάληψης λειτουργικού κινδύνου του Ομίλου ΕΤΕ

Η εφαρμογή του Πλαισίου Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου αποσκοπεί στην ενδυνάμωση του προφίλ

ανάληψης λειτουργικού κινδύνου του Ομίλου. Οι βασικοί πυλώνες του Πλαισίου παρέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία που επιτρέπουν στην ανώτατη διοίκηση να έχει σαφή άποψη του προφίλ του Ομίλου ΕΤΕ.

Το 2016 η ΕΤΕ συνέχισε να εφαρμόζει με επιτυχία το σχέδιο αναδιάρθρωσής της. Τα δύο πιο σημαντικά γεγονότα ήταν η ανακοίνωση ολοκλήρωσης της πώλησης της μεγαλύτερης θυγατρικής της (Finansbank A. Ş.) και η οριστική συμφωνία με τον Όμιλο KBC για την πώληση σε αυτόν της συμμετοχής της, ποσοστού 99,91%, στη βουλγαρική θυγατρική της United Bulgarian Bank A.D.

Η πώλησης της Finansbank μείωσε σημαντικά τη συνολική έκθεσή της σε κινδύνους και είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του πλήθους των εντοπισμένων σοβαρών λειτουργικών κινδύνων.

Εξέλιξη των βασικών εργαλείων μέτρησης

ι. Η διαδικασία Αυτοαξιολόγησης Κινδύνων και Περιβάλλοντος Ελέγχου

Η Αυτοαξιολόγηση Κινδύνων και Περιβάλλοντος Ελέγχου είναι μια διαδικασία που διενεργείται από τη βάση προς την κορυφή τουλάχιστον ετησίως μέσω του εργαλείου OrVar. Οι περιοχές που δύναται να εμφανίσουν υψηλό κίνδυνο επισημαίνονται και μέτρα αποτροπής του προσδιορίζονται μέσω εργαστηρίων, τα οποία στοχεύουν να αξιολογήσουν τους συγκεκριμένους κινδύνους χωρών και επιχειρηματικών τομέων στους οποίους δραστηριοποιείται ο Όμιλος ΕΤΕ. Η αξιολόγηση του κινδύνου συμπληρώνεται από την ποιοτική αξιολόγηση του περιβάλλοντος ελέγχου.

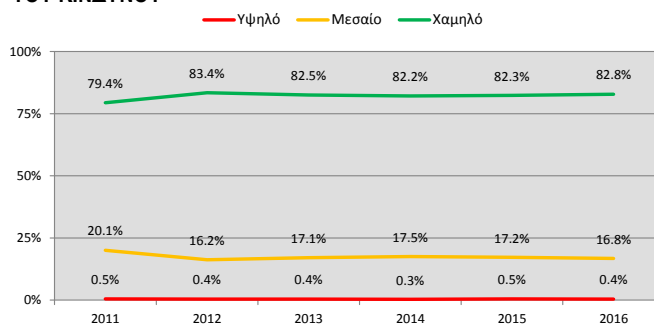
Μόλις αναγνωριστούν οι λειτουργικοί κίνδυνοι, απαιτείται να αμβλυνθούν όσο το δυνατόν περισσότερο, εξισορροπώντας το κόστος αμβλυνσής τους με τα οφέλη και τελικά κάνοντας αποδεκτό τον υπολειπόμενο κίνδυνο. Οι κίνδυνοι που προκύπτουν από επιχειρηματικές ενέργειες που δεν συμμορφώνονται με τους αντίστοιχους εθνικούς και διεθνείς κανονισμούς και νόμους δεν είναι αποδεκτοί.

Το 2016 η Αυτοαξιολόγηση διενεργήθηκε σε 18 εταιρείες του Ομίλου και εντοπίστηκαν 6.415 κίνδυνοι: 72 υψηλής, 1.152 μέτριας και 5.191 χαμηλής σπουδαιότητας. Τα παραπάνω αποτελέσματα δεν συμπεριλαμβάνουν τις αξιολογήσεις του ομίλου της Finansbank, καθώς η πώλησή της οριστικοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2016. Η ΕΤΕ εντόπισε το 27,5% του συνόλου των κινδύνων, οι εταιρείες της ΝΑ Ευρώπης το 61,7% και οι εγχώριες θυγατρικές το 10,8%.

Σύμφωνα με τα πορίσματα της Αυτοαξιολόγησης, η συνολική έκθεση του Ομίλου σε λειτουργικό κίνδυνο είναι χαμηλή και παραμένει αμετάβλητη τα τελευταία έξι έτη.

Το επόμενο διάγραμμα (Διάγραμμα 9) απεικονίζει την εξέλιξη του λειτουργικού κινδύνου της ΕΤΕ, βάσει της Αυτοαξιολόγησης, τα τελευταία έξι έτη:

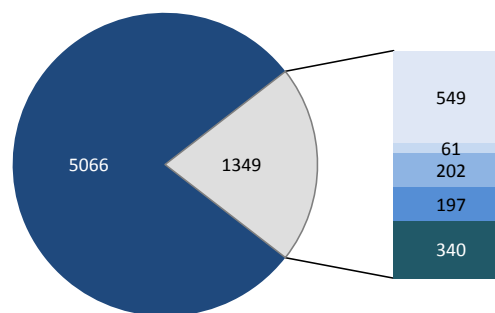
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22
ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 2011-2016 – ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

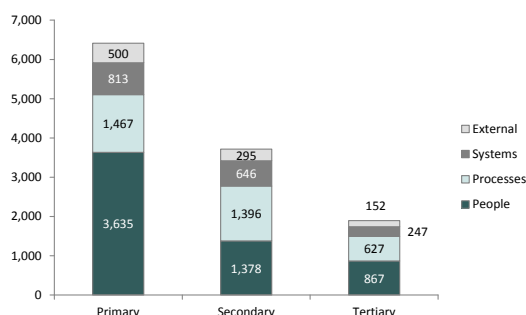
Το 2016 οι περισσότεροι κίνδυνοι εντοπίστηκαν στον τραπεζικό κλάδο (Διάγραμμα 10), ενώ η πρωταρχική αιτία τους ήταν οι «Άνθρωποι» (Διάγραμμα 11).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 23
ΕΝΤΟΠΙΣΜΕΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ

- Τραπεζικός Κλάδος
- Χρηματοδοτικός Κλάδος Leasing
- Factoring
- Asset Mgt
- Επενδυτικός Κλάδος Investment
- Ασφαλιστικός Κλάδος Insurance

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 24
ΕΝΤΟΠΙΣΜΕΝΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΑ ΠΗΓΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

i. Συλλογή στοιχείων ζημιών

Ο Όμιλος διαθέτει όλους του απαραίτητους μηχανισμούς για τη δέουσα συλλογή στοιχείων και διαχείριση ζημιογόνων γεγονότων λειτουργικού κινδύνου σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί κρίσιμο βήμα για τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου.

Τα ζημιογόνα γεγονότα καταγράφονται σε σχέση με τη διαδικασία από την οποία απορρέουν. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει τον εντοπισμό σημαντικών ζημιογόνων γεγονότων ανά διαδικασία και επομένως διευκολύνει τον εντοπισμό διαδικασιών με σημαντική έκθεση σε λειτουργικό κίνδυνο. Συλλέγονται κυρίως οι άμεσες λειτουργικές ζημιές που έχουν αρνητική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας. Ωστόσο, παρά την έμφαση στην συλλογή των άμεσων ζημιών, οι υπεύθυνοι διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου ενθαρρύνονται να αναφέρουν εν δυνάμει ατυχήματα, δηλαδή γεγονότα χωρίς οικονομική ζημία καθώς και κέρδη από λειτουργικό κίνδυνο, τα οποία ωστόσο εξυπηρετούν τη διαχείριση κινδύνων. Γεγονότα που επιφέρουν ζημιές πιστωτικού κινδύνου ή κινδύνου αγοράς επίσης αναφέρονται, αλλά φέρουν κατάλληλη ένδειξη.

Οι ανταποκριτές λειτουργικού κινδύνου είναι υπεύθυνοι κυρίως για τη συνεχιζόμενη συλλογή όλων των ζημιών άνω των €1.000 που προκύπτουν από ζημιογόνα γεγονότα λειτουργικού κινδύνου στη «Βάση Δεδομένων Ζημιών στο Σύστημα OpVar». Η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. είναι υπεύθυνη για την έγκαιρη υποβολή αναφορών ζημιογόνων γεγονότων, την πληρότητα της βάσης δεδομένων ζημιών και την ορθή κατηγοριοποίηση κάθε γεγονότος.

Όσον αφορά γεγονότα μεγάλης βαρύτητας, η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. διενεργεί συστηματική ανάλυση κινδύνων και αιτίων και εξάγει σχετικά συμπεράσματα, προκειμένου να αναγνωρίσει τομείς που εμπεριέχουν κινδύνους και να προσδιορίσει κατάλληλες ενέργειες αποτροπής τους, που παρακολουθούνται για επίλυσή τους.

Η πώληση της Finansbank τον Ιούνιο του 2016 είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί σημαντικά η βάση δεδομένων ζημιών λειτουργικού κινδύνου του Ομίλου ΕΤΕ, καθώς η αντίστοιχη βάση της Finansbank αποτελούσε το μεγαλύτερο τμήμα της βάσης του Ομίλου όσον αφορά τόσο το συνολικό ποσό όσο και τη μέγιστη μεμονωμένη ζημία.

ii. Ορισμός Βασικών Δεικτών Κινδύνου (ΒΔΚ)

Οι Βασικοί Δείκτες Κινδύνου χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση του προφίλ λειτουργικού κινδύνου και την έγκαιρη ειδοποίηση του οργανισμού

για επικείμενα προβλήματα. Βελτιώνουν τη νοοτροπία της Τράπεζας σχετικά με τον κίνδυνο και ενεργοποιούν δράσεις άμβλυνσής του.

Η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. αναπτύσσει και παρακολουθεί τους ΒΔΚ που εντοπίζουν αλλαγές στο προφίλ λειτουργικού κινδύνου εντός δεδομένου χρονικού διαστήματος. Ενδεικτικά, ΒΔΚ που προσδιορίζονται και παρακολουθούνται από τον Όμιλο ΕΤΕ είναι το πλήθος των παραπόνων πελατών, το πλήθος ή/και τα ποσά σημαντικών απαιτήσεων και ρυθμός ανανέωσης του προσωπικού, το πλήθος των πειθαρχικών ποινών του προσωπικού και των λησθειών σε βάρος ΑΤΜ ή/και καταστημάτων.

Όταν θεσπιστεί ένας ΒΔΚ, προσδιορίζονται η πηγή των δεδομένων, η συχνότητα συλλογής τους, και τα προειδοποιητικά όρια. Στις πηγές δεδομένων συμπεριλαμβάνονται οι Διευθύνσεις Κανονιστικής Συμμόρφωσης, Νομικών Υπηρεσιών, Ανθρώπινου Δυναμικού και Ασφάλειας, οι οποίες παρέχουν στη Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. σχετικές πληροφορίες σε τακτική βάση. Μόλις παραβιαστούν τα προειδοποιητικά όρια, τίθεται σε εφαρμογή η διαδικασία διερεύνησης του σχετικού κινδύνου, διαμόρφωσης περιβάλλοντος ελέγχου και, εν συνεχεία, κατάρτισης σχεδίων δράσης.

iii. Δομημένη Ανάλυση Σεναρίων (ΔΑΣ)

Η Δομημένη Ανάλυση Σεναρίων είναι η συστηματική διαδικασία λήψης αιτιολογημένων αξιολογήσεων από ειδικούς όσον αφορά την πιθανότητα και τις επιπτώσεις εύλογων ζημιογόνων γεγονότων λειτουργικού κινδύνου με σοβαρές επιπτώσεις / χαμηλή συχνότητα, σύμφωνα με τα κανονιστικά πρότυπα.

Ο Όμιλος ΕΤΕ συστηματικά χρησιμοποιεί πληροφορίες για εξωτερικά γεγονότα που συμβαίνουν στον τραπεζικό κλάδο, προκειμένου να ενισχύσει τη διαδικασία ΔΑΣ.

Υποκατηγορίες Λειτουργικού Κινδύνου

Η Τράπεζα παρακολουθεί επίσης συστηματικά τέσσερις υποκατηγορίες λειτουργικού κινδύνου. Οι υποκατηγορίες αυτές που προκαλούν κινδύνους σχετικούς με τη Δεοντολογία, τις Νομικές Υπηρεσίες, τα Πρότυπα και την Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) εντοπίζονται κατά τη διάρκεια της ετήσιας διαδικασίας ΔΑΣ.

Οι ζημιές που σχετίζονται με τους παραπάνω τομείς καταχωρίζονται και αναφέρονται ως ζημιογόνα γεγονότα λειτουργικού κινδύνου και λαμβάνουν την αντίστοιχη ένδειξη, βάσει των ορισμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ).

Κίνδυνος Ρευστότητας

Οι κύριες πηγές ρευστότητας της Τράπεζας είναι οι καταθέσεις, η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα μέσω πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης (MRO) και στοχευμένων πράξεων μακροχρόνιας χρηματοδότησης (TILTRO) με την ΕΚΤ, καθώς και μέσω του Έκτακτου Μηχανισμού Παροχής Ρευστότητας (ELA) με την Τράπεζα της Ελλάδος και μέσω συμφωνιών επαναγοράς τίτλων με μεγάλα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα του εξωτερικού. Η χρηματοδότηση της ΕΚΤ και οι συμφωνίες επαναγοράς με Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα πραγματοποιούνται με εκχώρηση εξασφαλίσεων, κυρίως ομολόγων έκδοσης ΕΤΧΣ/ΕΜΣ, καθώς και ομολόγων και γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ η χρηματοδότηση της ΕΚΤ εξασφαλίζεται περαιτέρω με εταιρικά δάνεια υψηλής διαβάθμισης. Η χρηματοδότηση του ELA εξασφαλίζεται κυρίως με δάνεια και καλυμμένα ομόλογα έκδοσης ΕΤΕ. Το 2016 το προφίλ άντλησης ρευστότητας της Τράπεζας βελτιώθηκε σημαντικά, κυρίως λόγω της μειωμένης εξάρτησής της από τη χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα και συγκεκριμένα από τον ELA. Οι βασικοί τομείς βελτίωσης, δηλαδή η σύνθεση των πηγών χρηματοδότησης και το αντίστοιχο κόστος, αναλύονται παρακάτω.

Στις 30 Δεκεμβρίου 2016 η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα ανήλθε σε €12,3 δισ., μειωμένη κατά €11,7 δισ. σε σχέση με τις 31 Δεκεμβρίου 2015. Συγκεκριμένα, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ανήλθε σε €6,7 δισ. και από τον ELA σε €5,6 δισ., σημειώνοντας μείωση €5,8 δισ. και €5,9 € δισ. αντίστοιχα σε σχέση με τα τέλη του 2015. Οι κύριοι παράγοντες των εξελίξεων αυτών ήταν η πώληση των θυγατρικών (Finansbank S.A., NBGI και Αστήρ Παλάς), που επέφερε €3,9 δισ. ρευστότητας, καθώς και η πώληση των ομολόγων ανακεφαλαιοποίησης του ΕΤΧΣ για ποσό €3,3 δισ. Επιπλέον, η Τράπεζα ανέκτησε πρόσβαση στη διατραπεζική αγορά, αντικαθιστώντας έτσι τη χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα με συμφωνίες επαναγοράς με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ύψους €4,7 δισ. Όσον αφορά τις καταθέσεις των πελατών της Τράπεζας, αυτές ανήλθαν σε €37,2 δισ. στις 30 Δεκεμβρίου 2016, σημειώνοντας πολύ μικρή αύξηση της τάξης του €0,5 δισ. κατά τη διάρκεια του 2016, λόγω των περιορισμών στην κίνηση των κεφαλαίων.

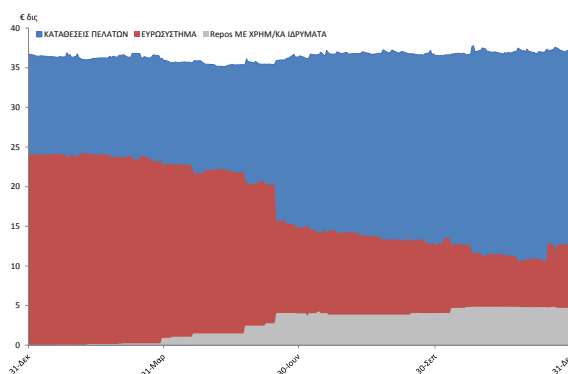
Εξάλλου, το κόστος χρηματοδότησης της Τράπεζας το 2016 σημείωσε σημαντική πτώση κατά 68 μβ και διαμορφώθηκε σε 0,47% στις 30 Δεκεμβρίου 2016. Η εξέλιξη αυτή αποδίδεται κυρίως στον σημαντικό περιορισμό της χρηματοδότησης από τον ELA, κατά κύριο λόγο εξαιτίας της προαναφερόμενης πώλησης των θυγατρικών, και στην απόφαση της ΕΚΤ να δέχεται εκ νέου τίτλους έκδοσης του Ελληνικού Δημοσίου ως εξασφάλιση χρηματοδοτικών εργασιών.

Επιπρόσθετα, η μειωμένη ανάγκη χρηματοδότησης από τον ELA επέτρεψε την πλήρη εξάλειψη του πιο ακριβού τύπου εξασφάλισης, δηλ. των τίτλων του Πυλώνα II και του Πυλώνα III, ποσού €11,8 δισ. Τέλος, το κόστος χρηματοδότησης βελτιώθηκε περαιτέρω χάρη στην αποπληρωμή των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογίων (CoCo) που εκδόθηκαν υπέρ του ΤΧΣ, ποσού €2,0 δισ.

Τα αποδεκτά από την ΕΚΤ και τον ELA αδέσμευτα ενέχυρα της Τράπεζας παρέμειναν το 2016 σχεδόν αμετάβλητα και ανήλθαν σε €8,9 δισ. στις 30 Δεκεμβρίου 2016, εκ των οποίων €0,1 δισ. ήταν αποδεκτά για χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και €8,8 δισ. θα μπορούσαν να δοθούν για άντληση ρευστότητας από τον ELA.

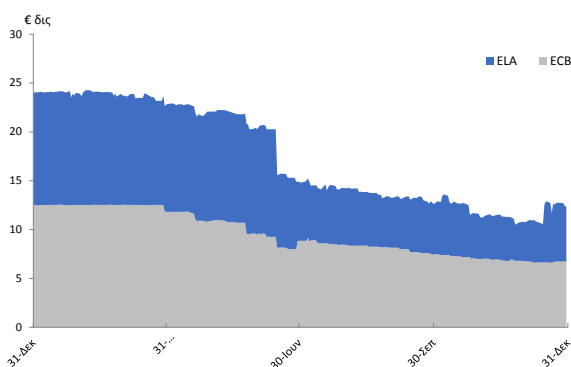
Στο Διάγραμμα που ακολουθεί απεικονίζεται η εξέλιξη των βασικών πηγών χρηματοδότησης της ΕΤΕ κατά τη διάρκεια του 2016:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 25
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΠΕΛΑΤΕΙΑΣ –
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ (ΕΚΤ & ELA)
– ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΠΑΝΑΓΟΡΑΣ ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ
ΙΔΡΥΜΑΤΑ

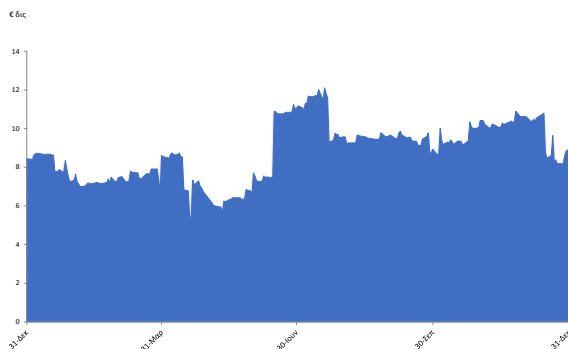

Η διάρθρωση της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα, καθώς και το ύψος των αποδεκτών από την ΕΚΤ και τον ELA αδέσμευτων ενεχύρων, κατά το 2016 παρουσιάζεται στα παρακάτω δύο διαγράμματα:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 26
ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 27
ΑΠΟΔΕΚΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΑ
ΑΔΕΣΜΕΥΤΑ ΕΝΕΧΥΡΑ

Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας

Ο Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας αναφέρεται στο απόθεμα ρευστοποιήσιμων στοιχείων υψηλής ποιότητας του ενεργητικού που διατηρούν τα χρηματοπιστωτικά συστήματα προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις καθαρές εκροές σε μια ακραία κατάσταση κρίσης διάρκειας 30 ημερολογιακών ημερών, και ορίζεται ως εξής:

$$\text{Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας} = \frac{\text{Απόθεμα Ρευστοποιήσιμων Στοιχείων}}{\text{Καθαρές Εκροές (0-30 ημέρες)}}$$

Ο Δείκτης αποτυπώνει τη ρευστότητα του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος σε μια ακραία κατάσταση κρίσης διάρκειας 30 ημερολογιακών ημερών. Συγκεκριμένα, ο Δείκτης υπολογίζει εάν το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα διατηρεί επαρκή αδέσμευτα και ρευστοποιήσιμα στοιχεία υψηλής ποιότητας του ενεργητικού για τη χρηματοδότηση των καθαρών εκροών που ενδεχομένως θα αντιμετώπιζε σε ακραία κατάσταση κρίσης ρευστότητας, οφειλόμενη σε συνδυασμό ακραίων συνθηκών που αφορούν τόσο στην ίδια την Τράπεζα όσο και στην ευρύτερη αγορά, όπως:

- 1) σημαντική υποβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης του ιδρύματος,
- 2) διαρροή καταθέσεων πελατών,
- 3) σημαντική απώλεια εταιρικής χρηματοδότησης (wholesale funding),
- 4) σημαντική απομείωση της αξίας των προς ενεχύρωση χρεογράφων,
- 5) αύξηση των εγγυήσεων για παράγωγα προϊόντα, και
- 6) μερική απώλεια ενδεχόμενης χρηματοδότησης, π.χ. δεσμευμένης ή μη δεσμευμένης ρευστότητας ή πιστωτικών ορίων.

Κατά το 2016, ενώ εφαρμόζονταν σταδιακές ρυθμίσεις, το κανονιστικό όριο του Δείκτη προσδιορίστηκε στο 70%. Το όριο αυτό θα αυξηθεί σταδιακά στο ελάχιστο κανονιστικό όριο του 100% έως τον Ια-

νούαριο του 2018. Ωστόσο, λόγω της πρόσφατης κρίσης ρευστότητας στην Ελλάδα, η Τράπεζα παρέμεινε εξαρτημένη από τη χρηματοδότηση από τον ΕΛΑ καθόλη τη διάρκεια του έτους. Στο πλαίσιο αυτό, η χρήση του Δείκτη ως μέτρο ρευστότητας δεν θεωρείται εφικτή. Ωστόσο, η Τράπεζα έχει καταρτίσει και υποβάλει στις εποπτικές αρχές λεπτομερές σχέδιο αποκατάστασης του Δείκτη, βάσει του Προγράμματος Χρηματοδότησης, καθώς και πρόσθετων μακροοικονομικών παραδοχών.

Δείκτης Σταθερής Χρηματοδότησης

Στο πλαίσιο των απαιτήσεων ρευστότητας της Βασιλείας III, ο Δείκτης Σταθερής Χρηματοδότησης λειτουργεί ως μακροπρόθεσμο μέτρο ρευστότητας και αποσκοπεί στον έλεγχο του κινδύνου υπερβολικού μετασχηματισμού ληκτότητας και στην εκτίμηση του κινδύνου χρηματοδότησης. Ενθαρρύνει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να περιορίσουν την υπερβολική εξάρτηση από βραχυπρόθεσμες, ασταθείς πηγές χρηματοδότησης και να χρησιμοποιούν περισσότερο σταθερές και μακροπρόθεσμες πηγές ρευστότητας για να χρηματοδοτήσουν τα εντός και εκτός ισολογισμού στοιχεία του ενεργητικού τους.

Ο Δείκτης Σταθερής Χρηματοδότησης συγκρίνει το ποσό «Διαθέσιμης Σταθερής Χρηματοδότησης» με το ποσό της «Απαιτούμενης Σταθερής Χρηματοδότησης» και πρέπει να διατηρείται συνεχώς τουλάχιστον στο 100%. Ο Δείκτης ορίζεται ως εξής:

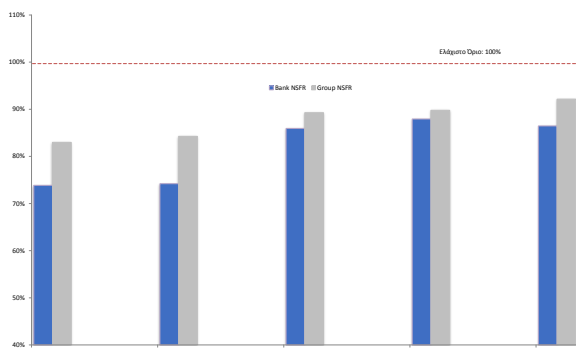
$$\text{Δείκτης Σταθερής Χρηματοδότησης} = \frac{\text{Διαθέσιμη Σταθερή Χρηματοδότηση}}{\text{Απαιτούμενη Σταθερή Χρηματοδότηση}} \geq 100\%$$

Προς το παρόν βρίσκεται σε στάδιο εφαρμογής, και το προτεινόμενο όριο του 100% θα ισχύσει από την 1η Ιανουαρίου 2018.

Το 2016, ο Δείκτης Σταθερής Χρηματοδότησης αυξήθηκε ως αποτέλεσμα και άλλων εξελίξεων. Στο β' τρίμηνο του έτους η παρατηρούμενη βελτίωση οφείλεται στην περαιτέρω εφαρμογή της σχετικής μεθοδολογίας της Βασιλείας III, με σκοπό τον αντιπροσωπευτικότερο υπολογισμό του δείκτη. Σε συνέχεια της εφαρμογής των παραπάνω τροποποιήσεων στο β' τρίμηνο του 2016, ο Δείκτης παρέμεινε αμετάβλητος και στις 30 Δεκεμβρίου 2016 ανήλθε στο 86,4% και 92,1% για την Τράπεζα και τον Όμιλο αντίστοιχα.

Παρακάτω απεικονίζεται η εξέλιξη του Δείκτη Σταθερής Χρηματοδότησης για την Τράπεζα και τον Όμιλο:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 28
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΟΜΙΛΟ

Πρόσθετα μέτρα παρακολούθησης της ρευστότητας

Πέραν των δεικτών ρευστότητας που αναφέρθηκαν παραπάνω, η Τράπεζα εφαρμόζει πρόσθετα μέτρα παρακολούθησης της ρευστότητας σε μηνιαία βάση, σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις της Βασιλείας III/Οδηγίας CRD IV. Τα εργαλεία αυτά επιτρέπουν στην Τράπεζα να εντοπίσει και να παρακολουθήσει βασικές όψεις των κινδύνων ρευστότητας και χρηματοδότησης. Τα πρόσθετα μέτρα υπολογίζουν:

- 1) τη συγκέντρωση της χρηματοδότησης ανά αντισυμβαλλόμενο, που παρουσιάζει τους δέκα μεγαλύτερους αντισυμβαλλόμενους των οποίων η χρηματοδότηση προς της Τράπεζα υπερβαίνει το όριο του 1% των συνολικών υποχρεώσεων,
- 2) τη συγκέντρωση της χρηματοδότησης ανά τύπο προϊόντος, που εστιάζει στο συνολικό ποσό χρηματοδότησης από κάθε τύπο προϊόντος που υπερβαίνει το όριο του 1% των συνολικών υποχρεώσεων,
- 3) τις τιμές για χρηματοδότηση διαφόρων διαρκειών, που παρέχει πληροφορίες για τα μέσα υπόλοιπα των νέων κεφαλαίων που αποκτώνται σε κάθε μήνα αναφοράς, καταμεμημένα σε χρονικές κατηγορίες, και για το αντίστοιχο περιθώριο «Τιμών Μεταφοράς Κεφαλαίων»,
- 4) την ανανέωση της χρηματοδότησης, που παρουσιάζει τον όγκο των κεφαλαίων που λήγουν και τη νέα χρηματοδότηση που λαμβάνεται σε ημερήσια βάση και μηνιαίο ορίζοντα, καθώς και
- 5) τη συγκέντρωση της ικανότητας αντιστάθμισης ανά εκδότη, που απεικονίζει τα δέκα μεγαλύτερα αποθέματα αδέσμευτων αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων κεντρικών τραπεζών (εξαιρουμένων των αδέσμευτων, αποδεκτών για χρηματοδότηση από τον ELA, ενεχύρων).

Όσον αφορά τη συγκέντρωση της χρηματοδότησης ανά αντισυμβαλλόμενο και τύπο προϊόντος, η Τράπεζα αναγνωρίζει την ανάγκη να διευρύνει τις πηγές χρηματοδότησής της, σύμφωνα με τα κανονιστικά πρότυπα και τις βέλτιστες τραπεζικές πρακτικές.

Ωστόσο, στο πλαίσιο των συνθηκών περιορισμένης ρευστότητας υπό τις οποίες λειτουργεί το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, η ΕΤΕ δεν έχει πολλές επιλογές διεύρυνσης, με αποτέλεσμα να παραμένει σε σημαντικό βαθμό εξαρτημένη από τη χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα. Ωστόσο, η Τράπεζα σκοπεύει να περιορίσει τη χρηματοδότηση από τον ELA και να μειώσει περαιτέρω την εξάρτησή της από το Ευρωσύστημα, προκειμένου να διευρύνει τις πηγές χρηματοδότησής της σύμφωνα με το Πρόγραμμα Χρηματοδότησης. Με αυτό το στόχο, η Τράπεζα περιόρισε σημαντικά το 2016 τη χρηματοδότησή της από τον ELA και την ΕΚΤ και κατόρθωσε να αντικαταστήσει μέρος αυτής με καλυμμένη χρηματοδότηση από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Η επάρκεια ρευστότητας της Τράπεζας αξιολογείται διεξοδικά μέσω της ετήσιας Διαδικασίας Αξιολόγησης Εσωτερικής Επάρκειας Ρευστότητας (έκθεση ILAAP 2016). Στο πλαίσιο της παραπάνω αξιολόγησης, η Τράπεζα προβαίνει σε εκτενή ανάλυση σχετικά με τον εντοπισμό, τη μέτρηση και την παρακολούθηση των βασικών κινδύνων ρευστότητας και χρηματοδότησης υπό την παρούσα κατάσταση ρευστότητας. Επιπλέον, οι προοπτικές της Τράπεζας και οι προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει σε σχέση με τη ρευστότητα εξετάζονται περαιτέρω βάσει βασικού σεναρίου που ενσωματώνει παραδοχές του Επιχειρηματικού της Σχεδίου, καθώς και βάσει σεναρίων ακραίων καταστάσεων που σκοπό έχουν να αξιολογήσουν κατά πόσο η Τράπεζα διαθέτει επαρκές απόθεμα ρευστότητας για να αντιμετωπίσει σπάνιες, αλλά ευλογοφανείς ακραίες συνθήκες.

Κίνδυνος Τιτλοποίησης

Συνοπτική Περιγραφή

Οι επιδιωκόμενοι στόχοι από ενέργειες τιτλοποίησης ποικίλουν: από την άντληση χρηματοδότησης έως τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου και των κεφαλαιακών αναγκών ή την πιο εξελιγμένη διαχείριση στοιχείων ενεργητικού.

Στο παρελθόν η Τράπεζα είχε προβεί σε τιτλοποιήσεις προκειμένου να ενεχυράσει τους τίτλους ως εξασφάλιση συμφωνιών επαναγοράς με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Τράπεζα της Ελλάδος. Η διαδικασία αυτή συνέβαλε στη βελτίωση της ρευστότητας της Τράπεζας, καθώς την ίδια εποχή αυξανόταν η δυσκολία πρόσβασης στις αγο-

ρές κεφαλαίου. Κατά το 2016 η Τράπεζα ήταν σε θέση να τοποθετήσει σε θεσμικούς επενδυτές τίτλους υψηλής εξασφάλισης καλυμμένους με στοιχεία ενεργητικού, γεγονός που επέτρεψε στην Τράπεζα να διαφοροποιήσει τις πηγές χρηματοδότησής της.

Όλες οι συναλλαγές που διενέργησε η Τράπεζα αποσκοπούσαν σε χρηματοδότηση. Η Τράπεζα δεν έχει προβεί σε καμιά συναλλαγή κατά την οποία να προέκυψε ουσιαστική μεταφορά πιστωτικού κινδύνου μέσω τιτλοποίησης ή συνθετικής τιτλοποίησης. Οι συναλλαγές τιτλοποίησης βασίζονται πρωταρχικά στα υποκείμενα τιτλοποιημένα στοιχεία ενεργητικού. Ο σχετικός κίνδυνος αμβλύνεται από τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, συνήθως με τη μορφή μειωμένων εξασφαλίσεων, αποθεματικών λογαριασμών και άλλων τεχνικών άμβλυνσης της δομής των κινδύνων. Επίσης, μπορεί να περιλαμβάνονται όρια απόδοσης και γεγονότα αθέτησης που έχουν συμφωνηθεί στα σχετικά νομικά έγγραφα, τα οποία εάν παραβιαστούν επιβάλλουν επιτάχυνση της αποπληρωμής ή άλλα δικαιώματα. Οι επενδυτές και τα οχήματα τιτλοποίησης δεν έχουν δικαίωμα αναγωγής σε άλλα περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας. Η Τράπεζα εξακολουθεί να λογίζει όλα τα τιτλοποιημένα στοιχεία ενεργητικού και επί του παρόντος ενσωματώνει τις υπάρχοντα οχήματα τιτλοποίησης.

Ρόλοι

Οι συμμετέχοντες στη αγορά τιτλοποιήσεων συνήθως ενεργούν ως: μεταβιβάζουσες οντότητες, ανάδοχοι ή επενδυτές. Μεταβιβάζουσα οντότητα είναι ένα ίδρυμα που εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα στη δημιουργία των τιτλοποιημένων στοιχείων ενεργητικού. Ανάδοχος είναι ένα ίδρυμα που καταρτίζει και διαχειρίζεται τη συναλλαγή τιτλοποίησης, αλλά δεν έχει δημιουργήσει τα τιτλοποιημένα στοιχεία ούτε τα έχει αναγνωρίσει στον ισολογισμό του. Προκειμένου να επιτύχει τους επιχειρηματικούς της στόχους, η Τράπεζα αναλαμβάνει το ρόλο της μεταβιβάζουσας οντότητας σε όλες τις συναλλαγές τιτλοποίησης που έχει συμβληθεί. Μέχρις στιγμής δεν έχει αναλάβει ρόλο αναδόχου ή επενδυτή.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ως Μεταβιβάζουσα Οντότητα

Η ΕΤΕ, ως μεταβιβάζουσα οντότητα, έχει διενεργήσει συναλλαγές τιτλοποίησης σχετικά με διάφορες κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού: στεγαστικά δάνεια για αγορά κατοικίας, καταναλωτικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες, δάνεια σε ΜΜΕ, επιχειρηματικά δάνεια κ.α.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ως Διαχειριστής

Στις συναλλαγές που είναι μεταβιβάζουσα οντότητα, η Τράπεζα συνεχίζει να διαχειρίζεται να τιτλοποιημένα στοιχεία. Ανάλογα με τη συναλλαγή, ο ρόλος αυτός μπορεί να ανατεθεί σε εξειδικευμένους τρίτους.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ως Εφεδρικός Διαχειριστής

Η Τράπεζα μπορεί να αναλάβει ρόλο εφεδρικού διαχειριστή σε συναλλαγές όπου μεταβιβάζουσα οντότητα είναι άλλη ελληνική τράπεζα. Ανάλογα με τους όρους της σύμβασης εφεδρικής διαχείρισης, η Τράπεζα αναλαμβάνει ρόλο διαχειριστή μόλις επέλθουν συγκεκριμένα γεγονότα ενεργοποίησης.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ως Διοργανωτής

Στις συναλλαγές που είναι μεταβιβάζουσα οντότητα, η Τράπεζα μπορεί να ενεργεί ως διοργανωτής. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η Τράπεζα καταρτίζει τη δομή της συναλλαγής τιτλοποίησης και χορηγεί τους αντίστοιχους τίτλους στους επενδυτές.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος σε άλλους ρόλους

Ανάλογα με τα ιδιαίτερα στοιχεία της συναλλαγής, η Τράπεζα μπορεί να αναλάβει άλλους ρόλους, όπως φορέας υπολογισμού, ταμίας ή τράπεζα λογαριασμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις η Τράπεζα μπορεί να ενεργεί ως πάροχος δανείου μειωμένης εξασφάλισης με επιτόκιο πλήρους ανταγωνισμού.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ως Επενδυτής

Στην περίπτωση που ενεργεί ως επενδυτής σε τιτλοποιημένη θέση, η Τράπεζα χρησιμοποιεί για τον υπολογισμό των κεφαλαίων τη Μέθοδο των Διαβαθμίσεων του Κανονισμού 575/2013 (Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων, Άρθρο 261), Για την εφαρμογή της Μεθόδου, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τις αξιολογήσεις των οίκων αξιολόγησης. Στις 31 Δεκεμβρίου 2016, μετά την εφαρμογή τεχνικών απομείωσης πιστωτικού κινδύνου, δεν υπήρχαν ανοίγματα σε τιτλοποιημένες θέσεις για επενδυτικούς σκοπούς.

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Υπόλοιπα Τιτλοποιήσεων

Titlos plc

Συναλλαγή τιτλοποίησης που αφορά απαιτήσεις από το Ελληνικό Δημόσιο. Η συναλλαγή έκλεισε

στις 26 Φεβρουαρίου 2009 και το αρχικό υπόλοιπό της ανερχόταν σε €5.100 εκατ. Στις 31/12/2016 υπήρχαν τίτλοι ύψους €4.293 εκατ. σε κυκλοφορία.

SINEPIA DAC (δάνεια MME)

Συναλλαγή τιτλοποίησης που αφορά δάνεια σε MME και επιχειρηματικά δάνεια. Η συναλλαγή ξεκίνησε στις 8 Αυγούστου 2016 και το αρχικό υπόλοιπό της ανερχόταν σε €648 εκατ. Εκδόθηκαν έξι σειρές ομολόγων με κυμαινόμενο επιτόκιο, 4 ανώτερες σειρές (A1 έως A4 με αξιολόγηση BB από τον οίκο S&P και B- από τον οίκο Fitch) με αρχικό υπόλοιπο €324 εκατ., και 2 δεύτερης κατηγορίας σειρές (M και Z, χωρίς διαβάθμιση) με αρχικό υπόλοιπο €324 εκατ. Οι ανώτερες κατηγορίες («σειράς Α'») τοποθετήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και την Τράπεζα. Οι δεύτερης κατηγορίας σειρές («σειράς Β'») διακρατήθηκαν πλήρως από την Τράπεζα. Στις 31/12/2016 υπήρχε υπόλοιπο ύψους €265 εκατ. από τα ομόλογα σειράς Α'. Δεν έχουν γίνει καταβολές κεφαλαίου στα ομόλογα σειράς Β'. Ο παρακάτω πίνακας παρέχει περισσότερες λεπτομέρειες για τις τιτλοποιήσεις της Τράπεζας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 ΕΤΕ –ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Εκδότης (Εταιρεία Ειδικού Σκοπού)	Τύπος στοιχείου ενεργητικού	Ημερομηνία έκδοσης	Ημερομηνία οριστικής λήξης	Υπόλοιπο (εκατ. €)
Titkos Plc	Απαιτήσεις από το Δημόσιο	26/2/2009	20/9/1937	4.293
Sinepia κατηγορίας A1	Δάνεια MME	8/8/2016	18/7/1935	123
Sinepia κατηγορίας A2	Δάνεια MME	8/8/2016	18/7/1935	28
Sinepia κατηγορίας A3	Δάνεια MME	8/8/2016	18/7/1935	41
Sinepia κατηγορίας A4	Δάνεια MME	8/8/2016	18/7/1935	73
Sinepia κατηγορίας M	Δάνεια MME	8/8/2016	18/7/1935	259
Sinepia κατηγορίας Z	Δάνεια MME	8/8/2016	18/7/1935	65

5.2 ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ

Στο πλαίσιο της δέουσας ενσωμάτωσης του εθνικού, ευρωπαϊκού και διεθνούς νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου, καθώς και των βέλτιστων πρακτικών, στη λειτουργία του Ομίλου, οι Μονάδες Κανονιστικής Συμμόρφωσης επιβλέπουν όλα τα σχετικά θέματα, σύμφωνα με το ισχύον ελληνικό και ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο και τις αποφάσεις των εποπτικών αρχών, καθώς και όλες τις δραστηριότητες της Εταιρικής Διακυβέρνησης και της Εξυπηρέτησης Μετόχων. Συγκεκριμένα, οι Μονάδες Κανονιστικής Συμμόρφωσης περιλαμβάνουν επιμέρους Διευθύνσεις οι οποίες εποπτεύονται από τον Γενικό Διευθυντή Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου και είναι αρμόδιες για τη διαρκή παρακολούθηση και κατάλληλη εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου στους τομείς αρμοδιότητάς τους και την παροχή κατευθύνσεων και υποστήριξης στις Μονάδες της Τράπεζας και του Ομίλου.

Με σκοπό τη συμμόρφωση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, η Τράπεζα έχει θεσπίσει πολιτικές και διαδικασίες. Μεταξύ άλλων εποπτεύονται οι ακόλουθοι τομείς: Εταιρική Διακυβέρνηση, Πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (AML/CFT), Αιτήματα φορολογικών και άλλων δημοσίων αρχών, Προστασία καταναλωτή / επενδυτή, Τραπεζικό απόρρητο, Προστασία προσωπικών δεδομένων κτλ. Επιπλέον, οι Μονάδες Κανονιστικής Συμμόρφωσης προκειμένου να διασφαλιστεί η φήμη και αξιοπιστία της Τράπεζας και του Ομίλου έναντι μετόχων, πελατών, επενδυτών και εποπτικών και άλλων Αρχών, επικεντρώθηκαν στην πρόληψη των κινδύνων που συνδέονται με οποιοδήποτε πιθανό κενό συμμόρφωσης, καθώς και στη δημιουργία επαρκούς και αποτελεσματικού περιβάλλοντος παρακολούθησης της συμμόρφωσης των Μονάδων της Τράπεζας και του Ομίλου και της εφαρμογής τυχόν αναγκαίων διορθωτικών δράσεων.

Το 2016 οι προκλήσεις για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα συνεχίστηκαν με αμείωτο ρυθμό, καθιστώντας καθοριστική τη συνδρομή των Μονάδων Κανονιστικής Συμμόρφωσης στην έγκαιρη προσαρμογή στο διαρκώς μεταβαλλόμενο κανονιστικό περιβάλλον. Ειδικότερα, κατά το 2016 εξακολούθησαν να ισχύουν περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων (capital controls), αν και νομοθετικά θεσμοθετήθηκαν διατάξεις που αποσκοπούσαν στη μερική χαλάρωση των σχετικών περιορισμών, ενώ παράλληλα εμπλουτίστηκε το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η Κανονιστική Συμμόρφωση συνέβαλε αποτελεσματικά στη διαχείριση των θεμάτων που ανέκυψαν και παρέιχε κατάλληλες οδηγίες και συνδρομή στις αρμόδιες Διευθύνσεις της Τράπεζας.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια/ανοίγματα, πρέπει ιδιαίτερα να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια καταρτίστηκε νέο νομοθετικό πλαίσιο και θεσπίστηκαν κανονιστικές διατάξεις από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με τη διαχείρισή τους. Επιπλέον, για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων εντός της επόμενης τριετίας, ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (ECB) όρισε και παρακολουθεί τακτικά συγκεκριμένους Βασικούς Δείκτες Απόδοσης που πρέπει να τηρεί η Τράπεζα και ο Όμιλος. Αποσκοπώντας στη συμμόρφωση της Τράπεζας με το νέο κανονιστικό πλαίσιο, η Κανονιστική Συμμόρφωση παρέιχε συμβουλές και οδηγίες στις αρμόδιες Μονάδες για την εναρμόνιση της

Τράπεζας με αυτό (π.χ. τον αναθεωρημένο Κώδικα Δεοντολογίας του Ν. 4224/2013, το νέο πλαίσιο για την ίδρυση και λειτουργία εταιρειών διαχείρισης ή απόκτησης απαιτήσεων κλπ.)

Όπως τα προηγούμενα έτη, έτσι και κατά το 2016 αποδόθηκε ιδιαίτερη σημασία στο εκπαιδευτικό έργο, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ανάπτυξης Προσωπικού της Τράπεζας και του Ομίλου. Μέσω σεμιναρίων και προγραμμάτων e-learning, δόθηκε έμφαση σε θέματα που αφορούν AML/CFT, την προστασία των καταναλωτών και την προστασία των προσωπικών δεδομένων, καθώς και την πιστοποίηση/επαναπιστοποίηση του προσωπικού που παρέχει επενδυτικές υπηρεσίες. Περαιτέρω, στο πλαίσιο τήρησης των υψηλών προτύπων ηθικής που προβλέπονται στον αναθεωρημένο Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας της Τράπεζας και του Ομίλου, εκπονήθηκε σχετικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα από απόσταση (e-learning), η παρακολούθηση του οποίου είναι υποχρεωτική για το σύνολο του προσωπικού της Τράπεζας.

Τέλος, οι Μονάδες Κανονιστικής Συμμόρφωσης συνέχισαν να παρακολουθούν συστηματικά τις εξελίξεις και τη συμμόρφωση με το ισχύον πλαίσιο, ενώ παράλληλα ασχολούνται με την υποβολή τακτικών και ad hoc εκθέσεων σε εποπτικές Αρχές και αποτελούν το σημείο επαφής και διασύνδεσης μεταξύ των Αρχών και της Τράπεζας.

Κύριες επιδιώξεις για το 2017 είναι η διαρκής διασφάλιση της συμμόρφωσης της Τράπεζας και του Ομίλου με το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο αλλά και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, στο συνεχώς μεταβαλλόμενο κανονιστικό περιβάλλον, η ουσιαστική και αποτελεσματική υποστήριξη των Μονάδων της Τράπεζας και του Ομίλου, η ικανοποίηση των αιτημάτων των εποπτικών αρχών, καθώς και η διασφάλιση υψηλού επιπέδου εταιρικής διακυβέρνησης.

5.3 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι μία ανεξάρτητη και αντικειμενική δραστηριότητα παροχής διασφάλισης και συμβουλευτικών υπηρεσιών, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του Οργανισμού μέσω τακτικής αξιολόγησης του συστήματος εταιρικής διακυβέρνησης, του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου.

Η αρμόδια Μονάδα, η οποία βάσει του Κανονισμού της λειτουργεί σε επίπεδο Ομίλου, έχει ως στόχο την κάλυψη του συνόλου των ελεγκτικών περιοχών μέσω των επιτόπιων ελέγχων που η ίδια διενεργεί, των δραστηριοτήτων των τοπικών Μονάδων Εσω-

τερικού Ελέγχου (ΜΕΕ) και των εξωτερικών παρόχων οι οποίοι έχουν αναλάβει τη διενέργεια των ελέγχων σε ορισμένες θυγατρικές εξωτερικού. Παράλληλα, παρέχει υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου (outsourcing) σε ορισμένες θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου στην Ελλάδα. Όλες οι ΜΕΕ του Ομίλου χρησιμοποιούν ενιαία:

- μεθοδολογία εσωτερικού ελέγχου η οποία ακολουθεί τις αρχές του COSO 2013 και τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (IIA),
- μεθοδολογία ελέγχου πληροφοριακών συστημάτων βασισμένη στο πλαίσιο COBIT του Οργανισμού Ελέγχου Συστημάτων Πληροφορικής (ISACA),
- διαδικτυακή εφαρμογή η οποία επιτρέπει την αποτελεσματική διαχείριση των δραστηριοτήτων του εσωτερικού ελέγχου και την τυποποίηση της ελεγκτικής μεθοδολογίας σε επίπεδο Ομίλου.

Οι ελεγκτικές και συμβουλευτικές δραστηριότητες του Εσωτερικού Ελέγχου προσαρμόζονται κατάλληλα, ώστε να συμβάλλουν στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων του Ομίλου καθώς και στην αντιμετώπιση των πάσης φύσεως κινδύνων.

Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα ελέγχων για το 2016 καλύφθηκε στο σύνολό του, ενώ ικανοποιητική υπήρξε και η κάλυψη του αντίστοιχου προγράμματος των ΜΕΕ των θυγατρικών εταιρειών. Πέραν των προγραμματισμένων ελέγχων, ολοκληρώθηκε σημαντικός βαθμός ερευνών και έκτακτων ελέγχων.

Επίσης, κατά το 2016, με στόχο τη συνεχή βελτίωση της λειτουργίας και αποδοτικότητας της Μονάδας και την εναρμόνιση με τα διεθνή πρότυπα και τις βέλτιστες πρακτικές διενεργήθηκε επικαιροποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας της Διεύθυνσης, ενώ πρόσθετα ξεκίνησε η παραμετροποίηση της νέας πλατφόρμας συνεχούς ελέγχου (Continuous Auditing) και εντοπισμού παράτυπων ενεργειών (Fraud Detection), η οποία αναμένεται να ενταχθεί σε παραγωγική λειτουργία εντός του 2017.

5.4 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Δεδομένης της έμφασης που δίνει ο Όμιλος στην εξασφάλιση της διαρκούς βελτίωσης του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης και των πρακτικών που εφαρμόζονται, το 2016 η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης επικεντρώθηκε στην υποστήριξη της προσαρμογής της Τράπεζας στο νέο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και στις υποχρεώσεις της Τράπεζας που απορρέουν από την αναθεώρηση του πλαισίου Ανακεφαλαιοποίησης. Συγκεκριμένα, η εταιρική διακυβέρνηση της Τράπεζας επηρεάστηκε κυρίως από τις τροποποιήσεις του Ν. 3864/2010 και το από

03.12.2015 αναθεωρημένο Πλαίσιο Συνεργασίας μεταξύ της Τράπεζας και του ΤΧΣ.

Η Διεύθυνση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους παρέιχε την υποστήριξή της στο Δ.Σ., τις Επιτροπές του καθώς και τον Γραμματέα του Δ.Σ. σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης και αποτελεσματικής λειτουργίας των οργάνων διακυβέρνησης. Στο ανωτέρω πλαίσιο, μεταξύ άλλων, επικαιροποιήθηκε η Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφιοτήτων Μελών του ΔΣ προκειμένου να ενσωματώσει τα νέα κριτήρια που πρέπει να πληρούν τα μέλη του ΔΣ και των Επιτροπών του, σε συμμόρφωση με τις τροποποιήσεις στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, αναθεωρήθηκαν οι Κανονισμοί Λειτουργίας των Επιτροπών του ΔΣ ώστε να ενσωματώσουν τις εξελίξεις στο ισχύον πλαίσιο και ενημερώθηκε η Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης & Υποψηφιοτήτων και η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων σχετικά με τις εξελίξεις στο κανονιστικό πλαίσιο.

Επιπρόσθετα, καταρτίστηκε η αναθεωρημένη Πολιτική για την ετήσια αξιολόγηση του Δ.Σ. και των Επιτροπών του, πραγματοποιήθηκε η αυτοαξιολόγηση του Δ.Σ. και των επιτροπών του με τη συνεργασία εξωτερικού συμβούλου, διεξήχθη από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.) αξιολόγηση της εταιρικής διακυβέρνησης και τροποποιήθηκε η σύνθεση του Δ.Σ. και των Επιτροπών του Δ.Σ. με το διορισμό νέων μελών τα οποία διαθέτουν σημαντική εμπειρία και εξειδίκευση. Στο πλαίσιο της ανασύνθεσης του Διοικητικού της Συμβουλίου, η Εθνική Τράπεζα προχώρησε σε ανοιχτή διαγωνιστική διαδικασία με τη διαφήμιση τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό για την κάλυψη θέσεων στο Διοικητικό Συμβούλιο σύμφωνα με τα κριτήρια καταλληλότητας του Ν. 3864/2010 όπως τροποποιήθηκε.

Περαιτέρω, μετά την αναθεώρηση του Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας από την Τράπεζα, οι εταιρείες του Ομίλου υιοθέτησαν ή αναθεώρησαν αντίστοιχα τους οικείους Κώδικές τους, ακολουθώντας σχετικές οδηγίες της Διεύθυνσης. Επιπρόσθετα, εντός του 2016 η Τράπεζα υιοθέτησε την «Πολιτική Δωρεών, Χορηγιών, Φιλανθρωπικών Συνεισφορών και Λοιπών Σχετικών Δράσεων της Τράπεζας και του Ομίλου», η οποία αποσκοπεί στην υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, ενώ τροποποιήθηκαν πολιτικές και διαδικασίες που σχετίζονται με τη νομοθεσία για την κατάχρηση αγοράς. Σε επίπεδο Ομίλου, συνεχίστηκε η υιοθέτηση εκ μέρους των θυγατρικών εταιρειών υφιστάμενων πολιτικών, ενώ υποστήριξη παρασχέθηκε από τη Διεύθυνση και στο πλαίσιο εφαρμογής των πολιτικών του Ομίλου.

Επίσης, στο πλαίσιο συνεχούς προσαρμογής στις εξελίξεις και προσπάθειας περαιτέρω ενδυνάμωσης του πλαισίου Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Ομίλου, το 2016 ξεκίνησε η ενσωμάτωση διεθνών προτύπων στον τομέα της κοινωνικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης και τοποθετήθηκαν αρμόδια στελέχη για την προώθηση και διαρκή παρακολούθηση της εφαρμογής των εν λόγω προτύπων σε επίπεδο Ομίλου.

Η περαιτέρω ενδυνάμωση του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης σε επίπεδο Ομίλου, η συνεχής προσαρμογή στις σύγχρονες απαιτήσεις εταιρικής διακυβέρνησης, η παρακολούθηση/έλεγχος των υφιστάμενων και των νέων Πολιτικών της Τράπεζας αλλά και η συνδρομή των Μονάδων της Τράπεζας και του Ομίλου στο πλαίσιο εφαρμογής τους, αποτελούν τους βασικούς άξονες Εταιρικής Διακυβέρνησης για το 2017.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ**

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους Μετόχους της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ

Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της «Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.» (η «Τράπεζα») και των θυγατρικών της (συνολικά «Όμιλος»), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2016, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων, συνολικών εσόδων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθιστάται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία (ΦΕΚ/Β' / 2848/ 2 3.10.2012). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Τράπεζας και του Ομίλου της «ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» κατά την 31η Δεκεμβρίου 2016, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έμφαση Θέματος

Εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 2.2 των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπου γίνεται αναφορά στις ουσιώδεις αβεβαιότητες που απορρέουν από τις υφιστάμενες χρηματοοικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα και τις τρέχουσες εξελίξεις, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την πρόσβαση σε συγκεκριμένες πηγές ρευστότητας και κατά συνέπεια να επηρεάσουν αρνητικά την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Τράπεζας και του Ομίλου. Στη γνώμη μας δε διατυπώνεται επιφύλαξη σε σχέση με το θέμα αυτό.

Έκθεση επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου και της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην έκθεση αυτή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

- α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43ββ του Κωδ. Ν. 2190/1920.
- β) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α και της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 43ββ του Κωδ. Ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31.12.2016.
- γ) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Αθήνα 30 Μαρτίου 2017

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Αλεξάνδρα Β. Κωστάρα
Α.Μ. ΣΟΕΛ : 19981

Deloitte.

Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
Φραγκοκλησιάς 3^α & Γρανικού
151 25 Μαρούσι
Α.Μ. ΣΟΕΛ: Ε120

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016 ΕΩΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

(Δημοσιευόμενα βάσει του κ.ν. 2190/1920, άρθρο 135 για επιχειρήσεις που συντάσσουν ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, ενοποιημένες και μη, κατά ΔΠΧΑ)
(ποσά σε εκατ. ευρώ)

Τα παρακάτω στοιχεία και πληροφορίες, που προκύπτουν από τις Οικονομικές Καταστάσεις, στοχεύουν σε μία γενική ενημέρωση για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα της Εθνικής Τράπεζας και του Ομίλου της. Συνιστούμε επομένως στον αναγνώστη, πριν προβεί σε οποιαδήποτε είδους επενδυτική επιλογή ή άλλη συναλλαγή με την Τράπεζα, να ανατρέξει στη διεύθυνση διαδικτύου της (www.nbg.gr), όπου αναρτώνται οι οικονομικές καταστάσεις, καθώς και η έκθεση ελέγχου του νομικού ελεγκτή.

Στοιχεία Επιχείρησης

Έδρα:	Αιόλου 86, 102 32 Αθήνα
ΑΜΑΕ:	6062/06/Β/86/01
Αρμόδια Νομαρχία:	Νομαρχία Αθηνών
Ημ/νία Έγκρισης των Οικονομικών Καταστάσεων από το ΔΣ:	30 Μαρτίου 2017
Νόμιμος Ελεγκτής:	Αλεξάνδρα Β. Κωστάρα (Α.Μ. ΣΟΕΛ 19981)
Ελεγκτική Εταιρεία:	Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
Τύπος Έκθεσης ελέγχου:	Με σύμφωνη γνώμη - θέμα έμφασης.
Ημερομηνία έκδοσης έκθεσης ελέγχου:	30 Μαρτίου 2017
Διεύθυνση διαδικτύου:	www.nbg.gr

Στοιχεία Κατάστασης Οικονομικής Θέσης (ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)

Ενεργητικό	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
		Όπως αναμορφώθηκαν		Όπως αναμορφώθηκαν
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	1.501	2.208	844	1.130
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	2.227	2.799	2.579	2.927
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1.879	2.486	1.851	2.126
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	4.482	4.077	4.466	4.074
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	41.643	45.375	38.166	39.750
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	2.634	2.634	251	245
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα μέχρι τη λήξη	149	233	84	136
Δάνεια και απαιτήσεις επενδυτικού χαρτοφυλακίου	10.099	13.250	9.872	13.076
Ακίνητα επενδύσεων	869	869	6	6
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	-	-	2.543	2.861
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	7	16	7	7
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	137	147	108	113
Ενσώματα πάγια στοιχεία	1.286	1.325	256	249
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	5.078	5.096	4.906	4.906
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	515	601	-	-
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	596	579	558	545
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.704	1.713	1.456	1.367
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	3.725	27.767	315	3.556
Σύνολο ενεργητικού	78.531	111.175	68.268	77.074
Παθητικό				
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	18.188	25.166	18.389	25.240
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	5.169	4.806	5.166	4.803
Υποχρεώσεις προς πελάτες	40.459	42.959	37.326	36.868
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	536	1.106	-	826
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	137	146	258	-
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	2.207	2.226	-	-
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	6	9	-	-
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	269	273	255	258
Φόρος εισοδήματος	11	10	-	-
Λοιπά στοιχεία παθητικού	963	1.007	777	764
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλο/ντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	2.999	23.643	-	-
Σύνολο Παθητικού	70.944	101.351	62.171	68.759
Ίδια Κεφάλαια				
Μετοχικό κεφάλαιο	2.744	2.744	2.744	2.744
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	13.866	13.866	13.863	13.863
Μείον: Ίδιες μετοχές	(1)	(1)	-	-
Αποθεματικά & αποτελέσματα εις νέον	(9.707)	(6.577)	(10.510)	(10.321)
Ποσά αναγνωρισμένα απευθείας στα ίδια κεφάλαια σχετιζόμενα με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	5	(2.962)	-	-
Υπό αίτηση μετατρέψιμες ομολογίες	-	2.029	-	2.029
Ίδια κεφάλαια μετόχων Τράπεζας	6.907	9.099	6.097	8.315
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	680	725	-	-
Προνομιούχοι τίτλοι	-	-	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	7.587	9.824	6.097	8.315
Σύνολο Παθητικού και Ιδίων Κεφαλαίων	78.531	111.175	68.268	77.074

Στοιχεία Κατάστασης Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων Χρήσης (ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)

	Όμιλος Από 01.01 έως		Τράπεζα Από 01.01 έως	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων έναρξης χρήσης	9.824	10.466	8.315	8.653
Μεταβολές περιόδου:				
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) μετά από φόρους	30	(4.704)	(21)	(4.497)
Αύξηση / (μείωση) μετοχικού κεφαλαίου/ Υπέρ το άρτιο	-	2.130	-	2.130
Διανεμηθέντα μερίσματα	(38)	-	-	-
(Αγορές) / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	(1)	-	-
Λοιπές μεταβολές	(2.229)	1.933	(2.197)	2.029
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων λήξης χρήσης	7.587	9.824	6.097	8.315

Στοιχεία Κατάστασης Συνολικών Εσόδων Χρήσης (ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)

	Όμιλος Από 01.01 έως		Τράπεζα Από 01.01 έως	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	2.124	2.381	1.861	2.118
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(342)	(616)	(307)	(601)
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.782	1.765	1.554	1.517
Έσοδα προμηθειών	296	296	231	223
Έξοδα προμηθειών	(104)	(252)	(95)	(242)
Καθαρά έσοδα / (έξοδα) από προμήθειες	192	44	136	(19)
Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	499	469	-	-
Έξοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	(423)	(381)	-	-
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	76	88	-	-
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	(115)	(74)	(174)	(3)
Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)	129	(43)	253	(65)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	2.064	1.780	1.769	1.430
Δαπάνες προσωπικού	(736)	(762)	(577)	(590)
Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	(324)	(342)	(276)	(279)
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, παγίων, λογ/κού & λοιπών άυλων περ/κών στοιχείων	(109)	(111)	(70)	(70)
Αποσβέσεις & διαγραφές άυλων περ/κών στοιχ. αναγνωρισμένων σε συνενώσεις επιχ/σεων	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικό κόστος δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών μη ελεγχουσών συμμετοχών	-	-	-	-
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	(809)	(4.175)	(819)	(4.344)
Αναλογία κερδών / (ζημιών) από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	1	2	-	-
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	87	(3.608)	27	(3.853)
Φόροι	(34)	1.000	(3)	1.007
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) μετά από φόρους (Α)	53	(2.608)	24	(2.846)
Διακοπείσες δραστηριότητες	(2.913)	(1.590)	(15)	(1.694)
Κέρδη/(ζημιές) από διακοπείσες δραστηριότητες	(2.860)	(4.198)	9	(4.540)
Αναλογούντα σε:				
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	27	29	-	-
Μετόχους της Τράπεζας	(2.887)	(4.227)	9	(4.540)
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) μετά από φόρους (Β)	2.890	(506)	(30)	43
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα/(έξοδα) μετά από φόρους (Α+Β)	30	(4.704)	(21)	(4.497)
Αναλογούντα σε:				
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	25	30	-	-
Μετόχους της Τράπεζας	5	(4.734)	(21)	(4.497)
Κέρδη/(ζημιές) ανά μετοχή (ευρώ)				
- Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	€(0,0155)	€(1,9215)	€(0,0157)	€(2,2618)
- Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και μη δραστ/τες	€(0,3340)	€(3,9434)	€(0,0174)	€(4,4156)

Στοιχεία Κατάστασης Ταμειακών Ροών Χρήσης (ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)

	Όμιλος		Τράπεζα	
	Από 01.01 έως		Από 01.01 έως	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
	Όπως αναμορφώθηκαν		Όπως αναμορφώθηκαν	
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από:				
Λειτουργικές δραστηριότητες	(4.792)	(845)	(4.992)	(2.699)
Επενδυτικές δραστηριότητες	5.619	428	7.242	265
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(2.739)	214	(2.813)	731
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της χρήσης	(1.912)	(203)	(563)	(1.703)
Επίπτωση συναλλαγματικών διαφορών στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	(62)	(54)	(45)	32
Σύνολο εισροών / (εκροών) χρήσης	(1.974)	(257)	(608)	(1.671)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	4.192	4.449	2.097	3.768
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	2.218	4.192	1.489	2.097

Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Παναγιώτης-Αριστείδης (Τάκης) Α. Θωμόπουλος	Μη εκτελεστικό μέλος - Πρόεδρος ΔΣ
Πέτρος Κ. Σαμπατακάκης	Μη εκτελεστικό μέλος - Αντιπρόεδρος ΔΣ
Λεωνίδας Ε. Φραγκιαδάκης	Εκτελεστικό μέλος - Διευθύνων Σύμβουλος
Δημήτριος Γ. Δημόπουλος	Εκτελεστικό μέλος - Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Παύλος Κ. Μυλωνάς	Εκτελεστικό μέλος - Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Σταύρος Α. Κούκος	Μη εκτελεστικό μέλος
Eva Cederbalk	Μη εκτελεστικό μέλος
Σπυρίδων Λ. Λορεντζιάδης	Μη εκτελεστικό μέλος
Χαράλαμπος Α. Μάκκας	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Marianne T. Økland	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Arthur Michael Royal Ross Innes Aynsley	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Claude Edgar L. G. Piret	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Παναγιώτα Ιπλιξιάν	Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Σημειώσεις

1) Η έκθεση ελέγχου περιλαμβάνει θέμα έμφασης με το οποίο ο ελεγκτής εφιστά την προσοχή στη σημείωση 2.2. " Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας" των ατομικών και εννοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η οποία αναφέρεται στις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα και τις τρέχουσες εξελίξεις, που επηρεάζουν τον τραπεζικό κλάδο και ιδίως τη ρευστότητά του. Η Διοίκηση της ΕΤΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Τράπεζα είναι σε θέση να συνεχίσει την επιχειρηματική της δραστηριότητα λαμβάνοντας υπόψη (α) τις πρόσφατες εξελίξεις όσον αφορά την ελληνική οικονομία και τις τελευταίες εκτιμήσεις σχετικά με τους μακροοικονομικούς δείκτες (β) την πρόσβασή της στο Ευρωσύστημα και (γ) το δείκτη CET1 της Τράπεζας και του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2016.

2) Οι βασικές λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν είναι αυτές που προβλέπουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς («Δ.Π.Χ.Α.») και δεν έχουν μεταβληθεί σε σχέση με αυτές της προηγούμενης χρήσης. Σχετική αναφορά παρατίθεται στη Σημείωση 2 των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της 31.12.2016.

3) Η Τράπεζα έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές μέχρι και την χρήση 2010. Ο φορολογικός έλεγχος των χρήσεων 2009 και 2010, από τις φορολογικές αρχές, ολοκληρώθηκε την 4 Φεβρουαρίου 2015. Σύμφωνα με το σημείωμα ελέγχου, που παραλήφθηκε την 11 Μαρτίου 2015, επιβλήθηκαν στην Τράπεζα πρόσθετοι φόροι €36 εκατ. εκ των οποίων ποσό €27 εκατ. πληρώθηκε ενώ ποσό €9 εκατ. επιλύθηκε διοικητικά. Πληροφορίες σχετικά με τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις για τις θυγατρικές και τις συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης υπάρχουν στις Σημειώσεις 46 και 24 αντίστοιχα.

4) Οι επίδικες ή υπό διαιτησία διαφορές καθώς και οι εκκρεμείς αποφάσεις των δικαστικών ή διαιτητικών οργάνων δεν αναμένεται να επηρεάσουν σημαντικά την οικονομική θέση ή λειτουργία της Τράπεζας και του Ομίλου. Οι προβλέψεις που έχουν σχηματισθεί, από τον Όμιλο και την Τράπεζα, κατά την 31.12.2016, ανέρχονται: α) για επίδικες απαιτήσεις σε €61 εκατ. και €69 εκατ. αντίστοιχα, και β) για λοιπούς κινδύνους σε €9 εκατ. και €3 εκατ. αντίστοιχα.

5) Την 31.12.2016 ο αριθμός των εργαζομένων στον Όμιλο και στην Τράπεζα ανήλθε σε 18.440 (εκ των οποίων 2.875 αφορούν προσωπικό των διαθέσιμων προς πώληση εταιρειών) και 9.729 άτομα αντίστοιχα, ενώ την 31.12.2015 ανέρχονταν σε 33.975 (εκ των οποίων 14.141 αφορούσαν προσωπικό της Finansbank η οποία πωλήθηκε τον Ιούνιο 2016) και 10.723 άτομα, αντίστοιχα.

6) Τα υπόλοιπα και οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη όπως αυτά ορίζονται στο Δ.Λ.Π. 24 αναλύονται ως εξής: Οι απαιτήσεις, οι υποχρεώσεις, τα έσοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έσοδα, τα έξοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έξοδα, καθώς και το υπόλοιπο των λογαριασμών τάξεως του Ομίλου από / προς συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες την 31.12.2016, ανέρχονταν σε €15 εκατ., €13 εκατ., €14 εκατ., €4 εκατ. και €2 εκατ., αντίστοιχα. Τα αντίστοιχα υπόλοιπα και συναλλαγές της Τράπεζας με θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, την 31.12.2016, ανέρχονταν σε €2.035 εκατ., €1.137 εκατ., €95 εκατ., €94 εκατ. και €2.812 εκατ. Τα δάνεια, οι καταθέσεις, οι εγγυητικές επιστολές και οι συνολικές απολαβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, των Γενικών Διευθυντών και των μελών των εκτελεστικών επιτροπών της Τράπεζας, μελών της Διοίκησης θυγατρικών εταιρειών, καθώς και στενών συγγενικών μελών ή εταιρειών που ελέγχονται ατομικά ή από κοινού με τα πρόσωπα αυτά, ανήλθαν την 31.12.2016 σε €6 εκατ., €5 εκατ., μηδέν εκατ. και €19 εκατ. αντίστοιχα, ενώ για την Τράπεζα, τα αντίστοιχα ποσά ανήλθαν σε €6 εκατ., €4 εκατ., μηδέν εκατ. και €7 εκατ. Το σύνολο των απαιτήσεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα, την 31.12.2016, από τα ταμεία και λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανέρχονταν σε €723 εκατ. Το σύνολο των υποχρεώσεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα, την 31.12.2016, προς τα ταμεία και λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανέρχονταν σε €146 εκατ. και €65 εκατ. αντίστοιχα.

Λαμβάνοντας υπόψη το νόμο του ΤΧΣ, την 9 Δεκεμβρίου 2016, η Τράπεζα πλήρωσε στο ΤΧΣ €165 εκατ. για τα υπό αίρεση μετατρέψιμα ομόλογα (CoCos). Την 15 Δεκεμβρίου 2016, η Τράπεζα, σε συνέχεια σχετικής απόφασης του Διοικητικού της Συμβουλίου και σύμφωνα με τις Δεσμεύσεις του Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, όπως αυτό εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 4 Δεκεμβρίου 2015, πρόέβη σε πλήρη αποπληρωμή των CoCos ύψους €2.029 εκατ. που είχε εκδώσει το Δεκέμβριο του 2015 υπέρ του ΤΧΣ, κατόπιν προηγούμενης σχετικής έγκρισης από τον SSM της ΕΚΤ σύμφωνα με το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο. Σημειώνεται ότι, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας CET1 του Ομίλου μετά την αποπληρωμή των CoCos ανήλθε 16,3% σε σχέση με τα οριζόμενα εποπτικά όρια επιβεβαιώνοντας την ισχυρή κεφαλαιακή βάση του Ομίλου. Επίσης, την ίδια ημερομηνία η Τράπεζα αποπλήρωσε τους δεδουλευμένους τόκους της περιόδου 9-15 Δεκεμβρίου 2016 ύψους €3 εκατ.

7) Εταιρικά Γεγονότα:

(α) Την 4 Ιανουαρίου 2016 ολοκληρώθηκε η πώληση της κοινοπραξίας UBB-AIG Insurance Company AD αντί τιμήματος €2 εκατ.

(β) Την 15 Ιουνίου 2016 ο Όμιλος πώλησε στην Qatar National Bank S.A.Q. ("QNB") τη συμμετοχή του στην Finansbank A.Ş. Το τίμημα της πώλησης ανήλθε σε €2.750 εκατ. Η συναλλαγή περιλαμβάνει επίσης την μεταβίβαση των συμμετοχών της ΕΤΕ στην Finans Finansal Kiralama A.Ş (29,87%), στην Finans Yatirim Menkul Degerler A.Ş. (0,2%) και στην Finans Portfoy Yonetimi A.Ş. (0,02%). Επιπλέον, η QNB αποπλήρωσε το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης \$910 εκατ. που είχε χορηγήσει η ΕΤΕ στην Finansbank.

(γ) Την 16 Ιουνίου 2016, η Τράπεζα ίδρυσε στην Βουλγαρία την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, Bankteco EOOD, 100% θυγατρική της. Το εισφερθέν κεφάλαιο ανήλθε σε BGN 200 χιλ.

(δ) Την 28 Ιουλίου 2016, ολοκληρώθηκε η συγχώνευση με απορρόφηση της εταιρείας ΚΑΡΕΛΑ Α.Ε. από τη μητρική της ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΝΓΑΙΑ ΑΕΕΑΠ.

(ε) Την 30 Σεπτεμβρίου 2016 ο Όμιλος πρόβη στην πώληση της συμμετοχής του στα 11 Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών που κατείχε άμεσα ή έμμεσα των οποίων η διαχείριση γινόταν από την NBGI PE Limited σε Κεφάλαια Επενδυτικών Συμμετοχών τα οποία διαχειρίζονται οι Deutsche Bank Private Equity και Goldman Sachs Asset Management. Το τίμημα της πώλησης ανήλθε σε €288 εκατ.

(στ) Την 27 Οκτωβρίου 2016 η Τράπεζα προέβη στην πώληση της συμμετοχής της στις Αστήρ Παλάς Βουλιαγμένης Α.Ε. και Αστήρ Μαρίνα Βουλιαγμένης Α.Ε. στην Apollo Investment Hold Co SARL. Το τίμημα της πώλησης ανήλθε σε €299 εκατ.

(ζ) Την 21 Δεκεμβρίου 2016 η Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. απόκτησε το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ΚΑΡΟΛΟΥ Α.Ε. αντί συνολικού τιμήματος €3,6 εκατ.

Σχετική αναφορά για τα ανωτέρω εταιρικά γεγονότα γίνεται στις Σημειώσεις 45 και 46 των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της 31.12.2016.

(η) Την 22 Δεκεμβρίου 2016 ο Όμιλος υπέγραψε σύμβαση με την εταιρεία AFGRI HOLDING Proprietary Limited, της οποίας η έδρα βρίσκεται στη Δημοκρατία της Νοτίου Αφρικής, για την πώληση του 99,81% της θυγατρικής της τράπεζας στη Δημοκρατία της Νοτίου Αφρικής, S.A.B.A. Το τίμημα για την πώληση της ανωτέρω θυγατρικής ανέρχεται σε ZAR 279 εκατ. Η ολοκλήρωση της πώλησης υπόκειται στις συνθήκες κανονιστικές ρυθμίσεις και άλλες εγκρίσεις.

(θ) Την 30 Δεκεμβρίου 2016 η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση με τη Βελγική τράπεζα KBC για την πώληση του 99,91% της θυγατρικής της τράπεζας στη Βουλγαρία, United Bulgarian Bank A.D. και του 100% της θυγατρικής της εταιρείας Interlease E.A.D. Το τίμημα για την πώληση των δύο ανωτέρω θυγατρικών ανέρχεται σε €610 εκατ. Η ολοκλήρωση της πώλησης αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο 2017 και υπόκειται στις συνθήκες κανονιστικές ρυθμίσεις και άλλες εγκρίσεις. Στην ανωτέρω συμφωνία περιλαμβάνεται επίσης η πώληση του μεριδίου 30% που κατέχει η Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών ασφαλειών («ΑΕΕΓΑ»), συνεπώς η λογιστική της αξία €4 εκατ. έχει αναταξινομηθεί ως «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες». Τέλος, στο πλαίσιο της ίδιας συμφωνίας η ΑΕΕΓΑ θα πωλήσει το μερίδιό της, 20%, στην UBB Insurance Broker AD. Το υπόλοιπο 80% της εταιρείας κατέχεται από την UBB.

Για περισσότερες πληροφορίες παραπέμπουμε στη σημείωση 30 «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση», των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου και της Τράπεζας.

8) Στις Σημειώσεις 46 και 24 των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της 31.12.2016 παρατίθενται αναλυτικά οι εταιρείες του Ομίλου που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, η χώρα της καταστατικής τους έδρας, το ποσοστό με το οποίο η Τράπεζα συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα στο μετοχικό τους κεφάλαιο και η μέθοδος ενσωμάτωσης που εφαρμόστηκε για την κάθε εταιρεία. Στον Όμιλο, την περίοδο 1.1 έως 31.12.2015, επήλθαν οι παρακάτω μεταβολές σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο της προηγούμενης χρήσης:

(α) με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης: Δε συμπεριλαμβάνονται πλέον στις οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2016 λόγω πώλησής τους, η Finansbank A.Ş. καθώς και οι θυγατρικές της, τα NBGI PE Funds, η ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλιαγμένης Α.Ε.Ε. καθώς και η ΑΣΤΗΡ Μαρίνα Βουλιαγμένης Α.Ε., ενώ συμπεριλήφθηκαν για πρώτη φορά στις οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2016 η ΚΑΡΟΛΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε και η Bankteco E.O.O.D. Επιπρόσθετα, η NBG Securities Romania S.A. δε περιλαμβάνεται πλέον στις οικονομικές καταστάσεις λόγω λύσης της. Τέλος από την 31.12.2016 οι θυγατρικές μας United Bulgarian Bank A.D., Interlease E.A.D και South African Bank of Athens Ltd αναταξινομήθηκαν ως «περιουσιακό στοιχείο προοριζόμενο προς πώληση».

(β) με τη μέθοδο της καθαρής θέσης: Κατά την 31.12.2016 δεν περιλαμβάνεται πλέον ως ενοποιούμενες με τη μέθοδο της καθαρής θέσης οι εταιρείες Bantas A.S, Cigna Finans Pension. (συγγενείς της Finansbank) και η UBB-AIG Insurance Company AD λόγω πώλησης τους. Επίσης από την 31 Δεκεμβρίου 2016 οι συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης στην UBB Metlife Life Insurance Company A.D. και Drujestvo za Kasovni Uslugi AD αναταξινομήθηκαν ως «περιουσιακό στοιχείο προοριζόμενο προς πώληση».

(γ) Δεν υπάρχουν εταιρείες του Ομίλου που δεν περιλαμβάνονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2016.

(δ) Δεν υφίσταται περίπτωση μεταβολής της μεθόδου ενοποίησης εταιρείας σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

9) Στην κατάσταση Συνολικών Εσόδων του ομίλου τα ποσά και η φύση των «Λοιπών συνολικών εσόδων περιόδου μετά από φόρους» για την τρέχουσα περίοδο, αφορούν σε μεταβολή του αποθεματικού του χαρτοφυλακίου επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση κατά ποσό €41 εκατ., συναλλαγματικές διαφορές ποσού €2.549 εκατ., αντιστάθμιση κινδύνων ταμειακών ροών ποσού €(20) εκατ., αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης, μετά από φόρους ποσού €338 και επανεκτίμηση της καθαρής υποχρέωσης / περιουσιακού στοιχείου, μετά από φόρους ποσού €(18) εκατ. για τον Όμιλο ενώ τα αντίστοιχα ποσά για την Τράπεζα για τη μεταβολή του αποθεματικού του χαρτοφυλακίου επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση είναι €35 εκατ., για τις συναλλαγματικές διαφορές είναι €(51) εκατ., ενώ για την αντιστάθμιση κινδύνων ταμειακών ροών και την αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης είναι μηδέν και για την επανεκτίμηση της καθαρής υποχρέωσης / περιουσιακού στοιχείου, μετά από φόρους ανέρχεται σε €(14) εκατ.

10) Την 31.12.2016, ο Όμιλος κατείχε 2.410.995 ίδιες μετοχές με αξία κτήσης € 1 εκατ. περίπου. Η Τράπεζα δεν είχε στην κατοχή της ίδιες μετοχές.

11) Λοιπές πληροφορίες

(α) Την 9 Δεκεμβρίου 2016 η Τράπεζα ανακοίνωσε στους εργαζομένους της τους όρους του προγράμματος εθελούσιας αποχώρησης, το οποίο εφαρμόστηκε και σε συγκεκριμένες ελληνικές θυγατρικές. Η λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων ορίστηκε την 22 Δεκεμβρίου 2016 και 1.171 και 1.125 εργαζόμενοι συμμετείχαν σε επίπεδο Ομίλου και Τράπεζας αντίστοιχα.

(β) Την 29 Μαρτίου 2017 ψηφίστηκε νέος νόμος, οι διατάξεις του οποίου τροποποίησαν περαιτέρω τα άρθρα 27 και 27Α του ν. 4172/2013 ως ακολούθως:

Οι τροποποιήσεις του άρθρου 27 εισάγουν περίοδο απόσβεσης 20 ετών για ζημίες που προέρχονται από διαγραφές δανείων ως συνέπεια διακανονισμού ή ρύθμισης και για οριστικές ζημίες που απορρέουν από πωλήσεις δανείων.

Τροποποιήσεις του άρθρου 27Α: Επεκτείνει τον σκοπό του άρθρου 27Α και περιλαμβάνει, πέραν των ζημιών του PSI και των προβλέψεων απομείωσης δανείων και τις ακόλουθες κατηγορίες προσωρινών διαφορών: i) ζημίες προερχόμενες από οριστική διαγραφή ή από πώληση δανείων και ii) λογιστικές διαγραφές, οι οποίες τελικά θα οδηγήσουν σε οριστικές διαγραφές και ζημίες από πώληση. Επιπλέον, προβλέπεται ότι οι Φορολογικές Πιστώσεις δεν μπορούν να υπερβούν τον φόρο που αντιστοιχούσε στις σωρευμένες προβλέψεις που είχαν λογιστεί την 30 Ιουνίου 2015, μείον: (α) κάθε οριστική και εκκαθαρισμένη Φορολογική πίστωση σε περίπτωση που σε μία χρήση προέκυψε λογιστική ζημία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 27Α και η οποία αφορά την ανωτέρω σωρευμένη πρόβλεψη, (β) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε οποιοδήποτε μεταγενέστερες ειδικές προβλέψεις, οι οποίες αφορούν τις ανωτέρω σωρευμένες προβλέψεις και (γ) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στην ετήσια απόσβεση της χρεωστικής διαφοράς η οποία αφορά τις ανωτέρω προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου.

Αθήνα, 30 Μαρτίου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ –
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ (ΤΑΚΗΣ)
Α. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε.
ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ.
ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π.
ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΗΜΕΝΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Προς τους Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ

Διενεργήσαμε τις προσυμφωνημένες διαδικασίες όπως περιγράφονται στην από 12 Ιουνίου 2017 πρόταση συνεργασίας μας σχετικά με την υποβολή της αναφοράς στοιχείων ανά χώρα σύμφωνα με το άρθρο 81 του Ν. 4261/2014 για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2016 (εφεξής «Αναφορά Στοιχείων ανά χώρα») της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής: η «Τράπεζα»), στα πλαίσια του άρθρου 89 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, όπως αυτή ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το άρθρο 81 του Ν. 4261/2014. Συγκεκριμένα, βάσει του άρθρου 89 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, όπως αυτή ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το άρθρο 81 του Ν. 4261/2014, η Τράπεζα έχει υποχρέωση από την 1η Ιανουαρίου 2015 να δημοσιοποιεί ετησίως ανά κράτος – μέλος και τρίτη χώρα στις οποίες διαθέτει έδρα (εφεξής «χώρα»), πληροφορίες σε ενοποιημένη βάση για το οικονομικό έτος αναφορικά με (i) την επωνυμία ή τις επωνυμίες, τη φύση δραστηριοτήτων και τη γεωγραφική θέση των δραστηριοτήτων, (ii) τον κύκλο εργασιών, (iii) τον αριθμό εργαζομένων σε ισοδύναμο καθεστώς πλήρους απασχόλησης, (iv) τα αποτελέσματα προ φόρων, (v) τους φόρους επί των αποτελεσμάτων και (vi) τις εισπραττόμενες δημόσιες επιδοτήσεις.

Η Διοίκηση της Τράπεζας έχει την ευθύνη για τη σύνταξη και την εύλογη παρουσίαση της «Εκθεσης ανά χώρα της 31ης Δεκεμβρίου 2016». Αναλάβαμε και διενεργήσαμε το έργο αυτό σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Συναφών Υπηρεσιών 4400 (ISRS 4400) «Αναθέσεις για την Εκτέλεση Προσυμφωνημένων Διαδικασιών Αναφορικά με τη Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση». Δική μας ευθύνη είναι να διενεργήσουμε τις κατωτέρω προσυμφωνημένες διαδικασίες και να σας γνωστοποιήσουμε τα ευρήματά μας.

Διαδικασίες που διενεργήθηκαν

Οι προσυμφωνημένες διαδικασίες που διενεργήσαμε συνοψίζονται ως ακολούθως:

1. Ζητήσαμε και λάβαμε τις γνωστοποιήσεις της Τράπεζας σχετικά με την αναφορά στοιχείων ανά χώρα σύμφωνα με το άρθρο 89 της από 2013/36 Ευρωπαϊκής Οδηγίας όπως αυτή ενσωματώθηκε στην Ελληνική Νομοθεσία με το άρθρο 81 του Ν.4261/2014.
2. Εντοπίσαμε και συμφωνήσαμε τις πληροφορίες αναφορικά με τις επωνυμίες και τη γεωγραφική θέση των δραστηριοτήτων της Τράπεζας στη Σημείωση 46 «Ενοποιούμενες Εταιρείες» των δημοσιευμένων ΔΠΧΑ Οικονομικών Καταστάσεων της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2016.
3. Εντοπίσαμε και συμφωνήσαμε τη φύση των δραστηριοτήτων της κάθε εταιρείας που συμπεριλαμβάνεται στην Αναφορά Στοιχείων ανά χώρα στο εκάστοτε καταστατικό της ή σε άλλο σχετικό υποστηρικτικό έγγραφο.
4. Εντοπίσαμε και συμφωνήσαμε τις πληροφορίες ανά χώρα αναφορικά με (i) τον κύκλο εργασιών, (ii) τα αποτελέσματα προ φόρων, (iii) τους φόρους επί των αποτελεσμάτων στις λογιστικές εγγραφές της Τράπεζας που χρησιμοποιούνται για τη σύνταξη των ΔΠΧΑ Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016.
5. Εντοπίσαμε και συμφωνήσαμε τις πληροφορίες αναφορικά με τον αριθμό εργαζομένων σε ισοδύναμο καθεστώς πλήρους απασχόλησης ανά χώρα στα ΔΠΧΑ αρχεία ενοποίησης των ενοποιούμενων εταιριών του ομίλου της Τράπεζας της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2016, που χρησιμοποιήθηκαν από τη Διοίκηση για τη σύνταξη των ΔΠΧΑ Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.
6. Συμφωνήσαμε τις πληροφορίες αναφορικά με τις εισπραττόμενες δημόσιες επιδοτήσεις στα λογιστικά βιβλία της Τράπεζας κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2016.
7. Επιβεβαιώσαμε τη μαθηματική ορθότητα των συνολικών ποσών που αναφέρονται στα στοιχεία 4, 5 και 6 ανωτέρω και εμφανίζονται στην Αναφορά Στοιχείων ανά χώρα που συνέταξε η Διοίκηση της Τράπεζας.

Ευρήματα

Από τη διενέργεια των προαναφερόμενων προσυμφωνημένων διαδικασιών προέκυψαν τα εξής:

- (α) Αναφορικά με το στοιχείο 1 ανωτέρω, λάβαμε τις γνωστοποιήσεις της Τράπεζας σχετικά με την αναφορά στοιχείων ανά χώρα σύμφωνα με το άρθρο 89 της από 2013/36 Ευρωπαϊκής Οδηγίας όπως αυτή ενσωματώθηκε στην Ελληνική Νομοθεσία με το άρθρο 81 του Ν.4261/2014.
- (β) Αναφορικά με το στοιχείο 2 ανωτέρω, οι πληροφορίες αναφορικά με τις επωνυμίες και τη γεωγραφική θέση των δραστηριοτήτων της Τράπεζας συμφωνούν με αυτές που αναφέρονται στη Σημείωση 46 «Ενοποιούμενες Εταιρείες» των δημοσιευμένων ΔΠΧΑ Οικονομικών Καταστάσεων της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016.
- (γ) Αναφορικά με το στοιχείο 3 ανωτέρω, η φύση των δραστηριοτήτων της κάθε εταιρείας που συμπεριλαμβάνεται στην Αναφορά Στοιχείων ανά χώρα είναι σύμφωνη με το καταστατικό της ή με όποιο άλλο σχετικό υποστηρικτικό έγγραφο.
- (δ) Αναφορικά με το στοιχείο 4 ανωτέρω, οι πληροφορίες της κάθε χώρας αναφορικά με (i) τον κύκλο εργασιών, (ii) τα αποτελέσματα προ φόρων, (iii) τους φόρους επί των αποτελεσμάτων συμφωνήθηκαν με τις λογιστικές εγγραφές της Τράπεζας που χρησιμοποιούνται για τη σύνταξη των ΔΠΧΑ Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016. Ο κύκλος εργασιών όπως ορίζεται από την Τράπεζα περιλαμβάνει τα καθαρά έσοδα από τόκους, τα καθαρά έσοδα από προμήθειες, τα καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες, τα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου, τα καθαρά λοιπά έσοδα/(έξοδα) και την αναλογία κερδών / (ζημιών) από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.
- (ε) Αναφορικά με το στοιχείο 5 ανωτέρω, συμφωνήσαμε τον αριθμό εργαζομένων σε ισοδύναμο καθεστώσ πλήρους απασχόλησης ανά χώρα με τα ΔΠΧΑ αρχεία ενοποίησης των ενοποιούμενων εταιριών του ομίλου της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2016, που χρησιμοποιήθηκαν από τη Διοίκηση της Τράπεζας για τη σύνταξη των ΔΠΧΑ Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων με εξαίρεση τις τραπεζικές δραστηριότητες της Τουρκίας, όπου ο αριθμός εργαζομένων σε ισοδύναμο καθεστώσ πλήρους απασχόλησης συμφωνήθηκε με τα ΔΠΧΑ αρχεία ενοποίησης της παραπάνω ενοποιούμενης εταιρίας του ομίλου (Finansbank A.S.) την 31^η Μαρτίου 2016.
- (στ) Αναφορικά με το στοιχείο 6 ανωτέρω, συμφωνήσαμε τις πληροφορίες αναφορικά με τις εισπραττόμενες δημόσιες επιδοτήσεις στα λογιστικά βιβλία της Τράπεζας κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2016.
- (ζ) Αναφορικά με το στοιχείο 7 ανωτέρω, επιβεβαιώσαμε τη μαθηματική ορθότητα των συνολικών ποσών που αναφέρονται στα στοιχεία 4, 5 και 6 ανωτέρω και εμφανίζονται στην Αναφορά Στοιχείων ανά χώρα που συνέταξε η Διοίκηση της Τράπεζας.

Επειδή οι παραπάνω διαδικασίες δεν συνιστούν έλεγχο ή επισκόπηση, σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα ή τα Διεθνή Πρότυπα Ανάθεσης Εργασιών Επισκόπησης, δεν εκφράζουμε οποιαδήποτε άλλη διαβεβαίωση πέραν των όσων αναφέρονται ανωτέρω.

Αν είχαμε διενεργήσει επιπρόσθετες διαδικασίες ή αν είχαμε διενεργήσει έλεγχο ή επισκόπηση σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου ή τα Διεθνή Πρότυπα Ανάθεσης Εργασιών Επισκόπησης ενδεχομένως να είχαν υποπέσει στην αντίληψή μας άλλα θέματα, τα οποία θα σας γνωστοποιούσαμε.

Περιορισμός Χρήσης

Η έκθεσή μας συντάχθηκε αποκλειστικά για το σκοπό που αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο της παρούσας και περιορίζεται μόνο στα στοιχεία που αναφέρονται παραπάνω και δεν επεκτείνεται στις οικονομικές καταστάσεις της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. εξεταζόμενων στο σύνολό τους.

Αθήνα, 16 Ιουνίου 2017

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Αλεξάνδρα Β. Κωστάρα
Α.Μ. ΣΟΕΛ 19981

Deloitte

Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
Φραγκοκκλησιάς 3α & Γρανικού, 151 25 Μαρούσι Αθήνα, Ελλάδα
ΑΜ. ΣΟΕΛ: Ε 120

Αναφορά στοιχείων ανα χώρα σύμφωνα με το άρθρο 81 ν. 4261/2014 για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016

Εταιρεία	Χώρα	Αντικείμενο δραστηριότητας
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Μητρική εταιρεία)	Ελλάδα	Πιστωτικό ίδρυμα
NBG Securities A.E.Π.Ε.Υ.	Ελλάδα	Παροχή επενδυτικών υπηρεσιών
Εθνική Asset Management A.E.Δ.Α.Κ.	Ελλάδα	Διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων
Εθνική Leasing A.E.	Ελλάδα	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Εθνική Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ακινήτων A.E.	Ελλάδα	Συμβουλευτικές υπηρεσίες ακινήτων
Προνομιούχος A.E. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	Ελλάδα	Κατασκευή και Εκμετάλλευση Γενικών Αποθηκών
NBG Bancassurance A.E. Ασφαλιστικής Πρακτόρευσης	Ελλάδα	Ασφαλιστικές πρακτορεύσεις
Καινοτόμες Επιχειρήσεις A.E. ⁽¹⁾	Ελλάδα	Επιχειρηματικές συμμετοχές
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική»	Ελλάδα	Ασφαλιστικές υπηρεσίες
Audatex Ελλάς A.E. ⁽¹⁾	Ελλάδα	Ασφαλιστικές υπηρεσίες
National Μεσιτική Ασφαλίσεων A.E. ⁽⁸⁾	Ελλάδα	Ασφαλιστικές πρακτορεύσεις
ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλιαγμένης A.Ξ.Ε. ⁽²⁾	Ελλάδα	Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις
ΑΣΤΗΡ Μαρίνα Βουλιαγμένης A.E. ⁽²⁾	Ελλάδα	Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις
Grand Hotel Summer Palace A.E.	Ελλάδα	Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις
Εκπαιδευτικό Κέντρο Ε.Τ.Ε. A.E.	Ελλάδα	Υπηρεσίες εκπαίδευσης
ΚΑΔΜΟΣ A.E.	Ελλάδα	Εκμετάλλευση ακινήτων
ΔΙΟΝΥΣΟΣ A.E.	Ελλάδα	Εκμετάλλευση ακινήτων
Κτηματική Κατασκευαστική A.E. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	Ελλάδα	Τεχνική εταιρεία
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική A.E.	Ελλάδα	Εκμετάλλευση ακινήτων
Ελληνικά Τουριστικά Έργα A.E.	Ελλάδα	Εκμετάλλευση ακινήτων
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης A.E.	Ελλάδα	Εκμετάλλευση ακινήτων
Εθνική Factors A.E.	Ελλάδα	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων
Εθνική Πανγαία A.E.Ε.Α.Π.	Ελλάδα	Εταιρεία Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία
Καρέλα A.E. ⁽³⁾	Ελλάδα	Εκμετάλλευση ακινήτων
ΚΑΡΟΛΟΥ Τουριστική A.E.	Ελλάδα	Εκμετάλλευση ακινήτων
FB Ασφαλιστική Πρακτόρευση A.E. ⁽¹⁾	Ελλάδα	Ασφαλιστικές πρακτορεύσεις
Probank A.E.Δ.Α.Κ.	Ελλάδα	Διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων
Profinance A.E. ⁽¹⁾	Ελλάδα	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
Probank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις A.E.	Ελλάδα	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
NBG Μεσίτες Ασφαλίσεων A.E.	Ελλάδα	Ασφαλιστικές πρακτορεύσεις
Finansbank A.S. ⁽⁴⁾	Τουρκία	Πιστωτικό ίδρυμα
Finans Finansal Kiralama A.S. ⁽⁴⁾	Τουρκία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Finans Yatirim Menkul Degerler A.S. ⁽⁴⁾	Τουρκία	Επενδυτικές υπηρεσίες
Finans Portfoy Yonetimi A.S. ⁽⁴⁾	Τουρκία	Διαχείριση χαρτοφυλακίου
IBTech Uluslararası Bilisim Ve İletisim Teknolojileri A.S. ⁽⁴⁾	Τουρκία	Μηχανογραφικές υπηρεσίες
Finans Faktoring Hizmetleri A.S. ⁽⁴⁾	Τουρκία	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων
E-Finans Elektronik Ticaret Ve Bilisim Hizmetleri A.S. ⁽⁴⁾	Τουρκία	Τραπεζικές υπηρεσίες μέσω διαδικτύου
Hemenal Finansman A.S. (ex PSA Finansman A.S.) ⁽⁴⁾	Τουρκία	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
NBG Malta Holdings Ltd	Μάλτα	Συμμετοχών
NBG Bank Malta Ltd	Μάλτα	Πιστωτικό ίδρυμα
United Bulgarian Bank A.D. - Sofia ⁽⁷⁾	Βουλγαρία	Πιστωτικό ίδρυμα
UBB Asset Management Inc. ⁽⁷⁾	Βουλγαρία	Διαχείριση Κεφαλαίων
UBB Insurance Broker A.D. ⁽⁷⁾	Βουλγαρία	Ασφαλιστικές πρακτορεύσεις
UBB Factoring E.O.O.D. ⁽⁷⁾	Βουλγαρία	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων
Interlease E.A.D., Sofia ⁽⁷⁾	Βουλγαρία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Αναφορά στοιχείων ανα χώρα σύμφωνα με το άρθρο 81 ν. 4261/2014 για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016

Εταιρεία	Χώρα	Αντικείμενο δραστηριότητας
Interlease Auto E.A.D. ⁽⁷⁾	Βουλγαρία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Hotel Perun - Bansko E.O.O.D. ⁽⁷⁾	Βουλγαρία	Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις
ARC Management Two EAD	Βουλγαρία	Εταιρεία Ειδικού Σκοπού
Bankteco E.O.O.D.	Βουλγαρία	Υπηρεσίες πληροφορικής
NBG Securities Romania S.A. ⁽⁵⁾	Ρουμανία	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
Banca Romaneasca S.A.	Ρουμανία	Πιστωτικό ίδρυμα
NBG Leasing IFN S.A.	Ρουμανία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
S.C. Garanta Asigurari S.A.	Ρουμανία	Ασφαλιστικές υπηρεσίες
Egnatia Properties S.A.	Ρουμανία	Εκμετάλλευση/ διαχείριση ακίνητης περιουσίας
ARC Management One SRL	Ρουμανία	Εταιρεία Ειδικού Σκοπού
Vojvodjanska Banka a.d. Novi Sad	Σερβία	Πιστωτικό ίδρυμα
NBG Leasing d.o.o. Belgrade	Σερβία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
NBG Services d.o.o. Belgrade	Σερβία	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
Storanska Banka A.D.-Skopje	F.Y.R.O.M.	Πιστωτικό ίδρυμα
NBG Greek Fund Ltd	Κύπρος	Εταιρεία Επενδύσεων Κεφαλαίων
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΛΤΔ	Κύπρος	Πιστωτικό ίδρυμα
Εθνική Χρηματιστηριακή Κύπρου ΛΤΔ ⁽¹⁾	Κύπρος	Χρηματιστηριακές υπηρεσίες
NBG Management Services Ltd	Κύπρος	Παροχή υπηρεσιών
Εθνική Ασφαλιστική ΛΤΔ	Κύπρος	Ασφαλιστικές υπηρεσίες
Εθνική Γενικών Ασφαλειών Κύπρου ΛΤΔ	Κύπρος	Ασφαλιστικές υπηρεσίες
National Insurance Agents & Consultants Ltd	Κύπρος	Ασφαλιστικές πρακτορευσίες
Quadratix Ltd	Κύπρος	Εκμετάλλευση/ διαχείριση ακίνητης περιουσίας
The South African Bank of Athens Ltd ⁽⁷⁾	N. Αφρική	Πιστωτικό ίδρυμα
NBG Asset Management Luxemburg S.A.	Λουξεμβούργο	Διαχείριση Κεφαλαίων
NBG International Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
NBGI Private Equity Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	Private Equity
NBG Finance Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
NBG Finance (Dollar) Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
NBG Finance (Sterling) Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
NBG Funding Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
NBGI Private Equity Funds ⁽⁶⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	Private Equity
Titlos Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία Ειδικού Σκοπού
Spiti Plc ⁽¹⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία Ειδικού Σκοπού
Autokinito Plc ⁽¹⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία Ειδικού Σκοπού
Agorazo Plc ⁽¹⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία Ειδικού Σκοπού
SINEPIA Designated Activity Company	Ιρλανδία	Εταιρεία Ειδικού Σκοπού
NBGI Private Equity S.A.S.	Γαλλία	Private equity
NBG International Holdings B.V.	Ολλανδία	Συμμετοχών
Nash S.r.l.	Ιταλία	Εκμετάλλευση ακινήτων
Fondo Picasso	Ιταλία	Επενδύσεις σε ακίνητα
Banka NBG Albania Sh.a.	Αλβανία	Πιστωτικό ίδρυμα
ΕΤΕ Υποκατάστημα Λονδίνου	Ηνωμένο Βασίλειο	Υποκατάστημα ελληνικού πιστωτικού ιδρύματος
ΕΤΕ Υποκατάστημα Κύπρου	Κύπρος	Υποκατάστημα ελληνικού πιστωτικού ιδρύματος
ΕΤΕ Υποκατάστημα Κάιρου	Αίγυπτος	Υποκατάστημα ελληνικού πιστωτικού ιδρύματος

(1) Εταιρείες σε εκκαθάριση

(2) Πώληση τον Οκτώβριο 2016

(3) Συγχώνευση με την Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. τον Ιούλιο 2016

(4) Πώληση τον Ιούνιο 2016

(5) Ολοκλήρωση εκκαθάρισης τον Ιανουάριο 2016

(6) Πώληση τον Σεπτέμβριο 2016

(7) Εταιρείες που έχουν ταξινομηθεί ως «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση»

(8) Πώληση τον Ιανουάριο 2017

Αναφορά στοιχείων ανα χώρα σύμφωνα με το άρθρο 81 ν. 4261/2014
για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016

	Κύκλος εργασιών ⁽¹⁾	Καθαρά αποτελέσματα προ φόρων	Φόρος εισοδήματος	Αριθμός εργαζομένων	Επιδότησεις
	Ποσά σε € εκατ.	Ποσά σε € εκατ.	Ποσά σε € εκατ.		Ποσά σε € εκατ.
Ελλάδα	1.653	(122)	(28)	11.475	1
Τουρκία(2)	603	(2.938)	(23)	14.047	-
Μάλτα	14	6	(1)	27	-
Βουλγαρία(2)	210	60	(7)	2.739	-
Ρουμανία	53	3	-	1.238	-
Σερβία	56	4	(1)	1.523	-
F.Y.R.O.M.	71	46	(4)	1.052	-
Κύπρος	39	14	(1)	338	-
N. Αφρική(2)	8	(5)	-	153	-
Λουξεμβούργο	2	2	-	-	-
Ηνωμένο Βασίλειο	95	75	2	33	-
Ολλανδία	-	-	-	-	-
Ιταλία	10	5	-	-	-
Αλβανία	11	2	-	305	-
Αίγυπτος	61	52	(1)	221	-
	2.886	(2.796)	(64)	33.151	1

⁽¹⁾ Κύκλος εργασιών: Περιλαμβάνει α) τα καθαρά έσοδα από τόκους, β) τα καθαρά έσοδα από προμήθειες, γ) τα καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες, δ) τα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου, ε) τα καθαρά λοιπά έσοδα/(έξοδα) και στ) την αναλογία κερδών / (ζημιών) από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης

⁽²⁾ Διακοπείσες δραστηριότητες

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

της 30ης Ιουνίου 2017, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11:00 πμ

(Α' Επαναληπτική Γ.Σ. της 20^{ης} Ιουλίου 2017, ώρα 11:00 πμ)

(Β' Επαναληπτική Γ.Σ. της 7^{ης} Σεπτεμβρίου 2017, ώρα 11:00 πμ)

Σύμφωνα με τον Κ.Ν. 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών» και τις διατάξεις του ν.2396/96 για τις άυλες μετοχές, καθώς και το άρθρο 11 του Καταστατικού της Τράπεζας και μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της 07.06.2017 καλούνται οι Μέτοχοι της εδρεύουσας στην Αθήνα (Αιόλου 86) Ανώνυμης Τραπεζικής Εταιρείας με την επωνυμία «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.» σε Τακτική Γενική Συνέλευση την 30η Ιουνίου 2017, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11:00 πμ, στο Μέγαρο Μελά επί της οδού Αιόλου 93 – Αθήνα:

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Υποβολή προς έγκριση της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου για τις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας και του Ομίλου, που αφορούν στην εταιρική χρήση 2016 (1.1.2016 – 31.12.2016) καθώς και υποβολή της αντίστοιχης Έκθεσης των Ελεγκτών προς ενημέρωση.
2. Υποβολή προς έγκριση των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων της Τράπεζας και του Ομίλου για την εταιρική χρήση 2016 (1.1.2016 - 31.12.2016).
3. Απαλλαγή των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Ελεγκτών της Εθνικής Τράπεζας από κάθε ευθύνη αποζημίωσης για τις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις και τη διαχείριση της εταιρικής χρήσης 2016 (1.1.2016 – 31.12.2016).
4. Εκλογή τακτικών και αναπληρωματικών Ορκωτών Ελεγκτών για τις Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας και τις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου των εταιρειών της για τη χρήση 2017 και καθορισμός της αμοιβής τους.
5. Έγκριση των αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας για την εταιρική χρήση 2016, σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 2 Κ.Ν. 2190/1920. Προσδιορισμός αμοιβών του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, του Διευθύνοντος Συμβούλου, των Αναπληρωτών Διευθύνοντων Συμβούλων, και των μη εκτελεστικών μελών Διοικητικού Συμβουλίου μέχρι την Τακτική Γενική Συνέλευση έτους 2018. Έγκριση των αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας για την εταιρική χρήση 2016, ως μελών των επιτροπών Ελέγχου, Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων, Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών, Διαχείρισης Κινδύνων, Στρατηγικής, προσδιορισμός αμοιβών τους μέχρι την Τακτική Γενική Συνέλευση έτους 2018 και έγκριση συμβάσεων κατά το άρθρο 23α του Κ.Ν. 2190/1920.
6. Χορήγηση αδείας, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 1 του Κ.Ν. 2190/1920 και το άρθρο 30 παρ. 1 του Καταστατικού, στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τους Γενικούς Διευθυντές, τους Βοηθούς Γενικούς Διευθυντές και τους Διευθυντές, να μετέχουν σε Διοικητικά Συμβούλια ή στη Διεύθυνση Εταιρειών του Ομίλου που επιδιώκουν όμοιους ή παρεμφερείς σκοπούς.
7. Εκλογή τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Επιτροπής Ελέγχου.
8. Έγκριση της συναλλαγής πωλήσεως πλειοψηφικής κεφαλαιακής συμμετοχής της Εθνικής Τράπεζας στη θυγατρική εταιρεία με την επωνυμία Α.Ε.Ε.Γ.Α. «Η ΕΘΝΙΚΗ».
9. Ανακοίνωση της εκλογής από το Διοικητικό Συμβούλιο νέων μη εκτελεστικών μελών Διοικητικού Συμβουλίου, σε πλήρωση κενών θέσεων μη εκτελεστικών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 7 του Κ.Ν. 2190/1920 και το άρθρο 18 παρ. 3 του Καταστατικού της Τράπεζας. Η ανακοίνωση αφορά στα εξής μη εκτελεστικά μέλη Διοικητικού Συμβουλίου: κκ Παναγιώτης-Αριστείδης Θωμόπουλος (Πρόεδρος Δ.Σ.), Χαράλαμπος Μάκκας (Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος), Claude Piret (Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος), Σπυρίδων Λορεντζιάδης (Μη εκτελεστικό μέλος), Eva Cederbalk (Μη εκτελεστικό μέλος), Παναγιώτης Λευθήρης (Εκπρόσωπος Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας), Παναγιώτα Ιπλιξιάδην (Εκπρόσωπος Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας).
10. Διάφορες ανακοινώσεις.

Σε περίπτωση μη επίτευξης της απαιτούμενης εκ του Νόμου απαρτίας κατά την 30^η Ιουνίου 2017 καλούνται οι Μέτοχοι σε Α' Επαναληπτική Γενική Συνέλευση την 20^η Ιουλίου 2017, ώρα 11:00 πμ, στο Μέγαρο Μελά επί της οδού Αιόλου 93 – Αθήνα.

Σε περίπτωση μη επίτευξης και πάλι απαρτίας κατά την 20^η Ιουλίου 2017 καλούνται οι Μέτοχοι σε Β' Επαναληπτική Γενική Συνέλευση την 7^η Σεπτεμβρίου 2017, ώρα 11:00 πμ, στο Μέγαρο Μελά επί της οδού Αιόλου 93 – Αθήνα.

Τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης των τυχόν Επαναληπτικών Γενικών Συνελεύσεων θα είναι τα ως άνω αναφερόμενα, με εξαίρεση τα θέματα επί των οποίων θα έχει καταστεί δυνατή η λήψη απόφασης.

Σύμφωνα με τα άρθρα 26 παρ. 2, 2β και 28α του Κ.Ν. 2190/1920, ως τροποποιήθηκαν και προστέθηκαν, αντιστοίχως, με τα άρθρα 3 και 6 του Ν. 3884/2010, και ισχύουν, η Τράπεζα ενημερώνει τους μετόχους για τα ακόλουθα:

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Στην Τακτική Γενική Συνέλευση δικαιούται να συμμετέχει όποιος εμφανίζεται ως μέτοχος (κάτοχος κοινών ονομαστικών μετοχών της Τράπεζας) στα αρχεία του Συστήματος 'Αυλων Τίτλων που διαχειρίζεται η "Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε." (Ε.Χ.Α.Ε.) κατά την έναρξη της πέμπτης (5ης) ημέρας πριν από την ημέρα συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, δηλαδή την 25.06.2017 («Ημερομηνία Καταγραφής»). Κάθε κοινή μετοχή έχει δικαίωμα μίας ψήφου.

Εφόσον συντρέξει τέτοια περίπτωση, στην Α' Επαναληπτική Γενική Συνέλευση δικαιούται να συμμετάσχει όποιος εμφανίζεται ως μέτοχος σύμφωνα με τα παραπάνω την 16.07.2017, ήτοι κατά την έναρξη της τέταρτης (4ης) ημέρας πριν από την ημέρα συνεδρίασης της Α' Επαναληπτικής Γενικής Συνέλευσης της 20.07.2017.

Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας συμμετέχει στην Γενική Συνέλευση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Ν.3864/2010, όπως ισχύει.

Η απόδειξη της μετοχικής ιδιότητας γίνεται με την προσκόμιση σχετικής έγγραφης βεβαίωσης της Ε.Χ.Α.Ε., ή εναλλακτικά μπορεί να γίνει με απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση της Τράπεζας με τα αρχεία του Συστήματος 'Αυλων Τίτλων της Ε.Χ.Α.Ε. Η σχετική έγγραφη βεβαίωση της Ε.Χ.Α.Ε. ή η ηλεκτρονική πιστοποίηση σχετικά με τη μετοχική ιδιότητα πρέπει να περιέλθει στην Τράπεζα το αργότερο την 27.06.2017, ήτοι την τρίτη (3η) ημέρα πριν από τη συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης. Η ίδια προθεσμία, δηλαδή το αργότερο την τρίτη (3η) ημέρα πριν από τη συνεδρίαση ισχύει και στην περίπτωση των Επαναληπτικών Γενικών Συνελεύσεων. Συγκεκριμένα για την Α' Επαναληπτική Γενική Συνέλευση η βεβαίωση ή η πιστοποίηση σχετικά με μετοχική ιδιότητα πρέπει να περιέλθει στην Τράπεζα το αργότερο μέχρι 17.07.2017.

Όσοι από τους μετόχους είναι νομικά πρόσωπα πρέπει μέσα στη ίδια προθεσμία να καταθέσουν σύμφωνα με το νόμο και τα νομιμοποιητικά τους έγγραφα, εκτός αν αυτά έχουν ήδη κατατεθεί στην Τράπεζα μας, οπότε αρκεί να μνημονευθεί στο έγγραφο αντιπροσώπησης που έχουν παραδοθεί αυτά.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του μετόχου προς τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 28α του Κ.Ν. 2190/1920, ο εν λόγω μέτοχος μετέχει στην Γενική Συνέλευση μόνο μετά από άδειά της.

Η άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων δεν προϋποθέτει τη δέσμευση των μετοχών του δικαιούχου ούτε την τήρηση άλλης ανάλογης διαδικασίας, η οποία περιορίζει τη δυνατότητα πώλησης και μεταβίβασης αυτών κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στην Ημερομηνία Καταγραφής και στην Τακτική Γενική Συνέλευση.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΨΗΦΟΥ ΜΕΣΩ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ

Ο μέτοχος συμμετέχει στην Τακτική Γενική Συνέλευση και ψηφίζει είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω αντιπροσώπων. Κάθε μέτοχος μπορεί να διορίζει μέχρι τρεις (3) αντιπροσώπους. Νομικά πρόσωπα μετέχουν στην Γενική Συνέλευση ορίζοντας ως εκπροσώπους τους μέχρι τρία (3) φυσικά πρόσωπα. Ωστόσο, αν ο μέτοχος κατέχει μετοχές της Τράπεζας, οι οποίες εμφανίζονται σε περισσότερους του ενός λογαριασμούς αξιών, ο περιορισμός αυτός δεν εμποδίζει τον μέτοχο να ορίζει διαφορετικούς αντιπροσώπους για τις μετοχές που εμφανίζονται στον κάθε λογαριασμό αξιών σε σχέση με την Τακτική Γενική Συνέλευση. Αντιπρόσωπος που ενεργεί για περισσότερους μετόχους μπορεί να ψηφίζει διαφορετικά για κάθε μέτοχο. Ο αντιπρόσωπος μετόχου υποχρεούται να γνωστοποιεί στην Τράπεζα, πριν από την έναρξη της συνεδρίασης της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης, κάθε συγκεκριμένο γεγονός, το οποίο μπορεί να είναι χρήσιμο στους μετόχους για την αξιολόγηση του κινδύνου να εξυπηρετηθεί ο αντιπρόσωπος άλλα συμφέροντα πλην των συμφερόντων του μετόχου. Κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου, μπορεί να προκύπτει σύγκρουση συμφερόντων ιδίως όταν ο αντιπρόσωπος: α) είναι

μέτοχος που ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας ή είναι άλλο νομικό πρόσωπο ή οντότητα η οποία ελέγχεται από το μέτοχο αυτόν, β) είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή της εν γένει διοίκησης της Τράπεζας ή μετόχου που ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας, ή άλλου νομικού προσώπου ή οντότητας που ελέγχεται από μέτοχο ο οποίος ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας, γ) είναι υπάλληλος ή ορκωτός ελεγκτής της Τράπεζας ή μετόχου που ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας, ή άλλου νομικού προσώπου ή οντότητας που ελέγχεται από μέτοχο, ο οποίος ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας, δ) είναι σύζυγος ή συγγενής πρώτου βαθμού με ένα από τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρονται στις περιπτώσεις (α) έως (γ).

Ο διορισμός και η ανάκληση αντιπροσώπου του μετόχου γίνεται εγγράφως και κοινοποιείται στην Τράπεζα εγγράφως, τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από την ημερομηνία συνεδρίασης της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης.

Για να λάβουν μέρος στη Γενική Συνέλευση, είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω αντιπροσώπου, παρακαλούνται οι μέτοχοι όπως προσκομίσουν συμπληρωμένο το έντυπο «ΔΗΛΩΣΗ – ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ Γ.Σ. ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΗΣ 30.06.2017 ΚΑΙ ΤΥΧΟΝ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ». Η Τράπεζα θα καταστήσει διαθέσιμο το εν λόγω έντυπο στην ιστοσελίδα της (www.nbg.gr) καθώς επίσης και στο Δίκτυο Καταστημάτων της. Το έντυπο αυτό κατατίθεται συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο από τον μέτοχο στην Υποδιεύθυνση Διακυβέρνησης Θεμάτων Μετοχολογίου και Μετόχων ΕΤΕ (Αιόλου 93, Αθήνα, ισόγειο) ή στα Καταστήματα της Τράπεζας ή αποστέλλεται συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο από το μέτοχο στα Fax: 2103343404, 2103343410 και 2103343095 ή στο e-mail: inikol@nbg.gr τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης. Ο δικαιούχος καλείται να μεριμνά για την επιβεβαίωση της επιτυχούς αποστολής του εντύπου και της παραλαβής του από την Τράπεζα, καλώντας στα τηλέφωνα: 2103343419, 2103343422, 2103343417 και 2103343411.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

(α) Με αίτηση μετόχων που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας υποχρεούται να εγγράψει στην ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης πρόσθετα θέματα, εάν η σχετική αίτηση περιέλθει στο Διοικητικό Συμβούλιο μέχρι την 15.06.2017, δηλαδή δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση. Η αίτηση για την εγγραφή πρόσθετων θεμάτων στην ημερήσια διάταξη συνοδεύεται από αιτιολόγηση ή από σχέδιο απόφασης προς έγκριση στην Τακτική Γενική Συνέλευση και η αναθεωρημένη ημερήσια διάταξη δημοσιοποιείται με τον ίδιο τρόπο όπως η προηγούμενη ημερήσια διάταξη, στις 17.06.2017, δηλ. δεκατρείς (13) ημέρες πριν από την ημερομηνία της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης και ταυτόχρονα τίθεται στη διάθεση των μετόχων στην ιστοσελίδα της Τράπεζας, μαζί με την αιτιολόγηση ή το σχέδιο απόφασης που έχει υποβληθεί από τους μετόχους κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 27 παρ. 3 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει.

(β) Με αίτηση μετόχων που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το Διοικητικό Συμβούλιο θέτει στη διάθεση των μετόχων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 27 παρ. 3 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, το αργότερο μέχρι την 24.06.2017, ήτοι έξι (6) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης, σχέδια αποφάσεων για θέματα που έχουν περιληφθεί στην αρχική ή την αναθεωρημένη ημερήσια διάταξη, αν η σχετική αίτηση περιέλθει στο Διοικητικό Συμβούλιο μέχρι την 23.06.2017, δηλαδή επτά (7) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης.

(γ) Μετά από αίτηση οποιουδήποτε μετόχου που υποβάλλεται στην Τράπεζα μέχρι τις 25.06.2017, δηλ. πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την Τακτική Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στην Τακτική Γενική Συνέλευση τις αιτούμενες συγκεκριμένες πληροφορίες για τις υποθέσεις της Τράπεζας, στο μέτρο που αυτές είναι χρήσιμες για την πραγματική εκτίμηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αρνηθεί την παροχή των πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο, ο οποίος αναγράφεται στα πρακτικά. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να απαντήσει ενιαία σε αιτήσεις μετόχων με το ίδιο περιεχόμενο. Υποχρέωση παροχής πληροφοριών δεν υφίσταται όταν οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται ήδη στην ιστοσελίδα της Τράπεζας, ιδίως με τη μορφή ερωτήσεων και απαντήσεων.

(δ) Μετά από αίτηση μετόχων που εκπροσωπούν το ένα πέμπτο (1/5) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου η οποία υποβάλλεται στην Τράπεζα μέχρι τις 25.06.2017, δηλαδή πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την Τακτική Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στην Γενική Συνέλευση πληροφορίες για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και την περιουσιακή κατάσταση της Τράπεζας. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αρνηθεί την παροχή των πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο, ο οποίος αναγράφεται στα πρακτικά.

Σε όλες τις ανωτέρω αναφερόμενες περιπτώσεις οι αιτούντες μέτοχοι οφείλουν να αποδεικνύουν τη μετοχική τους ιδιότητα και τον αριθμό των μετοχών που κατέχουν κατά την άσκηση του σχετικού δικαιώματος. Τέτοια απόδειξη αποτελεί και η

προσκόμιση βεβαίωσης από την Ε.Χ.Α.Ε. ή η πιστοποίηση της μετοχικής ιδιότητας με απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση του αρχείου της Ε.Χ.Α.Ε. και της Τράπεζας.

ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Οι πληροφορίες του άρθρου 27 παρ. 3 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, συμπεριλαμβανομένης της πρόσκλησης για σύγκληση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης, του εντύπου συμμετοχής-διορισμού αντιπροσώπου και των σχεδίων αποφάσεων για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, θα διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr. Το πλήρες κείμενο των σχεδίων αποφάσεων και τυχόν εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 27 παρ. 3 περιπτώσεις γ' και δ' του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, θα διατίθεται σε έγχαρτη μορφή στα γραφεία της Υποδιεύθυνσης Διακυβέρνησης Θεμάτων Μετοχολογίου και Μετόχων ΕΤΕ (Αιόλου 93, Αθήνα, ισόγειο).

Αθήνα, 9 Ιουνίου 2017

Με εντολή του Διοικητικού Συμβουλίου
Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Παναγιώτης (Τάκης) – Αριστείδης Θωμόπουλος

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ

Αιόλου 86, 10232 Αθήνα
ΑΦΜ 094014201, ΔΟΥ: ΦΑΕ ΑΘΗΝΩΝ
Κωδικός SWIFT / BIC: ETHNGRAA
<http://www.nbg.gr>

Κέντρο Τηλεφωνικής Εξυπηρέτησης
Συναλλαγές μέσω τηλεφώνου (Phone Banking)
☎ **181818**, +30 210 4848484 (από εξωτερικό), fax: +30 210 4806865
e-mail: contact.center@nbg.gr

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
www.nbg.gr